ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๘

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมาธิการตรวจแล้ว วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

สภารับรองในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่..... วัน.....เดือน..... พ.ศ. .....

สารบัญ

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

ณ ตึกรัฐสภา

		หน้า
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	ไม่มี	๑
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม	ไม่มี	๑
เรื่องด่วน		
พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และส่งให้คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗) ซึ่งคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว (พิจารณาต่อจาก ครั้งที่ ๒๗ วันพุธที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘)		๑
ผู้อภิปราย		
- นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ		๓
- นายชัย ชิดชอบ		๙, ๑๕
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช		๒๑
- นายสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ		๒๕
- นายอุดม เฟื่องฟุ้ง		๓๓
- นางกัญญ์ฐญาณ์ ภู่สวาสดิ์		๓๕
- นายสุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม		๔๐
- นายวิชัย ด่านรุ่งโรจน์		๔๗, ๕๔

หน้า

ผู้อภิปราย

- นายนิรันดร์ พันทรกิจ ๕๖, ๖๔, ๖๕
- นางถวิลวดี บุรีกุล ๖๙
- ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ๗๑
- นายธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ ๗๙
- นายชาลี เจริญสุข ๙๕
- พลตำรวจตรี ขจร สัยวัตร์ ๑๐๓
- ศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ๑๑๑
- นายไกรฤทธิ์ บุณยเกียรติ ๑๑๙, ๑๒๔
- ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา ๑๒๕
- นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ๑๓๑
- นายปรีชา วัชราภัย ๑๔๐
- นางเบญจวรรณ สร่างนิทร ๑๔๖
- นายสิระ เจนจาคะ ๑๕๓
- นายกษิดิ์เดชธนทัต เสกขุนทด ๑๕๗
- นายขจัดภัย บุรุษพัฒน์ ๑๖๑
- นายพลเดช ปิ่นประทีป ๑๖๕
- พลเอก ภูดิศ ทัตติยโชติ ๑๖๙
- นายเจน นำชัยศิริ ๑๗๗
- นายเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล ๑๘๑
- นายนันทวัฒน์ บรมานันท์ ๑๘๖
- พลเอก วิชิต ยาทิพย์ ๑๘๙
- นายประชา เตรัตน์ ๑๙๗
- นายจรูญ อินทจาร ๒๐๑

แบบรายงานการตรวจแก้ไขรายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๘
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๓ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๒๔๗ คน

(เนื่องจาก นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ และศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ติดราชการ นางสาวทัศนา บุญทอง รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง จึงปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : สวัสดีค่ะท่านสมาชิกคะ ขณะนี้มีสมาชิกลงชื่อมาประชุม จำนวน ๑๕๙ ท่าน ครบเป็นองค์ประชุมแล้ว ดิฉันขอดำเนินการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติต่อนะคะ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ต่อไปเป็นการพิจารณาเรื่องด่วน คือ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเสร็จแล้ว โดยเป็นการพิจารณาต่อจากการประชุมเมื่อวานนี้ ขอเชิญคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเข้าประจำที่ค่ะ

(คณะกรรมาธิการเข้าประจำที่)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : จากการประชุมเมื่อวานนี้เป็นการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๗ ประจำวันพุธที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้อภิปรายเสนอแนะและให้ความเห็นในภาค ๒ หมวด ๒ เรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ จนจบแล้ว และได้เริ่มอภิปรายในหมวด ๓ เรื่องรัฐสภา ซึ่งมีการอภิปรายจนได้เวลาพอสมควรแล้ว ประธานที่ประชุมได้สั่งให้เลื่อนมาประชุมต่อในวันนี้ ดังนั้น ดิฉันขอดำเนินการต่อเลย คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญมีอะไรจะชี้แจงเพิ่มเติมหรือเปล่าคะ

(ไม่มีกรรมาธิการมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ไม่มีนะคะ สมาชิกที่ได้แจ้งรายชื่อและค้างการอภิปรายมาจากการประชุมเมื่อวานนี้ คือท่านเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ เพราะฉะนั้นวันนี้ดิฉันจะขอเริ่มต้นจากท่านเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ เลย ขอเชิญท่านค่ะ

นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ กระผม นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๐๕๓ จากจังหวัดพังงา ก็มีประเด็นที่อยากจะนำเรียนท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญอยู่ประมาณ ๒ ประเด็น ในหมวด ๒ ส่วนที่ ๓ เรื่องวุฒิสภา มาตรา ๑๒๑ ในเรื่องของวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกิน ๒๐๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน และมาจากการเลือกกันเอง และการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้นหักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้ ซึ่งจะมี

(๑) ผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นตำแหน่งบริหารและข้าราชการฝ่ายทหารซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุดหรือผู้บัญชาการเหล่าทัพ ซึ่งเลือกกันเองในแต่ละประเภทประเภทละไม่เกิน ๑๐ คน ประเด็นนี้ผมคิดว่าอยากจะให้ท่านคณะกรรมาธิการได้พิจารณาทบทวนถึงเรื่องสัดส่วน เพราะว่าเท่าที่มีข้อมูลตัวเลขว่าในส่วนของข้าราชการพลเรือน ปลัดกระทรวงตามที่เมื่อวานท่าน สนช. ได้พูดถึง ท่านปรีชา วัชราภัย ว่ามีจำนวนประมาณ ๑๕๐ ท่าน แล้วก็ในส่วนของทางข้าราชการทหารน่าจะมีตามตัวเลขประมาณการน่าจะมีประมาณ ๓๐-๔๐ ท่าน ก็คิดว่าอยากจะให้ทางคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญลองพิจารณาดูว่า สัดส่วนตรงนี้มันเหมาะสมแล้วหรือยัง มากไปหรือเปล่า หรือว่าควรจะเกลี่ยกันอย่างไรให้เหมาะสม

รวมทั้ง (๒) ผู้แทนจากสภาวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ หรืออาชีพที่มีกฎหมายจัดตั้ง อันนี้ก็เป็นประเด็นที่เพื่อนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติบางท่านเขาบอกว่าจำนวนนี้สัดส่วนนี้มากเกินไปหรือเปล่า ๑๕ ท่าน ผู้แทนมีสัดส่วนจำนวนองค์กรมากพอไหมที่จะเทียบกับ ๑๕ ท่าน อันนี้ก็อยากฝากในเรื่องของสัดส่วน

ส่วน (๓) ผู้แทนองค์กรด้านเกษตรกรรม ด้านแรงงาน ด้านวิชาการ และอื่น ๆ ซึ่งเลือกกันเองไม่เกิน ๓๐ คน ก็มีประเด็นว่าสัดส่วนตรงนี้เพียงพอไหม คือผมคิดว่าจำนวนสัดส่วนอาจจะต้องทบทวนนิดหนึ่ง อาจจะมากไปหรือน้อยไปก็ว่า เพื่อให้มาตรา ๑๒๑ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในส่วน (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรมด้านการเมือง ด้านความมั่นคงต่าง ๆ รวมทั้งสิ้นจำนวนสรรหา ๕๘ คน ก็มีประเด็นที่เป็นห่วงว่าผู้ที่จะทำการคัดสรรนั้นคณะกรรมการคัดสรรหลายท่านเป็นห่วงว่ากลัวว่าจะไม่ได้ทั่วถึง บางท่านมีความรู้ความสามารถอาจจะไม่ได้เข้ารับการพิจารณาคัดเลือกเข้ามา ประเด็นนี้ผมคิดว่าฝากไปยังท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญช่วยดูตรงนี้ด้วย เพราะถ้าไม่เป็นเช่นนั้นเดี๋ยวจะได้คนที่เหมือนกับที่ชาวบ้านเขามักพูดว่าล็อกสเปค (Lock Spec) ไว้

ส่วน (๕) เป็นประเด็นซึ่งผู้ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน โดยให้เลือกตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรมตามด้านต่าง ๆ ซึ่งได้รับการคัดกรองจังหวัดละไม่เกิน ๑๐ คน ประเด็นอยู่ที่ว่ามีท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กล่าวว่าการเลือกตั้ง ส.ว. ในอดีตที่ผ่านมามีไม่กี่จังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกเกิน ๑๐ คน ถ้าผมจำไม่ผิดก็ ๒-๓ จังหวัด แต่ในความจริงนั้นในอนาคตที่จะเกิดการเลือกตั้งใน (๕) มันเป็นการสมัคร มันก็คล้าย ๆ กับการสมัครสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ผ่านมาที่พวกผมได้รับการคัดเลือกเข้ามา ----------

แต่ละจังหวัดนั้นส่วนใหญ่ก็ไม่ต่ำกว่า ๒๐ คน บางจังหวัด ๔๐ คน ผมคิดว่าครั้งนี้มันคงจะไม่แตกต่างกัน เพราะเป็นการสมัครให้มาสรรหาโดยมีคณะกรรมการกลั่นกรอง ผมคิดว่าประเด็นสำคัญคือคณะผู้ที่ทำการกลั่นกรองจะต้องมีความชัดเจน โปร่งใส เพราะไม่เช่นนั้นแล้วผู้ที่มาสมัคร ผมคิดว่าอย่างน้อย ๆ ๒๕ คนได้เห็นแน่นอน รัฐธรรมนูญบอกว่าเพื่อให้ประชาชนเป็นใหญ่ เจตนารมณ์เพื่อให้พลเมืองเป็นใหญ่ ทีนี้ถ้าเกิดพลเมืองเป็นใหญ่ในขณะที่คนที่เขาคาดหวังว่าควรจะมาทำหน้าที่แทนพี่น้องประชาชนเกิดมีคุณสมบัติที่ดีแต่ไม่ได้รับการคัดเลือกอยู่ ๑ ใน ๑๐ ผมคิดว่าประเด็นตรงนี้เป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วง เพราะว่าพี่น้องประชาชนพลเมืองคาดหวัง บางครั้งถ้าอยู่ในต่างจังหวัด ผมมาจากจังหวัดพังงา เราจะเห็นหลาย ๆ จังหวัดมักจะพูดว่ามีการขอ มีการโทรศัพท์บอกกล่าว มีการฝาก มีอะไรเยอะแยะหมด เมื่อเราจะทำรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่มีความตั้งมั่นที่ว่าต้องการให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ผมคิดว่าประเด็นที่สำคัญคือคณะกรรมการกลั่นกรอง ฝากท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญช่วยดูให้ละเอียดหน่อยประเด็นนี้ เป็นห่วง ถ้าท่านเขียนในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้ที่มาของคณะกรรมการกลั่นกรองไม่ดีพอ ผมคิดว่าท่านจะได้ ส.ว. ซึ่งมาจาก ๗๗ จังหวัดอาจจะมีปัญหา อาจจะมีการฟ้องร้องหรือว่าอาจจะมีอะไรต่าง ๆ เกิดขึ้นมาก็ได้ อันนี้ด้วยความเป็นห่วง โดยภาพรวมทั้งหมดก็เห็นด้วยกับจำนวน ๒๐๐ ท่านนี่เห็นด้วย แต่เพียงอยากให้ท่านมองในเรื่องของสัดส่วน และประเด็นหนึ่งที่เป็นห่วงคือว่าอาจจะมีการคล้าย ๆ เข้าข่ายลักษณะฮั้วกันมาลงสมัคร อาจจะเป็น (๒) (๓) ก็ได้ อาจจะเป็นคนกลุ่มหนึ่งมารวมตัวกันเพื่อให้ตัวเองมีน้ำหนักคะแนนจำนวนมากเพื่อที่จะเลือกคนของตัวเองเป็นผู้แทน ใน (๒) หรือ (๓) อันนี้ก็ฝากท่านช่วยดูด้วย เพราะว่าด้วยความเป็นห่วงว่าถ้าเราจะปฏิรูปครั้งนี้แล้วและเราได้คนที่ยังไม่ใช่เข้ามาสู่สภาทรงเกียรติแห่งนี้ เราเสียเวลา เพราะเราเสียเวลามาเกือบปี วันที่ ๒๒ พฤษภาคมมาถึงวันนี้ และเราจะเลือกตั้งเข้ามาแล้วก็ยังเดินถอยหลังอยู่ เดินกลับไปในรูปแบบเดิม ผมคิดว่าเราเสียเวลา อันนี้ก็คือประเด็นที่อยากฝากว่าให้ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญช่วยดูเป็นพิเศษนิดหนึ่ง ดูในเรื่องของสัดส่วน ดูในเรื่องของขั้นตอนการเลือกกันเอง มีหลายท่านก็พูดกับผมว่าการเลือกกันเองนั้นใช้บรรทัดฐานอะไร โปร่งใสจริงหรือเปล่า เล่นพรรคเล่นพวกไหม ก็ฝากด้วยประเด็นนี้ ผมอาจจะขออนุญาตใช้เวลาที่ยังเหลืออยู่ส่วนที่ ๒ เพราะกลัวว่าจะพูดหมวด ๒ ไม่ทัน

ส่วนประเด็นที่ผมจะพูดต่อไปเป็นภาค ๒ หมวด ๒ ในเรื่องของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ มาตรา ประเด็นของผมคือว่ามาตรา ๘๘ อันสืบเนื่องมาจากในร่างรัฐธรรมนูญนี่ครับ ผมมองว่าประเทศไทยแกนหลักของประเทศมีอยู่ ๓ แกนเป็นหลัก

แกนที่ ๑ ก็คือแกนของด้านเศรษฐกิจ

แกนที่ ๒ ด้านสังคม

แกนที่ ๓ ด้านการเมือง

แต่เท่าที่เปิดดูรัฐธรรมนูญฉบับนี้เราจะพบว่าส่วนใหญ่นั้นน้ำหนักของเล่มทั้งเล่มหนักไปทางด้านการเมืองและด้านสังคม และผมก็ได้พิจารณาดูว่าส่วนใหญ่ทางด้านเศรษฐกิจจะไปอยู่ในภาค ๔ ซึ่งหลายท่านก็บอกว่าวาระมันแค่ ๕ ปี ถ้าอยากต่อก็ต้องขอมติใหม่ ซึ่งก็เป็นห่วง และประเด็นสำคัญคือในปัจจุบันนี้กระแสของโลกาภิวัตน์โลกมันเปลี่ยนแปลงไปเยอะ ถ้าเราเขียนรัฐธรรมนูญมองเฉพาะภายในประเทศอย่างเดียว เรากลัวแต่นักการเมืองอย่างเดียว เราตั้งกฎกติกาขึ้นมาเพื่อป้องกันหรือว่าต้องการที่จะจำกัดหรืออะไรต่าง ๆ ในเรื่องของการเมืองมากเกินไป โดยเราละเลยที่จะมองในเรื่องของเศรษฐกิจ ซึ่งขณะนี้กระแสโลกเคลื่อนด้วยระบบเศรษฐกิจ มันไม่ใช่ประเทศใดประเทศหนึ่ง มันเป็นเรื่องของประชาคม แล้วก็ปลายปีนี้เราก็เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN)

ผมคิดว่าประเด็นนี้มันต้องมองทั้งบริบทของโลก ผมคิดว่าสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือประเทศไทยเรา พูดแต่ว่ายุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ในขณะนี้มันยังไม่ค่อยเป็นรูปธรรมเท่าที่ควรนัก ผมคิดว่าควรจะเพิ่มเติมในมาตรา ๘๘ เพิ่มข้อความว่า รัฐต้องจัดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจของชาติเพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เพิ่มในมาตรา ๘๘ ฝากท่านคณะกรรมาธิการช่วยพิจารณา โทษครับ ผมยังมีเวลาใช่ไหมครับ โดยประเด็นที่ผมพูดเพราะว่าถ้าเราได้เขียนเพิ่มเติมในมาตรา ๘๘ จะทำให้เกิดความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ ขณะนี้เรามีปัญหาด้านเศรษฐกิจมากทั้งภายใน ภายนอก ภายในเราก็เศรษฐกิจตกต่ำทุกภาคเรียล เซคเตอร์ (Real sector) ภาคการผลิตเรามีปัญหาหมด ภาคเกษตร อุตสาหกรรมส่งออกเราก็มีปัญหา ในขณะเดียวกันเราก็ถูกแรงกดดันจากภายนอก สหภาพยุโรปตัดสิทธิจีเอสพี (GSP) รวมทั้งในขณะนี้ก็มีปัญหาเรื่องของประมง ซึ่งไม่รู้จะกระทบกระเทือนอีกเท่าไรในเรื่องของสินค้าอาหารทะเล ซึ่งประมาณการว่าเป็นแสนล้านบาทที่ต้องส่งออก ด้วยความเป็นห่วงว่าในเมื่อโลกใบนี้ถูกขับเคลื่อนด้วยระบบเศรษฐกิจแล้ว แล้วเรายังให้น้ำหนักอยู่แค่การเมืองกับด้านสังคม โดยที่ว่าให้น้ำหนักด้านเศรษฐกิจน้อยวันข้างหน้าเราจะไม่สามารถที่จะก้าวทันกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นผมคิดว่ายุทธศาสตร์ของชาติด้านเศรษฐกิจนั้นควรจะต้องมีการดำเนินการที่ชัดเจนขึ้นเพื่อกำหนดบริบทของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศทั้งภายในแล้วก็ต่างประเทศให้เชื่อมโยงกัน แล้วก็ตอบรับกับทิศทางการพัฒนาประเทศต่อไป ผมคิดว่าสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่สุดก็คือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเราก็บอกว่าต้องการให้ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ แล้วก็สร้างความเป็นธรรมในสังคม ขณะนี้ผมคิดว่าท่าน สปช. ทุกท่านโดยเฉพาะท่านที่มาจากต่างจังหวัด ท่านจะเห็นว่าเศรษฐกิจภายในตัวจังหวัดของท่านแย่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมมาจากพื้นที่ภาคใต้ซึ่งมียางพาราเป็นแกนหลักของเศรษฐกิจ ขณะนี้ราคายางพาราตกต่ำมาก ผมคิดว่าเรื่องพวกนี้ถ้าเกิดเราปล่อยให้ไม่ได้มีการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติว่าจะเอาอย่างไรแน่ ปล่อยไปเรื่อย ๆ ต่อไปคนที่จะตายก่อนคือพี่น้องเกษตรกรชาวสวนยางพารา แล้วก็จะลามถึงระบบเศรษฐกิจในชุมชน ตลาดนัด ตลาดสดก็จะแย่หมด สุดท้ายคืออะไรครับ มันก็ลามไปในเรื่องของการเก็บภาษี ภาษีก็เก็บไม่ได้ เมื่อท่านเก็บไม่ได้ท่านจะเอาเงินไหนไปพัฒนาประเทศ ในขณะที่ทางรัฐบาล กระทรวงการคลังก็พยายามที่จะมุ่งเน้นในเรื่องของการจัดระบบการเก็บภาษี ภาวะตอนนี้ผมว่าเป็นภาวะที่ไม่ควรจะพูดเรื่องภาษี ควรจะพูดเรื่องวางระบบได้ แต่ไม่ใช่มาพูดให้เกิดความปั่นป่วนทางด้าน

เศรษฐกิจ เหมือนเราไปซ้ำเติมพี่น้องที่อยู่ในทั่วประเทศ วันนี้ผมคิดว่าปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขนอกจากอย่างอื่นแล้ว ผมว่ามีเรื่องเศรษฐกิจนี้ที่เป็นเรื่องปากท้องของพี่น้องประชาชน แล้วก็ยุทธศาสตร์ชาติที่ผมฝากท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไว้ ผมคิดว่าเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ประเทศไทยของเรานั้นสามารถก้าวพ้น แล้วก็ทำให้พี่น้องประชาชนที่อยู่ในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศก็จะอยู่ได้ แล้วก็คงจะสร้างปัญหาให้กับภาครัฐน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้เรามีโครงการพัฒนา ไม่ว่าจะด้านโลจิสติกส์ (Logistics)ที่จะเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียนจากเหนือลงใต้ จากภาคตะวันออกมาทะลุลงใต้ แล้วก็จากอีสท์ เวสต์ คอร์ริดอร์ (East West Corridor) จากซีกซ้ายไปซีกขวาไปเชื่อมทางลาว ทางเขมร ออกเวียดนามอะไรต่าง ๆ ผมคิดว่าวันนี้บริบทของกระแสเศรษฐกิจโลกนี้มันเปลี่ยน แล้วถ้าเราไม่ให้ความสำคัญเรื่องพวกนี้ถึงเวลาแล้วเราปรับตัวไม่ทัน ปลายปีนี้เราเข้าอาเซียน เออีซี (AEC) แล้วเรายังไม่มียุทธศาสตร์ชาติที่มองในเรื่องของเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับด้านอื่น ๆ ด้วย ด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านการศึกษาต่าง ๆ ----------

ถ้าเราเอาตัวนี้ไม่ชัด แล้วเรามีแรงกดดันจากภายนอกต่างประเทศเข้ามา ผมว่าสุดท้ายคนที่รับกรรมคือพี่น้องประชาชน แล้วก็สิ่งหนึ่งที่เรากำลังเขียนรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพื่อให้ประชาชนลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและเป็นธรรมสุดท้ายจะไม่เกิดประโยชน์ แล้วก็ยังมีเรื่องอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นอีกที่ผมคิดว่ากระแสความเจริญเติบโตที่จะเคลื่อนย้ายจากประเทศตะวันตกมาประเทศตะวันออก แล้วถ้าเราไม่เตรียมตัวพร้อม เราไม่มียุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยเรื่องเศรษฐกิจของชาติ อย่างบูรณาการ โดยที่เราไปอยู่ในภาค ๔ ผมคิดว่าถึงวันนั้นเราไม่ได้ทิ้งมรดกอะไรให้ลูกหลานเลยครับ ๒๐ ปีข้างหน้า เราอาจจะสร้างปัญหาให้ลูกหลาน แล้วก็ประเทศไทยผมเรียนท่านประธานคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เราโชคดีเรามีชัยภูมิที่ตั้งของประเทศเหมือนกับเรียกว่าสุวรรณภูมิจริง ๆ เราอยู่กึ่งกลางในการเชื่อมโยงของทุกภาคส่วนในอาเซียน เราน่าจะให้ยุทธศาสตร์ชาติตรงนี้ว่าด้วยเรื่องเศรษฐกิจใช้โอกาสชัยภูมิที่ตั้งของเราทำประโยชน์ให้เกิดทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ผมมีประเด็นที่นำเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเพียงเท่านี้ครับ ขอกราบขอบพระคุณท่านครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะท่าน เหลืออีก ๕ นาที ท่านต่อไปจะเป็นท่านประธานชัย ชิดชอบ แล้วก็ต่อด้วยท่านสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ ท่านอุดม เฟื่องฟุ้ง ท่านกัญญ์ฐญาณ์ ภู่สวาสดิ์ ท่านสุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม ต่อไปดิฉันขอเชิญท่านประธาน ชัย ชิดชอบ ค่ะ

นายชัย ชิดชอบ : ประทานโทษครับ อดีตครับไม่ใช่ประธาน ท่านผู้เป็นประธานของ สปช. ที่เป็นผู้นั่งบัลลังก์พิจารณาความยุติธรรมให้แก่ผู้อภิปรายด้วยความเคารพ ในหมวด ๒ ซึ่งกระผม นายชัย ชิดชอบ อดีตประธานสภาผู้แทนราษฎร หลักใหญ่ของประเทศชาติจะเป็นประชาธิปไตยได้ ทั่วโลกเขาเอาสภาเป็นหลัก ในหมวดอะไรต่าง ๆ ไม่มีความสำคัญเท่าสภาครับท่านประธาน สภาทั้งนั้นล่ะ เช่น ท่านประธานเคยเป็นประธานอยู่วุฒิสภาท่านก็ยังมานั่งต้องการให้เป็นประธานที่นี่ อย่างนี้เป็นต้น สภาเป็นเรื่องสำคัญมาก มันอยู่ที่เกี่ยวกับผู้ที่จะอาสาตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ท่านประธานผู้ร่างและคณะกรรมาธิการผู้ร่างได้ร่างมาเกี่ยวกับมาตรา ๗๓ เราก็เห็นว่าชัดว่าผู้อาสา อาสามาสมัครรับเลือกตั้ง ท่านประธาน เขาเลือกตั้งทำไมครับ ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกประเภทตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตลอดไปจนถึงท่านผู้นั่งอยู่ในสภาแห่งนี้ ท่านแสวงหาอำนาจทั้งนั้นครับ

ผู้ที่นั่งอยู่ตรงนี้ ผู้แสวงหาอำนาจ แล้วก็ต้องหาอำนาจต่อไปอีกครับ บางท่านก็อยากจะกระโดดไปรัฐมนตรี บางท่านก็อยากจะอยู่ในตำแหน่งนี้นาน ๆ อะไรทำนองนี้ ท่านประธานครับ ผมจะกราบเรียนด้วยความเคารพในเรื่องหมวด ๓ ซึ่งผมมีความมั่นใจอย่างมาก และขอให้ข้อสังเกตเพราะว่าเรามาเป็นสมาชิกของสภาแห่งนี้ เขาเลือกนักวิชาการ ผมไม่ใช่นักวิชาการครับ ผมเป็นนักวิชาเกิน มันเกินไปแล้วเรื่องวิชาการเพราะเกี่ยวกับประสบการณ์

ท่านประธานครับ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของประเทศเรา และเป็นเรื่องที่พวกเราทุกคนยังมีความมั่นใจ พี่น้องประชาชน ๖๕ ล้านคนเศษของประเทศก็รอความหวังในเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กระผมได้รับเกียรติจาก คสช. เพราะผมมานั่งอยู่ตรงนี้ในนามของพรรคการเมือง คือพรรคภูมิใจไทย เขาส่งผมมาครับ ดูเหมือนจะมี ๒ คนอยู่ตรงนี้ตัวแทนพรรคการเมือง คือท่านอดีตอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ผมไม่เอ่ยนามท่าน เพราะว่าเอ่ยไปเท่ากับหาเสียงให้ท่าน ท่านประธานครับนั่นคือบทบาทที่เรามาดูมาแลและไม่มีการซ้ำซ้อนอะไรทั้งสิ้น ไม่หาผลประโยชน์ในการที่จะมานั่งตรงนี้เพื่อหาเสียงใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ต้องการให้ประเทศชาติไปรอด ๑๐ กว่าปีมานี้เป็นอย่างไรท่านประธาน ท่านเหนื่อยไหมครับ เหนื่อยทุกคน นอนไม่ค่อยหลับในกรุงเทพฯ ท่านจะเห็นในระยะเวลาเมื่อก่อนที่จะเป็นวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ก่อนนั้นเป็นอย่างไร พะวักพะวงจะไปตรงนี้ไปตรงนั้นได้รับความยากลำบากเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะว่าไปตรงนี้ก็ติดรถไปตรงนั้นก็รถติด เพราะอะไร เพราะขบวน ขบวนกลุ่มการเมือง ท่านประธานครับ คือผมฟังท่านประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านประธานเสรีท่านพูดเกี่ยวกับเรื่องกลุ่มการเมืองมันไม่ชัด ท่านมัวแต่เกรงใจ ผมไม่เกรงใจใครครับ เพราะอายุยังน้อยอยู่ ๘๗ ปีเท่านั้น ผมขอเรียนให้ทราบครับกลุ่มการเมืองตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองปี ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน มันไม่มีการดำเนินการเรื่องกลุ่มการเมือง เพราะทหารเขาบัญญัติไว้เลยมีในอุดมการณ์ตั้งแต่สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ท่าน จอมพล ป. พิบูลสงคราม ไม่ให้มีกลุ่มการเมืองเกิดขึ้น ขนาดอย่างนั้นแล้วยังมีการปฏิวัติรัฐประหารกันตลอดมา เพราะเรื่องกลุ่มการเมืองนี่ละครับ ผมมาเห็นท่านมหาปราชญ์ทั้ง ๓๖ คน ท่านมาร่างอันนี้ขึ้นมาท่านไม่ดูเลย ท่านดูให้ลึก ให้พรรคการเมืองตั้ง ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ คนก็ตั้งได้ ๑๕ คนก็ตั้งได้ อย่างที่ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ ประทานโทษที่เอ่ยนาม เพราะผมเคารพท่าน ท่านเป็นทหาร ท่านอยู่ในระเบียบวินัย กลุ่มการเมืองมันอยู่ตรงไหนล่ะครับ ระเบียบไม่มี วินัยไม่มี อยากมาก็มา อยากไปก็ไป อยากนอนก็นอน อยากพักก็พัก ท่านประธานก็เห็น แล้วพอมาให้มีการสมัครรับเลือกตั้ง หมวดรัฐสภาเขียนบัญญัติไว้หลายมาตรา ผมไม่พูดถึงมาตรา ผมพูดถึงความจริง ก็ให้กลุ่มการเมืองเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ขนาดพรรคการเมืองยังคุมไม่ค่อยอยู่เลย ยังมีการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียงกันแล้วถ้ากลุ่มการเมืองมันเกิดขึ้น ท่านประธานทราบไหมครับว่าจะไปตรวจสอบตรงไหน ถึงจะจดทะเบียนอย่างไร กลุ่มการเมืองมันใหญ่มาก ผมมาตกอกตกใจครับ ๒ กลุ่มการเมือง

ในประเทศไทยนี้จะสร้างความวุ่นวายให้แก่ประเทศชาติต่อไปในอนาคต ผมพูดตรง ๆ อย่างนี้ครับ ถ้ากลุ่ม ๒ กลุ่มนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกอย่างนี้เข้าไปรับรองว่าประเทศชาติล่มสลายแน่นอน สร้างความเดือดร้อนแน่นอน ----------

ทหารจะเอารถถังออกมากี่คันก็สู้กลุ่มการเมืองไม่ได้ครับ แน่นอนครับ ท่านพลเอก เลิศรัตน์ ท่านวิ่งไม่รอดหรอกครับ ผมยิ่งไม่รอดใหญ่เลย ฉะนั้นผมห่วงครับ ห่วงบ้าน ห่วงเมือง ให้เขาสังกัดพรรคการเมืองเราต้องการพรรคการเมืองให้มันเข้มมันแข็ง ผมเป็นคณะกรรมาธิการในเรื่องด้านการเมือง กับท่านศาสตราจารย์สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ แต่ผมก็ไปเป็นอนุคณะกับท่านดอกเตอร์อมร คณะอนุกรรมาธิการก็ยังยืนยันว่าอย่าให้มีเลยกลุ่มการเมือง เพราะกลุ่มการเมืองจะสร้างปัญหาให้แก่ประเทศชาติ สร้างความวุ่นวายให้แก่ประเทศชาติไปในอนาคต ขนาดปัจจุบันนี้จะใช้มาตรา ๔๔ ข่าวยังบอกว่ายังเชิญผู้นำกลุ่มการเมืองเข้าไปค่ายทหารอีก ท่านเห็นชัด ๆ อย่างนี้ท่านมองสินอนฝันมาสิครับ ให้มันเห็นของจริง ให้มันมีเถอะเฉพาะพรรคการเมืองและควบคุมให้อยู่ อย่าบอกว่า ๗๔ พรรคการเมืองเขาอยากเป็นใหญ่เป็นโตเขาอยากได้อำนาจเขาก็สมัครรับเลือกตั้งแล้วก็ควบคุมออกระเบียบแบบแผนให้มันแน่นอน สิ่งเหล่านี้จึงจะควบคุมได้ แต่ถ้าเอากลุ่มการเมืองมากระผมยืนยันเลย ท้าทายกับท่านมหาปราชญ์ทั้ง ๓๖ ท่านไปสาบานกันต่อหน้าพระแก้วก็ได้ว่าจะไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น ผมยืนยัน ผมกล้าท้าไว้เลยว่าเหตุการณ์จะเกิดขึ้น ความปรองดองไม่เกิดขึ้นครับถ้าไม่สร้างความสามัคคีในชาติ พรรคการเมืองมันสร้างความสามัคคีเพราะมันมีระเบียบวินัย ท่านให้ กกต. ออกระเบียบให้มันชัดแจ้งอะไรต่าง ๆ มันจะเกิดผลประโยชน์อย่างมหาศาล ที่กระผมเรียนให้ท่านทราบก็เพราะว่ากระผมมีความห่วงวิตกกังวลลูกหลานเหลนของเราในอนาคต ตอนนี้นักศึกษายังไม่เคยออกก็เริ่มออกมาบ้างแล้ว ก็ยังเห็นชัด ๆ กลุ่มต่าง ๆ กลุ่มเล็ก กลุ่มน้อยผมไม่ห่วงหรอก ผมห่วง ๒ กลุ่มนี้ล่ะ กลุ่มเสื้อที่มีกับกลุ่มเสื้ออะไรต่าง ๆ ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ ห่วงมากครับ ชาติจะล่มจมก็เพราะกลุ่มล่ะครับ ฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ เราจะต้องดูประวัติศาสตร์ครับ กี่ก๊ก กี่เหล่าก็เป็นกลุ่มเป็นก้อนทั้งนั้น ฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ ผมห่วงครับ ห่วงทหารของผม ทหารจะออกมาเอ็กเซอร์ไซส์ (Exercise) อีก ต่อไปทหารออกมาไม่มีดอกกุหลาบแล้วครับ ห่วงมากครับ ท่านนายพลพลเอก เลิศรัตน์ ผมห่วงมาก ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ห่วงจริง ๆ ครับ ด้วยความเคารพและผมห่วงประธานผมด้วยครับ จะหนีไปจังหวัดสุราษฎร์ธานีก็ไกลครับ หนีไปไม่ได้ครับ ประทานโทษที่ต้องเอ่ย ขอประทานอภัย ด้วยความเคารพครับ ตัดออกไปเถอะครับ คำว่ากลุ่มการเมือง อย่าให้มันมีปัญหา ท่านให้มีพรรคการเมืองอย่างเดียวก็พอแล้ว เพราะเราได้ศึกษารายละเอียดแล้วก็ดูข้อเท็จจริงมา ๑๐ ปีแล้ว ปัญหาก็เกิดขึ้นจากสิ่งเหล่านี้ อันนี้ประเด็นที่กระผมกราบเรียน

ทีนี้ผมมากราบเรียนต่อไปอีกว่า ผมดีใจที่ท่านมหาปราชญ์ทั้ง ๓๖ ท่าน ท่านได้ยกฐานะประชาชนให้เป็นพลเมือง โอ้โหพองโตเลยครับ ประชาชนอยู่ ๆ ก็มาเป็นพลเมือง แล้วมันได้อะไรขึ้นมาครับ พลเมือง ได้อะไรขึ้นมา ท่านประธาน ท่านต้องเปลี่ยนบัตรประชาชน กฎหมายทุกฉบับต้องแก้อีกเท่าไรครับ ทั้งแพ่ง ทั้งอาญา สภานี้ต้องอยู่ยืดไปอีก ๕๐ ปีหรืออย่างไรครับ อยู่ไม่ได้ อย่างมากไม่เกิน ๑๔๑ ปี อย่างคนที่มีอายุยืนก็ไปแล้ว

ฉะนั้นเรื่องประชาชนพลเมืองผมไม่ทักท้วงท่าน ผมดีใจครับ แต่มันเป็นไปได้ไหมครับ เรื่องประชาชนเป็นพลเมือง อำนาจหน้าที่มีอะไรครับ ได้เงินเดือนหรือเปล่าพลเมือง ถ้าได้ประชาชนเห็นชอบด้วย ทีนี้เอาภาษีตรงไหนครับ ทุกคนที่นั่งอยู่ตรงนี้ส่วนใหญ่ผมฟังแล้วท่านปราชญ์ทั้งหลายท่านก็บอกว่าเศรษฐกิจ เพราะถ้าเศรษฐกิจไม่ดีภาษีเก็บไม่ได้ งบประมาณเอาจากไหน มันเรื่องสำคัญทั้งสิ้นครับ ฉะนั้นผมกราบเรียน เมื่อท่านยกย่องประชาชนเป็นพลเมืองก็ต้องยกย่องเขาให้ตลอดครับ ผมไม่คัดค้าน ผมให้ข้อสังเกตเท่านั้น เพราะวันนี้เรามาพิจารณาตัวร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ เราไม่ได้มาคัดค้านว่าไม่ให้ออกหรือให้ออกหรือรับ หรือไม่รับ ไม่ใช่ เรามาให้ข้อสังเกต ให้มหาปราชญ์ทั้ง ๓๖ ท่าน ท่านไปพิจารณาแก้ไขปัญหาว่า ฟังข้อคิดเห็นจากสภาแห่งนี้ไปแล้วท่านจะได้ไปคิดไปพิจารณาเพื่อให้ประเทศไทยอยู่รอด ให้ประเทศไทยอยู่ได้ นั่นเป็นสิ่งสำคัญมาก กระผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า เมื่อเราจะยกย่องแล้วเราไปมีทำไมครับบัญชีรายชื่อผู้แทนราษฎร ทำไมไม่เลือกตั้งล่ะ ให้เขาเลือกไปเลย ๔๕๐ คน เมื่อวานผมตกใจ ขอต่อสักนิดได้ไหมครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : เชิญค่ะ

นายชัย ชิดชอบ : ครับ เป็นพระคุณอย่างสูงครับ เพื่อให้พี่น้องประชาชน ๖๕ ล้านคนท่านได้รับรู้ข้อเท็จจริง เราต้องให้สิทธิเขาเมื่อยกย่องจากประชาชนเป็นพลเมืองก็ให้พลเมืองเขาเลือกตั้งทั้งหมด ไปเอาบัญชีรายชื่อทำไม ให้เขาเลือกไปเลย ๔๕๐ คน หรือ ๔๕๐ เขต มันก็หมดเรื่องครับ ปัญหาก็ไม่เกิดขึ้น ความวุ่นวายของบ้านเมืองก็ไม่เกิดขึ้น มันก็จะสร้างความสามัคคี อันนี้ประการที่ ๑ ที่กระผมฝากท่าน อยากให้ท่านให้สิทธิประชาชนคนในประเทศเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่ไปแบ่ง ผมยังห่วงเลยครับ มันจะขัดมาตรา ๑ ขึ้น ประเทศไทยแบ่งแยกไม่ได้ แล้วทำไมแบ่งตั้ง ๖ เขต มันอะไรกัน ผมก็มีความวิตกกังวล แต่ผมไม่พูดหรอกครับเพราะว่าผมไม่ใช่นักกฎหมาย กระผมกราบเรียนท่านประธานว่าเรื่องการเลือกตั้งเขตเลือกตั้ง ๒๕๐ แต่ก่อนเขามี ๓๗๕ เขต ตอนนี้มาตัดสิทธิเขา ประชาชนไปพึ่งใครครับ เดี๋ยวนี้ตื่นเช้าเขามีปัญหาไม่รู้จะไปพึ่งพาใคร แต่ก่อนนี้ผู้แทนราษฎรตื่นขึ้นตอนเช้ายังไม่ล้างหน้าเลยเห็นแล้วหน้าบ้าน ----------

กระผมกราบเรียนให้ทราบ ผมสมัครรับเลือกตั้งมา ๑๔ ครั้ง ก็ได้รับเลือกตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ พร้อมคุณชวน หลีกภัย ประทานโทษที่เอ่ยนามท่าน ทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรมา แล้วผมมาห่วงวิตกกังวลเรื่องประธานผม ประธานยกร่างมหาบัณฑิตของผม ท่านพูดเมื่อวานนี้ตกใจ ท่านบอกว่ามาตรา ๑๗๕ ที่เรื่องนายกรัฐมนตรีนั้นคงจะเลือกจากบุคคลภายนอกไม่ได้ อะไรทำนองนั้น แต่ท่านประธานคิดไหมตอนเราเลือกมหาปราชญ์ ๒๐ ท่านที่นั่งอยู่ตรงนี้ขึ้นไปนั่งอยู่ข้างบน ซื้อไม่ได้ ซื้อพวกเราที่นั่งอยู่ตรงนี้ไม่ได้ แต่ ๔๕๐ คนนี้ท่านมั่นใจไหมว่าเขาซื้อไม่ได้ มันคนละเรื่องเลยครับ ตอนเขาต้องการอำนาจ เดี๋ยวนี้เศรษฐี มหาเศรษฐีในเมืองไทยมีเงินเป็นหมื่น ๆ ล้านบาท แล้วใครไม่อยากได้สัก ๑๐ ล้านบาทล่ะ มีไหมครับ อันนี้ท่านคิดพิจารณาดู ฉะนั้นให้มีการเลือกตั้งเถอะครับ อย่าให้มีผสมส่วน ผสมอะไร ผสมสัตว์อะไรนี่อย่าไปมีเลยครับตัดออกไปเถอะครับ นี่เรื่อง ส.ส. ส่วนเรื่อง ส.ว. ก็เช่นเดียวกันครับ ยิ่งไปสร้างปัญหาความวุ่นวายครับ ก็ให้เขาเลือกตั้งไปสิครับ เห็นแล้วว่า ส.ว. เขาทำหน้าที่อะไร ออกกฎออกเกณฑ์ให้มันชัดเลย จะเอาอย่าง ฯพณฯ กระแสท่านพูด มันไม่ได้สมัยก่อนเดี๋ยวนี้มันยุคอะไรครับ ดิจิทัล (Digital) อะไรต่าง ๆ ผมก็ไม่ทราบ มันตอลตอลอะไรนี่ผมก็ไม่ทราบ ผมก็อยากกราบเรียนว่ามันไม่เหมือนก่อนแล้ว มันคนละเรื่อง ให้สิทธิเสรีภาพประชาชนเถอะ เมื่อให้เขาเลือก ผู้อยากจะได้อำนาจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร คนที่เป็น ส.ว. เราก็ให้สิทธิเขาไปครับ ให้สิทธิเขา ให้เขาเลือกตั้ง จะเอาสัก ๑๕๐ คนก็ไม่ว่าครับ ๒๐๐ คนมันเกินไปครับ เปลืองเงิน เอาเงินไปสร้างถนน สร้างแหล่งน้ำประชาชนอดอยาก น้ำท่าไม่ค่อยมี ภาคเหนือก็ฝุ่นจากไฟร้อยแปดที่เราเห็นอยู่ ต่อไปบ้านเราต้องพัฒนาเยอะ ต้องใช้เงิน ยิ่งตอนนี้จะต้องใช้รถไฟจรวดด้วย ยิ่งต้องใช้เงินมาก ฉะนั้นปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญ ผมจึงอยากจะเสนอว่าให้เลือกตั้งทั้งหมด ทั้ง ส.ส. และ ส.ว. ให้ประชาชนเขาเลือก แต่ท่านมาวางกฎวางเกณฑ์วางระเบียบ จะเอาคุณวุฒิแบบไหนอะไร ต้องเป็นดอกเตอร์เหมือนกับท่านประธานผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็แล้วแต่ เอาคุณสมบัติท่านเลย คนเป็นดอกเตอร์เท่านั้นที่จะสมัครเพื่อจะได้มาทำหน้าที่ให้พี่น้องประชาชนคนในชาติได้รับความร่มเย็นเป็นสุข อันนี้เรื่องสำคัญครับ ผมขอกราบเรียนเพื่อเป็นข้อสังเกตให้ท่านทราบเท่านั้น ฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ ที่กระผมกราบเรียนมานี้ผมก็กราบเรียนว่า ๑. ประเด็นเรื่องกลุ่มการเมืองกลัวประเทศชาติจะล่มจม ประเด็นที่ ๒ เมื่อท่านยกฐานะประชาชนเป็นพลเมือง ท่านต้องให้สิทธิเขาเต็มที่ เหมือนกับท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากจังหวัดขอนแก่นพูดเมื่อวาน

อย่าไปหลอกเขาครับ ท่านได้ยินไหมเมื่อวาน อย่าหลอกเขา กระผมบอกแล้วอย่างไรล่ะครับ ๒๐ เสียงของท่าน พวกเราไม่ได้ขาย แต่เรารักท่าน ให้ไปทำหน้าที่ให้ประชาชน เดี๋ยวนี้ท่านไปทำนอกกรอบ เมื่อนอกกรอบพวกเราก็ทักท้วง ผมทักท้วงคนหนึ่งแล้ว ท่านผู้อื่นท่านจะทักท้วงหรือเปล่า ผมไม่ทราบ แต่ผมนี่ทักท้วงแล้ว ให้ไปพิจารณาใหม่เพื่อความรอบคอบของบ้านเมือง เพื่ออนาคตของบ้านเมือง ไม่ใช่เพื่อวันนี้ เพื่อลูก เพื่อหลาน เพื่อเหลน เพื่อโหลนของเราข้างหน้า นั่นเป็นสิ่งสำคัญครับที่กระผมกราบเรียน ด้วยความเคารพครับ กระผมยกย่องสรรเสริญเพราะท่านเหนื่อย ท่านเป็นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านเหนื่อยมาก ท่านต้องฟังเสียงคน ๖๕ ล้านคน ฟังเสียงในสภา ๒๐๐ กว่าคนนี้แล้ว ยังไม่พอ ต้องไปฟังข้างนอกอีก ไหนหนังสือพิมพ์จะตี ไหนอะไรต่าง ๆ ร้อยแปด ยิ่งประธานยกร่างรัฐธรรมนูญของผมนั้นโดนหนักที่สุด ผมเห็นใจท่าน ----------

ผมก็ทราบว่าท่านนอนไม่ค่อยหลับเท่าไร ผมห่วงมาก เพราะท่านยังหนุ่มยังแน่น ยังมีอนาคตไกลครับ อันนี้เป็นเรื่องสำคัญครับ ท่านประธานครับ กระผมอยากจะกราบเรียนเรื่องสำคัญที่ผมห่วงที่สุดเรื่องกลุ่มการเมือง ห่วงมากครับ ห่วงจริง ๆ เพราะเราได้ฟังข้อคิดเห็นและได้ดูเหตุการณ์สิ่งเหล่านี้มาตลอดก็รู้ข้อเท็จจริงว่าปัญหามันจะเกิดอะไรขึ้น แล้วก็เรื่องเลือกตั้ง เมื่อคนต้องการอำนาจเราก็ออกระเบียบให้มันชัดแจ้งเลยว่าอะไรมันเป็นอะไร เพื่อตัดคนที่ไม่ดี ไม่เลวอะไรต่าง ๆ ออกไป อันนี้เป็นสิ่งที่กระผมขอฝากให้ท่านไปคิดไปพิจารณาอีกทีหนึ่งในเรื่อง ๓๑๕ มาตราของท่าน ซึ่งเราเห็นว่ามันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาสิ่งเหล่านี้ให้รอบคอบก่อนที่จะออกไป เพราะว่าเรามานั่งตรงนี้ผมคิดว่าทางฝ่าย คสช. ซึ่งเป็นฝ่ายทหารที่เขาสละทุกอย่างเพื่อให้พวกเราอยู่เย็นเป็นสุขได้ในขณะนี้ ประชาธิปไตยก็เกิดขึ้นในเมืองไทยแล้ว เขาอยู่อย่างนี้ไปถ้ามันยากจริง ๆ กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ต้องออก ก็ใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวตลอดไปก็ได้ ไม่เห็นเป็นไร ท่านก็นั่งอยู่ตรงนี้ไป กระผมก็ไม่ได้ว่าอะไรครับ ชาวบ้านเขาก็ไม่ได้ว่าอะไร เขาก็ดีใจกันทุกคน ฉะนั้นผมจึงเห็นว่าพี่น้องประชาชนเขาฟังอยู่ตอนนี้เขาฟังนายชัย ชิดชอบแล้วท่านอย่าไปห่วงเลยครับ ให้เขาเลือกตั้งกันเองนี่ดีที่สุดแล้ว ให้เขาเลือกเถอะครับ แต่อย่าไปตัดสิทธิ ส่วนผู้ที่มีสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง ผมอยากให้ท่านไปดูสักนิดหน่อยไปวางกฎเกณฑ์อะไรเมื่อท่านให้สิทธิเขาแล้ว สิทธิตามกฎหมายที่ท่านเขียนในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ให้สิทธิ ให้เสรีภาพเขา แต่ไปจำกัดสิทธิเขาเยอะเลยครับ เช่นว่าจะต้องมีคุณสมบัติต้องอยู่ในภูมิลำเนา ๕ ปี เกิด ๕ ปีอะไรต่าง ๆ เรียน ๔ ปีอะไร ไปเอาทำไมครับ ใครอยากสมัครเขาสมัครไป แต่ให้มีคุณสมบัติอย่าเคยต้องโทษหรืออะไรต่าง ๆ วางกฎเกณฑ์ให้มันถูกต้อง ให้เขาสมัครเถอะครับ สมัครมากเท่าไรยิ่งดี รัฐบาลจะได้ กกต. จะได้เงินค่าสมัคร แล้วก็คนงานจะได้เพิ่มขึ้น ยิ่งสมัครมากเท่าไรยิ่งดีเท่านั้น อย่าไปจำกัดสิทธิเขาเลยครับ ๕ ปี ๔ ปี อะไรนี่ตัดออกไปครับ เปิดโอกาส ท่านที่นั่งอยู่ที่นี่ท่านอาจจะไปสมัครผู้แทนราษฎรที่จังหวัดบุรีรัมย์ของผมก็ได้ เขารักเขาจะเลือกเอง เช่น ท่านประธานของผมไปลงสมัครจังหวัดบุรีรัมย์ผมก็จะถอนตัว ผมไม่สมัคร จะให้ท่านประธาน ผมจะใส่คะแนนให้เลย ใช้ลูกโดดด้วย ก็เรียนด้วยความเคารพครับ กระผมกราบเรียนมาก็มากพอสมควร อยากจะให้เหลือเวลาเพื่อจะได้พูดในเรื่องบทเฉพาะกาลสักเล็กน้อย ก็กราบขอบคุณท่านประธานครับ ขอให้ท่านประธานยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ท่านประธานเคยมี ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต

ของบ้านเมือง บ้านเมืองอยู่รอดก็อยู่ที่พวกเราที่นั่งอยู่ตรงนี้ละครับ ถ้ากฎหมายมันออกไปดี บ้านเมืองก็อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ถ้ากฎหมายมันออกไปในแบบนี้ไม่สุขแน่ครับ ฉิบหายบ้านเมือง ก็ขอฝากกราบเรียนด้วยความเคารพอย่างนี้ ขอบพระคุณมากครับ แล้วก็ขออภัยถ้าผมพูดอะไรไปพลาดพลั้งประการใดขอประทานอภัยท่านมหาปราชญ์ทั้ง ๓๖ ท่านด้วยครับ กราบขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบพระคุณมากค่ะ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะมอบหมายให้ท่านพลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ชี้แจงค่ะ ขอเชิญค่ะ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติผู้มีผู้เกียรติทุกท่าน กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ใคร่ขออนุญาตเรียนชี้แจงผ่านท่านประธานไปยังท่านสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านคุณพ่อชัยของผม ปกติเรียกท่านเป็นพ่อที่ท่านได้กรุณาให้ความเมตตากล่าวชื่อผมหลายครั้ง ที่อยากจะกราบเรียนคงไม่ใช่เป็นการโต้วาทีหรือตอบโต้ ฯพณฯ ชัย เพียงแต่จะกราบเรียนข้อมูลสั้น ๆ ถึงเจตนาและถึงที่ไปที่มาในประเด็นต่าง ๆ ที่ท่านประธานชัยได้เสนอนั้นไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเลือกตั้ง ส.ส. ทั้งหมด การเลือกตั้ง ส.ว. ทั้งหมดให้ลดลงเหลือ ๑๕๐ คน ประเด็นเหล่านี้เราก็ได้รับข้อเสนอแนะจากท่านสมาชิกหลายท่าน ซึ่งท่านประธานก็จะได้รับไปใคร่ครวญไตร่ตรองอีกครั้งหนึ่งในช่วง ๖๐ วันสุดท้ายว่าหนทางไหนจะเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการออกแบบสภาของเราทั้งในส่วนของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แต่ที่กระผมติดใจก็มีอยู่เพียงประโยคเดียวที่ท่านประธานชัยได้กล่าวถึงที่ว่า ชาติจะล่มจมเพราะกลุ่มการเมือง ผมก็เลยขอกราบเรียนชี้แจงให้มีความกระจ่างเพิ่มมากขึ้นว่า คำว่า กลุ่มการเมือง ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ได้บัญญัติไว้มีความหมายเพียงไรและมีความหมายขนาดไหน คือถ้าเรามองในสถานการณ์บ้านเมือง แล้วไปเห็นชื่อกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ ที่มีการจัดตั้งขึ้น กลุ่มน้อย กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ ๆ แล้วก็ใช้ชื่อคำว่า กลุ่ม ก็โดยที่ว่าบรรดากลุ่มเหล่านั้นซึ่งในภาษาอังกฤษใช้คำว่า โพลิติคอล อินเทอเรสท์ กรุ๊ป (Political interest group) คือกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมือง มีความสนใจทางการเมือง แล้วก็เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ถ้าแปลจากภาษาอังกฤษ กลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่จัดตั้งกันขึ้นเองโดยไม่ได้มีกฎหมายรองรับ เรียกกันเอง รับรู้กันเอง สื่อสารมวลชนให้ความสำคัญในชื่อเหล่านั้น และความมุ่งหมายของกลุ่มเหล่านั้นก็มีความมุ่งหมายที่หลากหลายแตกต่างกันไป บางกลุ่มก็รณรงค์ในเรื่องของการอนุรักษ์บางเรื่อง บางกลุ่มก็สนใจในเรื่องของด้านพลังงาน มีชื่อเป็นเครือข่าย บางกลุ่มสนใจในเรื่องของการดำเนินงานการบริหารงานของรัฐบาลต่าง ๆ บางกลุ่มสนใจในเรื่องของการที่จะเชิดชูประชาธิปไตยในแนวคิดของกลุ่มเอง แต่กลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มอินเทอเรสท์ กรุ๊ป (Interest group) ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ในความหมายของเราที่เราใช้คำว่า กลุ่มการเมือง ขึ้นมาควบคู่กับพรรคการเมืองนั้น มีชัดเจนอยู่อย่างน้อยในมาตรา ๗๖ ครับ ถ้าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจะกรุณาเปิดดูในมาตรา ๗๖ ก็จะเห็นชัดเจน ซึ่งก็เป็นมาตราเดียวกับที่ท่านประธานชัย

ได้กรุณาอ้างถึง ผมกล่าวชื่อท่านหลายครั้งแล้วก็ขออนุญาต ขออนุญาตไปเสียทีเดียวเลย ด้วยความรักและเคารพจึงได้กล่าวชื่อท่านหลายครั้ง มาตรา ๗๖ นั้นใน ๗ วรรคแรก เราตีกรอบพรรคการเมืองออกมาไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งจริง ๆ แล้วคำว่า พรรคการเมือง จะมีบัญญัติ จะมีข้อกำหนด จะมีข้อปฏิบัติอยู่อีกมากมายในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง ซึ่งจะนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายหลังจากที่ รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้ว และประกาศใช้ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในมาตรา ๗๖ เราได้นิยาม เราได้เพิ่มเติมสิ่งต่าง ๆ ที่เราคาดหวังว่าพรรคการเมืองจะต้อง ปฏิบัติให้เป็นพรรคการเมือง ----------

ในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างครบถ้วน แล้วก็ด้วยความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล จึงได้ให้ความสำคัญบัญญัติไว้ถึง ๘ วรรคในมาตรานี้ แล้วท่านก็จะเห็นว่าอย่างในวรรคแรก ผมอ่าน ๔ บรรทัดนี่ พรรคการเมืองต้องจัดองค์กรภายในดำเนินกิจการและออกข้อบังคับให้สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย และมีหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพราะฉะนั้นตรงนี้ยังมีอีก ๖ วรรคที่จะพูดถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรับเงินบริจาค การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การมีมติของพรรคที่จะให้ ส.ส. ไปโหวต (Vote) ในสภานั้นต้องเป็นมติของ ส.ส. ด้วยกันเอง รวมถึงการที่จะมี ส.ส. จำนวน ๑ ใน ๔ มีกรรมการบริหารหรือมีประชาชน พลเมืองไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คนที่จะสามารถชี้ว่าการดำเนินงานของพรรคนั้นไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายหรือไม่เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคเอง ซึ่งสามารถที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ เป็นต้น แต่ที่สำคัญที่ผมจะกราบเรียนคือในวรรคแปดของมาตรานี้ ในวรรคแปด เราได้บัญญัติไว้ว่าให้นำความในมาตรานี้ก็คือทั้ง ๗ วรรคแรกมาใช้บังคับกับกลุ่มการเมืองซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยคณะบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งได้จดแจ้งหรือได้แจ้งไว้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่จะกระทำได้ ประเด็นก็คือว่าข้อบังคับทั้งหลาย ข้อกำหนดทั้งหลายที่ใช้บังคับกับพรรคการเมืองนั้นก็จะนำมาใช้บังคับกับกลุ่มการเมืองในความหมายของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย ผมได้กราบเรียนเมื่อวานนี้ว่าความเป็นกลุ่มการเมืองนั้นมีข้อต่างจากความเป็นพรรคการเมืองที่เราคุ้นเคยกันอยู่ในประเด็นของข้อกำหนด เช่น มีจำนวนกรรมการอาจจะลดลงมา ผู้ไปจด แทนที่จะเป็น ๑๕ คน อาจจะเหลือประมาณสัก ๑๐ คน สมาชิกพรรคเมื่อครบ ๑ ปี อาจจะไม่จำเป็นต้องมีถึง ๕,๐๐๐ คน ที่ตั้งหรือสำนักงานพรรคในภาคต่าง ๆ อาจจะไม่ต้องมีก็เป็นเรื่องของกลุ่มการเมืองที่มีความประสงค์ที่จะส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในระดับภาค ระดับกลุ่มจังหวัดที่เขามีความคุ้นเคยหรือว่ามีความประสงค์ เพราะฉะนั้นความหมายที่ท่านประธานชัยได้กรุณาพูดถึงกลุ่มการเมืองที่ท่านคิดว่ามีความเคลื่อนไหวในบ้านเมืองก็คงจะมิใช่ในความหมายในกลุ่มการเมืองที่เราได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่ถ้าหากกลุ่มการเมืองเหล่านั้นต้องการจะมาสมัครเป็นผู้ที่สามารถส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขาก็ต้องมาเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ในการที่จะต้องจดทะเบียน

มีวัตถุประสงค์ มีอุดมการณ์อย่างชัดเจนเพื่อการนี้ ฉะนั้นผมก็เชื่อว่าถ้ากลุ่มการเมืองเหล่านั้นจะเล่นการเมืองเขาสามารถเล่นเป็นระดับพรรคได้อยู่แล้วครับ เพราะเขามีกิ่งก้านสาขามีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ มีสมาชิกเป็นหมื่นคนเป็นแสนคน ฉะนั้นการที่เราใช้คำว่ากลุ่มการเมืองในความหมายในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คงมิได้จะทำให้สถานะของกลุ่มการเมืองใด ๆ ที่เคลื่อนไหวอยู่ในประเทศไทยนี้จะมีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมาย จะมีสถานะที่จะทำอะไรให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองได้ ก็ใคร่ขออนุญาตกราบเรียน ฯพณฯ ประธานชัยเพื่อกรุณาทราบเจตจำนงอันแท้จริงของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบพระคุณมากค่ะ ต่อไปก็เป็นการอภิปรายของสมาชิกต่อ ขอเชิญท่านสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ ค่ะ

นายสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม สมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จังหวัดตรัง ผมคิดว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากกระแสของสังคมภายนอกและภายในเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาสื่อมวลชนก็ดี บรรดานักการเมืองก็ดี ตลอดจนกระทั่งผู้ที่สนใจในเรื่องของการเมือง ผมได้ฟังนักการเมืองท่านหนึ่งพูดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับเทวดา จริง ๆ แล้วผมอ่านหนังสือพิมพ์มาหลายฉบับ ไม่มีฉบับไหนที่ชื่นชมรัฐธรรมนูญฉบับนี้เลย แต่ผมไม่ได้มองอย่างนั้น ผมมองว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีส่วนดีอยู่มาก แต่มีบางส่วนที่จะต้องปรับแก้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ที่จะสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ ผมยังนึกไม่ออกว่าประชาชนจะเป็นใหญ่ได้อย่างไรในเมื่อตัวแทนของประชาชนไม่ผ่านการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีคนเลือกเอาไว้ล่วงหน้า แล้วเอาชื่อมาให้ประชาชนลงคะแนน จะเลือกซ้าย เลือกขวาก็หนีไม่พ้นหวยล็อก (Lock) นี่หรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ผมคิดว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคณะนี้คงมีความคิดอยู่ตลอดเวลาบนสมมุติฐานว่านักการเมืองเลว ประชาชนโง่ ผมคิดว่าทุกองค์กรมีทั้งคนดีและคนไม่ดี เมื่อวานผมได้ฟังคุณวรวิทย์พูดว่ามีกรรมาธิการยกร่างท่านหนึ่งขับรถย้อนศรจากที่จอดรถ ผมไม่สบายใจ เพราะท่านคือผู้ร่างกติกาของบ้านเมือง เพื่อเอามาบังคับใช้กับคนทั้งประเทศ เมื่อท่านทำผิดเสียเองแล้วกติกาจะมีความศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างไร ในสภาแห่งนี้เราไม่ชอบให้มีอภิสิทธิ์ชน ไม่ว่าจะเป็นขาเล็กหรือขาใหญ่ อย่าใช้สำนวนโวหารอวดอ้างว่าเก่งแล้วเอาดีใส่ตัว เอาชั่วให้คนอื่น ท่านจะต้องทำกติกาให้มีความเป็นธรรมกับชนทุกชั้น ไม่ใช่ ๓๐๐,๐๐๐ เสียงในชนบทหรือต่างจังหวัดเท่ากับ ๑ เสียงในกรุงเทพมหานคร ท่านจะต้องหาวิธีทำให้คนดีได้ดูแลบ้านเมือง อย่าให้คนไม่ดีมามีอำนาจและปกครองบ้านเมือง ดังพระบรมราโชวาทของในหลวงของเรา

ท่านประธานที่เคารพครับ ผมมีข้อสังเกตที่จะมอบให้กับคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญอยู่ ๕-๖ ประเด็น

ประเด็นแรก นายกรัฐมนตรีคนนอก ผมไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะจะยึดโยงกับประชาชนได้อย่างไร ถ้าจะพูดถึงนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้เป็น ส.ส. มาจากคนนอก เราคงจะต้องย้อนกลับไป แต่ผมย้อนกลับไปไม่ไกลครับ สมัยหนึ่งปี ๒๕๒๒ มีนายพล ก เป็นนายกรัฐมนตรี กระแสเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีมาจาก ส.ส. ท่านเลยตัดสินใจเพื่อลดกระแสไปลงสมัคร

รับเลือกตั้งที่จังหวัดร้อยเอ็ด โรคร้อยเอ็ดก็เลยระบาดมาทั่วทั้งประเทศในขณะนี้ ในที่สุดท่านก็อยู่ไม่ได้ มีนายพลแถว ๆ บ้านผมเป็นนายกรัฐมนตรีต่อมา เป็นอยู่ ๓ สมัย ๘ ปี ๕ เดือน ไม่มีสักคำเดียวว่านายกรัฐมนตรีจะต้องมาจาก ส.ส. จนกระทั่งปี ๒๕๓๕ นายพล ส เป็นนายกรัฐมนตรี กระแสเรียกร้องว่านายกรัฐมนตรีจะต้องเป็น ส.ส. ----------

นำไปสู่เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ คนล้มตายจำนวนมาก นายกรัฐมนตรี ส อยู่ได้ ๔๕ วัน แล้วก็นำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ปี ๒๕๔๐ ท่านที่ร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ท่านก็นั่งอยู่ข้างบน อาจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ท่านเป็นเลขานุการกรรมาธิการยกร่าง มีนายกรัฐมนตรี อ เป็นประธานยกร่าง แล้วก็มีท่านอุทัยเป็นประธาน ส.ส.ร. มาวันนี้จะเปลี่ยนให้นายกรัฐมนตรีมาจากคนนอกอีกแล้วหรือ เวลาเปลี่ยน คนอาจจะเปลี่ยน แต่บางครั้ง เวลาเปลี่ยน อากาศร้อน ๆ คนก็อาจจะเพี้ยน ท่านประธานที่เคารพครับ ผมยังยืดมั่นอยู่เหมือนเดิมว่านายกรัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ท่านจะใช้เสียงลงมติ ๒ ใน ๓ ๓ ใน ๔ อย่างไรก็ตาม ถ้าปืนจี้ไปหมดละครับ เราจะเปิดช่องให้กับนายพลมาเป็นผู้นำอย่างนั้นหรือ

ท่านประธานที่เคารพครับ ประเด็นที่ ๒ การเลือกตั้งแบบเขตและปาร์ตี ลิสต์ (Party list) ส.ส. ๔๕๐ คน เขต ๒๕๐ คน ปาร์ตี ลิสต์ ๒๐๐ คน ผมก็ไม่เห็นด้วย ถ้าจะเอาแบบท่านปู่ชัย ๔๕๐ คนก็มากเกินไป เกรงใจ ขอเปลี่ยนเป็น ส.ส. เขต ๓๕๐ คน ปาร์ตี ลิสต์ ๑๐๐ คน ทั้ง ๒ ส่วนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ส.ส. เขตพบปะชาวบ้านลงไปรับปัญหาของชาวบ้าน มีปัญหาเดือดร้อนมาหา ส.ส. เขตหมด แต่ปาร์ตี ลิสต์ ไม่มี จะไม่ลง ยิ่งท่านแบ่งเป็น ๖ ภาค บ้านผมภาคใต้ ๑๔ จังหวัด ประชากร ๗ ล้านกว่าคน ท่านต้องไปเอาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เอาจังหวัดเพชรบุรี เอาจังหวัดราชบุรีมารวมด้วยประมาณ ๑๐ ล้านคน คนราชบุรี คนเพชรบุรีคงไม่ลงไปจังหวัดนราธิวาส คนบ้านผมก็ไม่ไป จะให้ขึ้นมาจังหวัดเพชรบุรีก็ไม่มี เพราะฉะนั้น ส.ส. ปาร์ตี ลิสต์ไม่ลงพื้นที่ แต่ ส.ส. เขตลงพื้นที่ ชาวบ้านติด ส.ส. เขต มีอะไรก็มาเล่าให้ฟัง มีอะไรก็มาบอก เหมือนอย่างที่สด ๆ ร้อน ๆ เรื่องยางพาราราคาตกต่ำ ๓ กิโลกรัม ๑๐๐ บาท ผมเป็น สปช. ชาวบ้านก็ไปหา ผมก็บอกว่าผมเป็น สปช. ไม่ได้เป็น ส.ส. ส.ว. ชาวบ้านก็ไปหา เราก็เลยช่วย ดีหน่อยว่า สคช. มีติ่งไว้นิดหนึ่งว่า สปช. มาจากจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน ก็มีอยู่นิดหนึ่งพวกเรา ๗๗ จังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางใต้ สปช. ทางใต้ ๗-๘ คน รวมทั้งคุณอุทัยเราก็ไปหารัฐมนตรีเพื่อบอกให้ทราบว่าปัญหายางพารามันเป็นอย่างไร รัฐบาลแก้ถูกทางไหม อะไรเหล่านี้ ๓ กิโลกรัม ๑๐๐ บาท กิโลกรัมละ ๔๐ บาท ที่รัฐบาลแก้ไม่ถูกทางครับ เพราะเหตุว่าเปิดตลาดกลางยางพาราในประเทศไทย ๖ แห่ง ภาคใต้มีจังหวัดยะลา หาดใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี บ้านผมจังหวัดตรัง จะไปขายที่ไหน จะไปจังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือ ๒๕๐ กิโลเมตร จะไปหาดใหญ่ ๑๖๐ กิโลเมตร จะไปจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๖๐ กิโลเมตร ไปเช้าเข้าคิวไม่รู้จะ ได้หรือเปล่า ชาวบ้านเดือดร้อนก็ต้องขายพ่อค้าในตลาดต้องขายโรงงาน ๒๐๐ กิโลกรัม ๓๐๐ กิโลกรัม พ่อค้าก็ซื้อกิโลกรัมละ ๔๐ บาท รวบรวม ๕๐,๐๐๐ กิโลกรัมก็บรรทุกไปขายหาดใหญ่ บรรทุกไปขายจังหวัดนครศรีธรรมราช ----------

นี่คือปัญหาหรือว่าเป็นปัญหาที่จำเป็นจะต้องนำมาบอก รัฐบาลที่แล้วช่วยเกษตรกรไร่ละ ๒,๕๒๐ บาท คนละ ๒๐ ไร่ ๕๐,๐๐๐ บาท เงินจำนวนนั้นไม่ตกถึงมือคนที่กรีด เจ้าของสวนยางเอาหมด ความจริงแล้วจะต้องแบ่ง ๖ ต่อ ๔ สมมุติว่าขายยางได้ ๑๐๐ บาท คนกรีดได้ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เจ้าของสวนได้ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ แต่เงินที่ช่วย ๕๐,๐๐๐ บาท เจ้าของสวนเอาหมด คนกรีดไม่ได้ ลูกจ้าง ความเหลื่อมล้ำเหล่านี้ห่างออกไปทุกที ชาวบ้านก็มาบอกอีก ผมก็มาบอกรัฐบาล ถ้าท่านให้ ๒๕๐ คนทั้งประเทศในขณะนี้ เขตมันกว้างขึ้น ผู้แทนราษฎรลำบาก บ้านผมจังหวัดตรังมีผู้แทน ๔ คน ยกเว้นท่านชวนเป็นปาร์ตี ลิสต์ เขตละ ๑ คน ประชากร ๖๐๐,๐๐๐ กว่าคน เขตละ ๑๕๐,๐๐๐-๑๖๐,๐๐๐ คน ไปได้ ๓-๔ อำเภอ แต่เหลือ ๒๕๐ คน บ้านผมเหลือ ๒ คน แบ่งเป็น ๒ เขต ผู้แทนราษฎรจะไปเยี่ยมพี่น้องประชาชนทั่วถึงอย่างไร ส่วนปาร์ตี ลิสต์ก็มีประโยชน์ คนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อย่างเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องพลังงานที่มีความเชี่ยวชาญ ก็จำเป็นที่จะต้องเอามาอยู่ในบัญชีรายชื่อมาช่วย เพราะถ้าให้ลงเลือกตั้งเขตเขาก็ไม่ลง ถ้าลงก็ไม่ได้อีก เพราะฉะนั้นมีความสำคัญทั้ง ๒ ส่วน แต่แบ่งความสำคัญให้กับ ส.ส. เขตที่อยู่กับประชาชนให้มากหน่อย ขอเป็น ๓๕๐ คน แล้วก็ ๑๐๐ คน ผมว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ดีมาก ส.ส. เขต ๔๐๐ คน ลงตัวเลย ๖๐ ล้านคน เขตละ ๑๕๐,๐๐๐ คน แล้วปาร์ตี ลิสต์ ๑๐๐ คน ดีมากเลย แล้วใช้เขตประเทศ อย่าไปดูถูกพวกการเมือง เขามีวินัย เขามีกติกา กรรมการบริหารเขาก็จัดเหมือนอย่างท่านประธานยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านอาจารย์บวรศักดิ์บอกว่า มี ส.ส. คนหนึ่งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น มันไม่ใช่อย่างนั้น กรรมการบริหารพรรคเขาจะจัดเรียงลำดับความสำคัญ ถ้าเป็นกรรมการบริหารพรรค เป็นคนที่ช่วยเหลือพรรค เป็นคนที่ดูแลแล้วก็ไปช่วยลูกพรรคเลือกตั้งตามต่างจังหวัดต่าง ๆ เขาก็ให้อยู่ลำดับดี ๆ เป็นเรื่องธรรมดา เพราะฉะนั้นเราอย่าไปห่วง ส่วนเรื่องอีกเรื่องหนึ่งก็คือ เรื่อง ส.ส. ต้องสังกัดพรรคการเมืองไม่ใช่กลุ่ม เหตุผลก็คล้าย ๆ กับท่านปู่ชัย แต่ว่าของผมกลุ่มการเมืองไม่ได้หมายถึง กปปส. ไม่ได้หมายถึง นปช. ไม่ใช่กลุ่มเล็ก ๆ ได้ ส.ส. มา ๑ คน ๒ คนอย่างนี้แย่ เวลา ๒ พรรคที่ได้คะแนนก้ำกึ่งกัน พวกนี้จะไปหมด มีอยู่ยุคหนึ่งผมไม่ทราบว่าท่านที่อยู่ในสภาแห่งนี้ ท่านอาวุโสทั้งหลายที่อยู่สภาแห่งนี้จำได้ไหม เขาจ่ายกันในห้องน้ำ ไปเลย ๒ คน ๓ คน แล้วกลุ่มการเมืองเข้ามาก็ไม่มาก อย่างดีก็ไม่เกิน ๑๐ คน ถ้าเกิน ๑๐ คน เขาก็จดทะเบียนพรรค บางทีลง ๑๐ คนนี้ได้สัก ๑ คน ใหญ่เหลือเกินแล้ว เพราะฉะนั้นกลุ่มการเมืองไม่ดี ไม่มีระเบียบ ไม่เหมือนพรรคการเมืองเขา

มีระเบียบ มีกติกา มีการประชุม มีการอะไรต่าง ๆ เขามีสมาชิกทั่วทั้งประเทศ ให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองเขาเถอะ

ประการที่ ๔ ส.ว. (๑) (๒) (๓) (๔) ผมคงไม่พูดถึง (๑) (๒) (๓) (๔) ที่สรรหามา ผมไม่พูดถึง ถ้าถามว่าบล็อก (Block) ได้ไหม ขอเวลาผมนิดแล้วผมจะอธิบายให้ฟังว่า เขาบล็อกกันอย่างไร (๑) (๒) (๓) (๔) เขาทำกันอย่างไร ----------

แต่ (๕) ท่านยังต้องเอากรรมการมาคัดกรองอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะให้ประชาชนเลือก แล้วอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยได้อย่างไร คณะกรรมการชุดนั้นมีอำนาจมากกว่าคนในจังหวัดหรือ ผมเคยบอกพรรคพวกว่าจังหวัดทางใต้มีอยู่จังหวัดหนึ่งลง ส.ว. ได้คะแนนเสียง ๑๐๐,๐๐๐ พอลง สปช. ไม่ติด ๑ ใน ๕ มีอยู่อีกจังหวัดหนึ่งเป็น ส.ว. ได้คะแนนเสียง ๕๐,๐๐๐ พอมาสมัคร สปช. ซึ่งคัดโดย ๕ คน กรรมการสรรหามีอยู่ ๕ คน มีอิทธิพลเหนือกว่าประชาชน ๑๐๐,๐๐๐ คน ท่านลองนึกดูสิ ผมคิดว่ากรรมการกลั่นกรองตรงนี้น่าจะเอาออกแล้วปล่อยให้ประชาชนเขาเลือก ให้เขาเลือกของเขาเองเป็นธรรมชาติ

อีกประการหนึ่ง ท่านกลัวว่าพรรคการเมืองจะแทรกแซงหรือว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งจะเป็นฐานเสียงของพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะแทรกแซง มีแต่ไม่มาก ก็นักการเมืองเขาจะรู้จัก เขาก็มีความผูกพัน มีแต่ไม่มาก ผมจะยกตัวอย่างให้ฟังในจังหวัดตรัง ปี ๒๕๔๓ มี ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์คนหนึ่ง เป็น ส.ส. ปี ๒๕๑๘ แล้วก็ปี ๒๕๑๙ แล้วก็ปี ๒๕๒๖ ท่านก็หยุดไปทำสวน กลับมาลง ส.ว. ปี ๒๕๔๓ ไม่ได้ครับ พรรคประชาธิปัตย์จังหวัดนครศรีธรรมราชสด ๆ ร้อน ๆ ปี ๒๕๕๑ ใครที่เป็น ส.ว. รุ่นนั้นรู้ว่า ส.ว. จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นคนของพรรคไหน ถ้าพรรคประชาธิปัตย์เขาจะช่วยจริง ๆ ส.ส. ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ๑๐ คน มันจะเหลือหรือ ผมจะบอกให้จะเหลือหรือ ไม่มี เขาไม่ช่วย แต่ความสนิทสนมความผูกพันมี จังหวัดอีกจังหวัดหนึ่งจังหวัดพัทลุง ส.ว. คราวที่แล้วอาจารย์มาเป็น ส.ว. เคยเป็น ส.ส. พรรคชาติไทย แล้วก็มาชี้แจงให้กับ สนช. ฟังตอนที่ สนช. เรียกมาชี้แจงเรื่องประธานนิคม มาชี้แจงเรื่องแก้ไขรัฐธรรมนูญ ท่านก็มานั่งข้างด้วย เพราะฉะนั้นก็ไม่ใช่พรรคประชาธิปัตย์อีก ถ้าจะเอาจังหวัดพัทลุงจะเหลืออีกหรือ ยกตัวอย่างให้ฟัง ๒-๓ จังหวัดที่อยู่ใกล้ ๆ จังหวัดตรัง ผมไม่ทราบหมดเวลาหรือยัง เห็นออดไม่ดังครับ นึกว่าหมดเวลาแล้ว

ผมฝากอีกเรื่องหนึ่ง ทำไมไม่เขียนให้ ส.ส. จบปริญญาตรี ผมเป็นกรรมาธิการกฎหมายท้องถิ่น ปี ๒๕๔๕ กฎหมายท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กฎหมายฉบับนั้นมีจุดประสงค์อย่างเดียวคือต้องการที่จะให้ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง สมัยก่อนประชาชนเลือกสมาชิกแล้วสมาชิกไปเลือกสมาชิกเป็นผู้บริหาร เราต้องการที่จะให้ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ผมเป็นกรรมาธิการผมก็เลยกำหนดให้ผู้บริหารต้องจบปริญญาตรี ปริญญาตรีเท่านั้น เพราะผมคิดว่าการศึกษาพัฒนาคน คนไปพัฒนาชาติ แต่เมื่อสักอาทิตย์ที่แล้วผมได้ฟัง

มีกรรมาธิการท่านหนึ่งบอกว่าคนที่จบปริญญาตรีคือคนโง่ ผมเศร้าใจคนที่จบปริญญาตรีคือคนโง่

ผมก็ขอฝากอีกประเด็นหนึ่งการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ขอความกรุณาได้ทบทวน ผมคิดว่าไม่คุ้ม เลือกนอกราชอาณาจักร ขอบพระคุณครับ

- ๑๗/๑

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านอุดม เฟื่องฟุ้ง ท่านมี ๑๐ นาทีค่ะ

นายอุดม เฟื่องฟุ้ง : กราบเรียนท่านประธานสภา ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกที่เคารพทุกท่าน กระผม นายอุดม เฟื่องฟุ้ง สมาชิกอันดับที่ ๒๔๔ ขออภิปรายร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอมาให้ สปช. พิจารณาตามหน้าที่ดังต่อไปนี้ ก่อนที่จะอภิปรายในประเด็นนั้นผมต้องขออภัยท่านกรรมาธิการเสียก่อนว่า ผมไม่ได้ลอกข้อสอบท่านชัย ไม่ได้ลอกข้อสอบท่านสมศักดิ์ แต่ว่าผมทำข้อสอบมาล่วงหน้าแล้ว

ประเด็นที่ ๑ เรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๑ นั้น กระผมเห็นว่าน่าจะไม่ครบถ้วนตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕ ที่ท่านกำหนดให้มีกลไก มีประสิทธิภาพในเชิงป้องกันผู้ที่จะเข้ามาสู่การเมือง อันจะทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองอีกต่อไป กระผมขอเรียนต่อสภาแห่งนี้ได้ทราบว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้ารับราชการในทุกประเภทจะมีบทบัญญัติในทำนองเดียวกันว่า ข้าราชการผู้ใดที่ทำผิดวินัยถึงกับถูกออกจากราชการไปแล้ว ไม่ว่าออกไปในตำแหน่งใดจะไม่สามารถเข้ามาสู่แวดวงราชการได้อีก แม้จะเข้ามาเป็นภารโรงหรือเข้ามาเป็นลูกจ้างของภาคราชการก็ตาม หลักการนี้ใช้กันมาเป็น ๑๐๐ ปี อันเป็นการป้องกันคนไม่ดีไม่ให้เข้าสู่ภาคราชการ แล้วทำไมนักการเมืองที่กระทำผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการเมืองจนมีการลงโทษจากศาลหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวกับการนี้ เมื่อพ้นจากการถูกเพิกถอนแล้วจึงมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อีก ทำให้หลักการที่จะป้องกันคนที่ไม่ดีเข้ามามีอำนาจไม่อาจทำได้ ซึ่งกระผมเห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญนี้น่าจะคลาดเคลื่อนไปจากหลักการป้องกันและการตรวจสอบตามหลักประการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ (๓) ถึง (๑๐)

ในประเด็นที่ ๒ ตามร่างที่ท่านเสนอมานั้น ท่านมิได้นำหลักการในบทบัญญัติของมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตราไว้ในร่างที่เสนอด้วย ผมได้หารือในประเด็นนี้กับท่านเสรี ขออนุญาตที่ต้องเอ่ยนามท่าน ในฐานะที่ท่านเป็นประธานกรรมาธิการด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ท่านก็ให้ความเห็นว่าหลักการที่กล่าวเป็นการใช้ยาแรง ผมก็เรียนท่านว่าขนาดเรามียาแรงใช้กับนักการเมืองและพรรคการเมืองตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ แต่ก็เป็นที่เห็นเป็นการทั่วไปว่าก่อนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ นั้น

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ กนกวรรณ ๑๗/๒

เป็นเวลาประมาณ ๕ ปี มีนักการเมืองที่ไม่เคารพกติกานำพาบ้านเมืองไปสู่ความขัดแย้ง จนสังคมทั่วไปอยู่ไม่เป็นสุข ทำมาหากินไม่สะดวก ไม่รู้ว่าจะมีเหตุอะไรที่เป็นภัยจากการเคลื่อนไหวทางการเมือง ทั้งในท้องถนนและในที่สาธารณะ ท่านก็บอกว่าก็แล้วแต่กระผมจะเห็นอย่างไร ผมจึงเห็นว่าผมสมควรที่จะพูดในปัญหานี้ ปัญหาดังกล่าวหรือหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๗ นั้น เป็นหลักกฎหมายที่บัญญัติไว้ในบ้านเมืองนี้มาตั้งแต่ก่อนปี ๒๔๗๘ แล้ว ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ในเรื่องห้างหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นจำกัด ต่อมาก็มีบัญญัติไว้ในเรื่องบริษัทมหาชน ในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน ในเรื่องกฎหมายเรื่องตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะและกิจการของกรรมการที่จะต้องรับผิดร่วมกันในทำนองเดียวกันกับพรรคการเมือง แม้ในทางอาญาก็ยังใช้กฎหมายปิดปากในลักษณะของกฎหมายนี้เหมือนกัน อย่างเช่นพระราชบัญญัติว่าด้วยยาเสพติด ซึ่งถ้าอธิบายในหลักการของกฎหมายปิดปากเป็นอย่างไรแล้วคงจะต้องใช้เวลายาว ผมก็กราบเรียนให้ท่านทั้งหลายได้เข้าใจว่า ถ้าท่านไปถามนักกฎหมายที่ศึกษากฎหมายลักษณะพยาน ----------

หรืออาจารย์ผู้ที่สอนลักษณะพยานท่านจะเข้าใจว่ากฎหมายปิดปากนั่นคืออะไร ที่ต้องขอให้มีหลักการดังกล่าวก็โดยที่เห็นว่าพรรคการเมืองของไทยนั้นไม่อยู่ในสถานะที่เป็นพรรคการเมืองตามทฤษฎีของการเมืองที่เป็นสากล ข้อความตอนนี้ต้องขออภัยท่านผู้แทนนักการเมืองที่ว่ามีอยู่ ๒ คนในสภานี้ด้วย แต่เป็นพรรคการเมืองที่มีเจ้าของเกือบทั้งหมด เจ้าของพรรคก็มีทั้งเจ้าของพรรคภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อไปอาจจะมีทางภาคใต้ก็เป็นได้ กระผมจึงไม่เข้าใจว่าร่างนี้ท่านไม่เข้าใจสภาพของพรรคการเมืองในเมืองไทยเราหรืออย่างไร ทั้งที่มีนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ได้แพร่ไวรัสเข้ามาสู่ประชาธิปไตยจนเป็นไข้หวัดนกมาตั้งหลายปี ท่านไม่ควรจะปล่อยไว้โดยไม่นำยาแรงมาใช้ ยิ่งกว่านั้นนอกจากท่านไม่นำยาแรงมาใช้แล้ว ท่านยังสร้างพาหะนำไวรัสมาสู่ประชาธิปไตยที่ร้ายแรงมากขึ้นไปอีก กล่าวคือท่านสถาปนากลุ่มการเมืองขึ้นมา ถ้าเป็นอย่างที่ท่านเสนอร่างมานั้นประชาธิปไตยต่อไปไม่เพียงแต่จะเป็นไข้หวัดนก แต่ติดเชื้ออีโบลา (Ebola) ทำให้ประชาธิปไตยได้ตายไป ส่วนที่จะพูดผมเตรียมการมาเท่านี้ แต่ว่าต้องพูดต่อไปอีกสักนิดหนึ่ง ก็คือว่าหลังจากท่านชัย ชี้แจงแล้ว ท่านกรรมาธิการท่านชี้แจงต่าง ๆ ออกมาผมก็ฟังท่านแล้วก็หนาว กล่าวคือว่าถ้าท่านจะไปปรับปรุงแล้วถ้าปรับปรุงเพิ่มขึ้นเอาก๊วนการเมือง แก๊งการเมืองมาด้วย ก็ขอความกรุณาเถอะครับ สงสารประเทศไทยบ้าง ขอขอบคุณครับ เวลาที่เหลือผมขอไปใช้ในการอภิปรายส่วนอื่นครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านกัญญ์ฐญาณ์ ภู่สวาสดิ์ ค่ะ

นางกัญญ์ฐญาณ์ ภู่สวาสดิ์ : เรียนท่านประธานสภาค่ะ ดิฉัน นางกัญญ์ฐญาณ์ ภู่สวาสดิ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากจังหวัดพิษณุโลก หมายเลข ๐๐๔ ดิฉันขออภิปรายในประเด็นส่วนที่ ๓ ว่าด้วยวุฒิสภา ที่มาของวุฒิสภาในมาตรา ๑๒๑ ค่ะ ในที่มาของวุฒิสภาเขาจะมีในส่วนข้อ ๑ ก็คือจากการเลือกกันเองในหมู่ของข้าราชการ อันนั้นก็ไม่ได้ติดใจ แต่ว่าในส่วนของส่วนที่ ๒ คือผู้แทนสภาวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ หรืออาชีพที่มีกฎหมายจัดตั้งกับในส่วนของ (๓) ผู้แทนองค์กรด้านเกษตรกรรม ด้านแรงงาน ด้านวิชาการ ด้านชุมชนและด้านท้องถิ่น ซึ่งตัวนี้ก็สนับสนุนในส่วนที่มีผู้เสนอให้เพิ่มเติมด้านสื่อสารมวลชนเข้าไปด้วย เพราะว่า ณ วันนี้ก็คือในต่างจังหวัดนี้เขาจะมีองค์กรสื่อสารมวลชน มีการตั้งรวมกลุ่มกันแล้วก็ (๔) ก็คือผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรมด้านการเมือง ความมั่นคง โดยใช้จากการสรรหา ซึ่งตัวนี้ดิฉันเองเห็นว่าในส่วนของตั้งแต่ (๒) (๓) (๔) ดิฉันมองว่าน่าจะให้มีการสรรหา

โดยวิธีการที่เลือกเป็นสาขาวิชาชีพแล้วให้ไปเลือกลำดับภาคแบบที่เมื่อวานท่าน สปช. กงกฤช ได้เสนอไว้ เพราะดิฉันมองว่าตรงนี้สิ่งที่เราเป็นห่วงก็คือในการที่เลือกกันเองแล้วส่วนใหญ่พอเลือกกันเองสาขาอาชีพต่าง ๆ บางทีคนในภูมิภาคเขาเข้าไม่ถึงหรือว่าไม่ได้รับการถูกคัดเลือกเข้ามาเป็นตัวแทน ดิฉันก็เลยอยากจะให้ในส่วนนี้ให้คนที่ภูมิภาคมาอยู่ต่างจังหวัดเพราะเป็นคนที่เขามีความรู้ ความเก่งเขาก็เทียบเทียมเท่ากับส่วนกลางให้เขาได้มีโอกาสเข้ามาตรงนี้บ้าง ก็เลยอยากให้กระจายให้ไปเลือกในระดับภาคเหมือนที่เมื่อวานท่าน สปช. กงกฤช ได้พูดไว้นี้

อีกส่วนหนึ่ง ส่วนที่ ๕ ซึ่งเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน จริง ๆ ดิฉันก็มาจากต่างจังหวัด แต่ดิฉันเองก็ยังมองไม่เห็นความแตกต่าง กรณีถ้าสมมุติว่าไม่ให้มีกรรมการคัดสรร ให้เหลือ ๑๐ คน แล้วถึงค่อยให้ประชาชนเลือกตั้ง กรณีที่ไม่มีกรรมการส่วนนี้ ก็คือให้ประชาชนเลือกตั้งมาเองเลย ดิฉันมองไม่เห็นความแตกต่างว่าระหว่างสมัคร ส.ส. กับ สมัคร ส.ว. มันต่างกันอย่างไร เพราะว่าจริง ๆ แล้วก็คือมันไม่น่าจะเหมือนกัน เพราะจริง ๆ ถ้าท่านที่อยากจะสมัครตรงนี้ก็ไปสมัครเป็น ส.ส. ไปสมัครในส่วนของ ส.ส. จะดีกว่า แต่ ส.ว. เรามองว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาชนเขาไม่ค่อยทราบหรอกว่า ส.ว. ทำหน้าที่อะไร แต่เวลาเลือก ถ้าเผื่อไปให้ประชาชนเลือกมันก็ไม่ได้แตกต่างอะไรกับการเลือก ส.ส. เพราะฉะนั้นพอมาพูดถึงว่าถ้าจะต้องมีตัวนี้แล้ว และให้มีกรรมการคัดสรร ดิฉันก็ยังนึกสงสารกรรมการด้วยซ้ำว่า แล้วกรรมการจะตอบเหตุผลได้อย่างไรว่า สมมุติมีผู้สมัคร ๑๐ คนหรือ ๒๐ คน ให้เหลือ ๑๐ คน แล้ว ๑๐ คนที่เหลือ ที่จะต้องคัดเขาออก กรรมการก็จะต้องหาเหตุผลมาอธิบายยากมาก เพราะว่ามันก็มีเหตุการณ์จากการเลือก สปช. มาแล้วว่าแล้วที่ไม่เลือกเขาให้อยู่ในโควตาตามที่กำหนดไว้คุณเอาเหตุผลอะไรไปคัดเขาออก ถ้าเป็นในความเห็นของดิฉันเองอาจจะไม่เหมือนกับ สปช. หลายท่านจากต่างจังหวัด ก็คือดิฉันยังมองว่าส่วนนี้ก็ทำไมไม่เข้าไปสู่ในส่วนของผู้แทนองค์กรไปเสียเลย หรือสภาวิชาชีพ ถ้าท่านมีส่วนนั้นด้วย เพราะว่าถ้ามันยังมองไม่เห็นว่ามันแตกต่างจากการสมัคร ส.ส. มันแตกต่างอย่างไรในการให้ประชาชนเลือกกัน ส่วนที่ ๕ ดิฉันก็ยังนึกไม่ออกเลยว่า มันมีอะไรที่มันแตกต่างกัน ก็อยากจะให้พิจารณาตรงนี้ด้วย

อีกประเด็นหนึ่งจากประเด็นนี้ ดิฉันขอกลับไปเมื่อวานนี้มีเรื่องของพูดถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มันจะมีประเด็นที่มีผู้อภิปราย ขออนุญาตเอ่ยนาม คุณไพบูลย์ ซึ่งอยู่ในคณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ก็เสนอว่าให้เพิ่มในหมวดของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นั่นก็คือรัฐควรจะต้องมีหน้าที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางการเงิน ตรงนี้ดิฉันว่ามันเป็นเรื่องสำคัญมาก ณ วันนี้ จากประสบการณ์ที่ทำงานในพื้นที่ดิฉันเองทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่ ๓๗ ปีที่เราทำงานมาเราเห็นความแตกต่างอย่างมากของคนยากจน เมื่อก่อนเราไปช่วยเหลือคนยากจนก็คือผู้ยากไร้จริง ๆ ไม่มีคนที่มาดูแล แต่ ณ วันนี้คนยากจนมากขึ้นทุกวัน แล้วก็คนยากจนเหล่านั้นมีตั้งแต่คนชั้นกลางที่กลายมาเป็นคนยากจน คนที่มีกำลังที่สามารถจะพึ่งตัวเองได้ก็กลายมาเป็นผู้ด้อยโอกาส

ที่จะไปขอรับการช่วยเหลือ แต่จริง ๆ แล้วพอไปดูปัญหาแล้วก็คือคนที่มีหนี้สิน คนที่มีหนี้สินจากการกู้ กู้ทุกประเภท ในพื้นที่ท่านทราบไหมคะว่า เรื่องของการกู้ชาวบ้านจะชำนาญมาก มีตั้งแต่กองทุนหมู่บ้าน กองทุนพัฒนาสตรี หรือแม้แต่เด็กเรียนหนังสือก็ต้องมีการกู้ยืมเพื่อการศึกษาแล้ว ผู้สูงอายุ ผู้พิการเขาจะมีหมด ยังไม่นับกับกู้อื่น ๆ แต่ตรงนี้ก็ยังไม่เพียงพอ ปรากฏวันนี้ชาวบ้านเองนอกจากกู้ทุกระบบ คือในระบบแล้ว ก็ยังไปกู้นอกระบบ แล้วปัญหาที่เกิดกับชาวบ้านทุกวันนี้ท่านลงไปดูเถอะค่ะ ชาวบ้านที่กู้นอกระบบเยอะมาก แล้วก็จะถูกตามทวงหนี้ทุกวิถีทาง ทุกวิธีการ บางคนต้องหนีหัวซุกหัวซุน เพราะว่าเจ้าหนี้ โดยเฉพาะเราก็จะรู้ เขาจะเรียกกันว่าพวกหมวกกันน็อก เพราะคนทวงหนี้เขาใส่หมวกกันน็อกมาแล้วก็นั่งมอเตอร์ไซค์มา ตรงนี้พ่อค้าแม่ค้าอาชีพที่อยู่ในระดับล่างโดนกันหมด ดิฉันเองทำงานอยู่ศาลากลาง รอบศาลากลางเขาบอกเขาเป็นหนี้นอกระบบหมดเลย เพราะฉะนั้นตรงนี้ดิฉันมองว่าบางทีพอเราไปค้นหาปัญหาเขา คือการที่เขาไม่รู้จักการจัดการด้านการเงิน ไม่ใช่ว่าเขากู้มาแล้วเขาไม่พอ แต่เป็นเพราะว่าไม่รู้วิธีการของการจัดการเรื่องการเงิน ดิฉันก็เลยเห็นว่าทุกวันนี้ โดยเฉพาะสื่อเองก็เป็นตัวกระตุ้นเรื่องความอยากขึ้นมาด้วย ดิฉันก็เลยเห็นความจำเป็นว่า ณ วันนี้เราคงจะต้องสอน ----------

แล้วก็ต้องสอนตั้งแต่เด็กด้วย คือมันต้องเป็นบรรจุไปในหลักสูตรของการเรียนเลยว่าเรื่องของการเงิน การรับจ่าย และมันก็รวมไปถึงเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ดิฉันก็ดีใจที่มีบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ด้วย ตรงนี้มันต้องไปด้วยกัน เรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องของการใช้จ่ายเงิน เพราะฉะนั้นตัวนี้มันต้องสอนเด็กตั้งแต่เล็ก แล้วก็รวมไปถึงชาวบ้าน ไม่ใช่ยื่นแต่เรื่องของบริการเงินกู้ให้เขา แต่ไม่ได้สอนว่าเขาควรจะจัดการกับการเงินเขาอย่างไร ก็สนับสนุนที่มันน่าจะมีการบรรจุเรื่องนี้เข้าไปในนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเรื่องของการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางการเงิน

ส่วนอีกประเด็นหนึ่งเรื่องของกีฬาเมื่อวานมีการพูดกันไปเยอะ แต่สิ่งที่ดิฉันมองเห็นความสำคัญก็คือว่าเราเองจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ดิฉันว่ามันต้องไปเริ่มตั้งแต่เล็ก การที่จะดูแลสุขภาพ การส่งเสริมให้เด็กรักในการกีฬาหรือการออกกำลังกาย ดิฉันว่ามันจะไปรอตอนที่เขาเข้าวัยกลางคน วัยแก่ ตอนนั้นมันไม่ทันแล้วล่ะคะ เพราะฉะนั้นดิฉันมองว่าตรงนี้มันจะต้องบรรจุในหลักสูตรการศึกษา แล้วก็ต้องไปแทรกอยู่ในของสังคมทุกวัย จริง ๆ แล้วทั้งวัยผู้พิการ ผู้สูงอายุ จริง ๆ แล้วต้องการมากในเรื่องของการกีฬา แต่ว่าส่วนใหญ่เราก็ไม่ค่อยจะไปสนับสนุนเขาเท่าไร ก็ต้องฝากไว้ตรงนี้

กับอีกประเด็นหนึ่งดิฉันมองว่าการกีฬาวันนี้เราอย่ามองเรื่องของความเป็นเลิศของการที่จะสร้างนักกีฬา แต่เราต้องเอากีฬาเป็นกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือในการที่จะส่งเสริมพลเมืองของเราให้เขามีความเป็นจิตใจของความเป็นนักกีฬานอกเหนือจากกำลังกายที่ดีแล้วเขาจะต้องมีจิตใจที่เป็นนักกีฬารู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ตรงนี้ดิฉันว่ามันเป็นพื้นฐานของการสร้างพลเมือง เพราะว่าทุกวันนี้ที่เราเจอปัญหาถ้าทุกคนมีใจเป็นนักกีฬาแล้วประเทศชาติเราก็คงไม่มีปัญหาอย่างทุกวันนี้ ก็ฝากไว้ว่าเรื่องของการกีฬากับการออกกำลังกายการสร้างเสริมสุขภาพเป็นเรื่องที่ดิฉันว่าต้องคิดให้ลึกซึ้งว่ามันต้องคิดตั้งแต่เรื่องของวัยเด็กขึ้นไปด้วย

ส่วนประเด็นสุดท้าย ดิฉันอยากจะขอสนับสนุนเลยไปถึงหมวดในเรื่องของการปฏิรูปที่ว่าให้มีสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปในหมวด ๒ มาตรา ๒๗๙ นี้ ดิฉันยังเห็นความจำเป็นว่าต้องมี ไม่ใช่เป็นเรื่องของการสืบทอดอำนาจ แต่ดิฉันเห็นสิ่งดี ๆ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างมากเลย รวมไปถึงหมวดปฏิรูป เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ดิฉันไม่อยากให้สูญหาย แล้วก็ไม่อยากให้ที่ว่าพอเราหยิบยื่นให้กับรัฐบาลชุดใหม่แล้ว แล้วไม่มีกลไก ไม่มีกรรมการ ไม่มีคณะทำงานที่จะไปติดตามหรือจะไปสานต่อเลย ดิฉันคิดว่ามันเป็นเรื่องมีความจำเป็น

อย่ามองแค่ประเด็นเล็ก ๆ อย่ามองประเด็นเรื่องของการสืบอำนาจ แต่มองให้มันกว้างไกลไปถึงอนาคตด้วยว่าสิ่งที่เราร่วมกันสร้างมา เหน็ดเหนื่อยมาด้วยกัน เพราะฉะนั้นมันจะต้องได้รับการสานต่อให้ไปบรรลุเป้าหมายให้ได้ในแผนปฏิบัติการในภาคพื้นที่ ก็ต้องฝากตรงนี้ไว้ด้วย ขอบพระคุณค่ะ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านสุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม ท่านมี ๒๐ นาทีค่ะ

นายสุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ กระผม สุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ลำดับที่ ๒๒๐ ขออนุญาตกราบเรียนนำเสนอประเด็นอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญ ในภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด ๓ รัฐสภา ด้วยความเคารพท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน ด้วยองค์ความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ของผมคงไม่สามารถเทียบเคียงองค์ความทางวิชาการและประสบการณ์ที่มีของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน แต่ที่จำเป็นต้องลุกขึ้นมาอภิปรายก็เพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่มีจากความรู้สึกจากใจในฐานะพลเมืองที่มีโอกาสมาทำหน้าที่สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และอยากเห็นชาติบ้านเมืองกลับสู่สันติสุขในเร็ววัน การที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้วางเจตนารมณ์ในการร่างรัฐธรรมนูญไว้ ๔ ประการ ได้แก่

ประการที่ ๑ สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่

ประการที่ ๒ การเมืองใสสะอาดและสมดุล

ประการที่ ๓ หนุนสังคมให้เป็นธรรม

และประการสุดท้าย ประการที่ ๔ นำชาติสู่สันติสุข

ถือเป็นเรื่องที่ดีที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งผมจะไม่ขอกล่าวถึง เพราะมีเพื่อนสมาชิกได้อภิปรายกันมามากแล้ว แต่ผมกำลังจะพูดถึงในเรื่องประการที่ ๒ คือการเมืองใสสะอาดและสมดุล ซึ่งประธานคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้เคยกล่าวในที่ประชุมแห่งนี้ว่า การขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๘ ถึงปัจจุบัน ๑๐ ปีเต็ม เป็นขัดแย้งที่ร้าวลึก ดึงทุกสถาบันมาสู่ความขัดแย้งที่ยังไม่สิ้นสุด นักการเมืองตัดสินใจแทนบ้านเมือง การเมืองยังไม่ได้รับความเชื่อถือ เพราะมีการกล่าวหาเรื่องทุจริต ตลอดจนความไม่สมดุลระหว่างพรรคกับการไม่สังกัดพรรค การไม่สมดุลระหว่างคะแนนเสียง คำพูดเหล่านี้จึงเป็นที่มาของเจตนารมณ์ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่และการเมืองใสสะอาดและสมดุล ทั้งนี้จากการเหลียวหลังแลหน้าที่จะแก้ไขปัญหาในอดีตของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจึงมาเป็นบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ในร่างรัฐธรรมนูญที่ผมคิดว่าไม่เหมาะสม ทำไมผมถึงกล่าวเช่นนั้น ก็เพราะผมเชื่อเช่นนั้นจริง ๆ ว่าความเห็นที่เพื่อนสมาชิกได้แสดงออกมา ตลอดจนความเห็นของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูก เพียงแต่ความเห็นไหนจะเหมาะสมกับช่วงเวลานี้หรือไม่ต่างหาก ผมคิดว่าคำว่า ถูก คำว่า ผิด ในทางการเมือง ได้สร้างความขัดแย้งให้ชาติบ้านเมืองมามากพอสมควรแล้ว และเจตนารมณ์สำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปนี้มีความตั้งใจจะนำชาติสู่สันติสุข โดยการสร้างบรรยากาศของการสมานฉันท์ เสริมสร้างความปรองดองระหว่างคนในชาติ ตลอดจนสร้างแนวทางที่จะนำพาประเทศไปสู่ความมีเสถียรภาพและสันติสุขอย่างแท้จริง ท่านประธานที่เคารพ บทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปที่ผมมีความเห็นว่าไม่เหมาะสมกับสภาพการเมืองในช่วงเวลาปัจจุบัน ผมจะขอเน้นเฉพาะประเด็นที่กำหนดให้กลุ่มการเมืองสามารถส่งบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ รวมทั้งประเด็นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแบบเปิดหรือโอเพน ลิสต์ (Open list) ทั้ง ๒ ประการนี้จะสร้างปัญหาให้กับระบบพรรคการเมืองอย่างแน่นอน โดยสิ่งที่จะทำให้พรรคการเมืองอ่อนแอ ผมได้อ่านหนังสือการออกแบบระบบเลือกตั้งคู่มือเล่มใหม่ของอินเตอร์เนชันแนล ไอดีอีเอ (International IDEA) ซึ่งเป็นหนังสือได้บอกไว้ว่าการเลือกระบบเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจระดับโครงสร้างที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเกือบทุกกรณี การเลือกระบบเลือกตั้งจะส่งผลอย่างลึกซึ้งต่ออนาคตชีวิตการเมืองของประเทศนั้น ๆ ตัวละครทางการเมืองจะใช้ความรู้ที่พวกเขาคิดว่า

จะทำให้พรรคการเมืองของตนได้เปรียบ ระบบเลือกตั้งสามารถซ้ำเติมหรือบรรเทาความตึงเครียดและความขัดแย้งในสังคมได้ในระดับหนึ่ง การแข่งขันเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นตัวก่อให้เกิดสถานการณ์บังคับต้องปฏิบัติการนอกระบบ โดยใช้วิธีที่ไม่เป็นประชาธิปไตย จึงเกิดการเผชิญหน้าหรือใช้ยุทธวิธีรุนแรง ความซับซ้อนของการลงคะแนนจะมีผลกระทบและมีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะสังคมที่มีสัดส่วนของผู้ลงคะแนนกลุ่มที่มีจำนวนมากกว่าเป็นกลุ่มที่ไม่รู้หนังสือ หรือผู้ที่ขาดประสบการณ์ โดยในหนังสือเล่มนี้ได้บอกด้วยว่าผู้เชี่ยวชาญเกือบทั้งหมดเห็นด้วยว่าระบบเลือกตั้งควรส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งพรรคการเมืองที่มีประสิทธิภาพ และมีความเข้มแข็งมากกว่าส่งเสริมการแตกเป็นเสี่ยง ๆ ของพรรคการเมือง ----------

ท่านประธานก็ทราบว่าพรรคการเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการทางการเมือง ที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีแนวคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน รวมตัวกัน โดยมีจุดประสงค์ที่จะส่งบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ได้เสียงข้างมากในสภา พรรคการเมืองจึงถือเป็นตัวเชื่อมพลังทางสังคม การที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีกลุ่มการเมือง จะทำให้เกิดการลักลั่นเป็น ๒ มาตรฐาน เพราะความต่างของกติกาที่มีระดับความเข้มข้นที่ต่างกัน ในการจัดตั้งพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง จะทำให้เกิดแนวโน้มการจัดตั้งพรรคการเมืองน้อยลง แต่จะไปจัดตั้งเป็นกลุ่มการเมืองเพิ่มขึ้น เพราะเงื่อนไขการจัดตั้งทำได้ง่ายกว่าแน่ นอกจากนี้ ผลการเลือกตั้งจะมีแนวโน้มที่มีจำนวนของพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองได้รับเลือกตั้งหลากหลาย เป็นจำนวนมาก การจัดตั้งรัฐบาลจึงต้องเป็นรัฐบาลผสมหลายพรรค หลากกลุ่มการเมือง อันจะส่งผลให้ฝ่ายบริหารอ่อนแอ การกำหนดให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นระบบบัญชีรายชื่อ แบบโอเพน ลิสต์ ก็เช่นเดียวกัน เป็นการทำให้ระบบของพรรคการเมืองอ่อนแอ เพราะจะก่อให้เกิด การแข่งขันระหว่างสมาชิกพรรคด้วยกันเองในระหว่างการหาเสียงเพื่อให้ตนได้รับการเลือกตั้ง และด้วยธรรมชาติของการแข่งขันบรรยากาศจะเป็นไปด้วยความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน การแข่งขันในการหาเสียงจะเข้มข้นเกินความจำเป็น ไม่เป็นการส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญไม่เป็นเหตุให้ลดการทุจริตเลือกตั้งลงได้

ประเด็นที่สำคัญประวัติศาสตร์การเมืองไทยในอดีต นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลง การปกครองปี ๒๔๗๕ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เราเคยผ่านบทเรียนการกำหนดให้มี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบอิสระ เราเคยผ่านประสบการณ์การมีรัฐบาลที่ไม่มีเสถียรภาพ อย่างสมัยท่านอดีตนายกรัฐมนตรี คึกฤทธิ์ ปราโมช มีเพียง ๑๘ เสียงก็สามารถเป็นรัฐบาลได้ เพราะมีอำนาจต่อรองเหนือพรรคใหญ่ แต่สุดท้ายรัฐบาลก็ไปไม่รอด การที่กรรมาธิการ ยกร่างรัฐธรรมนูญได้ทั้งเหลียวไปข้างหลังเพื่อทบทวนปัญหาในอดีตและแลไปข้างหน้า เพื่อวางอนาคตให้ลูกหลาน ผมก็ขอฝากให้เหลียวเลยไปถึงอดีตที่ไกลกว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมาด้วย เพราะทุกครั้งที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองแล้วจบลงด้วยการรัฐประหารนั้น สาเหตุ ไม่ได้เกิดจากรัฐธรรมนูญโดยตรง สอดคล้องกับที่มีอดีตนายกรัฐมนตรีท่านหนึ่งบอกกับผมว่า ปัญหาบ้านเมืองไม่ได้เกิดจากรัฐธรรมนูญ วันนี้นักการเมืองถูกมองอย่างมีอคติจาก ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปนี้ ซึ่งผมคิดว่าไม่เป็นธรรม นักการเมืองก็เป็นพลเมืองของประเทศนี้ มีความมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ที่จะอาสาประชาชน เป็นตัวแทนของประชาชนมาใช้อำนาจ

แทนประชาชน แต่กลับถูกหวาดระแวงด้วยอคติ ถูกสร้างกฎเกณฑ์พิเศษมากมายเพื่อจะมาลดอิทธิพลของนักการเมืองและพรรคการเมือง ทั้งที่เจตนารมณ์ประการที่ ๔ ของท่านคือการมุ่งนำชาติสู่สันติสุข หากท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องการให้จุดมุ่งหมายนำชาติสู่สันติสุขบังเกิดผลตามเจตนารมณ์ ท่านต้องสร้างกฎเกณฑ์กติกาและออกแบบระบบการเลือกตั้งให้มีความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองที่เป็นธรรม วางกลไกการเลือกตั้งให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมให้ทุกฝ่ายยอมรับได้ ต้องลดอิทธิพลจากการทุจริตเลือกตั้ง และลดการทุจริตการซื้อเสียง จะซื้อสิทธิขายเสียงให้ได้ผล ปัญหาใหญ่อันสำคัญที่พวกเราจะละเลยไม่พูดถึงไม่ได้เลย ก็คือประชาชนพลเมืองที่เป็นผู้ลงคะแนนเสียง เราจะต้องทำอย่างไรที่จะให้ความรู้ ให้ความรับผิดชอบกับภาคพลเมือง ----------

ตามแนวทางประชาธิปไตยของโลกให้มากขึ้นกว่านี้ วันนี้ ๒ พรรคใหญ่ ซึ่งถือเป็นตัวแทนกลุ่มการเมืองที่มีพลเมืองสนับสนุนหลายล้านคน ออกมาประสานเสียงสอดคล้องกันว่ากติกาการเลือกตั้งในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่เหมาะสม พวกเรากลับหัวเราะแล้วบอกว่าการปรองดอง สำเร็จในระดับหนึ่งแล้ว แต่ผมคิดว่าทุกท่านก็รู้ว่ามันไม่เป็นเช่นนั้น ถ้ากติกาไม่เป็นที่ยอมรับย่อมสร้างปัญหาในอนาคตอย่างแน่นอน ท่านประธานที่เคารพในทางกลับกันการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปนี้วางรูปแบบให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจค่อนข้างมากในทางการเมือง แต่กลับกำหนดให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งแบบทางอ้อม โดยรูปแบบการเลือกตั้งมาจากผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรมด้านต่าง ๆ ซึ่งได้รับการคัดกรองจังหวัดละไม่เกิน ๑๐ คน เมื่อผ่านคณะกรรมการคัดกรองแล้วถึงให้พลเมืองลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยรูปแบบอย่างนี้ทำไมพลเมืองถึงไม่เป็นใหญ่ครับ หากตั้งใจจะให้พลเมืองเป็นใหญ่ทำไมไม่ให้เขาเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านการคัดกรอง แบบนี้จะถูกฝ่ายที่จ้องบิดเบือนเจตนารมณ์นำไปกล่าวหาได้ ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปของเรานี้สร้างกลไกไว้ ๒ มาตรฐาน คำว่า ๒ มาตรฐานนี้เป็นวาทกรรมที่นำมาซึ่งจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรงที่สุดในปี ๒๕๕๒ ผมจึงไม่อยากให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีก ถ้าจำกันได้ในช่วงเวลานั้น วันที่ ๑๒ เมษายน เหตุการณ์ที่กระทรวงมหาดไทย ท่านนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ท่านรองนายกรัฐมนตรี สุเทพ เทือกสุบรรณ ท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ท่านนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ และผมในฐานะรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเกือบเอาชีวิตไม่รอดจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคงรับรู้และเข้าใจถึงเหตุการณ์ความรุนแรงในครั้งนั้นอย่างดีจากสื่อมวลชนโดยทั่วไปแล้ว แต่ท่านคงไม่สามารถรับรู้ถึงความรู้สึกเหมือนผมที่ผ่านเหตุการณ์นั้นมาด้วยตนเองอย่างแน่นอน ในเหตุการณ์นั้นไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่าวาทกรรม ๒ มาตรฐานจะเป็นวาทกรรมที่จะสามารถปลุกปั่นผู้คนให้ลุกฮือหมายจะเอาชีวิตผู้นำประเทศ ซึ่งไม่มีในประวัติศาสตร์การเมืองไทยมาก่อน ดังนั้นผมถึงตระหนักเป็นอย่างดียิ่งถึงปัญหาความขัดแย้งของคนในชาติที่มีความรู้สึกว่ากฎกติกาที่ตัวเองได้รับถูกเลือกปฏิบัติด้วย ๒ มาตรฐาน ท่านประธานครับวันนี้ในขณะที่กระแสโลกทั้งโลกกำลังมุ่งพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจหรือบริษัทใหญ่ ๆ ระดับโลกที่ประสบความสำเร็จ ล้วนต้องสนับสนุนความเชื่อมั่นต่อองค์กร มีแต่จะเพิ่มศักยภาพให้องค์กรมีความเข้มแข็ง

ท่านประธานครับ ท่านลองมองออกไปสิครับทั้งโลกใบนี้มีไหมครับที่บริษัทใหญ่ระดับโลกจะประสบความสำเร็จได้โดยการถูกลดทอนความเข้มแข็งขององค์กร เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาคธุรกิจกับภาคการเมืองก็เหมือนกัน การเมืองจะประสบความสำเร็จต้องทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง วันนี้เรามีถนนระดับซูเปอร์ ไฮเวย์ (Super highway) ให้คนขับรถได้ขับไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จอยู่แล้ว ท่านไม่ควรต้องไปสร้างทางเบี่ยงเพื่อให้คนขับรถวิ่งผจญภัยในสิ่งที่ทั้งโลกล้วนมีประสบการณ์ในความไม่สำเร็จมาแล้ว ผมมีความเห็นว่าเราจะมีปัญหาจากระบบการเลือกตั้งที่ท่านวางไว้ เราไม่ควรหันหลังให้นักการเมือง ให้พรรคการเมือง โดยการไปลดความเข้มแข็งของพรรคการเมืองด้วยการสร้างทางเบี่ยงอย่างนี้เลย ----------

เมื่อพิจารณาภาพรวมตามที่ผมได้กล่าวมาทั้งหมดแล้ว ท่านประธานจะเห็นได้ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปนี้ได้ทำลายหลักภราดรภาพหรือหลักสมานฉันท์ อันได้แก่หลักความเป็นพี่เป็นน้องหรือหลักการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แต่กลับไปสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันโดยมีกติกาการแข่งขันหลายกติกา ทำให้คนเกิดความขัดแย้ง เกิดความเห็นแก่ตัว ระบบการเลือกตั้งให้มีกลุ่มการเมืองสามารถสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการลงคะแนนแบบโอเพน ลิสต์ จะทำให้เกิดหลายมาตรฐาน เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมได้โดยง่าย เปรียบเทียบก็เหมือนเราเอามวยคนละรุ่นมาชกต่อยกัน นอกจากนี้ระบบเลือกตั้งแบบนี้จะทำให้เกิดปัญหาโครงสร้างเกี่ยวกับดุลอำนาจ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสอันดีที่ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญสมควรกลับไปปรับปรุงการวางดุลอำนาจเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างรัฐบาลกับรัฐสภาและระหว่างสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา

ท้ายที่สุดนี้ผมขอยกคำกล่าวของท่านวิษณุ เครืองาม ท่านรองนายกรัฐมนตรีที่ได้ไปปาฐกถาไว้ในการประชุมวิชาการประจำปีของสถาบันพระปกเกล้าในหัวข้อ ๘ ทศวรรษประชาธิปไตยไทย ในหัวข้อเรื่อง พลวัตแห่งดุลอำนาจ ณ โรงแรมเซนทรา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ความว่า ดุลแห่งอำนาจคือการจัดระเบียบ การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหนึ่งกับอีกอำนาจหนึ่ง เพราะมีหลายอำนาจอยู่ในบ้านเมือง ถ้ามีอำนาจเดียวก็ไม่ต้องไปจัดดุล ก็ยกให้เป็นใหญ่ แต่เพราะมีหลายอำนาจสารพัดจึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหนึ่งกับอีกอำนาจหนึ่ง เมื่อพูดถึงอำนาจพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้กว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้วว่า วโส อิสฺสริยํ โลเก แปลว่า อำนาจเป็นใหญ่ในโลก และ สพฺพํ ปรฺวสํ ทุกฺขํ คือการอยู่ภายใต้อำนาจนั้นย่อมเป็นทุกข์ทั้งสิ้น ไม่ว่าอยู่ใต้อำนาจใครก็เป็นทุกข์ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านวิชัย ด่านรุ่งโรจน์ ๒๐ นาทีค่ะ

นายวิชัย ด่านรุ่งโรจน์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติและสมาชิกสภาปฏิรูปผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ กระผม นายวิชัย ด่านรุ่งโรจน์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จังหวัดพิจิตร ลำดับที่ ๑๘๒ มีความเป็นห่วงในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จึงขอฝากท่านประธานผ่านไปยังคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะมีการลงมติเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างน้อย ๓ ประการครับ

ประเด็นที่ ๑ ภาค ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดีและสถาบันการเมืองในหมวด ๓ รัฐสภา ส่วนที่ ๒ ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๐๔ กรณีที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีจำนวน ๒๕๐ คน ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละ ๑ คน ต่อให้แบ่งเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี คือเป็นการเลือกตั้งแบบเขตเดียว เบอร์เดียว ซึ่งเมื่อคำนวณจากประชากรทั้งหมดประมาณ ๖๔ ล้านคน จำนวนประชากรต่อ ๑ เขตเลือกตั้งจะประมาณ ๒๕๖,๐๐๐ คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ คือประมาณ ๑๙๒,๐๐๐ คน และในจำนวนนี้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงสุดประมาณ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ หรือประมาณ ๑๔๔,๐๐๐ คน ซึ่งถือว่าเป็นเขตเลือกตั้งที่มีขนาดเล็กครับ

- ๒๕/๑

โดยความเห็นส่วนตัวของผมเห็นด้วยอย่างยิ่งกับระบบการเลือกตั้งแบบวัน แมน วัน โหวต (One man one vote) หรือ ๑ คน ๑ เสียง แต่ก็มีความห่วงใยครับท่านประธาน คือ ไม่อยากเปิดโอกาสให้นายทุนทางการเมืองมาใช้เป็นโอกาสในการซื้อเสียงได้ง่าย เพราะเสียงเลือกตั้งยิ่งเล็กซื้อเสียงยิ่งง่าย แล้วถ้าเกิดเขตเลือกตั้งยิ่งใหญ่ ซื้อเสียงเลือกตั้งยิ่งยาก และยิ่งเขตใหญ่เท่าไร ก็ยิ่งซื้อเสียงได้ยากเท่านั้น ก็จะยิ่งทำให้นายทุนทางการเมืองทำการซื้อเสียงได้ยากมาก แต่อย่างไรก็ตามถ้าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญยืนยันที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๒๕๐ เขต ก็ควรมีกฎหมายในการป้องกันและซื้อสิทธิขายเสียงไว้อย่างเข้มแข็ง โดยกฎหมายดังกล่าวท่านประธานจะต้องกำหนดบทลงโทษให้รุนแรงมากเพียงพอที่จะทำให้คนไม่กล้าซื้อสิทธิซื้อเสียง เช่น การกำหนดว่าการซื้อเสียงมีบทลงโทษ จำคุกตลอดชีวิตครับท่านประธาน และปรับเป็นเงิน ๑๐๐ ล้านบาทเลยครับท่านประธาน เพราะไปซื้อเสียงทีไรมันถึง ๑๐๐ ล้านบาททุกครั้งเลยครับท่านประธานบ้านผม แต่บ้านผมนี้มันแบ่งกันซื้อ ถ้ามีเงินค่าปรับไม่พอท่านประธาน ไม่เพียงพอให้จำคุกแทนค่าปรับครับท่านประธาน รวมทั้งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตลอดชีวิตด้วย ก็จะสามารถช่วยลดการซื้อเสียงและขายเสียงได้อย่างมาก ปัญหาการซื้อเสียงนั้นนอกจากการใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษอย่างรุนแรงแล้ว ยังมีมาตรการอื่น ๆ ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงได้

มาตรการที่ ๑ มาตรการทางการศึกษาจะเห็นได้ชัดว่า ในกลุ่มของผู้มีการศึกษาค่อนข้างดี เช่น ในกลุ่มของนักศึกษาและบุคลากรในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เงินเพียงอย่างเดียวไม่สามารถจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ซื้อเสียงได้ ในทางกลับกันครับ อาจได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงครับท่านประธาน

มาตรการที่ ๒ คือมาตรการทางสังคม ต้องช่วยกันสร้างมาตรการทางสังคมให้ต่อต้านซื้อสิทธิขายเสียงโดยทั้งบุคคลทั่วไป วัด โรงเรียนและทุก ๆ องค์กร ต้องร่วมมือกันไม่คบค้าสมาคม ไม่ร่วมกิจกรรมใด ๆ กับบุคคลที่มาซื้อสิทธิขายเสียงครับ

มาตรการที่ ๓ มาตรการทางด้านเศรษฐกิจ ต้องยอมรับกันอย่างหนึ่งว่าประชาชนมีสิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าทุกคนอยากรับเงินจากการซื้อเสียง แต่มีความจำเป็นต้องการรับเงินซื้อเสียงไว้ เพราะเกรงว่าถ้าไม่รับไว้ผู้ซื้อเสียงจะโกรธ หาว่าเป็นพวกอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อตัวเองและครอบครัวครับประธาน แต่อีกกลุ่มหนึ่งครับประธานที่สำคัญที่สุดครับ กลุ่มที่จำเป็นต้องรับไว้เลยครับ เพราะครอบครัวมีฐานะยากจน เงิน ๑๐๐ บาท

๒๐๐ บาท ไปซื้อข้าวสาร ซื้อน้ำมันหมู ซื้อน้ำปลาไปให้ลูก และสามารถให้ลูกให้เมีย เพื่อต่อชีวิตไปวัน ๆ หนึ่ง แต่ถ้าพวกเขาเหล่านั้น ถ้ามีรายได้เพียงพอแล้ว จะมีใครกล้าเอาเงินมา ๑๐๐-๒๐๐ บาทนี้ไปซื้อเสียงพวกเขา เขาก็หาว่าดูถูกเขาและเขาอาจจะเอาเงินอันนั้นปาหัวกลับคนที่ซื้อสิทธิขายเสียงครับ หรืออีกทางหนึ่งที่ผมกราบเรียนท่านประธานผ่านไปกรรมาธิการเลยว่า การกำหนดเขตการเลือกตั้งนี้ที่ผมบอกว่ายิ่งเล็กยิ่งซื้อกันหนัก ถ้ายิ่งเลือกเขตใหญ่ ๆ ทั้งจังหวัดซื้อเสียงยากครับ การกำหนดเลือกตั้ง ถ้าใหญ่ เช่น กรณีจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน ๓ คน ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งครับ

ประเด็นที่ ๒ ในหมวด ๓ ของรัฐสภาส่วนที่ ๒ ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ ประเด็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหรือแบบสัดส่วนผสม แต่ครั้งนี้น่ากลัวไทยผสมเยอรมันครับ ในเบื้องต้นกระผมเห็นด้วยกับโอเพน ลิสต์ เพราะจะทำให้นายทุนทางการเมืองท่านประธานมีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแบบผสมได้ยากมากครับ แต่ที่กระผมห่วงใยและห่วงใยมากก็คือการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนของแต่ละพรรคต่างคนต่างหาเสียงเลือกตั้ง จะทำให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งสับสนอย่างแน่นอน ----------

อย่าว่าแต่ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งทั่วไปเลย แม้แต่ตัวกระผมเอง รับร่างแรกมานี่ก็ยังจะสับสนตายอยู่แล้วครับ อ่านแล้วอ่านอีกไม่ค่อยเข้าใจ ส่วนตาสีตาสาบ้านนอกบ้านผมนี่ยิ่งขนาดนี้ตาลายครับ น้ำมันไม่มี น้ำเขื่อนไม่มี ฝนไม่มี ทำนาน้ำไม่มี แต่คนเกิดเยอะ น้ำไม่มีนี่คนเกิดมาก ก็เพราะว่าเด็กท้องก่อนวัยอันควรครับท่านประธาน เพราะว่าพ่อแม่อะไรมาอยู่ในกรุงเทพฯ หมด เด็กก็เลยท้องก่อนวัยอันควร เพราะน้ำมันไม่มีทำมาหากิน ตรงนี้ท่านศึกษาเข้าใจกัน ปัญหาที่ตามมาก็คือการลงคะแนนกันไม่ถูกทำให้บัตรเสียครับ ซึ่งเป็นการลงคะแนนที่ผิดพลาดครับ ต้องการลงคะแนนให้นายแสนดี๊ แสนดี แต่กลับไปลงคะแนนให้กับนายแสนร้ายโดยไม่รู้ตัวครับ และเรื่องนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะอธิบายทำความเข้าใจกับประชาชนเจ้าของประเทศที่อยู่ในชนบทห่างไกลได้ง่าย ๆ คงต้องไปใช้ระยะเวลาในการทำความเข้าใจกันให้นานและมาก ๆ ซึ่งท่านประธานครับ และคณะกรรมาธิการครับนี่พูดโดยตรงเลยครับ ไม่ส่งผ่านแล้ว คงต้องร่วมกันรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ประเด็นที่ ๓ ครับท่านประธาน ในหมวด ๓ รัฐสภา ส่วนที่ ๓ มาตรา ๑๒๑ กำหนดที่มาสมาชิกวุฒิสภา ประเด็นตรงนี้นี่ถ้าถามคุณพ่อปู่ผม แล้วก็แหมมันชักงง ผมขอพูดนิดหนึ่ง (๑) ผมต้องอธิบายเพราะว่ามันสำคัญกับผู้ที่อยู่แถว ๆ บ้านผมเยอะครับ ที่ช่วยงานทางกระทรวงมหาดไทย ผู้ที่เคยเป็นข้าราชการพลเรือนในตำแหน่งปลัดกระทรวงเลือกกันเอง ๑๐ คน และผู้ที่เป็นข้าราชการฝ่ายทหารระดับปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการเหล่าทัพเลือกกันเองอีก ๑๐ คน เป็น ๒๐ คน เพราะที่พูดนี่ผมอยากให้ชาวจังหวัดพิจิตรรู้ว่านี่เขาจะเลือกทหารแล้วนะ แล้วที่เป็นปลัดกระทรวงต่าง ๆ บ้านผมเยอะครับ ขณะนี้ถูกปลดอยู่ นายแพทย์ณรงค์

(๒) ผู้แทนสภาวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ อาชีพที่ทางกฎหมายจัดตั้งเลือกกันเองอีก ๑๕ คน

(๓) ท่านครับฟังให้ดี ผู้แทนองค์กรด้านการเกษตรนี้ตรงเป้ากับบ้านผมเลย ด้านแรงงาน ด้านวิชาการ ด้านชุมชน ด้านท้องถิ่น กราบเรียนครับ ผมมาจากท้องถิ่นครับ ผมเคยเป็น ส.จ. ครับ เลือกกันเองอีก ๓๐ คน ผมมีโอกาสแน่ ซึ่งใน (๓) นี่กราบเรียนท่านประธานเลย ผมอยากจะให้พิจารณาเห็นเพิ่มเติมอีก ๑ ด้านครับท่านประธาน เพราะมันมีทั้งด้านท้องถิ่น ด้านชุมชน ขาดอีก ๑ ด้านครับท่านประธาน ด้านผู้แทนนักการปกครองท้องที่ท่านประธาน นี่สำคัญที่สุด เหตุผลที่จะต้องมีนักปกครองท้องที่ก็เพราะว่านักปกครองท้องที่

ที่ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นองค์กรที่เกิดมานานแล้วเป็นระยะ ๑๒๓ ปีมาแล้ว และเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชนมากที่สุดครับ และเป็นองค์กรที่ราชการทุกภาคส่วนจะต้องดำเนินการบูรณาการร่วมกันของสมาชิกองค์กรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีสมาชิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ สารวัตรกำนัน ผู้ช่วย อย่าลืมเป็นแพทย์นี่ไม่ได้ไปรักษาคน ไปคอยดูว่าไก่ตรงไหนเป็นโรคบ้าง หมาตรงไหนที่เป็นหมาบ้าบ้าง ไปดู ไปช่วย ไปทำ นี่คือแพทย์ตำบล ไม่ได้ไปรักษาคน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยประเทศซึ่งมีจำนวน ๗๖ จังหวัด ขาดกรุงเทพฯ อย่าไปรวมนะ ๘๗๘ อำเภอ ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๔,๓๙๕ หมู่บ้าน ซึ่งมีสมาชิกเป็นจำนวนมากถึงเกือบ ๓๐๐,๐๐๐ คนครับทั้งประเทศ คือจำนวน ๒๓๘,๗๑๓ คน นี่ยังไม่รวมถึงบุคลากรที่จะต้องมาทำงานควบคู่กันอีกด้วย ก็คือยังมีคณะกรรมการหมู่บ้านอีกหมู่ละ ๑๐ คนครับ ซึ่งรวมกันแล้วหมู่บ้านทั้งประเทศมี ๗๔,๙๓๕ หมู่บ้าน คูณจำนวนคนที่เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าไปอีกประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ กว่าคน ยังไม่รวมอีกท่าน ----------

ชุดปฏิบัติการ เขาเรียกตำรวจบ้าน ถ้าผมจะบอก พรป. เดี๋ยวไม่รู้เรื่อง ผมเลยบอกตำรวจบ้านหมู่บ้านหลักแสนครับท่านประธานรวมสมาชิกของนักปกครองท้องที่ทั้งประเทศเป็นจำนวนหลักล้าน ซึ่งเห็นว่านอกจากจำนวนสมาชิกของนักปกครองท้องที่แล้วจำนวนมาก แล้วก็คุณทั้งประเทศ ผมไม่ได้บอกว่ามันเยอะแล้วไม่ได้ทำอะไร ผมจะบอกว่าภารกิจมันมีอะไรท่านประธานครับ ผ่านไปยังกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เดี๋ยวจะไม่รู้เพราะท่านไม่เคยไปตามไร่ตามนา ภารกิจของสมาชิกนักปกครองท้องที่ ก็คือเป็นคนที่ใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชนทั้งประเทศ และเป็นที่รับเรื่องราวความเดือดร้อน ท่านอดีตผู้ว่าฯ จริงหรือเปล่าครับและเป็นที่รับเรื่องความเดือดร้อน ความต้องการสะท้อนปัญหาจากประชาชนชั้นรากหญ้าอย่างแท้จริงและนักปกครองท้องที่ยังเป็นกลไกสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินที่กระทรวงและกรมและทุกกระทรวงจะต้องใช้คนจากองค์กรและปฏิบัติงานแทบทั้งสิ้นเลยโอ้โฮโคตรโหดเลย ใช้จังเลยทุกกระทรวง จะเห็นว่าเอาเรื่องแค่การจัดเวทีไม่ใช่กระทรวงใช้อย่างเดียวแล้ว สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติก็ไปใช้ ผมมั่นใจว่าท่านอดีตท่านประชา เตรัตน์ต้องไปใช้จังหวัดนครสวรรค์อีก ใช้อีก ใช้ทุกจังหวัดอีก เดี๋ยวผมก็จะไปบอกถ้าไม่จัดการวันนี้มึงอย่าได้มากันนะ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในปฏิรูปประเทศในครั้งนี้องค์กรที่ให้ความร่วมมือกับสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติมากที่สุดและประสบความสำเร็จในการจัดเวทีครับ ไม่ได้ง่าย ๆ หรอก ก็เกิดจากความร่วมมือของนักปกครองท้องที่แทบทั้งนั้นแต่ผมก็ไม่ลืมท้องถิ่นนะ เดี๋ยวจะโกรธจะเคือง ท้องถิ่นมันมีอยู่แล้วแต่ตอนนี้กำลังจะมาขอเพิ่ม ดังนั้นผมจึงเสนอเพิ่มที่ของวุฒิสภาไว้ในหมวด ๓ ของรัฐสภา ส่วนที่ ๓ มาตรา ๑๒๑ (๓) ได้ยินไหมครับท่านประธาน โดยเพิ่มคำว่า ผู้แทนองค์กรด้านปกครองท้องที่ อย่าผิด เข้าไปด้วยครับท่านประธาน ถ้าท่านประธานเป็นห่วงเกรงว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาได้ ประเด็นนี้ไม่ต้องห่วงครับ เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จบปริญญาเอก จบดอกเตอร์ จบปริญญาโท เก่งทางด้านไร่นา เก่งทางด้านทำสวน เก่งทุกอย่าง ท่านครับ ตรงนี้ผมรับรองด้วยเกียรติครับ ผมเป็นทั้งอดีต ส.จ. เป็นทั้งอดีต ส.ว. แล้วขณะนี้ก็มาเป็นอย่างนี้ครับ (๔) ผมอยากจะพูดอีกนิดหนึ่ง จริง ๆ อยากจะพูดเยอะ ๆ แต่วันนี้มันมีเวลาเหลือเท่าไรแล้ว

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : อีก ๕ นาทีค่ะ

นายวิชัย ด่านรุ่งโรจน์ : โอ้โฮหมดเลย อย่างอื่นยังไม่ได้พูด มันชักจะวุ่นแล้วสิ ขออีก ๕ นาที อย่างนี้เมื่อมาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ ๑๐ คน คุณวุฒิต่าง ๆ ๕๘ คน ก็ว่ากันไปแล้ว คราวนี้ผมมา ๑๐ คนแน่นอน อยู่ดี ๆ ๗๗ คน มันไม่ได้ไปสมัครโดยตรง มันกลายเป็นสมัครอะไร คัดกันไปคัดกันมา แล้วมันก็ไปซับซ้อนกับที่ (๔) เข้าไปอีก คนทำมันอ่านหรือเปล่า มันมีอะไร ผมก็งง ๆ ครับ ท่านประธาน มันซ้อนไปซ้อนมา ซ้อนไปซ้อนมา เลือกตรง ๆ อย่างคุณพ่อใหญ่ของพ่อผม ท่านชัย ขอเอ่ยนามท่าน บอกให้มันเลือกไปเลย ผมก็เห็นด้วยเลือกไปเลย แต่เมื่อมันเป็นอย่างนี้เราก็ยอมรับในกติกาเดี๋ยวจะหาว่าผมโดดเรือหนี เพราะพายเรือ บ้านผมแข่งเรือถ้าหนีละเสร็จเลย แพ้ก่อน บ้านผมจังหวัดพิจิตรท่านประธาน จังหวัดพิจิตรนี่มีเรือแข่ง พอแข่งไปแข่งมาคนโดดละเสร็จเลย ผมต้องจ่ายเงินอีกเยอะเลย ตรงนี้ละครับท่านประธาน ผมก็ขอกราบเรียนว่าที่พูดไปเกี่ยวกับเลือก ๑๐ คน ถ้ามีคณะกรรมการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของแต่ละจังหวัดเป็นใคร ใครเป็นผู้แต่งตั้งเข้ามา จะมีหลักประกันให้ความเป็นกลางอย่างไร หรือเป็นธรรมอย่างไร คณะกรรมการสรรหาอันนี้ทำกันอย่างไร มีการบล็อก โหวต (Block vote) หรือเปล่า กีดกันผู้ที่มีคะแนนนิยมดีหรือเปล่า มีคุณสมบัติครบถ้วนไหม และถ้าไม่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อไม่ให้มีโอกาสไปสมัครรับเลือกตั้ง ถ้ามีโอกาสดังกล่าวแล้วจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร ระวัง มันอันตรายมากจะต้องขึ้นโรงขึ้นศาล ----------

ต้องฝากกับท่านอุดม เฟื่องฟุ้ง ด้วย ขอเอ่ยนาม ท่านลองออกกฎหมายดูสิว่าพวกคัดกรองบล็อก โหวตมันต้องจ่ายอีกกี่ร้อยล้านบาท จำไว้ จ่ายต้องจ่ายเป็นร้อยล้านบาทพวกบล็อกทั้งหลาย เพราะผมผ่านมาไม่บล็อก ผมต้องขอกราบเรียนด้วย ที่เลือกผมมานี่บริสุทธิ์ทั้งนั้น ในนี้ไม่มีบล็อก โหวต ถ้ามีบล็อก โหวตป่านนี้ขึ้นศาลไปแล้ว ผมก็มาเอ่ยในภาพรวม ผมเหลือ ๓ นาที ผมก็พูดได้ ในภาพรวมของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมเห็นว่าเป็นการเน้นให้การเมืองอ่อนแอ ชัดหรือเปล่าไม่ทราบ เช่นให้มีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อย ผมระวัง ที่ไปเห็นออกลูกมาเกี่ยวกับพรรค ก ได้เท่าไร ตามเปอร์เซ็นต์เท่าไร ๆ ระวัง พรรคมันเป็นนายทุนการเมือง พอนายทุนการเมืองเข้าไปแล้วมันจะทำพรรคที่ไปประชานิยมแบบนโยบายพรรคเด่น ๆ นี่ ท่านประธาน เมื่อทำนโยบายพรรคเด่นมันก็ไม่เอาเขต ถ้าเลือกตั้งเขตมันก็เอาตัวบุคคลไปเลือกตั้งเขต มันก็ไม่บอกแนะนำอย่างไรว่าเป็นพรรคดี ตรงนี้ระวังให้ดีว่ามันจะซับซ้อน ถ้าบ้านผมไปแล้ว ผมจะสอนนอกห้องได้ ถ้าอยู่ในห้องเรื่องการพนันผมคงพูดไม่ได้ เดี๋ยวผมจะไปสอนวิธีนี้ มันอันตรายมากครับ นี่ละครับทำให้พรรคเล็กพรรคน้อยย่อย พรรคการเมืองให้อ่อนกำลังและจะทำให้ข้าราชการเป็นใหญ่ ซึ่งข้าราชการเป็นใหญ่ก็จะวางตัวเหนือประชาชนดังเช่นในอดีต เช่นประชาชนจะเข้าไปติดต่อหน่วยงานราชการก็จะถูกดุถูกด่าจนชาวบ้านเกรงกลัว แต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ ก็มุ่งเน้นให้พรรคการเมืองและนักการเมืองเป็นใหญ่ ซึ่งเมื่อพรรคการเมืองและนักการเมืองเป็นใหญ่ทุจริตคอร์รัปชัน(Corruption) เข้ามา ข้าราชการก็ต้องวิ่งเข้าหานักการเมืองเพื่อหาตำแหน่งหน้าที่ให้ดีขึ้น ผมเข้าใจว่าทุกคนต้องการเห็นการเมืองเข้มแข็ง แต่เราจะทำอย่างไรให้การเมืองเข้มแข็ง การปฏิรูปครั้งนี้ไม่ใช่ทำการเลือกตั้งครั้งหน้า แต่เป็นการปฏิรูปเพื่อเลือกตั้งอีก ๑๐ ปี ๒๐ ปี ๓๐ ปี ผมเดาไว้อีก ๑๐๐ ปี ไม่ปฏิวัติหรอก เลือกไปเรื่อย ๆ ข้างหน้า เพื่อให้การเมือง ระบบการเมืองที่เข้มแข็งจะเป็นไปได้หรือไม่ ทางออกก็คือทำอย่างไรที่จะทำให้เกิดการผสมผสานและการถ่วงดุลอำนาจระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ ประชาชนที่ผ่านมานับว่าเป็นปัญหาที่เรื้อรังและเป็นปัญหาที่เกาะกินสังคมไทยอย่างยาวนาน ผมก็ขอฝากคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไว้เพื่อได้รัฐธรรมนูญที่สมบูรณ์

สุดท้ายการแก้ปัญหาต้องเข้าใจและเข้าถึงปัญหาอย่างแท้จริงและกล้าที่จะยอมรับความเป็นจริง ผม วิชัย ด่านรุ่งโรจน์ จังหวัดพิจิตร ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณ ต่อไปขอเชิญท่านนิรันดร์ พันทรกิจ

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นิรันดร์ พันทรกิจ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ลำดับที่ ๑๑๕ ท่านประธานครับ ผมฟังการอภิปรายมา ๒-๓ วัน ตำหนิรัฐธรรมนูญฉบับนี้เยอะมาก แต่ด้วยความเคารพครับ ผมได้อ่านหลายเที่ยวพลิกไปพลิกมา แม้ว่าเวลามันจะสั้น แต่กระผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ดีมาก คือผมเปรียบเทียบกับท่านนิมิต สิทธิไตรย์ บอกว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เหมือนกับบัวลอยไข่หวาน คือไข่ก็สด แป้งก็ดี น้ำตาลก็ใช้ได้ แปลว่าทั้งฉบับดี คือโดยรวมแล้วนี่ดีมาก แต่เสียดายนิดเดียวครับท่านประธาน รัฐธรรมนูญฉบับนี้ บัวลอยไข่หวานถ้วยนี้มันมีขี้จิ้งจกอยู่ ๗-๘ เม็ดครับ มันมีขี้จิ้งจกลอยอยู่ ๖-๗ เม็ด วันนี้ผมจะพูด ๒ เรื่องเท่านั้น ๑. เหตุของการมีขี้จิ้งจก ๒. ขี้จิ้งจกมีอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นเวลามีขี้จิ้งจก มันมีทางปฏิบัติอยู่ ๓ ทาง ๑. กินทั้งขี้จิ้งจกนั่นละครับ กินเข้าไปเลย กวน ๆ แล้วกินเข้าไป ๒. ตักขี้จิ้งจกออก แล้วกลั้นใจกินเข้าไป ๓. เททิ้ง เอาถ้วยใหม่มา ท่านประธานครับ สาเหตุที่ทำให้เกิดขี้จิ้งจก ผมคิดว่ามีอยู่ประมาณ ๓-๔ ประการ

ประการแรก การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาจากเงื่อนไขจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เล่มนี้ครับ คือให้อำนาจคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญมาก แปลว่าแม้จะเขียน แม้จะมีกฎหมายร่างมาบอกว่าให้อำนาจคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะต้องไปฟังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันโน้น อันนี้ อันนั้น ประชาชน แต่ในท้ายที่สุดแล้วอำนาจก็ยังอยู่ที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ทีนี้ถ้าสมมุติว่าคณะกรรมาธิการของเราอภิปรายกัน ๗ วัน ๗ คืน ปรากฏว่าเราก็ทำแปรญัตติไป ถ้าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเขาไม่เอา เหลวเป๋ว ใช้การไม่ได้ เขาทิ้งลงถังขยะเขาก็ทำได้ครับ มันอยู่ที่ว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเขาจะฟังหรือไม่ เพราะว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวเขาให้สิทธิ ให้อำนาจเอาไว้ ผมเสียดายครับท่านประธาน บอกด้วยความเคารพจริง ๆ ว่าตอนทำฉบับร่างมาให้เรามันน่าจะทำความเห็นของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อยมาด้วย ผมไม่เชื่อหรอกครับว่าคณะกรรมาธิการทั้งหมดที่ร่างกันมา ๓๖ คนนี้จะเห็นเป็นเอกฉันท์ทุกประเด็น ผมไม่เชื่อแต่เสียดายจริง ๆ ครับท่านประธาน ไม่มีความเห็นของคณะกรรมาธิการเสียงข้างน้อยให้เราเห็น นี่ยกตัวอย่างง่าย ๆ ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มา พ่อเจ้าประคุณรุนช่อง คิดได้อย่างไรเอาหมวดพระมหากษัตริย์ไปปนกับหมวดประชาชน รัฐธรรมนูญที่เขาร่างกันมาไม่รู้กี่ฉบับแล้วครับ ๑๐ กว่าฉบับ เขาแยกพระมหากษัตริย์ออกไป อย่างนี้ง่าย ๆ ผมคิดว่าไม่มีคณะกรรมาธิการเห็นด้วยทั้งหมดหรอกครับ คงต้องมีคิดอย่างผมบ้าง แต่ทำไมไม่เอาออกมาโชว์ให้เห็นละครับ ทำไมไม่ให้คณะกรรมาธิการเสียงข้างน้อยเขาได้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นบ้างละครับ อันนั้นประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ ให้เวลาในการรับฟังความคิดเห็นน้อยมาก ให้วันที่ ๑๗ วันที่ ๑๘ วันที่ ๑๙ บางคนส่งไปเชียงใหม่ อ้ายโน้น จะกลับมาจากเชียงใหม่ จะมาประชุมวันที่ ๒๐ ไปอยู่โน่นแล้ว ต้องมารับวันที่ ๒๐ ตอนเช้า กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ไม่ใช่โรตีที่รับแป้งตอนเย็นแล้วก็มานวดตอนกลางคืน แล้วก็ทำเป็นลูกมาฟาดขายตอนเช้า อันนั้นมันโรตีครับ ไม่ใช่รัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญหมายความว่าสมาชิกจะต้องมีโอกาสได้อ่านได้ศึกษามันเชื่อมโยงมาตรานั้น มาตรานี้ อะไรอย่างไร มันต้องมีการศึกษากันอย่างชัดเจน แล้วมาแสดงความคิดเห็น นั่นประเด็นที่ ๒ ที่ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่เป็นข้อจำกัดที่ทำให้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้มันมีขี้จิ้งจกอยู่ เดี๋ยวผมจะพูดเรื่องขี้จิ้งจกมีอะไรบ้าง

ที่มาประการที่ ๓ ประชาชนไม่มีสิทธิมีเสียงในการแสดงความคิดเห็น คือที่ไปทำกันในจังหวัดต่าง ๆ ทำช่วงที่กำลังร่างรัฐธรรมนูญ ประชาชนก็ไม่ได้เห็นว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้มันมีอย่างไร ๆ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ มาตราอย่างไร ๆ คือประชาชนก็แสดงความคิดเห็น คำถามก็ถามไป ผมไปฟัง มีประชาชนคนหนึ่งบอกไม่เอา ผมไปเป็นวิทยากร บอกเขาไม่เอา ปาหี่ ไม่เกี่ยวเลย อยากจะดูรัฐธรรมนูญเขาร่างอย่างไร จะได้เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ จะได้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อันนี้เป็นความเห็นสำคัญของประชาชน ผมคิดว่านี่เป็นประเด็นสำคัญ เพราะฉะนั้นประชาชนก็ไม่ต้องมโนเอา เขาก็จะได้เห็นร่างจริง ๆ แล้วเขาก็จะได้ทำประชาพิจารณ์ได้ว่าเขาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร

- ๓๐/๑

ประเด็นที่ ๔ เกิดวาทกรรมแปลก ๆ ในช่วงกฎหมายรัฐธรรมนูญร่างกันอยู่ เช่น ลงเรือแป๊ะต้องตามใจแป๊ะ ท่านประธานครับ เรือนี้ไม่ใช่เรือแป๊ะครับท่านประธาน เรือของประชาชน แป๊ะไปยึดมา ไม่ใช่เรือแป๊ะ แต่ว่าวันนั้นถ้าแป๊ะไม่ยึดก็วุ่นวาย ต้องยกคะแนนให้กับแป๊ะเขา ถ้าไม่อย่างนั้นมันฆ่ากันเลือดท่วมเรือแน่เลย เพราะฉะนั้นต้องให้เหตุการณ์นี้มันสงบ ปกติ เป็นเพราะแป๊ะเข้ามาช่วย แต่ว่าแป๊ะต้องคืน แล้วไม่ใช่ตามใจแป๊ะ มันต้องตามใจประชาชน อำนาจอธิปไตยไม่ใช่ของแป๊ะ เพื่อแป๊ะ เพราะแป๊ะ อะไรไม่ใช่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน อันนี้เป็นเหตุของการที่ทำให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีจุดที่สำคัญที่เรียกว่า ไข่จิ้งจกอยู่ในบัวลอยไข่หวาน

ท่านประธานครับ ไข่จิ้งจกเม็ดแรก รัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนบนสมมุติฐานที่ว่ารัฐบาลที่ผ่านมาที่มันวุ่นวายก็เพราะรัฐบาลเข้มแข็งเกินไป รัฐบาลเข้มแข็งเกินไป เพราะฉะนั้นเวลาออกแบบรัฐธรรมนูญนี้มันต้องออกให้รัฐบาลอ่อนแอ มีท่านพูดหลายครั้ง มีบทความท่านเขียนหลายครั้ง เพราะฉะนั้นต้องเอาแบบเยอรมันมา อะไรมา ท่านประธานครับ ท่านดิเรกก็พูดแล้ว ท่านอาจารย์สมบัติก็พูดแล้ว ท่านจะมาปฏิเสธไม่ได้ว่ามันมีบทความ มีงานเขียน และท่านพูดหลายครั้ง การออกแบบรัฐธรรมนูญมันต้องให้รัฐบาลเข้มแข็ง บ้านเมืองประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ที่เจริญก้าวหน้าเพราะรัฐบาลเขาเข้มแข็ง ประเทศสิงคโปร์มีฝ่ายค้าน ๒ คน ไม่มีน้ำหนัก แต่ว่าที่เขาเข้มแข็งเพราะว่าเขาใช้ความเข้มแข็งนั้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพราะฉะนั้นไม่ใช่ว่ารัฐบาลเข้มแข็งไม่ดี รัฐบาลเข้มแข็งดี แต่อย่าใช้ความเข้มแข็งไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นวิธีการไม่ใช่ไปทำให้รัฐบาลอ่อน มันต้องทำให้รัฐบาลเข้มแข็ง แต่ว่าต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลได้ จุดสำคัญก็คือกระบวนการในการตรวจสอบถ่วงดุล ท่านประธานครับ ท่านก็อ้างมองเตสกิเออร์ (Montesquieu) ผมไม่รู้ว่ามองเตสกิเออร์เพิ่งเกิดหรือว่ามันเกิดนานแล้ว ตอนที่ทำรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ มองเตสกิเออร์มันเกิดหรือยังอาจารย์บวรศักดิ์ หรือว่าเพิ่งอ่านเจอถึงทำปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ ออกมาอีกแบบหนึ่ง เสียหายหมด ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นกระบวนการจุดสำคัญของการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จึงอยู่ที่ว่าจะทำให้รัฐบาลเข้มแข็งและมีการตรวจสอบถ่วงดุลอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ ครับ ขี้จิ้งจกเม็ดที่ ๒ เมื่อคิดตั้งโจทย์ ตั้งสมมุติฐานว่า รัฐบาลต้องอ่อนแอ เพราะฉะนั้นต้องเอาระบบที่เรียกกันว่า เอ็มเอ็มพี (MMP) มา เอาระบบเยอรมันมา

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ อัมพา ๓๐/๒

รัฐธรรมนูญของเรานี้มันเอามาหลายแบบแล้วครับ เอาแบบประเทศอังกฤษมา มีลักษณะของที่เรียกว่า ระบบรัฐสภาอังกฤษ แล้วไปเอาระบบ เซพาเรชัน ออฟ เพาเวอร์ (Separation of Power)จากประเทศสหรัฐอเมริกามา ไปเอาระบบเลือกตั้งจากประเทศเยอรมันมา ไปเอาโอเพน ลิสต์จากประเทศเนเธอร์แลนด์มา ไม่รู้เป็นสัตว์ประหลาดอะไรอยู่ตอนนี้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่ากระบวนการในการออกแบบมีการเลือกตั้งในลักษณะเอ็มเอ็มพี ในรูปแบบเยอรมันที่เราคิด แล้วตอนหลังก็บอกว่าไม่ใช่ประเทศเยอรมันเป็นแบบของประเทศไทย ท่านประธานครับการเอาแบบไหนมาก็ตาม ผมคิดว่าต้องคำนึงถึงคุณสมบัติ ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของสังคมไทย ของสังคมนั้น สังคมนั้นประเทศเยอรมันเขาได้ประสบการณ์จากนาซี (Nazi) เพราะมีประสบการณ์คนละแบบกับเรา เพราะฉะนั้นเมื่อวัฒนธรรมการเลือกตั้งของคนเยอรมันเวลาเขาเลือกเขาเลือกเขต เขาเลือกพรรคนี้ อันนี้วัฒนธรรมเขา แล้วก็ปาร์ตี ลิสต์เขาเลือกอีกพรรคหนึ่งเพื่อมาถ่วงดุล ของเราภาคใต้ เขตก็พรรคประชาธิปัตย์ ปาร์ตี ลิสต์ก็พรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทย ภาคอีสาน เขตก็พรรคเพื่อไทย ปาร์ตี ลิสต์ก็พรรคเพื่อไทย อันนี้มันคนละวัฒนธรรมเห็นไหมครับ

ประเด็นที่ ๒ วิธีการของประเทศเยอรมัน เห็นอาจารย์สมบัติเขามาเล่าว่าเขาสมัครได้ทั้งปาร์ตี ลิสต์ ทั้งเขต คนเดียวกันเขาทำได้ แต่ของเราทำได้ไหมครับ เราไม่ได้ออกแบบมาอย่างนั้น ท่านประธานครับ อันนั้นคือทำให้เกิดความ แล้วก็กระบวนการที่เขาบอกว่ากระบวนการแบบนี้คนไทยเขาไม่คิดอะไรซับซ้อน ถ้าเกิดคะแนนตรงนี้มันหล่นลงไปคะแนนตรงโน้นมันหาย ตรงนี้มันเพิ่มขึ้นมา จะไปคิดคำนวณอะไร มันซับซ้อน คนไทยมันไม่ชอบวิธีการซับซ้อนนี่ครับท่านประธาน

แล้วก็ขี้จิ้งจกเม็ดที่ ๓ คือระบบโอเพน ลิสต์ ระบบโอเพน ลิสต์ตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แปลว่าเวลาส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกไป มีโอเพน ลิสต์ในเขต แล้วทำเป็นเขตด้วย มี ๖ เขต มันจะเกิดปัญหา ๒ ประการครับ ช่วยตอบด้วยครับ ท่านเลิศรัตน์ ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ ด้วยความเคารพ

ประเด็นที่ ๑ ท่านจะแก้ปัญหาเรื่องความแตกแยกในพรรคอย่างไร ถ้าให้ประชาชนเลือกพรรค เลือกบุคคลเข้าไปด้วย ไปคันเดียวกัน ๓๐ คน ๔๐ คน ไปถึงอธิบายว่าอย่างไร จะอธิบายอย่างไร เวลาหาเสียงจะหาอย่างไร ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ ในภาคใต้ มันจะแตกแยกกันเละหมด แล้วใครจะหาเสียง สมมุติเขตนี้มีคนสมัครตั้งแต่ภาคเหนือ ตั้งแต่ต้นจังหวัดเพชรบุรีไปจนถึงจังหวัดนราธิวาส แต่ว่าจะมี ส.ส. ปาร์ตี ลิสต์เรียงลำดับ คุณจุรินทร์จะไปหาเสียงว่า พี่น้องอย่าไปเลือกนายชวน ทำได้หรือครับ ท่านบัญญัติไปหาเสียงบอกอย่าไปเลือกไตรรงค์ ท่านไตรรงค์บอกอย่าไปเลือกบัญญัติ เละ เละทั้งพรรคแน่นอนครับ เชื่อผม แต่มันทะเลาะกันชิบ ไม่มีหายนะ มีชิบอย่างเดียว ท่านประธานครับ มันก็ทะเลาะกันอย่างนี้ครับ มันก็จะทะเลาะกัน เพราะต่างคนต่างก็อยากจะเป็นผู้แทน นี่คือการทะเลาะกัน แล้วจะแก้ปัญหาเรื่องการทะเลาะกันอย่างไร บอกเรื่องทะเลาะก็เรื่องของมัน แต่เราให้อำนาจประชาชน โอ้ อย่างนี้ไม่ได้ อย่างนี้ไม่ตอบโจทย์สังคม เราทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง และถ้าให้คนในพรรคการเมืองไปหาเสียงแข่งกันว่าแล้วแต่ประชาชนเลือก อย่างนี้ก็เละทั้งพรรคแล้วทุกพรรคก็จะเละ นั่นโจทย์ข้อที่ ๑ สำหรับท่านเลิศรัตน์ตอบหน่อย

ข้อที่ ๒ ท่านเลิศรัตน์ครับ ในโอเพน ลิสต์ เมื่อเกิดกรณีแบบนี้สมมุติอย่างนี้ครับ ง่าย ๆ มันก็จะมีการหนีตาย เหลือ ๔ นาทีแล้วหรือ มันก็จะมีการหนีตาย สมมุติว่า ๔๕๐ ผมสมมุติง่าย ๆ ๔๕๐ นี้ สมมุติว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ๔๕ คน พรรคประชาธิปัตย์ตั้งแต่จังหวัดเพชรบุรีไปลงถึงจังหวัดนราธิวาส รำรี มามะ สุรเชษฐ์ แวอาแซ

เจะอามิง โตะตาหยง สมมุติว่าจังหวัดนราธิวาสได้หมด ๔๕ เสียง แล้วจะเอาคะแนนที่ไหนมาเพิ่ม นายชวนก็สอบตก บัญญัติสอบตก ไตรรงค์ สุวรรณคีรี สอบตก อาคม เอ่งฉ้วน สอบตก เพราะพวกนี้ต้องอยู่ในปาร์ตี ลิสต์อยู่แล้ว แล้วเหตุการณ์เหล่านี้พรรคประชาธิปัตย์หรือพรรคเพื่อไทยเขาจะให้เกิดหรือครับ มันก็ต้องมีพรรคนอมินี (Nominee) ขึ้นมา มีกลุ่มขึ้นมา มีอะไรขึ้นมาเพื่อที่จะทำให้พรรคของตัวเองอยู่รอด ผู้ใหญ่ในพรรคไปได้ เพราะฉะนั้นวิธีการเขาก็ต้องบอกว่าเวลาส่งเขตนี่ เอาคนดัง ๆ ในเขตลง แล้วปาร์ตี ลิสต์ก็ตามี ยายสี ยายสาอะไรก็แล้วแต่ ไม่ต้องไปเลือกเวลาหาเสียง แล้วอีกกลุ่มหนึ่งก็บอกให้เลือก ส.ส. ปาร์ตี ลิสต์ นายชวน บัญญัติ ไตรรงค์ อะไรก็ว่ากันไป ----------

แล้วก็ส่งยายมี ยายมา ตาแม้นลงเป็น ส.ส. เขต แล้วบอกว่าเวลาหาเสียงเราเป็นพรรคพันธมิตรกัน ไม่ได้ผิดจริยธรรม เขาเป็นพันธมิตรกัน เพราะฉะนั้นเขาก็ต้องเอาตัวรอดอย่างนี้ครับ ลองตอบผมหน่อยท่านเลิศรัตน์ ตอบหน่อยว่าจะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร จะแก้ปัญหาเหล่านี้อย่างไรที่จะมีการลักษณะอย่างนี้ขึ้นมา นี่เป็นขี้จิ้งจกเม็ดที่ ๓

เม็ดที่ ๔ เรื่องวุฒิสมาชิก อันนี้ไม่พูดมาก เพราะหลายท่านพูดมาแล้ว แต่ผู้ใหญ่ในคณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง ไม่ว่าท่านดิเรก ถึงฝั่ง ไม่ว่าจะเป็นท่านอาจารย์สมบัติ เขาบอกว่าให้ยึดหลักไว้ ยึดหลักไว้ก็คือว่าถ้าอำนาจของวุฒิสมาชิกมีแต่การกลั่นกรองสรรหาไปเลย เอาคนเก่ง คนดี คนมีความสามารถ แต่นี่ท่านเขียนอำนาจของวุฒิสมาชิกตั้งแต่ออกกฎหมาย ได้กลั่นกรองบุคคลในองค์กรอิสระ พิจารณาตำแหน่งคนที่เป็นอธิบดี เป็นปลัดกระทรวง สารพัดใหญ่เหลือเกิน แล้วบอกให้มาจากการสรรหา อันนี้มันผิดหลัก ท่านดิเรกบอกให้ยึดหลักไว้ให้แม่น มันผิดหลัก แต่ถ้าให้ถอดถอนได้มันต้องมาจากบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ไม่ใช่คนสรรหาไปถอดถอนคนที่เลือกตั้ง มันผิดหลักระบอบประชาธิปไตย ท่านเข้าใจไหมครับ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไปไหน เห็นแวบ ๆ เมื่อครู่นี่ละครับ พูดสั้น ๆ แค่นี้ท่านจะเอาอย่างไรก็ได้เราไม่ได้ติดใจ เพราะว่าในคณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองเราไม่ฟันธง ท่านเลิศรัตน์ครับ เราไม่ฟันธงครับ ท่านสมบัติเวลานักข่าวถามถามว่าอย่างไรครับ ท่านจะเอาอย่างไร บอกเรื่องนี้เราต้องฟัง เรื่องนี้เราต้องฟังคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเขาตอบคำถามก่อนว่าที่เราให้คำถามแบบนี้ท่านลองตอบมา ถ้าท่านตอบมามีเหตุมีผล สมเหตุสมผลเราอาจจะไม่แปรญัตติ หรือไม่แก้ไขก็ได้ แต่ถ้าตอบมาแล้วเราไปประชุมกันแล้วรู้สึกว่ายังไม่ตรงประเด็น ยังไม่ตอบเราก็ต้องขอแปรญัตติ อย่าเพิ่งยืนครับท่านเลิศรัตน์ ท่านไปแถลงข่าวว่าเรื่องนี้เราขอยืน เรื่องนี้เราขอยืน ยังไม่เปลี่ยนแปลง อย่าครับ อย่าทำอย่างนั้น อย่าทำอย่างนั้น มันเป็นสายล่อฟ้าท่านประธาน มันสายล่อฟ้า ไม่ได้ต้องตอบแบบท่านประธานสมบัติผม เรื่องนี้เราต้องดูก่อน พูดจามีเสียงทุ้ม ๆ เรื่องนี้เราต้องดูก่อนว่าถ้ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเขามีความเห็นอย่างไรในการตอบคำถาม เรายังไม่มันดูแล้วน่าฟัง มันดูแล้วมีเหตุผล

ท่านประธานครับ ขี้จิ้งจกเม็ดที่ ๕ เหลืออีกก้อนเดียวครับ ท่านประธานครับ เหลืออีก ๒ ก้อน เรื่องเลือกนายกรัฐมนตรีอันนี้สำคัญครับท่านประธาน การที่เขียนกฎหมายเราบอกเอาไว้นี่ท่านทำมาฉบับแรกเราก็ไปสืบดูแล้วปรากฏว่าเขียนอีกแบบหนึ่ง แต่พอเราไป

ประชุมกันที่พัทยาแถลงว่าเราเห็นแบบนี้ ที่จริงในเรื่องนายกรัฐมนตรีถ้าเอาความเห็นของสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะอธิการบดีทำมานี่ เหมือนกับที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองเขาพูด เขาเสนอ ก็คือเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง นี่ไม่ใช่ชาวบ้านท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไปไหน ไม่ใช่ชาวบ้านครับ นี่อธิการบดี นี่ผมไม่อยากอ่านมันเสียเวลา แต่เขาเสนอมาว่าให้เลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง เขาไม่เห็นมีปัญหาเรื่องในหลวงกับนายกรัฐมนตรีเลย เขารู้ว่าตรงไหนในหลวง ตรงไหนนายกรัฐมนตรี สนช.

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : คุณนิรันดร์คงต้องสรุปแล้วครับ

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : นี่พยายามสรุปอยู่ครับ สนช. มีความเห็นเหมือนกับคณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง คือเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง เอาละครับไม่เป็นไร ประชาชนความเห็นมาเยอะแยะมากมาย เห็นด้วยให้มีการเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง แต่ว่าเมื่อเป็นอย่างนั้นเราก็บอกว่าไม่เป็นไร เราไม่เอาก็ได้ ไม่อยากจะเถียงเรื่องนี้เยอะ แต่ทั้งที่เป็นความต้องการของประชาชน ไม่อยากจะเถียงเรื่องนี้เยอะ เลยบอกว่าเราเขียนอย่างนี้ได้ไหม กรรมาธิการยกร่างบอกว่าเลือกเอาคนนอกมา ครั้งแรก พอวันที่ ๒๖ เราก็บอกว่าเอาอย่างนี้เราทำเป็นบันไดหนีไฟได้ไหม วรรคแรกนี่เขียนว่านายกรัฐมนตรีต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกในสภา วรรคสองบอกว่าในกรณีที่เกิดวิกฤติไม่สามารถจะหาบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ให้มีมติ ๒ ใน ๓ ของรัฐสภาเลือกบุคคลภายนอก เขียนอย่างนี้มันจะตายหรืออย่างไร ผมถาม เป็นความเห็นของใครมองเตสกิเออร์หรือเปล่า มองเตสกิเออร์เล่มไหน หรือใครเสนอมายกมือสิเรื่องนี้ ท่านประธานครับ สรุปสุดท้ายแล้วครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ท่านนิรันดร์ครับ เม็ดที่ ๖ คงไม่ทันแล้วล่ะครับ เพราะมัน ๒ นาทีครึ่งเข้าไปแล้ว

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : เสียดายมากครับท่านประธาน นิดเดียวครับท่านประธาน เม็ดที่ ๖ ผมเว้นไว้ค่อยไปว่าข้างนอก ผมมีความเห็นอย่างนี้ครับ การที่ผมจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมมีเงื่อนไขอยู่ ๒ ประการ

ประการที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด เพราะฉะนั้นจะต้องได้รับประชามติจากพี่น้องประชาชน เราจะไปบังคับประชาชน ถ้ามีแว่ว ๆ ว่าไม่มีการทำประชามติ ผมไม่ผ่านให้อยู่แล้วครับ แม้คนเดียวก็ตาม เพราะผมถือว่าผมมาจากภาษีของประชาชน ต้องปกป้องความต้องการของประชาชน นั่นประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ ถ้าขี้จิ้งจกเหล่านี้ยังไม่เอาออกไป เหลืออยู่ ๑ เม็ดอาจจะยอมได้ แต่ถ้าเหลือหลาย ๆ เม็ดผมไม่ยอม แล้วผมจะไม่ผ่านให้ แน่นอนแม้คนเดียวก็ตาม ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณ เข้าใจว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะขอชี้แจง เชิญอาจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ครับ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ ความจริงผมเอง

มีหน้าที่ที่ต้องชี้แจงเกริ่นนำเรื่องของอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี คงต้องอีกสัก ๒ ชั่วโมง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้อภิปรายถึงปัญหาเรื่องของอำนาจในระบบการเมืองไทย ท่านกล่าวถึงการแบ่งแยกอำนาจ กล่าวถึงเรื่องของการเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อ ระบบโอเพน ลิสต์ ทำให้รัฐบาลอ่อนแอ ทำให้เกิดการแตกแยกอะไรต่าง ๆ ผมคิดว่าเพื่อความเข้าใจให้ตรงกันสักนิดหนึ่งว่า กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเราได้พูดคุยกันถึงพื้นฐานของการเมืองการปกครองไทยกันมาพอสมควร ต้องกราบเรียนท่านว่าพื้นฐานของการเมืองการปกครองไทยนั้นความเป็นมานั้นอำนาจสูงสุดนั้นเรายอมรับอยู่ในมาตรา ๓ ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน แต่ต้องอ่านให้ครบว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยนั้นทางรัฐสภา ทางฝ่ายบริหารและศาล การพูดเรื่องนี้อาจจะดูว่าเป็นเรื่องเก่าแก่โบราณเป็นเรื่องหลักการ แต่ในทางปฏิบัติหรือความเป็นจริงทางการเมืองแล้ว การอ่านอำนาจทางการเมืองต้องดูให้ครบถ้วน เพราะว่ามองเตสกิเออร์นั้นพูดถึงเรื่องการแบ่งแยกอำนาจไว้จริง ใครก็ตามที่เรียนทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ ทฤษฎีกฎหมายมหาชนทราบว่ามองเตสกิเออร์พูดถึงเรื่องการแบ่งแยกอำนาจไว้ ก็ต้องอ่านให้ครบ ว่าการแบ่งแยกอำนาจไว้ อำนาจการเมืองจริง ๆ แม้ว่าจะมาจากปวงชน มาจากประชาชนคนส่วนใหญ่ ก็คืออำนาจการเลือกตั้ง แต่อำนาจในการเมืองการปกครองของทุกประเทศจะมีสัดส่วนที่ผสมและสมดุลกันได้ก็ต่อเมื่อมีอำนาจของคนส่วนใหญ่ที่ใช้ร่วมกับอำนาจของคนส่วนน้อย และอำนาจของคนคนเดียว คือพูดง่าย ๆ ว่าอำนาจมีลักษณะพหุอำนาจอยู่ อย่างเช่นในกรณีของสังคมไทยเองนั้นเราก็รับมาตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ว่าไม่ใช่เป็นอำนาจของปวงชนเพียงลำพังหรือเพียงฝ่ายเดียว ----------

เราคงต้องไม่ลืมว่าพระมหากษัตริย์นั้นทรงอยู่ร่วมกับประชาชนชาวไทยมาเป็นเวลาช้านาน นับตั้งแต่เรามีประเทศชาติบ้านเมืองเกิดขึ้นมา ที่กล่าวเช่นนี้เพราะท่านเองพูดถึงเรื่องของการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง ก็ต้องขอกราบเรียนท่านด้วยความเคารพว่าคณะกรรมาธิการได้พูดคุยกันเรื่องนี้มาพอสมควร ว่าการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีนั้นถ้าเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงที่ท่านกล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ ก็คงต้องบอกว่าเราไม่มีแบบธรรมเนียมว่าถ้าเลือกตั้งโดยตรงแล้วพระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งซ้ำเข้าไปอีกได้อย่างไร เราคงต้องไม่ลืมว่านายกรัฐมนตรีนั้นมาจากบุคคลที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง แต่งตั้งตามข้อเสนอของประธานรัฐสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร อันนี้ก็เป็นเรื่องที่มันเป็นหลักที่มันต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง แน่นอนที่สุดพระมหากษัตริย์ก็ไม่ควรจะทรงแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ได้มาจากคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นเมื่อพูดถึงอำนาจการเมืองไทยแล้วก็ต้องเรียนว่าอำนาจทั้ง ๒ ส่วนนี้เราต้องดูด้วยความระมัดระวัง เพราะจริง ๆ เวลาเราพูดเราพูดครึ่งเดียว อำนาจจากปวงชนชาวไทย อันนี้เป็นหลักการพื้นฐานของทฤษฎีประชาธิปไตย ทฤษฎีประชาธิปไตยที่ใด ๆ ในโลกก็ต้องพูดว่าอำนาจพื้นฐานเป็นของประชาชน เป็นของแดร์ โมสท์ (Their most) คนส่วนใหญ่ แต่ในท้ายที่สุดอำนาจนั้นจะทำงานได้อย่างไร จริง ๆ ก็ต้องอยู่คู่กับคนที่เป็นประมุขของประเทศ แล้วประมุขของประเทศไทยเป็นกรณีพิเศษด้วย ไม่ใช่ประมุขที่มาจากการเลือกตั้งของสภา อาจจะเรียกว่าเป็นประธานาธิบดี บางแห่งก็อาจจะเรียกว่าเป็นตำแหน่งอื่น ๆ เป็นประธานประเทศเป็นอย่างอื่น แต่ประมุขของประเทศไทยเป็นพระมหากษัตริย์ ก็ต้องดูให้เกิดความสมดุลให้เกิดความพอดี เช่นเดียวกันครับการเลือกตั้ง ผมพูดอีกนิดเดียว การเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อซึ่งเราเริ่มใช้ในปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ นั้นที่ท่านบอกว่าเลือกตั้ง ส.ส. เขต ภาคใต้ก็เป็นพรรคประชาธิปัตย์ เลือกตั้ง ส.ส. บัญชีรายชื่อ ของภาคใต้ก็เป็นพรรคประชาธิปัตย์ เลือกตั้ง ส.ส. เขตของภาคอีสานก็เป็นพรรคไทยรักไทย ขออนุญาตเอ่ยชื่อ ส.ส. บัญชีรายชื่อก็เป็นพรรคไทยรักไทย อันนี้ถูกต้องครับ เพราะการเลือกตั้งระบบที่เราใช้ในปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ นั้นกรรมาธิการได้พิจารณาแล้วเป็นระบบเลือกตั้งที่มีความผิดพลาด เป็นระบบบัญชีรายชื่อที่เราเอามาคู่ขนานกับระบบเขต เราเรียกระบบพาราลเลล (Parallel) คือเขตได้แล้วก็เอาบัญชีรายชื่อแถมให้อีก เพราะฉะนั้น ส.ส. จึงไม่ได้สะท้อนความนิยมของประชาชนจริง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าพรรค ก ได้ความนิยมจากประชาชน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ก็ต้องบอกว่า

๕๐ เปอร์เซ็นต์ของ ส.ส. ๕๐๐ คนนั้นให้เด็กประถมก็คิดได้ว่าควรจะมี ๒๕๐ คน ถ้า ส.ส. ในสภามี ๕๐๐ คน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ คือ ๒๕๐ คน แต่จะด้วยเหตุอะไรก็ตามระบบคู่ขนานนั้น มันทำให้เกิดว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์แล้วได้ ๓๗๗ ครับท่าน ก็มันกลายเป็น ๗๘ เปอร์เซ็นต์ ๗๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ไปได้อย่างไรก็ไม่ทราบ มันเป็นระบบที่มีความแปรปรวน แล้วมีความลำเอียง มีความกีดกัน มีความไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ผมอยากจะเรียกอย่างนี้แล้วกัน จะเรียกว่ากีดกันก็ไม่เชิง จะเรียกว่าเป็นระบบที่มันบิดเบี้ยว ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน การเมืองที่น่าห่วงที่สุดก็คือตรงนี้ล่ะครับ เพราะฉะนั้นการออกแบบในครั้งนี้คณะกรรมาธิการก็เลยคิดว่าเราควรจะทำอย่างไร ให้คะแนนเสียงนั้นมีความยุติธรรม ให้พรรคใหญ่ก็ใหญ่จริงครับ พรรคที่ได้รับความนิยมก็ควรจะได้รับความนิยมจริง ๆ เราไม่มีความตั้งใจที่จะกลั่นแกล้งพรรคใหญ่หรือว่าไปส่งเสริมพรรคเล็กไม่ใช่เลยครับ พรรคใหญ่ได้ความนิยม ๕๐ ก็ควรจะได้ ๕๐ ประมาณนั้นละครับ ไม่ควรจะบิดเบี้ยวไปมาก ไม่ใช่ว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์แล้วได้เกิดโผล่ไป คิดที่นั่งมาแล้วมันได้ ๘๐ ที่นั่ง มันคิดอย่างไรก็เอาเครื่องคิดเลขมาอย่างไรมันก็คิดไม่ออก ไม่รู้มันออกมาอย่างไร ก็แสดงว่าระบบมันแปรปรวน คือถ้าใหญ่ได้รับความนิยมจริงก็ควรจะได้แบบนั้น ----------

เราไม่ได้มีเจตนารมณ์ที่จะแกล้งพรรคใหญ่ หรือว่าส่งเสริมพรรคเล็กหรือกลุ่มการเมืองให้เกินกว่าเหตุ เพราะฉะนั้นถ้าเป็นอย่างนั้นจริงก็ต้องเรียนว่า เราพยายามทำระบบให้มันซื่อตรง ให้พรรคการเมืองได้รับความนิยมตรงกับความต้องการของประชาชนจริง ๆ ไม่ได้ตั้งใจที่จะทำลายระบบพรรคเลย

ส่วนเรื่องของคณะรัฐมนตรีที่จะมีความอ่อนแอนั้น ก็ต้องบอกว่าขอให้ท่านอ่านดูด้วยความรอบคอบ เดี๋ยวอีกสักครู่หนึ่งเมื่อถึงเวลาที่อภิปรายเรื่องระบบคณะรัฐมนตรี ผมจะลุกขึ้นมากล่าวนำในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง ถ้าผมกล่าวนำไปตอนนี้ก็เกรงว่าจะกินเวลาของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ผมรับฟังทุกความเห็นด้วยความชื่นชม แล้วก็ยินดีที่จะรับไปปรับปรุงแก้ไขตามสมควรครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณ เข้าใจว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ดอกเตอร์ถวิลวดีจะมีอะไรชี้แจงใช่ไหมครับ

นางถวิลวดี บุรีกุล (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉันถวิลวดี บุรีกุล กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ จะขอชี้แจงในประเด็นที่เมื่อครู่ท่านสมาชิกได้พูดถึงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้วก็ยังมีความห่วงกังวลในเรื่องของการนำเสียงของประชาชนมาใช้ในกระบวนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ เราได้จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่เริ่มกิจกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนในการริเริ่มประเด็นที่จะมีในรัฐธรรมนูญ โดยผ่านช่องทางหลากหลายมาก ตั้งแต่ตู้ ป.ณ. ๙ ปณฝ. รัฐสภา ตลอดจนเรื่องของการเปิดเว็บไซต์ (Website) การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นโดยรูปแบบต่าง ๆ แล้วก็การจัดเวทีประชาเสวนาไม่ต่ำกว่า ๒๐ เวที ซึ่งเป็นเวทีที่กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจัด โดยให้ประชาชนผู้มีส่วนร่วมมาจากการสุ่มตัวอย่างแล้วก็กลุ่มเฉพาะ แล้วก็มีเวทีที่จัดโดยเครือข่าย แล้วก็กลุ่มต่าง ๆ อีกหลากหลายมากมาย แล้วก็ความคิดเห็นเหล่านั้นได้ถูกประมวล ถูกประมวลเพื่อที่จะประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ ดิฉันมีตัวอย่างว่าผลจากการรับฟังความคิดเห็นเหล่านั้นได้ถูกนำมาพิจารณาและออกมาเป็นมาตราในร่างรัฐธรรมนูญ เช่น ประเด็นที่ประชาชนจากจังหวัดสงขลาและกรุงเทพฯ ได้ให้ความเห็นว่าควรจะมีมาตรการความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม เพราะเขามีความรู้สึกว่ากระบวนการเข้าถึงความยุติธรรมนี้สำหรับผู้มีรายได้น้อยคนยากจนจะมีโอกาสน้อยกว่าคนที่มีฐานะดี เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าท่านอ่านมาตรา ๔๔

ในเรื่องของสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ท่านจะพบว่าเราได้คำนึงถึงความเห็นของประชาชน ในเรื่องนี้จึงได้เขียนไว้ใน (๕) ในเรื่องของมาตรการที่จะช่วยเหลือเยียวยาประชาชน แล้วก็มีกลไกที่จะช่วยประชาชนในเรื่องนี้อย่างมากมาย

และนอกจากนี้เรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ก็คือเสียงของประชาชนในหลาย ๆ จังหวัดตั้งแต่สุราษฎร์ธานี อุดรธานี สงขลา พิษณุโลกและชลบุรี ซึ่งประชาชนที่เข้าร่วมเวทีนั้นมาจากจังหวัดใกล้เคียงทั้งสิ้น เขาบอกว่าผู้ที่จะมาเป็นตัวแทนนั้นจะต้องผ่านการคัดเลือกก่อนเลือกตั้งโดยสอบประวัติ โดยมีการเสียภาษีว่าเป็นอย่างไร ประวัติครอบครัวเป็นอย่างไร เมื่อเป็นเช่นนี้ท่านจะเห็นว่าประเด็นที่เราร่างไว้ก็คือคุณสมบัติข้อหนึ่งของผู้ที่จะสมัครเป็นผู้แทนนั้นก็คือการเสียภาษี การมีหลักฐานการเสียภาษีย้อนหลัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มาจากเสียงของประชาชนทั้งสิ้น เป็นเรื่องสั้น ๆ ยกตัวอย่างว่าเราฟังเสียงประชาชน และนอกจากนี้เมื่อมีร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เราก็ไม่ได้นิ่งเฉย เราได้จัดทำสรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูป ซึ่งดิฉันได้เผยแพร่ไปในเว็บไซต์และเผยแพร่ไปในไลน์ (Line) รวมทั้งจะออกมาสู่สายตาของประชาชนในเร็ววันนี้ แล้วก็จะแจกไปในเวทีที่เราจะเอาความรู้ในเรื่องของสาระของรัฐธรรมนูญไปเผยแพร่ในเวทีไม่ต่ำกว่า ๒๐ เวทีทั่วประเทศไทยให้ประชาชนได้เข้าใจ และแสดงความห่วงกังวลหรือความเห็นมายังกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญประกอบการพิจารณาที่จะปรับปรุงแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญไปพร้อมกับความเห็นจากท่านผู้มีเกียรติ รวมทั้งภาคส่วนต่าง ๆ สนช. ครม. แล้วก็สมาชิกทุกท่าน เพราะฉะนั้นเสียงของประชาชนทุกคนมีคุณค่า ไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูกร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วเราไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของทุกคนได้ แต่ว่าสิ่งที่เราทำก็คือความเห็นของคนที่เป็นไปเพื่อความเป็นธรรม เราให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เสมอ เพราะฉะนั้นดิฉันสามารถที่จะแสดงหลักฐานได้ถึงเรื่องของความเห็นของประชาชน แล้วสิ่งที่เราตอบสนองต่อเขาในร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดนี้ต้องขอขอบคุณค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เชิญท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพครับ กระผมจะขออนุญาตใช้เวลาสภานี้สั้น ๆ ชี้แจงประเด็นซึ่งไม่ควรจะเป็นประเด็นเลย คือการกล่าวหาคณะกรรมาธิการว่าทำไมภาค ๑ จึงเอาพระมหากษัตริย์มาอยู่กับประชาชน ท่านประธานครับ การที่ต้องบัญญัติเช่นนี้ก็เพราะว่า

ประการที่ ๑ หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้นเขียนไว้ชัดในมาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ พระมหากษัตริย์และประชาชนจึงเป็นรากฐานที่แท้จริงของระบอบการเมืองไทยที่มีมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ จนถึงวันนี้ จึงไม่น่าแปลกใจว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ท่านจึงเสด็จไปให้ความสำคัญกับประชาชนทั่วประเทศ

ประการที่ ๒ นอกจากเป็นหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทยมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ แล้ว ประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศไทยองค์พระผู้พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแรก คือพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งพระบรมรูปท่านอยู่หน้าสภาแห่งนี้ มีพระราชหัตถเลขาไว้ในครั้งทรงสละราชสมบัติ ขออนุญาตท่านประธาน กระผมขออ้างอิงอัญเชิญพระราชดำรัสนั้นมา มีพระราชดำรัสอย่างนี้ครับ ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใดโดยเฉพาะ เพื่อใช้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาดและโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของราษฎร นี่ก็จะเห็นได้แล้วว่ารากฐานของระบอบประชาธิปไตยไทยที่องค์พระผู้สถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยการพระราชทานรัฐธรรมนูญนั้น พระองค์ท่านโยงตัวพระองค์ท่านเองกับราษฎรคือประชาชนทั้งหลาย พระมหากษัตริย์ไทยจึงอยู่คู่ประชาชนเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยไทยมาโดยตลอด แต่เนื่องจากทรงอยู่เป็นกลางทางการเมืองและเราเห็นนักการเมืองทั้งหลายทำหน้าที่กันในรัฐบาล ทำหน้าที่กันในสภา เราก็อภิปรายหมวดการเมืองให้ความสำคัญกับนักการเมือง บางทีจนกระทั่งละเลยพลเมืองด้วยซ้ำไป ท่านประธานครับ ระบบบัญชีรายชื่อแบบเปิดที่พรรคการเมืองเคยจัดลำดับเบอร์ ๑

เอาคนโปรดของหัวหน้าพรรคลงเบอร์ ๑ เอานายทุนพรรคลงเบอร์ ๒ เอาคนที่หัวหน้าพรรคไม่ชอบไปไว้ท้าย ๆ เป็นอย่างนี้มา ๑๗ ปี เคยชินกันมา หัวหน้าพรรคเป็นใหญ่ กรรมการบริหารพรรคเป็นใหญ่ วันนี้พอคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญขอให้ประชาชนเป็นคนจัดลำดับเอง ท่านสมาชิกที่ถ้ามีหัวใจถึงอำนาจของประชาชนต้องดีใจครับว่านี่คือการจัดลำดับไปให้ประชาชน แต่ว่าผมก็ได้ยินคำอภิปรายเมื่อสักครู่นี้ว่าเขากลัวว่าพรรคการเมืองจะวุ่นวาย เพราะว่าคนในบัญชีรายชื่อซึ่งไม่เคยต้องเดินลงไปหาประชาชนเลย เพราะอย่างไรก็ได้อยู่แล้วเบอร์ต้น ๆ เป็นคนโปรดหัวหน้าพรรคไม่ต้องลงไปหาเสียง เพราะไม่ใช่ ส.ส. เขต วันนี้ต้องเดินลงไปหาประชาชนแล้ว เพราะเบอร์ ๑ กับเบอร์ ๓๐ ในบัญชีรายชื่อมันเท่ากันแล้วครับ เป็นการบังคับให้คนในบัญชีรายชื่อต้องเดินลงไปหาประชาชน ผมอยากให้ท่านสมาชิกที่มีใจเป็นธรรมช่วยพิเคราะห์ตรงนี้ให้ลึกซึ้ง ว่าเราจะให้พรรคการเมืองเป็นคนจัดบัญชีรายชื่อ แล้วพรรคการเมืองหลายพรรคมีผู้ใหญ่ในพรรคเป็นคนจัด ไม่ใช่กรรมการบริหารพรรคด้วยซ้ำไป หรือจะให้ประชาชนเป็นคนจัด

ท่านประธานครับ กลับมาถึงหมวดพระมหากษัตริย์กับประชาชนอีกครั้งหนึ่ง ทำไมจึงจะต้องเชื่อมโยง ๒ สถาบันรากฐานนี้เป็นชื่อภาค ๑ เป็นภาคที่สำคัญ เป็นรากฐาน ถ้าท่านประธานและท่านสมาชิกจะเมตตาเปิดไปดูในมาตรา ๓๐๐ วรรคแรกเลย การแก้รัฐธรรมนูญ เราจะแยกเป็นการแก้ ๓ ประเภท ประเภทที่ ๑ ในมาตรา ๒๙๙ การขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะกระทำมิได้ นี่แปลว่าห้ามทำเด็ดขาด คุณจะเป็นสาธารณรัฐไม่ได้ คุณทำได้อย่างเดียว คือคุณฉีกรัฐธรรมนูญ คุณจะเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐให้เป็นสหรัฐ สมาพันธรัฐไม่ได้ คุณทำได้อย่างเดียวคือคุณต้องฉีกรัฐธรรมนูญ นี่คือหนักหนาสาหัส มาตรา ๓๐๐ วรรคแรก การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบททั่วไป ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน และการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการสำคัญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๓๐๒ มาตรา ๓๐๒ ท่านพลิกไปดู ท่านจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการลงมติกันในสภาแล้วด้วยคะแนนเสียง ๒ ใน ๓ แล้ว ท่านจะต้องนำร่างรัฐธรรมนูญนั้นไปให้ประชาชนผู้เป็นพลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงประชามติก่อน จะแก้เรื่องมหากษัตริย์กับประชาชน ไม่ใช่ทำได้ถ้าเปลี่ยนรูปแบบการปกครองท่านทำไม่ได้เลย ในมาตรา ๒๙๙ ถ้าจะกระทำเรื่องอะไรก็ตามที่ลดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ท่านต้องขอประชามติครับ ตามหลักที่ว่า ผู้แทนที่ราษฎรเลือกเข้ามา จะมาทำหน้าที่ไปตัดสิทธิของตัวการซึ่งคือราษฎรไม่ได้ คือพลเมืองไม่ได้ ประชามติจึงเป็นตัวประกันสำคัญอีกประกันหนึ่งที่จะทำให้ผู้ซึ่งราษฎรหรือประชาชนพลเมืองเลือกเข้ามา ต้องกลับไปถามพลเมืองว่าท้ายที่สุดท่านจะเห็นชอบหรือไม่ เพราะฉะนั้นกระผมขอกราบเรียนว่าโดยสรุปภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชนนั้นเป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานไว้ในพระราชหัตถเลขาทรงสละราชสมบัติ ดังที่ได้กราบเรียนแล้ว และเป็นไปตามหลักในมาตรา ๓ ที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และทำให้การแก้ไขส่วนนี้ยากกว่าส่วนอื่น ๆ ครับ ไม่ได้มีเจตนาอะไรอย่างที่ท่านสมาชิกได้อภิปรายเมื่อสักครู่นี้ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณเรียนเชิญ พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ ๑๐ นาที

พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและเพื่อนสมาชิกทุกท่าน ในส่วนของผมก็คงจะอภิปรายในภาค ๒ หมวด ๓ รัฐสภา แต่อาจจะมีเพิ่มเติมบางส่วนบ้างเล็กน้อย ผมก็เห็นด้วยในหลายส่วนในที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการยกรัฐธรรมนูญออกมาแล้วก็ต้องการที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน เพื่อที่จะให้สร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ก็คิดว่าคงจะทำได้ เพราะว่าในส่วนของการที่เราเคยใช้รูปแบบนี้มาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เราก็สามารถทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็งได้ แล้วก็ปี ๒๕๕๐

ทำให้ระบบตรวจสอบที่เข้มแข็งเราก็ทำได้ ผมก็มีโอกาสไปดูที่เยอรมันเหมือนกัน ผมจะพูดในเรื่องเกี่ยวกับในรูปแบบการเลือกตั้งสัดส่วนผสมตรงนี้ แต่ที่ผมไปดูนี่ผมไปดูในส่วนที่มาทำไมถึงมาเป็นการเลือกตั้งแบบนี้ แล้วการสร้างพลเมืองเขาทำอย่างไร ซึ่งยังไม่มีในส่วนนี้ในรัฐธรรมนูญของเรา แต่ว่ารูปแบบนั้นก็คล้าย ๆ กัน ในส่วนของเขาพยายามที่จะทำให้การเมืองในรัฐสภาเป็นรัฐสภาที่มีความเข้มแข็ง ทีนี้ไม่ใช่เข้มแข็งโดยที่มีพรรคการเมืองพรรคเดียวเข้มแข็ง เขาต้องทำให้พรรคการเมืองหลายพรรคมีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะพรรคใหญ่ที่อยู่ในสภาเขาพยายามที่จะสร้างดุลอำนาจในสภาอย่างที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญบางท่านได้พูดมาแล้วตั้งแต่ตอนต้น เพราะฉะนั้นเมื่อเขาจะทำอย่างนี้เขาก็จะมีในหลายส่วนเหมือนกันที่เขาจะสร้างในดุลอำนาจในส่วนนี้ ผมยกตัวอย่างเช่น เวลาเขาจะไปเจรจาสนธิสัญญาต่างประเทศ เขาไม่ใช่ให้รัฐบาลไปหรือฝ่ายของรัฐบาลอย่างเดียวไปเจรจา เขาให้ฝ่ายค้านไปด้วยกัน ไม่สามารถที่จะแยกกันได้ เขาสร้างพื้นที่ตรงนี้หรือแม้แต่ที่เขาจะสร้างพลเมือง เขาก็ไม่ให้พรรคใดพรรคหนึ่งได้รับงบประมาณแล้วไปทำ เขาให้ทุกพรรคที่มีคะแนนเสียง แม้แต่มี ๑ คะแนนเสียงจะต้องมีส่วนที่จะต้องไปสร้างพลเมืองด้วย อันนี้สำคัญยิ่งเลย ในส่วนของเขาผมเรียนอย่างนี้ว่ารัฐสภาเขามีอำนาจยิ่งใหญ่มาก ที่ว่ายิ่งใหญ่จะแตกต่างจากระบบของเรา ทำไมเขาถึงต้องเป็นระบบสัดส่วนผสม เพราะเหตุว่าเขาเคยล่มสลายมาแล้วโดยที่มีพรรคการเมือง เป็นประชาธิปไตยก็จริง แต่มีทหารปกครองแล้วก็ใช้รูปแบบเผด็จการ จึงนำพาประเทศไปสู่การสงคราม แล้วทำให้ประเทศล่มสลายแล้วกลายเป็นว่าต้องแบ่งแยกประเทศเป็น ๒ ส่วน โดยภายใต้อุดมการณ์ในเรื่องการปกครองที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ในส่วนตรงนี้เขาจึงต้องการที่จะไม่ให้เรื่องต่าง ๆ นี้เกิดขึ้นมาอีกต่อไป เพราะฉะนั้นเขาเริ่มต้นด้วยการ เขาเรียกว่า ทำเรื่องเอสเอสซี (SSC) เอสเอสอาร์ (SSR) ก็คือว่าเอสเอสซี เอสเอสอาร์ ก็คือว่าเขาปฏิรูปหน่วยงานความมั่นคงทั้งหมดของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทหารหรือหน่วยงานความมั่นคงทั้งหมดก็แล้วแต่ แล้วหน่วยงานความมั่นคงทั้งหมดอยู่ภายใต้รัฐสภา แตกต่างกับเราโดยสิ้นเชิง เราอยู่ภายใต้บริหารทั้งหมด เขาอยู่ภายใต้รัฐสภา แล้วรัฐสภานี้จะมี เขาเรียกว่า มิลิทารี ออมบุดสแมน (Military ombudsman) ผู้ตรวจการทางการทหารด้วย เพราะเขาไม่มั่นใจว่าสุดท้ายทหารก็กลับมามีอำนาจเหมือนเดิมหรือเปล่า เขาจะมีการตรวจอย่างนี้ด้วย แล้วก็สร้างระบบเอาไว้ไม่ให้

หน่วยงานความมั่นคงทำอะไรโดยเอกเทศ โดยที่ทางประเทศและประชาชนไม่รับรู้ไม่รับทราบ

อีกส่วนหนึ่งที่เราพูดกันมากก็คือ ที่จริงอยากจะพูดเรื่องยุทธศาสตร์เหมือนกันเพราะว่าสอนเรื่องนี้อยู่ใน วปอ. มา ๑๕ ปี แต่ว่าจะไม่พูดตรงนี้เพราะว่าพูดแล้วจะเสียเวลา เขาใช้ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนประเทศเขานี่ เขาใช้ยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรปเป็นยุทธศาสตร์แม่ แล้วมาทำยุทธศาสตร์ของประเทศตัวเองให้สอดคล้องกับสหภาพยุโรป ทหารเช่นเดียวกัน ทำไมเขาถึงเป็นทหารอาชีพ ทหารอาชีพของเขาคือไม่สามารถที่จะวางแผนหรือทำอะไรได้เองโดยพลการ ต้องวางแผนภายใต้ยุทธศาสตร์ของนาโต (NATO) แล้วก็มาทำยุทธศาสตร์ตัวเอง แล้วควบคุมกำกับโดยทางรัฐสภาทั้งหมด อันนี้เป็นสิ่งที่เขาทำ ที่ผมพูดอย่างนี้ผมไม่ต้องการให้เอามาใช้ในประเทศไทยเพราะมันคนละระบบ แต่ที่มาเขาเป็นอย่างนี้ เขาจึงต้องมีระบบเลือกตั้งแบบเอ็มเอ็มพี ที่เกิดความสมดุลของพรรคการเมืองทั้งหมดเพื่อไม่ให้พรรคการเมืองแตกแยก แล้วในกลุ่มที่ท่านได้มีกลุ่มการเมือง แต่กลุ่มการเมืองของเขาคือกลุ่มชาติเผ่าพันธุ์ แล้วเป็นกลุ่มชาติเผ่าพันธุ์อย่างโดยแท้จริง แล้วกลุ่มชาติเผ่าพันธุ์เขามาจากหลากหลายที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศของเขา ถ้าเผื่อจะดูว่าความแตกต่างและความแตกแยกกลุ่มชาติเผ่าพันธุ์ มันล่มสลายขนาดไหนดูได้ในเบลเยียม ครั้งหนึ่งผมเดินทางไปเบลเยียม เบลเยียมขณะนั้นมีการเลือกตั้งเรียบร้อยไปแล้ว ----------

๖ เดือนเศษ ไม่สามารถตั้งรัฐบาลได้ เพราะว่ากลุ่มเฟมิสที่ใช้ภาษาฮอลแลนด์ กลุ่มที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสและกลุ่มที่ใช้ภาษาเยอรมันนั้นไม่ยอมร่วมกันที่จะตั้งรัฐบาล จึงไม่สามารถตั้งรัฐบาลได้ ตรงนี้เขาใช้รูปแบบนี้มา เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ผมก็คิดว่าการใช้รูปแบบสัดส่วนผสมผมเห็นด้วย แล้วก็คิดว่าเพียงแต่ว่าจะใช้สัดส่วนผสมอย่างไรให้เหมาะสม แล้วก็ตามที่ท่านได้บอกไว้แล้วว่าปี ๒๕๔๐ เราผิดพลาดไปแล้วที่เราไปทำแบบนั้น ก็เห็นด้วยว่าผิดพลาด แล้วเราจะเห็นสัญญาณว่าตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมานั้น ตั้งแต่เราใช้ระบบการเลือกตั้งแบบนี้ก็ขัดแย้งกันมาโดยตลอด แล้วก็ขัดแย้งดูรู้สึกเหมือนว่ารุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ตอนนี้ท่านจะใช้ยาแบบใหม่ ก็คือว่าใช้ความเข้มแข็งมาอยู่ที่พลเมือง แล้วท่านจะสร้างพลเมืองอย่างไร วันนี้ผมก็อยากจะฝากอย่างนี้ว่าปัญหาของการเมืองไทยนั้นผมเชื่อแน่ว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคงได้คุยกันมากว่าแท้ที่จริงรากเหง้าแห่งปัญหามันมาจากที่ไหน มันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง หรือมันเป็นระบบ หรือมันเป็นที่ตัวคน ถ้าเผื่อถามผม ผมว่าตัวคนนี่ล่ะเป็นอันดับแรกเลยที่สร้างความปั่นป่วนวุ่นวายทั้งหมด แม้แต่โครงสร้างดีแล้ว ระบบดีแล้ว ตัวคนไม่ปฏิรูปก็ยังเป็นอย่างเดิม แล้วก็จะทำให้มองเห็นว่าแม้จะเขียนรัฐธรรมนูญดีขนาดไหน เขียนมาแล้วกี่สิบฉบับ จะ ๒๐ ฉบับ ไม่ได้มีการปฏิรูปเรื่องคนทั้งสิ้น แม้แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมก็ยังมองไม่เห็นส่วนในการปฏิรูปเรื่องคนอย่างแท้จริง เหมือนอย่างที่ผมไปดูงานที่ประเทศเยอรมันมา เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมคิดว่าเป็นส่วนที่สำคัญ โครงสร้างผมเห็นด้วยที่จะทำโครงสร้างอย่างไร ผมคิดว่าตรงนั้นไม่ใช่ปัญหาใหญ่สาระหรอก ผมคิดว่าสาระสำคัญอยู่ที่เรื่องคน แล้วถึงแม้ว่าบางท่านจะบอกว่าการใช้รูปแบบสัดส่วนผสม แล้วใช้สัดส่วนอย่างนี้อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้ง แล้วจะเกิดให้เป็นปัญหาทำให้รัฐบาลอ่อนแออะไรต่าง ๆ ก็ว่ากันไป ซึ่งก็จะต้องดูต่อไปว่าอาการมันยังไม่ออกตอนนี้ อาการมันจะออกไปประมาณสัก ๔ ปีถึง ๘ ปีข้างหน้าจะเห็นหลักการว่าที่เราออกแบบวันนี้มันจะเป็นอย่างที่เราต้องการนั่นหรือเปล่า เพราะฉะนั้นในส่วนตรงนี้ผมอยากจะฝากในส่วนที่เรากำลังจะมอบในระบบการตรวจสอบต่าง ๆ ที่เข้มแข็งให้ไปอยู่ที่ภาคประชาชนทั้งหมด แต่ภาคประชาชนนั้นเรากำลังจะแปลงกายได้เป็นพลเมือง ผมก็เห็นอภิปรายกันเยอะว่าแล้วพลเมืองนี้หน้าตามันเป็นอย่างไร ๒๕๐ คนเดินผ่านสภาแห่งนี้แล้วเข้ามาเป็นประชาชนแล้วกลายออกเป็นพลเมืองทั้งหมดใช่ไหม มันเข้าเครื่องจักรอะไรถึงจะเป็นพลเมือง ผมว่าอันนี้น่าคิด น่าสนใจมาก ในสถาบันพระปกเกล้าเองก็มีการอบรมเรื่อง ซีวิค เอดูเคชัน (Civic education) คือการเมืองภาคพลเมืองมาไม่ต่ำกว่า

๑๐ ปีแล้ว แต่ก็ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จะแผ่ขยายออกไปทั้งประเทศ แต่ในประเทศที่ท่านเอาต้นแบบการเลือกตั้งแบบนี้เขาทำกันทั้งประเทศ เขาทำไปทุกจุด แล้วโดยเฉพาะท่านต้องการสัดส่วนผสมรูปแบบใหม่ที่ต้องการให้ทุกคะแนนเสียง ประชาชนทุกคนมีเสียงที่มีคุณค่า การที่จะมีคุณค่าประชาชนต้องเป็นพลเมือง ประชาชนต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพจริง ๆ ถึงจะทำสิ่งนี้ได้สมกับที่ท่านอยากจะให้เกิดขึ้น ในรูปแบบพลเมืองของเขา พลเมืองของเขาต้องเข้าใจระบอบประชาธิปไตย เราต้องยอมรับว่าวันนี้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยยังแตกต่างกัน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยยังหลากหลาย ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแบบไทย ๆ เรามันเป็นอย่างไร เราต้องออกแบบมาให้ชัดเจน ตรงนี้ก็เป็นส่วนที่ผมอยากจะเสนอ วันนี้เลยไม่ได้พูดเรื่องเกี่ยวกับภาคพลเมืองเลย

- ๔๐/๑

ผมขอเพิ่มเติมนิดหนึ่ง ขอใช้เวลาเพิ่ม ในส่วนของภาคพลเมืองของเขา ผมอยากจะเรียนอย่างนี้ว่าภาคพลเมืองของที่เราเอามาเขาผ่านการสร้างพลเมืองโดยมูลนิธิ ท่านคงได้ยินชื่อมูลนิธิคอนราด อาเดเนา ท่านเคยได้ยินมูลนิธิเฟรดิช นอแมน ท่านเคยได้ยินมูลนิธิของ เฟรดริช แอเบิร์ท ซึ่ง ๓ องค์กรนี้ผมก็ร่วมกับทำงานกับเขาอยู่ ๕ ปีถึงปีปัจจุบัน แล้วก็ยังมีมูลนิธิอีก ๒ มูลนิธิใหญ่ ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้พรรคการเมืองของเขาทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นพรรคอนุรักษ์นิยม พรรคเสรีประชาธิปไตย พรรคแนวสายกลาง พรรคกรีน แล้วก็พรรคอนุรักษ์นิยมซีเอสยู ทั้งหมดเขาให้งบประมาณผ่านองค์กรพวกนี้ปีละ ๒๓,๐๐๐ ล้านบาท แต่วิธีการให้งบประมาณของเขาดีมากเลยครับ เพื่อไปสร้างประชาธิปไตยและให้ความรู้ประชาชนนี้เขาให้ดูตัวเลขย้อนหลังไป ๓ ครั้งที่มีการเลือกตั้ง แล้วก็ดูสิว่าพรรคไหนได้งบประมาณเท่าไร พรรคที่ได้งบประมาณน้อยจะได้งบประมาณมาก เพราะฉะนั้นพรรคที่มีคะแนนเสียงตั้งแต่ ๑ เสียงจะได้รับงบประมาณด้วย แล้วต่างคนต่างไปใช้งบประมาณนั้นในการที่สร้างพลเมืองของเขา ในส่วนตรงนี้จะเห็นว่าเขาได้ใช้องค์กรตรงนี้ในการที่สร้างพลเมือง แล้วสร้างลึกลงไปถึงนักเรียน ถึงในองค์กรทุกองค์กรในภาคเอกชน แม้แต่ในทหารเองก็ต้องเป็นพลเมืองด้วยเช่นเดียวกัน ผมขอเอาเรื่องเกี่ยวกับพลเมืองไว้แค่นี้แล้วกันที่จริงมีเรื่องที่พูดเยอะกว่านี้อีก แต่ว่าไม่มีเวลาพอเพราะว่าต้องเก็บไว้ปรองดองด้วยครับ

อีกส่วนหนึ่งก็เป็นส่วนมาตรา ผมขอฝากคิดตรงนี้ว่าผมดูที่ท่านได้กำหนดไว้ ๑ ใน ๕ ๑ ใน ๕ มีอยู่หลายที่ด้วยกัน มีอยู่ในมาตรา ๑๖๖ ที่ ส.ส. ๑ ใน ๕ สามารถลงชื่อ อภิปรายไม่ไว้วางใจได้ แล้วก็มาตรา ๒๗๓ สามารถที่จะร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาได้ ต้องมีเสียง ๑ ใน ๕ มาตรา ๓๐๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีเสียง ๑ ใน ๕ แต่ท่านกำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๐ ว่ากลุ่มที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายรัฐบาลต้องเหลือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ผมถามว่าถ้าเผื่อกลุ่มรัฐบาลเขามี ๔ ใน ๕ จริง ๆ เต็มเลย ผมถามว่าอีก ๓ มาตรามีโอกาสที่จะทำงานได้ไหม ตอบได้เลยว่าทำไม่ได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ป่วยไม่ได้ ปวดท้องไม่ได้ ลาไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น ขาดไป ๑ คนทำอะไรไม่ได้เลย แล้วจะทำอย่างไรในเรื่องนี้ ผมให้ท่านคิดตรงนี้ให้ด้วย ก็ฝากไว้เท่านี้ครับ ขอบคุณมากครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณ ตกลง พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ ใช้ไป ๑๓ นาทีเศษ ๆ เชิญคุณธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ ๑๐ นาที

นายธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม ธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตนำเรียนในการอภิปรายถ้าเลยเวลาขอไปชดเชยในส่วนที่ ๒ ประเด็นที่ผมอยากจะนำเรียนไปยังท่านประธาน ประเด็นแรกก็คงเป็นประเด็นที่ต้องขอบพระคุณคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่ได้วางหลักการกลไกด้านการเมืองโดยนำสภาพปัญหาความเป็นจริงของประเทศมาเป็นกลไก ผมคงไม่อภิปรายในประเด็นเรื่องที่มาของ ส.ส. หรือ ส.ว. มากนัก เนื่องจากมีหลายท่านได้อภิปรายไว้แล้ว แต่มีประเด็นหนึ่งซึ่งผมอยากอภิปรายก็คือประเด็นความสมดุลในโครงสร้างใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ต้องยอมรับว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้วางกลไกการขับเคลื่อนประเทศนั้นบนพื้นฐานการเมืองแบบประนีประนอมหรือการเมืองแบบประนอมอำนาจ นั่นก็คือการจัดสรรอำนาจที่กระจายไปยังภาคส่วนของการเมือง ประเด็นหลักการอย่างนี้ ๑. สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือว่ากลไกราชการนั้นจะเป็นกลไกที่แข็งแรงเพิ่มขึ้น เราต้องยอมรับความจริงครับประธานว่าทุกยุคทุกสมัยมีวาทกรรมอยู่ ๒ วาทกรรม ในยุคการเมืองอ่อนแอ ราชการแข็งแรง ประชาชนก็จะมีวาทกรรมว่าต่อสู้กับอำนาจราชการและอำนาจรัฐ ในช่วงการเมืองแข็งแรงก็มีวาทกรรมอีกว่าประชาชนต้องต่อสู้กับอำนาจรัฐและราชการ ใน ๒ วาทกรรมนี้ถ้าเราคิดให้ดีเราก็จะพบว่าการเมืองกับอำนาจราชการนั้นอยู่คู่กันตลอด ----------

แต่อำนาจของประชาชนนั้นมิได้อาจเข้ามาเป็นกลไกหลักในการที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศจนเป็นเหตุให้พี่น้องประชาชนจะต้องมีวาทกรรมในประเด็นที่ผมได้กล่าว ดังนั้นการวางกลไกภาคพลเมืองตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ได้ให้นิยามว่าพลเมืองเป็นใหญ่ ผมก็ได้ดูในส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขบวนการการตรวจสอบก็ดี สิ่งหนึ่งก็คือว่าเรายังมองว่าการวางอำนาจของพลเมืองนั้นจำเป็นอย่างยิ่งในการที่เราจะมีโครงสร้างการปกครองประเทศในอนาคต นั่นก็คือทำอย่างไรให้ประชาชนหรือพลเมืองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจและการใช้อำนาจให้ได้ เราต้องยอมรับความจริงครับท่านประธาน การที่รัฐบาลก็ดี ราชการก็ดี มีกลไกในอดีตนั้นมากมายเป็นเหตุให้พี่น้องประชาชนได้รับความเดือดร้อนนั้น รัฐธรรมนูญฉบับนี้พยายามบอกว่าพลเมืองต้องเป็นใหญ่ สิ่งที่เป็นใหญ่ได้นั้นมี ๒ ประการด้วยกัน ประการที่ ๑ คือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้อำนาจ ประการที่ ๒ ก็คือเป็นขบวนการส่วนหนึ่งหรือวิธีการหนึ่งที่อยู่ในอำนาจเลย ไม่ได้เป็นส่วนของการใช้อำนาจ ดังนั้นสิ่งที่ผมกำลังมองก็คือว่าทำอย่างไรให้ประชาชนเข้าไปสู่ต้นตอของมูลเหตุของปัญหาให้ได้มากที่สุด

ประเด็นที่ ๑ การจัดทำงบประมาณของภาครัฐ ไม่ได้มีกล่าวถึงเรื่องของการมีกลไกภาคพลเมืองที่ไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการจัดทำงบประมาณ ก็มีแตะไว้บ้าง แต่ผมคิดว่าประเด็นเหล่านี้ถ้ามีการกำหนดให้ชัดเจนจะทำให้พลเมืองเป็นใหญ่

ประการที่ ๒ ทำอย่างไรให้พลเมืองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางปฏิบัติหรือการบริหารราชการแผ่นดิน ผมคิดว่าตรงนี้ได้มีการบัญญัติไว้แล้ว

ประการที่ ๓ ทำอย่างไรให้พลเมืองนั้นเป็นกลไกของกระบวนการตรวจสอบ สิ่งที่ผมจะนำเรียนก็คือว่า วันนี้เรามีกลไกการตรวจสอบภาคพลเมืองเยอะมากครับ สิ่งที่กังวลก็คือว่าในอนาคตประเทศจะทำงานอย่างไร มันเหมือนกับรถยนต์ครับ มีท่าน สปช. บางท่านได้อภิปรายไว้แล้วว่าเหมือนรถยนต์ครับ ขับไป เบรกไป ขับไป เบรกไป ถ้าเป็นเช่นนี้จะไปบอกว่าคนขับรถละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ก็ไม่ได้ ตามมาตรา ๑๐๒ เพราะฉะนั้นสิ่งหนึ่งก็คือว่าต้องเอาพลเมืองนั้นไปอยู่ในกระบวนการตรวจสอบโดยตรงเลย แล้วไม่ต้องไปเพิ่มกลไกให้มากมายครับ ประเด็นเหล่านี้จะไม่กระทบต่อการบริหารงานประเทศในอนาคต นั่นก็คือการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายและการคลัง

ประการที่ ๒ ก็คือกลไกเหล่านี้จะเป็นกลไกคัดคานแนวทางปฏิบัติของภาครัฐให้เป็นไปตามแนวทางของประชาชนและพลเมือง ดังนั้นประเด็นนี้ผมอยากจะให้มีการทบทวนในเรื่องของการวางกลไกภาคพลเมืองไว้ในส่วนต่าง ๆ ของภาคการเมืองและแนวทางปฏิบัติงานของภาครัฐ รวมไปถึงวางกลไกพลเมืองไว้ในขบวนการการตรวจสอบในเรื่องของการมีส่วนร่วม ไม่ได้บอกว่าไปเป็นกลไกใหม่ที่เกิดขึ้น ประการที่ ๒ เป็นความเชื่อมโยงกับประเด็นที่ ๑ คือการจัดวางบทบาทพลเมืองในรูปแบบของการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นก็คือการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจในการดำเนินกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๕ ครับ เราได้อ่านและมีความวิตกกังวล แต่ผมก็เข้าใจว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีความเข้าใจในประเด็นนี้แล้ว นั่นก็คือท่านได้นิยามไว้ว่าประชาชนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการมีส่วนร่วม พอท่านบัญญัติไว้อย่างนี้ประเด็นที่มันเกิดขึ้นมาคืออะไรครับ ท่านไปวางนิยามว่าประชาชนนั้นคือ ----------

ประชาชนที่อยู่ในประเทศไทยถูกต้องตามกฎหมาย พลเมืองนั้นคือประชาชนชาวไทย ในมาตรา ๒๑๕ พูดกลไกไว้มากมายเลยครับ ให้มีกลไกมีส่วนร่วมในการเสนอถอดถอน การกำหนดเขตการปกครอง เสนอการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นครับท่านประธาน ถ้าเป็นอย่างนี้ ในอนาคตเพื่อนบ้านที่มาอยู่ในประเทศไทยในหลายจังหวัด ถ้าเขาได้เสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ได้ถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นได้ และความเป็นรัฐไทยมันคืออะไร ประเด็นนี้ผมอยากเสนอ ให้มีการปรับปรุงถ้อยคำให้มันสอดคล้องกับความเป็นจริงว่าถ้าท่านเขียนคำว่า ประชาชน นั้น ในอนาคตผมเองก็เป็นผู้บริหารท้องถิ่น สักวันหนึ่งอาจจะมีใครก็แล้วแต่ที่เป็นเพื่อนบ้านแล้ว มาอยู่ในประเทศไทยถอดถอนผม หรืออีกไม่นานคนไทยที่อยู่ในชนบทก็อาจจะได้รับการดูแล หรือวางหลักเกณฑ์โดยการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยบุคคลที่ไม่ได้เป็นคนไทยโดยตรง ประเด็นนี้ก็นำเรียนเพื่อเป็นแนวทางในกระบวนการการทบทวน

อีกประเด็นหนึ่งคือการวางเรื่องสมัชชาพลเมือง สมัชชาพลเมืองเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องของกระบวนการการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนนั้นได้เข้าถึงสิทธิ เข้าถึงการมีโอกาส ในการนำเสนอ เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ แล้วก็เป็นส่วนหนึ่ง ของการวางกลไกให้ผู้บริหารทุกระดับ ส่วนราชการทุกระดับพึงนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชน แต่วันนี้ท่านนำสมัชชาพลเมืองไปไว้ในที่เล็กครับ นำไปผูกติด ไว้กับภารกิจของท้องถิ่น ซึ่งผมคิดว่าวางไว้ผิดที่ผิดทาง ควรจะไปวางไว้ให้เป็นกลไกเคลื่อนงาน ทุกส่วนราชการ เนื่องจากส่วนราชการนั้นมันเข้มแข็งมากขึ้น เพราะโครงสร้างการเมือง มันอ่อนแอลง เพราะมันเป็นการเมืองแบบประนีประนอมอำนาจ ดังนั้นในประเด็นนี้ผมคิดว่า การวางสมัชชาพลเมืองนั้นต้องวางในพื้นที่ที่เหมาะสมในการเคลื่อนสิทธิความเป็นพลเมือง แต่มีประเด็นที่น่าห่วงใยอยู่อีกประเด็นหนึ่งครับว่า ความเป็นสมัชชาพลเมืองหรือ เป็นพลเมืองไทยนั้น วันนี้ได้เป็นกันทุกคนแล้วครับ แต่จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพนั้น มันจะเป็นได้อย่างไร หรือการสร้างคุณภาพพลเมืองนั้นมันจะสร้างอย่างไร ประการที่ ๑ เราบอกว่าทำให้คนไทยเข้าถึงการศึกษา ผมก็เห็นคนไทยเข้าถึงการศึกษาจำนวนมากครับ แต่เข้าใจแต่สิทธิไม่รู้หน้าที่ สิ่งหนึ่งซึ่งผมกำลังมองว่าการขับเคลื่อนให้พลเมืองมีคุณภาพนั้น กระทำได้ ๒-๓ วิธีด้วยกัน คือ

๑. ให้ความรู้คือเรื่องการศึกษาคงปฏิเสธไม่ได้

ประการที่ ๒ ควรมีพื้นที่กลางเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งนั่นก็คือสมัชชาพลเมือง

ประการที่ ๓ ก็คือการให้เข้าถึงโอกาส ในสิทธิและหน้าที่บนพื้นฐานการมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบที่ไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น

ดังนั้น ในประเด็นนี้ผมอยากนำเสนอว่าเราขอเสนอว่า ๑. ขอในมาตรา ๒๑๕ ได้โปรดทบทวนคำว่า ประชาชน กับ พลเมือง ในหมวดของท้องถิ่นทั้งหมด ๖ มาตรา ประเด็นที่ ๒ ช่วยจัดวางสมัชชาพลเมืองไว้ที่ที่เหมาะสมแล้วก็ให้เขาอยู่ในพื้นที่ที่ขับเคลื่อนทุกภาคส่วนให้ได้ ซึ่งมันมีวรรคสี่ เขียนไว้ว่า ควรจะมีรูปแบบองค์กร ซึ่งตรงนั้นไม่จำเป็น มันควรจะเป็นพลังในภาพรวมที่ขับเคลื่อนสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดกลไกการพัฒนาประเทศที่ไปขับเคลื่อนการเมืองและราชการได้

- ๔๓/๑

ใน ๒ ประเด็นสุดท้ายครับ ที่ผมอยากขอเพิ่มเติมคือในมาตรา ๒๑๒ คือเรื่องของอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สิ่งที่ต้องเพิ่มท่านไม่ได้บัญญัติเรื่องศาสนาและกีฬาเอาไว้ แต่สิ่งที่ท่านไม่ได้บัญญัติ ๒ เรื่องก็ขอเพิ่ม แต่สิ่งที่อยากจะขอเพิ่มเติมอีกประเด็นหนึ่งก็คือว่าเวลาที่เราทำกฎหมายประกอบเกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ ขอให้มีการออกแนวทางให้ชัดเจนว่า การให้อำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นนั้นหน่วยงานเดิมซึ่งเป็นหน่วยราชการส่วนกลางก็ดี ส่วนภูมิภาคก็ดี ซึ่งท่านได้กำหนดไว้ในมาตราหนึ่งที่บอกว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน ต้องบังคับให้หน่วยงานเหล่านี้โอนอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ไม่เช่นนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเป็นผู้ที่ไม่มีอำนาจมีแต่หน้าที่

ประเด็นสุดท้ายครับ คือประเด็นที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๘ ที่ไปกำหนดว่ารัฐไม่ควรดำเนินกิจการใดที่ไปแข่งขันกับภาคเอกชน ประเด็นนี้กระทบในอนาคตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถที่จะก้าวไปสู่การพัฒนารายได้ของตนเองได้และไม่สามารถไปจัดบริการให้ประชาชนเข้าถึงโอกาสในเรื่องของการเพิ่มความสามารถในด้านเศรษฐกิจครัวเรือนได้ ซึ่งในมาตรานี้ผมขออนุญาตปรับแก้ไขว่าการดำเนินการของรัฐกับการแข่งขันกับเอกชน ผมว่าอย่าไปวิตกกังวลครับ ถ้ามันเกิดการแข่งขันแล้วมันเกิดประโยชน์สูงสุด คือมันใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการแข่งขันแล้ว ผมคิดว่าผลประโยชน์ที่ได้คือประชาชนครับอย่าไปกังวล ในประเด็นนี้ถ้าท่านบัญญัติอย่างนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่สามารถจัดบริการขั้นพื้นฐานและไม่สามารถขับเคลื่อนกลไกด้านเศรษฐกิจชุมชนได้ อันนี้ก็ขออนุญาตนำเรียนท่านประธานไปยังท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมก็คงมีประเด็นอยู่ ๓-๔ ประเด็นที่ได้นำเรียนท่านประธาน แล้วก็อยากจะฝากว่าความสมดุลของการเมืองในอนาคตไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง ฝ่ายราชการ ฝ่ายพลเมืองนั้น ถ้าจัดวางความสมดุลได้อย่างดี ผมคิดว่าประเทศไทยก็จะเดินหน้าไปอย่างมีคุณภาพครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณ ตกลงท่านใช้ไป ๑๔.๓๐ นาที เชิญคุณวันชัย สอนศิริ ครับ พร้อมตอนนี้หรือเปล่า ๒๐ นาที

นายวันชัย สอนศิริ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วันชัย สอนศิริ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านประธานครับ ขอกราบเรียนว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ส่วนใหญ่ผมเห็นว่าดี แล้วก็มีหลายท่านที่มีการอภิปรายแล้ว แต่ละจุดแต่ละประเด็นนั้นผมว่า

เป็นมุมมองของแต่ละท่าน ซึ่งแต่ละจุดนั้นผมว่ามีทั้งจุดดี จุดด้อยที่สามารถถกแถลงกันได้ แต่ก็อย่างที่กราบเรียน ดอกไม้ที่งามที่สุดยังไม่ได้บาน ที่อาจารย์ประสารบอกไว้ แต่สำหรับผมครับท่านประธาน เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ รับได้เป็นส่วนใหญ่ แต่มีอยู่จุดหนึ่งประเด็นหนึ่งที่ผมรับไม่ได้และไม่เห็นด้วยอย่างแรง ก็คือ มาตรา ๑๒๑ ที่มาของ ส.ว. ผมขอเรียนต่อท่านประธานว่าที่พูดทั้งหมดไม่ได้พูดเพื่อตัวเอง ผมเองนั้นยอมรับว่าเคยเป็น ส.ว. สรรหา แล้วก็ที่พูดครั้งนี้เอาบทเรียนเอาประสบการณ์จากเคยเป็น ----------

ส.ว. สรรหาอยู่กับ ส.ว. เลือกตั้งมา เพราะฉะนั้นมีประสบการณ์ตรงที่จะกราบเรียนต่อท่านประธานและประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ สำหรับตัวผมเองนั้นยืนยันว่าไม่ว่าจะเป็นสนามเลือกตั้งหรือสนามสรรหา สนามแบบใดก็สามารถที่จะเล่นได้ แต่วันนี้ขอเรียนต่อประธานว่าพูดกันด้วยเหตุด้วยผลบนข้อเท็จจริงและเหตุการณ์นั้นเพิ่งผ่านมาหมาด ๆ กราบเรียนได้ว่าเลือดเพิ่งซิบ ๆ เห็นกันอยู่หลัด ๆ นี่ละครับ ผมจะยกมาเป็นตัวอย่างในการให้ท่านทั้งหลายที่เป็นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเรื่องนี้ ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่าการร่างรัฐธรรมนูญนั้นต้องการแก้ปัญหาของประเทศ แล้วก็เอาข้อผิดพลาดในอดีต เอาปัญหาของประเทศที่เกิดขึ้นมาเป็นตัวตั้ง แล้วก็แก้ปัญหาโดยร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมา อย่างที่ท่านชี้แจงแล้วว่าที่มานายกรัฐมนตรีท่านก็แก้ เรื่องการเลือกตั้ง เรื่องเผด็จการสภา เรื่องการผูกขาดอำนาจ การใช้อำนาจที่ฉ้อฉล การแต่งตั้งโยกย้าย การทุจริตโกงกินคอร์รัปชัน ท่านแก้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ยอมรับว่าท่านสร้างกลไกใหม่ ๆ ขึ้นมาในรัฐธรรมนูญฉบับนี้อะไรที่ไม่ดีท่านแก้ให้ดี อะไรที่ดีอยู่แล้วผมเห็นว่าท่านทำให้ดียิ่งขึ้น ผมเห็นว่าหลายเรื่องหลายประเด็นนั้นท่านทำแล้วผมยอมรับว่าผมชื่นชม แล้วก็ชื่นใจเพราะท่านอุดรูรั่วของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา แต่แปลกมากครับ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเพิ่งเข้ามา เรื่องบางเรื่องที่สำคัญโดยเฉพาะที่มา ส.ว. ท่านกลับไม่แก้ครับท่านประธาน หรือไม่อย่างนั้นก็แย่ไปกว่าเดิม ย่ำเท้าอยู่กับที่ยังอยู่ในวังวนเดิม พูดกันแบบตรง ๆ เลยนะ แทบจะไม่ได้แก้อะไรเลย ยังมีเลือกตั้ง ๗๗ จังหวัด แล้วก็มีสรรหารวมแล้ว ๒๐๐ คน เพิ่มกันบวกกันแล้วรวม แก้โน้นนิดหนึ่ง เติมนี่หน่อยหนึ่ง แต่งนั่นนิดหน่อย สาระสำคัญอยู่เหมือนเดิม ต่างกันแต่จำนวนที่เพิ่มขึ้นเท่านั้นเอง ผมกราบเรียนต่อท่านประธานว่าระบบเลือกตั้งกับสรรหานั้นมันเหมือนปลา ๒ น้ำ ท่านกำลังจะเขียนรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นปลาหลายน้ำ มีอดีต ส.ว. สรรหาที่นั่งอยู่กับท่านนั้นอย่างน้อย ๓ คนอยู่ในคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ รู้ปัญหาดีว่ามันอยู่ด้วยกันยาก ทำงานลำบาก แต่ไม่เข้าใจครับท่านประธานที่เคารพ ร่างทำไม ทำทำไม ผมจะลดเสียงลงไม่ให้ดังเหมือนคุณนิรันดร์ ท่านประธานคงทราบโดยเฉพาะอย่างยิ่งประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านคงทราบว่าวิกฤติการเมืองที่เกิดขึ้นจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ส่วนหนึ่งมาจาก ส.ว. ของเรา เริ่มจากการแก้รัฐธรรมนูญกันแล้วก็นำไปสู่กฎหมายนิรโทษกรรม มันเริ่มจากพวกผมนี่ละครับ แต่ไม่ได้หมายถึงตัวผม รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

บอกว่าให้มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดครับ ผมอยากให้ท่านฟังช้า ๆ ชัด ๆ เลยจะเห็นว่าเราทำทำไม ทำไมต้องร่างแบบนี้ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ท่านอาจารย์บวรศักดิ์ร่างให้มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ๒๐๐ คน แล้วเป็นอย่างไรครับ ถูกต้อนเข้าคอก กลายเป็นสภาทาส พอปี ๒๕๕๐ ท่านบอกว่าเอามาเลือกตั้งส่วนหนึ่ง สรรหาส่วนหนึ่ง เป็นอย่างไรครับ เลือกตั้งส่วนหนึ่งก็ถูกต้อนเข้าคอก ไป ๆ มา ๆ นั้นก็เข้าอีหรอบเดิม ขัดแย้งกันเองแล้วก็ทำงานไม่ได้ -------

นี่เรื่องจริงอาจารย์ อย่าเพิ่งพยักหน้า นี่เรื่องจริง รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูป เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแก้ปัญหาของประเทศ แต่กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมขออภัยท่านประธาน ที่ใช้คำว่า ชักเข้าชักออก แรก ๆ ก็บอกสรรหาแล้วก็ให้เลือกตั้งทางอ้อม ผมพอรับได้ ผมพอรับได้ ไป ๆ มา ๆ กลับบ้านเก่าครับ ผมแปลกใจว่าเกิดอะไรขึ้นครับ ท่านประธานบวรศักดิ์เป็นคนธรรมะธรรมโม คงรู้จักคำว่า มุโขโลกนะ อย่าทำงานเพราะเห็นแก่หน้ากัน พวกกันเราต้องเอาประเทศและพลเมืองเป็นตัวตั้ง และอาจารย์บวรศักดิ์ก็ยึดหลักธรรมะ ผมก็รู้ว่าต้องทำงานโดยปราศจากอคติ ๔ กลัวว่ารัฐธรรมนูญไม่ผ่านแล้วร่างออกมาแบบนี้ไม่ได้เป็นภยาคติครับ เอาล่ะ เอาแค่นี้พอสังเขป เอาล่ะ ผมจะเอาหลักการ

กราบเรียนต่อท่านประธานอย่างนี้ครับ ถามว่าเราจำเป็นต้องมี ส.ว. หรือเปล่า ถ้าตอบกันว่าจำเป็นต้องมี ถามว่ามีแล้วเรามีทำไม แล้วเอามาทำอะไร แล้วควรจะเอาคนแบบไหนมาเป็น ส.ว. แน่นอนครับ เท่าที่ดูจากท่านร่างมา ต้องการเอามาทำการกลั่นกรอง ตรวจสอบ แต่งตั้ง ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ และที่สำคัญที่ท่านร่างไว้ ต้องการให้เป็นกลาง มีวุฒิภาวะ หลักมีอยู่แค่นี้ เห็นไหมว่าเมื่อมันเป็นอย่างนี้ ต้องไม่เหมือน ส.ส. เพราะเป็นเครื่องกรอง อาจารย์เนาวรัตน์บอกแล้ว หรือเป็นตะแกรง มันไม่ใช่จอบ ไม่ใช่เสียม ไม่ใช่แทรกเตอร์ มันต่างกันอย่างสิ้นเชิง เพราะฉะนั้นคนที่จะมากลั่นกรอง ตรวจสอบ แต่งตั้งถอดถอนคนอื่นนั้น ผมว่าต้องมีวุฒิภาวะเหนือกว่าคนอื่นแน่นอน ท่านปรีชานั่งอยู่ตรงนี้ครับ เอ่ยชื่อ เวลาเราเป็นกรรมการสอบสวนคนอื่น เราต้องเหนือกว่าคนอื่นไหม เมื่อเราเป็นกรรมการตรวจสอบ เราต้องเหนือกว่าคนที่เราจะต้องตรวจสอบไหม ใช่ไหมครับ ใช่ ท่านอยู่ ก.พ. มา แม้แต่ท่านจะเป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ ท่านยังต้องเหนือกว่าคนที่ท่านจะต้องสัมภาษณ์เลย แล้วนี่ท่านเป็นกรรมการกลั่นกรอง ตรวจสอบ เพราะฉะนั้นจะต้องมีวุฒิภาวะเหนือกว่าเขา นั่นประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ด้วยความเคารพครับท่านประธาน ที่มาต้องต่างกัน วิธีการต้องต่างกัน เลือกตั้งแบบ ส.ส. จะเป็นอย่างไรครับ ชัดเจนเป็นคำตอบอยู่แล้วว่าก็ได้คนแบบ ส.ส. ครับ ท่านอาจารย์กระแสก็ยืนยัน ถ้าเลือกตั้งแบบ ส.ส. ก็จะได้คนแบบ ส.ส. ถามว่าแล้วเราจะไปกลั่นกรองตรวจสอบอะไรกันได้ ถ้าต้องการให้มีเลือกตั้ง ผมว่ามีสภาเดียวดีกว่าครับท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ เปลืองข้าว เปลืองน้ำ เปลืองไฟ มันตรวจสอบ

อะไรกันไม่ได้ครับ แม้แต่ครึ่งหนึ่ง สรรหากับเลือกตั้งยังตรวจสอบกันไม่ได้เลยครับ แล้วในที่สุดถ้าเราทำแบบนั้นเราก็จะไม่ได้คนที่มีวุฒิภาวะในลักษณะที่แบบหลากหลายตามที่เราต้องการได้ ----------

เรารู้อยู่แล้วว่าที่มาของ ส.ว. นี้ ๒ วิธีการที่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเคยใช้มาแล้วนั้นมีปัญหา ไม่สามารถกลั่นกรองตรวจสอบได้ ไม่สามารถเป็นคนที่มีความเป็นกลางได้ ขอเรียนด้วยความเคารพครับ เราก็ต้องหาวิธีใหม่ใช่ไหมครับ ผมว่าเป็นคำตอบชัดเจนครับท่านประธาน ต้องหาวิธีใหม่เพราะมีหลายเรื่องในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมฟังจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญหาวิธีใหม่ ๆ อุดรูรั่ว แต่งตั้งเพียวร์ เพียวร์ (Pure pure) เคยใช้มาแล้วใช่ไหมครับ น่าเกลียด เป็นตรายาง สภาตรายาง เลือกตั้งเพียวร์ เพียวร์ ล้มเหลวกลายเป็นสภาทาส เลือกตั้งบวกสรรหา เข้าคอกบางส่วนล้มเหลว ขัดแย้งกันหมาด ๆ นี่ล่ะครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นผมว่าเรื่องนี้ทำไมเราไม่หาวิธีใหม่ ท่านฟังผมด้วย ลองตั้งใจฟังจริง ๆ ทุกอย่างที่ผมกราบเรียนมานั้นเป็นความล้มเหลวและเราเห็นมาอย่างเลือดสด ๆ สรรหาเพียวร์ เพียวร์ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเคยใช้ไหมครับ ยังไม่เคยใช้เลย สรรหาไม่ใช่แต่งตั้ง เรายังไม่เคยใช้เลย แต่เลือกตั้งทั้งหมดเราเคยใช้ ทำไมท่านไม่ลองใช้วิธีสรรหาทั้งหมด แล้วลองดูสิว่ากระบวนการมันบกพร่องตรงไหน กรรมการสรรหาไม่ครบถ้วน ไม่รอบด้าน ไม่ครบมุม ไม่โปร่งใส ไม่ชัดเจน ผมเห็นในหลายองค์กรครับที่อาจารย์บรรเจิดท่านเพิ่มกรรมการสรรหาเข้ามา ทำไมท่านไม่ลองพิจารณาเพิ่มกรรมการสรรหาและทำวิธีการสรรหาให้มันโปร่งใส ชัดเจน เปิดเผย นายคนนี้ได้หรือไม่ได้เพราะเหตุผลกลใด ให้สื่อมองกัน ให้โฟกัส (Focus) กันให้แรงไปเลย นี่ก็เป็นวิธีหนึ่งที่ผมขอเสนอ เอ้า ท่านบอกว่าสรรหาเพียวร์ เพียวร์นั้นมันไม่ยึดโยงกับประชาชน ผมขอเสนออีกทางหนึ่งครับ ท่านประธานครับ เอาทั้ง ๒ อย่าง ทั้งเลือกตั้งเหมือนคล้าย ๆ กับสรรหามาอยู่ในวิธีเดียวกัน ก็เลือกตั้งแบบสาขาอาชีพ ดูไหมครับ ผมเห็นท่านเขียนไว้ในมาตรา ๑๒๑ (๔) ก็เอาสัก ๑๕๐ พอครับท่านประธานครับ จัดกลุ่มไปเลยครับ ครูบาอาจารย์ แพทย์ พยาบาล สาธารณสุข นักกฎหมาย นักรัฐศาสตร์ นักการศาสนา ผู้ใช้แรงงาน ชาวนาชาวไร่ พ่อค้าอุตสาหกรรม แล้ว กกต. เป็นเจ้าภาพในการจัดการเลือกตั้ง ผมคิดว่าเราจะได้คนหลากหลายและเป็นคนที่มีวุฒิภาวะและเหมาะในการที่จะมาทำหน้าที่กลั่นกรองตรวจสอบจริง ๆ ครับ เขาก็จะไม่มีใครมาดูถูกว่าไม่ยึดโยงกับประชาชน แต่เขามาจากการเลือกตั้งจากสาขาอาชีพของเขา เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่าน่าจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแบบเดิมเพราะมันล้มเหลว ที่ท่านร่างมานั้นใช้ของล้มเหลวแล้วเอามาทำอีก แปลกมากครับ และอำนาจของ ส.ว. นั้นผมกราบเรียนต่อท่านประธานครับ ควรเป็นไปตามรัฐธรรมนูญเดิม แต่งตั้งใครก็ควรถอดถอนคนนั้น

ที่เป็นนักการเมืองเขา มาจากการเลือกตั้งเราไม่ได้แต่งตั้งเขาก็อย่าไปถอดถอนเขา แล้วก็ไม่ควรจะออกกฎหมายได้ แล้วก็ไม่ควรจะตรวจสอบประวัติคณะรัฐมนตรี ไม่จำเป็นเลยครับ ผมจึงกราบเรียนต่อท่านประธานว่าการร่างรัฐธรรมนูญนั้นต้องแก้ปัญหาของประเทศ

ไม่ใช่สร้างปัญหา ต้องคำนึงถึงประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ใช่ทำเพื่อนักการเมืองหรือเพื่อเอาอกเอาใจใครคนใดคนหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ท่านประธานที่เคารพครับ แม้แต่สภาขับเคลื่อนผมก็ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเลย ที่ท่านบอกว่ามี สปช. ๖๐ มี สนช. ๓๐ ท่านประธานครับ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ ตั้งลูก ตั้งเมีย ตั้งพี่ ตั้งน้อง ตั้งลูกเขย เขายังด่าเลย นี่ท่านร่างรัฐธรรมนูญ เขามาด่าตัวเรา เราตั้งเอง ผมยืนยันเลยว่าเรื่องนี้ผมไม่เห็นด้วยอย่างแรง เพราะอะไรครับ เพราะคนเขาเห็นว่าเราตั้งพวกเรากันเอง ต้องการสืบทอดอำนาจ ทุกอย่างดีหมด แต่มันมีอะไรละครับ ขี้แมลงสาบ ทำไมท่านไม่ร่างล่ะครับเขียนเป็นคุณสมบัติเขา แล้วก็บอกว่าให้เอางานที่สภาปฏิรูปนี้ไปทำต่อ ไม่เห็นจำเป็นต้องบอกว่ามาจาก สปช. ๖๐ คน เขาบอกอ้ายนี่มันชัดเจนไปแหง ๆ ส่วนคนในนี้จะได้รับเลือกไปก็แล้วแต่คุณสมบัติเขา ผมว่าอันนี้น่าอายครับ ด้วยเคารพผมก็อายครับ ผมไม่ลงหรอกครับ รัฐธรรมนูญดีทั้งหมด แต่ถ้าคนเห็นรอยตำหนิ อย่างที่ท่านประธานได้เคยกล่าวไว้ คือท่านประธานเทียนฉาย แม้แต่มีรอยตำหนินิดเดียว ส่วนเสียมันจะกลบรอยส่วนดีทั้งหมด จึงไม่ควรจะเขียนโดยเด็ดขาด มันจะทำให้รัฐธรรมนูญดี ๆ ของท่านอาจารย์บวรศักดิ์และคณะเสียของไปหมดครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผมเองกราบเรียนต่อท่านประธานจริง ๆ เลยครับว่า ผมเบื่อการเลือกตั้งที่ทุจริต เบื่อการซื้อสิทธิขายเสียงแล้วมามีอำนาจ ผมเบื่อรัฐบาลที่ฉ้อฉล ทุจริตโกงกินคอร์รัปชัน เล่นพรรคเล่นพวก เห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ ผมเบื่อการเมืองที่ล้มเหลว ทำให้ประเทศของผมไม่เดินหน้า เป็นเช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ผมเบื่อครับ ฟังผมอีกนิดหนึ่งครับ ผมเบื่อการปฏิวัติรัฐประหาร ผมไม่ชอบครับ เพราะการปฏิวัติรัฐประหารทำให้ประเทศผมถอยหลังแล้วเราก็มาเริ่มนับหนึ่งใหม่แบบนี้ล่ะครับ ปฏิวัติรัฐประหารทีหนึ่งเอาประเทศเป็นตัวประกันลงทุนสูงมาก แล้วก็ไม่ได้รับการยอมรับจากนานาอารยประเทศ แต่นั่นล่ะครับเขามีเหตุผลว่าเป็นการป้องกัน เป็นการปัดเป่าปัญหาของประเทศนี้ แต่ท่านประธานที่เคารพครับ ทุกอย่างในรัฐธรรมนูญและกลไกที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญดีเกือบทั้งหมด แต่มันถึงเวลาที่จะใช้ทั้งหมดในรัฐธรรมนูญขณะนี้แล้วหรือยัง ช้า ๆ ชัด ๆ ฟังผมอีกครั้งครับ ถึงเวลาที่จะใช้ของดีทั้งหมดในรัฐธรรมนูญขณะนี้ เดี๋ยวนี้หรือยังครับ ก่อนเลือกตั้ง นิดเดียวครับผมเกรงใจท่านประธานด้วยความเคารพ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : สรุปเถอะครับ

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ สะแกวัลย์ ๔๗/๒

นายวันชัย สอนศิริ : สรุปแล้วครับ นี้บทสรุปอย่างสำคัญเลยครับ ก่อนเลือกตั้ง คณะปฏิวัติ หรือ คสช. นี่ได้ทำให้บ้านเมืองสงบเรียบร้อยแล้วหรือยัง ทำให้ความปรองดองสมานฉันท์ในบ้านนี้เมืองนี้เกิดขึ้นแล้วหรือยัง เลือกตั้งแล้วบ้านเมืองจะสงบเรียบร้อยหรือไม่ การปฏิรูปสำคัญ ๆ ของประเทศซึ่งในภาวะปกติทำไม่ได้ ได้ทำแล้วหรือยังครับ เช่น การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน การปฏิรูปกิจการตำรวจ การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการบริหารราชการแผ่นดิน ทำแล้วหรือยังครับ ----------

- ๔๘/๑

ไหน ๆ ยึดอำนาจแล้วควรวางรากฐานทุกเรื่องทุกประเด็นที่เป็นปัญหาของประเทศ ผมไม่อยากให้มีการเริ่มต้นนับหนึ่งใหม่ครับท่านประธาน สภาปฏิรูปและกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ควรจะมีส่วนอย่างสำคัญในการร่วมกันปฏิรูปประเทศ ไม่ใช่ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วก็ปล่อยให้มีการเลือกตั้ง แล้วท่านก็สะบัดก้นกันไปแล้ว

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เอานะพอ

นายวันชัย สอนศิริ : ในขณะที่การปฏิรูปบ้านนี้เมืองนี้ยังไม่สำเร็จเสร็จสิ้นน่าจะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญหรือบทเฉพาะกาลอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ ที่ทำให้บ้านเมืองนี้สำเร็จสะเด็ดน้ำ แล้วค่อยส่งต่ออำนาจให้เขามาดำเนินการต่อไป แต่ถ้าท่านบอกว่ารัฐธรรมนูญเป็นแบบนี้ ดีแบบนี้ เลือกตั้งแล้วกลับมาเหมือนเดิมร่างรัฐธรรมนูญมาทำไมกันครับ กินไม่ได้ครับด้วยความเคารพครับท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณเชิญคุณชาลี เจริญสุข ครับ ๒๐ นาที

นายชาลี เจริญสุข : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพกระผม นายชาลี เจริญสุข สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ขอกราบเรียนท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุก ๆ ท่าน แล้วก็ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติในสภาแห่งนี้ด้วยความเคารพ วันนี้เราก็ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ แล้วก็ลงเรือลำเดียวกันแล้วที่จะร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะใช้เดินหน้าประเทศไทยต่อ ก็คงจะต้องขออนุญาตว่าเป็นกำลังใจให้กับกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน ทั้ง ๆ ที่ท่านมาจากหลาย ๆ ภาคส่วนด้วยกัน รวมทั้งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่านด้วยครับ ก็ต้องกราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติแล้วก็ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า ผมนี่ ๒ ครั้งแล้วครับที่ขึ้นมาอภิปรายแล้ว ๑๘.๐๐ นาฬิกาพอดี ฉะนั้นก็ถือว่าเป็นความโชคดีของผมที่คงจะมีดวงที่จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แล้วก็ได้มีโอกาสอภิปรายตอน ๑๘.๐๐ นาฬิกาทุกครั้งเลยครับ เป็นความภูมิใจของผม แต่ผมก็ตั้งใจที่จะอภิปรายถึงแม้จะต้องตัดเข้าไปสู่การเคารพธงชาติ คืออย่างนี้ครับท่านประธานผมต้องเรียนว่าโจทย์เดิมที่เราได้รับมาจากการที่เราต้องหยุดเดินหน้าประเทศไทยโดยการที่จะต้องมาปฏิรูปก่อนด้วยเหตุผลอะไรคงจะจำกันได้ มีการเรียกร้องให้ปฏิรูปก่อนเลือกตั้ง เพราะอะไรครับเพราะเกิดมีการใช้อำนาจที่ไม่ฟังเสียงสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎร และไม่ฟังเสียงประชาชนว่า

จะแก้กฎหมายก็แก้ไป แก้ได้เพราะเสียงในสภาพอ เสียง ครม. เข้มแข็ง และจนเกิดมาถึงกฎหมายนิรโทษกรรม นั่นคือความอึดอัดของประชาชนที่สะสมมานานจนเกิดออกมาต่อสู้บนท้องถนน และเป็นโจทย์ที่เขาไม่ยอมมีการเลือกตั้งกัน แล้วก็โยนมาว่าจะต้องมีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง เพราะเรื่องของเผด็จการในรัฐสภา เรื่องของการคอร์รัปชันในการที่มีการสร้างหนี้ให้กับประเทศไทย ----------

๒ ล้านล้านบาท ๓.๕ แสนล้านบาท และอื่น ๆ อีกมากมาย จนคนที่เขาเสียภาษีเขาไม่ยอม แล้วก็พี่น้องประชาชนที่มีความเห็นตรงกันก็ออกมายอมเสียสละเวลา ยอมเสียสละเงิน เพื่อจะมาต่อสู้เพื่อให้มีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง วันนี้ผมถามว่าโจทย์เหล่านั้นเราลืม หรือเปล่า เรามาทำอะไรกันที่นี่ ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคงจะให้เหตุผลแล้วว่า การที่จะใช้ระบบเลือกตั้งซึ่งผมจะขออภิปรายต่อไปว่า ในการใช้ระบบการเลือกตั้งที่ได้กำหนดมานี้จะตอบโจทย์เรื่องอะไรบ้าง ก็คือเอ็มเอ็มพีจะตอบโจทย์อะไรบ้าง แน่นอน ผมเห็นด้วยว่าในการที่ใช้ระบบเอ็มเอ็มพีแล้ว จะไม่มีพรรคการเมืองที่ได้เสียงเกินความเป็นจริง อันนี้ผมเห็นด้วย ผมอยู่ในกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองผมก็เห็นด้วยในหลักการ แต่ก็ยังมีข้อที่จะขอให้คณะกรรมาธิการได้แก้ไขแล้วก็ปรับปรุง เห็นด้วยในหลักการแต่มีบางเรื่องที่ต้องแก้ไข อย่างเช่นในภาค ๒ ในหมวด ๓ ในเรื่องของการได้มาซึ่งสมาชิสภาผู้แทนราษฎร ๔๕๐ คน ผมให้ข้อสังเกตว่าในส่วนของที่จะเป็นปัญหาก็คือเรื่องของระบบบัญชีรายชื่อ ต้องกราบเรียนท่านประธานสภาว่า ตั้งแต่มาตรา ๑๐๓ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔๕๐ คน ไม่เกิน ๔๗๐ คน โอเคไม่มีอะไร พอมามาตรา ๑๐๔ ครับ มาตรา ๑๐๔ ก็จะกำหนดถึง ส.ส. เขต ๒๕๐ คน ซึ่งก็เริ่มมีปัญหาแล้วครับ เพราะอะไรรู้ไหมครับ เพราะว่า ส.ส. เขตเดิมทีนั้นมี ๓๗๕ เขต และมี ส.ส. บัญชีรายชื่อ ๑๒๕ ที่ว่ามีปัญหาก็คือปัญหาว่า ส.ส. เขตถูกลดจำนวนลงและคนที่เคยเป็น ส.ส. เขต ๑๒๕ คนที่เคยยึดโยงกับประชาชน ตอนนี้เขาต้องปรับตัวแล้วครับในพรรคเดียวกันหรือคนละพรรคก็ดี หรือในจังหวัดนั้น เขาอาจจะมี ส.ส. พรรคเดียว เขาจะปรับตัวอย่างไรครับ ผมถามนิดหนึ่งครับท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านอาจจะให้เห็นผลว่าต้องการลดจำนวน ส.ส. ลง อันนั้นผมเข้าใจ แต่เวลาคนที่ยึดโยงกับประชาชนมานาน ๆ เขาจะเกิดความผูกพัน ถ้าให้เขาไปอยู่ระบบบัญชีรายชื่อมันก็จะมีปัญหาต่อมาในมาตราต่อไป ซึ่งมาตรา ๑๐๕ จะกำหนด ส.ส. บัญชีรายชื่อและมีการกำหนดโอเพน ลิสต์ ซึ่งหลายท่านอภิปรายมาแล้วว่าโอเพน ลิสต์ก็จะสร้างความแตกแยก เพราะที่ท่านแบ่งเป็น ๖ ภาค ใน ๑ ภาคจะมี ส.ส. บัญชีรายชื่อถึงประมาณ ๓๐ คน แล้ว ๓๐ คนถ้ามีการหยิบยกขึ้นมาว่า นาย ก นาย ข นาย ค ในพรรคเดียวกันถึงแม้จะอยู่ลำดับที่ ๓๐ แต่ถ้าถูกเลือกในบัญชีรายชื่อและระบุชื่อว่าต้องการคนที่ ๓๐ ขึ้นมาเป็นคนที่ ๑ เพื่อนสมาชิกก็บอกแล้วว่า ๓๐ คนนี้ต้องทะเลาะ ต้องขัดแย้งกันแน่นอน เพราะว่าเวลาไปหาเสียงด้วยกันทุกคนก็อยากที่จะให้ประชาชนเลือก ฉะนั้นอันนี้ล่ะครับ

เริ่มมีปัญหา มาตรา ๑๐๖ การแบ่งพื้นที่หลายท่านก็พูดแล้วว่าเป็นการแบ่งพื้นที่ จริง ๆ แล้ว เราเคยแบ่งพื้นที่ประเทศไทยเป็น ๑๐ เขตมาแล้ว และผมเองผมสังเกตดูว่าการแบ่งพื้นที่ ๑๐ เขตครั้งที่แล้วที่มี ส.ส. ๘๐ คน แล้วมีเขตละ ๑๐ คน เชื่อไหมครับจังหวัดฉะเชิงเทราของผม ผมไม่เคยเห็น ส.ส. ในกลุ่มของผมที่เป็นระบบบัญชีรายชื่อ ๑๐ คนนั้นเลย เพราะเขาเหมือนกับว่าเขาลอย ๆ อยู่ ลอย ๆ ----------

- ๕๐/๑

แล้วก็ไม่ได้คิดว่าเป็น ส.ส. ของจังหวัดโน้น จังหวัดนี้หรอก ก็เหมือนว่าแบ่งไปเท่านั้นละครับ แต่ไม่ได้ยึดโยงจริง ๆ ครับ ฉะนั้นในส่วนข้อสังเกตตรงนี้ ผมต้องเรียนว่าในส่วนนี้ผมเห็นด้วยกับหลายท่านที่เสนอว่า ถ้าจะมีจริง ๆ ไม่ควรแบ่งภาค ต้องเป็นทั้งประเทศ สัดส่วนจำนวนเท่าไรก็แล้วแต่ท่านกรรมาธิการว่าแล้วแต่เพื่อนสมาชิกที่จะไปเสนอ ไปยื่นญัตติต่อกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

ประการต่อมาที่จะอภิปรายในเรื่องของมาตราที่สำคัญที่สุดแล้ว มาถึงเรื่องของการคิดคำนวณระบบเอ็มเอ็มพี ซึ่งจะมีปัญหามากเลย ในมาตรา ๑๐๗ เพราะว่ามาตรา ๑๐๗ จะมี (๑) ถึง (๕)

(๑) เป็นการเอาบัญชีรายชื่อเพื่อที่จะคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ว่าพรรคการเมืองใดในระบบบัญชีรายชื่อประชาชนนิยมกามาเท่าไร จำนวนเท่าไรของทั้งประเทศ อาทิเช่น หลายท่านได้อภิปรายไปแล้วว่ามีการสมมุติตัวเลขว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของพรรค ก แล้วจะได้จำนวน ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของ ๔๕๐ คน จะได้ ๔๕ คน เพื่อเอามาเปรียบเทียบ แล้วก็หักลบกับ ส.ส. เขต คือถ้าได้จำนวน ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ๔๕ คน ถ้าได้ ส.ส. เขต ๔๐ คน จะเบิกบัญชีรายชื่อได้กี่คน ก็คือ ๕ คน ปัญหาประการต่อมาอันนี้คือแค่คิดว่าจะได้เปอร์เซ็นต์เท่าไร

(๒) ได้เขียนว่า เอาเปอร์เซ็นต์มาหาเปรียบเทียบก็จะล้อกับ (๑)

(๓) มีการเพิ่ม ส.ส. บัญชีรายชื่อจนครบ พูดง่าย ๆ ว่าครบว่าทุกพรรคเบิกแล้ว ส.ส. บัญชีรายชื่อมีท่านตั้งไว้ ๒๐๐-๒๒๐ ถ้าเบิกแล้วจนครบแล้ว

ต่อไปจะเป็น (๔) ซึ่งจะเป็นอนุมาตราที่มีปัญหาเพราะว่าผมได้พูดคุยในกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองของท่านศาสตราจารย์ ดอกเตอร์สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ กับเพื่อนสมาชิกแล้วว่า (๔) จะมีปัญหามาก เพราะว่ามันจะเป็นอนุมาตราที่จะชี้ว่าพรรคการเมืองใดที่ได้ ส.ส. เขตมาก และเท่ากับเปอร์เซ็นต์ที่ได้คำนวณทั้งประเทศมาแล้ว อย่างเช่น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ พรรค ก ได้ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ได้ ส.ส. เขต ๔๕ คน ก็แปลว่าจะไม่ได้แถมบัญชีรายชื่อ อันนี้เขาเรียกว่า เสมอตัว ที่จะมีปัญหาคือตอนนี้ล่ะครับ เริ่มมีปัญหาตอนที่เสมอตัว ถ้า ๔๕ เปอร์เซ็นต์แล้วได้ ส.ส. เขต ๔๕ คน เบิกบัญชีรายชื่อไม่ได้เลย อันนี้เริ่มมีปัญหาแล้ว แต่อันแรกถ้าเกิดคำนวณได้ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ได้ ๔๕ คน แต่ ส.ส.เขต ได้ไป ๕๐ คน อันนี้เขาเรียกว่าโอเวอร์แฮงก์ ซีท (Overhang seat) ซึ่งท่านศาสตราจารย์ ดอกเตอร์พรายพล

คุ้มทรัพย์ ได้อภิปรายไปแล้วว่ามีจริงแล้วก็มีโอกาสเกิด เกิดอะไรขึ้นครับ ท่านลองคิดสิครับว่าประชาชนเขาเลือกคน เขตนั้น เลือกนาย ก เลือกพรรค ก บัญชีรายชื่อในภาค ๑ ถึงภาค ๖ นี้ ไม่รู้ล่ะครับ เลือกกันมหาศาลเลยครับ แต่ปรากฏว่าเปอร์เซ็นต์ของบัญชีรายชื่อที่กำหนดไว้แล้วให้เบิก ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ๔๕ คน แต่ ส.ส. เขตได้ไป ๕๐ คน มันเกิดโอเวอร์แฮงก์แสดงว่าเบิกบัญชีรายชื่อไม่ได้เลย แต่คะแนนที่เขากาไปแล้วล่ะครับ คะแนนที่เขากาไปแล้วว่าในภาค ๑ นาย ก ได้โอเพน ลิสต์ด้วย ระบุด้วยครับว่าคนนี้จะต้องมาเป็นลำดับ ๑ ของบัญชีรายชื่อของพรรค ก นี้ แต่ปรากฏว่าไม่ได้ครับ แล้วจะตอบกับประชาชนได้อย่างไรครับว่า ก็ไหนบอกว่าลงคะแนนแล้วเมื่อลงคะแนนเลือกใครแล้วได้มากที่สุดก็ต้องมาเป็นผู้แทน ปรากฏว่าโอเวอร์แฮงก์ เลือกมาก ----------

แต่ไม่ได้เป็นผู้แทน ตรงนี้พวกเรา ส.ส. รับได้ สมมุติว่า ส.ส. เขารู้ เพราะเขารู้กฎกติกา พวกเราที่เป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติรับได้ เพราะเราร่างกฎกติกาอย่างไรครับ แต่คนที่จะอธิบายเขายากที่สุดคือใครรู้ไหมครับ คือประชาชน ประชาชนเขาจะบอกว่า ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่าน สปช. เขาลงบัญชีรายชื่อ พรรคนี้นาย ก แล้วก็พรรค ก แล้วก็ระบุชื่อไหนบอกว่าใส่ชื่อแล้วเขาจะได้มาเป็นตัวแทนเขา แต่เราบอกว่าโอเวอร์แฮง คือเบิกบัญชีรายชื่อไม่ได้อีกแล้ว เราจะตอบเขาว่าอย่างไรครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ในอนาคตประชาชนจะครหาไหมครับ ผมจึงขอเสนอแนะว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์พรายพล คุ้มทรัพย์ ได้บอกไปแล้วว่าพรรคนอมินี มันจะเกิดขึ้นจริงแล้วก็คำนวณให้เราเห็นแล้วเมื่อวานนี้ ฉะนั้นเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงครับว่าเขาก็ต้องหนีไปตั้งพรรคนอมินี เพราะเมื่อเขารู้กฎ พรรคการเมืองรู้กฎเขาก็ต้องไปอยู่กลุ่มการเมือง ไปอยู่พรรคนอมินี แล้วเราจะไปอุดช่องโหว่อย่างไรตอนนี้ เราจะไปจับเขาอย่างไร มีเพื่อนสมาชิกเสนอแล้วว่าต้องตัดกลุ่มการเมืองออก ผมเห็นด้วยครับ เพราะว่าถ้าเรายังขืนอยู่ดำรงไว้ซึ่งกลุ่มการเมือง ข้อดีมันมีครับ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ แต่ข้อเสียมันมีเยอะ ขออนุญาตเอ่ยนามอีกท่านหนึ่ง ผมฟังแล้วจับใจมาก เพราะไม่คิดว่านักกฎหมายจะมารู้เรื่องการเมือง ท่านทนายเสรี สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง ขออภัยที่เอ่ยนาม ท่านบอกเลยว่ากลุ่มการเมืองจะมีกลุ่ม กปปส. กลุ่ม นปช. กลุ่ม คปท. กลุ่มอะไรอีกมากมาย แล้วมันจะเกิดอะไรขึ้นครับ และพรรคการเมืองท่านบอกว่าพรรคการเมืองจะไม่อ่อนแอ มันต้องอ่อนแอ เพราะอะไรรู้ไหมครับ เพราะเขาใช้หนีอย่างไรครับ หนีไปใช้ช่องทางอื่นที่จะเข้าสู่ระบบการเมือง จริง ๆ แล้วหลายท่านบอกว่าการเมืองจะอ่อนแอ หรือเราสามารถที่จะกำหนดพรรคที่จะมาร่วมรัฐบาลแล้วไม่ได้เสียงมากเกิน ผมว่าช่องนอมินี ช่องกลุ่มการเมืองที่จะกลับมารวมตัวอาจจะเป็นเผด็จการรัฐสภาอีกครั้งก็ได้ครับ ไม่แน่ เพราะตรงนี้ต้องละเอียด ต้องจำลองสถานการณ์ให้มาก ๆ แล้วก็อุดช่วงโหว่ ผมไม่อยากให้เขียนรัฐธรรมนูญแล้วเรารับรองไปแล้วเกิดปัญหา

เหลือเวลาอีก ๔ นาที ก็ขออนุญาตที่จะหนักไปเรื่องเอ็มเอ็มพี ในส่วนนี้ผมขออนุญาตที่จะเสนอแนะว่าในเรื่องของ ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อ

ประการแรก คือไม่อยากให้มีภาค อยากให้เป็นทั้งประเทศเลย และเรื่องการใช้เอ็มเอ็มพี ผมได้คุยกับคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญหลายท่าน ไม่เอ่ยนามก็แล้วกัน การคิดคำนวณ ผมได้ยินศัพท์ใหม่ ๆ เยอะตั้งแต่เข้ามาเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาตินี่

ระบบเอ็มเอ็มพีการคิดคะแนน มีระบบการคิดคะแนนอีกแบบ ซึ่งผมได้ยินมาจากท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ไม่เอ่ยนามก็แล้วกัน เนียร์ วินเนอร์ (Near winner) ผมถามเนียร์ วินเนอร์คืออะไร เนียร์ วินเนอร์คือไม่มีการลงคะแนนเลือก ส.ส. เขต แล้วไปเลือก ส.ส. บัญชีรายชื่อ แล้วไปเลือกโอเพน ลิสต์ ไม่เอาแบบนี้ ๓ อย่าง ประชาชนงง งงเพราะอะไรครับ ผมขออนุญาตที่จะอ้างอิง ครั้งหนึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการแก้ไขว่าประชาชนชนบทกากบาทกันไม่ถูก บัตรเสียเยอะ บอกให้กากบาทไปขีดถูก บอกให้กากบาทไปขีดวงกลม ก็เลยทำตรายาง ครั้งหนึ่งจำได้ไหมครับ ทำตรายางให้ประชาชนไปปั๊มตรายางในคูหาผมไปคุยกับ กกต. แล้วก็มีการเช็ก (Check) กัน ปรากฏว่าประชาชนเอาตรายางมาจริงครับ ----------

- ๕๒/๑

ปั๊มในเบาะตรายาง แต่ขอโทษเขาไปปั๊มเอาที่หัวไม่ได้เอาที่กากบาท ที่หัวมันจะสัญลักษณ์ของ กกต. อยู่ครับ เขากลับด้านแล้วเขาเอาไปแสตมป์กับตรายางแล้วเขาไปปั๊มในบัตรกลายเป็นรูปโลโก (Logo) ของ กกต. มีอย่างนี้ด้วยครับ แสดงว่าการเลือกตั้งถ้ามีการใช้ระบบที่ยุ่งยากประชาชนจะสับสน โดยเฉพาะผู้ที่เลือกตั้งอาจจะอยู่ท้องถิ่นซึ่งห่างไกลนิดหนึ่งไม่ได้รับการสื่อสารเขาจะมีปัญหาแน่นอน ผมเลยขอกลับมาที่เนียร์ วินเนอร์ มีคนเสนอบอกว่าทำไมไม่เลือก ส.ส. บัญชีรายชื่อแล้วคิดคะแนนผู้ที่ใกล้เคียงผู้ชนะ อาจจะเป็นคนละพรรคไม่ใช่พรรคเดียวกัน ใครมาใกล้เคียงก็ใช้ระบบการคิดแบบเอ็มเอ็มพีเหมือนกันเพื่อตัดปัญหาในเรื่องความยุ่งยากครับ ท่านต้องกาบัตร ส.ส. เขต ส.ส. บัญชีรายชื่อไปกาเลือกชื่อคน ซึ่งเลือกชื่อคนโอเพน ลิสต์ ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง ทำไมไม่ทำอะไรให้ง่าย การเลือกตั้งต้องง่าย ๆ และทำให้ประชาชนเข้าใจแล้วมันจะได้ไม่เกิดนอมินี ไม่เกิดไปอยู่กลุ่มโน้น กลุ่มนี้ กลุ่มการเมือง ก็ขอฝากตรงนี้ไว้ จริง ๆ มีประเด็นอีกเยอะ ถ้ามีโอกาสผมขออนุญาตที่จะเสนอญัตติร่วมกับทางคณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง แล้วก็คณะกรรมาธิการอื่น ๆ ที่จะมาร่วมกันยื่นญัตติเพื่อที่จะไปชี้แจงในคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญต่อไป วันนี้ก็ต้องขอขอบคุณท่านประธาน แล้วก็กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน เป็นกำลังใจให้ครับ เพราะว่าเราก็อยู่เรือลำเดียวกันครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เชิญ พลตำรวจตรี ขจร สัยวัตร์ ครับ เจ้าหน้าที่ช่วยดูนิด ๒๐ นาที เชิญครับ

พลตำรวจตรี ขจร สัยวัตร์ : กราบเรียนประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ กระผม พลตำรวจตรี ขจร สัยวัตร์ สภาปฏิรูปแห่งชาติ จังหวัดบึงกาฬ ขออภิปรายร่างรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ ส่วนที่ ๓ กระผมขออนุญาตอ่านตามที่เขียนจะใช้เวลาประมาณ ๑๙-๒๐ นาที ถ้ากระผมจะอภิปรายโดยใช้พูดต้องเวลานานถึง ๑ ชั่วโมง กับ ๑๐ นาที จึงขออนุญาตอ่านครับ ขอแผ่นที่ ๑ ภาพที่ปรากฏนำมาจากจุลสารรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๖ ของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ที่กระผมได้นำพระบรมฉายาลักษณ์และลายพระหัตถ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ มาประกอบการอภิปรายเริ่มต้น เนื่องจากถือว่าพระองค์คือต้นแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย ในโอกาสที่สภาปฏิรูปแห่งชาติมีการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทางเข้าประตูที่ ๑ หน้ารัฐสภาก็มีพระบรมรูปล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๗ ประดิษฐานอยู่ นักการเมืองหรือประชาชนที่เข้ามาในรัฐสภาจะแสดงความเคารพ

เมื่อผ่าน บางคนก็หยุดยืนยกมือไหว้ขอพรจึงถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรแก่การเทิดทูน และจงรักภักดี นักประชาธิปไตยควรยึดมั่นถือมั่นตามพระราชดำรัสในการพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกอันเป็นฉบับถาวรให้แก่คณะราษฎร์และปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ซึ่งจะได้อภิปรายต่อไป ----------

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ เสาวลักษณ์ ๕๓/๑

ก่อนอภิปรายกระผมขอกราบเรียนว่า กระผมมีความระมัดระวังและพยายามหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยจะกล่าวถึงเมื่อมีความจำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้เท่านั้น จากประวัติการรับราชการ การสนองใต้เบื้องพระยุคลบาท ตลอดชีวิตรับราชการตำรวจชายแดนเกินกว่า ๓๐ ปี ได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนายตำรวจราชสำนักเวร ๑๘ ปี จึงยืนยันได้ว่ากระผมมีความจงรักภักดีและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกอันเป็นฉบับถาวรให้แก่คณะราษฎร และปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ความว่า ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใดโดยเฉพาะเพื่อใช้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาด และโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร

สาระสำคัญ

ข้อ ๑ ข้าพเจ้ามีความเต็มใจ พอใจ และยินยอมจะสละอำนาจอันเป็นอำนาจของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมในการปกครองประเทศให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป ราษฎรโดยทั่วไปหมายถึงใคร

ข้อ ๒ ข้าพเจ้าไม่เต็มใจ ไม่พอใจ และไม่ยินยอมยกอำนาจการปกครองประเทศของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใดโดยเฉพาะ ผู้ใด คณะใด โดยเฉพาะหมายถึงใคร กลุ่มการเมืองที่มีปัญหาถกแถลงกันไปแล้วนั้นคือใคร จึงอยู่ในดุลยพินิจของผู้ใช้รัฐธรรมนูญ กระผมขอกราบเรียนว่าพระราชดำรัสที่พระราชทานไว้คือรัฐธรรมนูญการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ปัจจุบันยังไม่มีการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมแต่อย่างใด จึงควรยึดมั่นถือมั่นเป็นกรอบการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญ ถ้าไปแก้ไขในสาระสำคัญก็จะเกิดปัญหาถกเถียงกันไม่รู้จักจบ

ข้อสังเกต

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกอันเป็นฉบับถาวรแก่คณะราษฎร์และปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นข้อความเดียวกับพระราชหัตเลขา เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๔๗๗ พระองค์ลงเวลาด้วยครับ เวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา ตรงกับที่มีพระราชดำรัสทุกประการ

ระยะเวลาห่างกันถึง ๑ ปี ๒ เดือน ๒๘ วัน เป็นการเน้นย้ำและห่วงใย แสดงว่าพระองค์มีพระราชประสงค์แน่วแน่ที่จะให้อำนาจการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยทั้งประเทศอย่างแท้จริง

ความเห็นของต่างประเทศครับ

ประธานาธิบดีสหรัฐ คนที่ ๑๖ มีผลงานสำคัญคือการเลิกทาสและการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้คำจำกัดความ การปกครองระบอบประชาธิปไตยถอดใจความเป็นภาษาไทยว่า ประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย เพิ่มข้อความต่อท้ายว่าอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เจตนารมณ์ของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

เจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มี ๔ ประการ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญชูประเด็นการสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ไว้เป็นอันดับที่ ๑ การสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ ต้องให้พลเมืองได้อำนาจในการปกครองประเทศโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งของราษฎรทั้งประเทศตามหลักประชาธิปไตย ----------

ความเห็นของนักวิชาการ อาจารย์ธีรนาถ กาญจนอักษร คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำนักศึกษาไปเยี่ยมบำรุงขวัญตำรวจชายแดน กองร้อย ๔ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๑๖ กรณีไฟไหม้บ้านนาทราย อาจารย์ได้เสียชีวิตแล้ว เนื่องจากเครื่องบินตกที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจารย์ธีรนาถกล่าวตอนหนึ่งกับตำรวจชายแดนว่า ตำรวจชายแดนกำลังทำสงคราม ชิงประชาชนกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ปัจจัยชี้ขาดการแพ้ชนะคือประชาชน ฝ่ายใดได้ประชาชนมากฝ่ายนั้นเป็นผู้ชนะ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือการสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ กระผมขออนุญาตให้ข้อมูลบ้านนาทรายพอสังเขป เมื่อปี ๒๕๑๖ สภาพบ้านนาทราย อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย เป็นหมู่บ้านใหญ่ขนาด ๓๐๐ หลังคาเรือน ประชากรประมาณ ๗๐๐ คน มีหลุมเพลาะเกือบทุกหลังคาเรือน มีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์สวนสนามในหมู่บ้าน จึงถูกกล่าวหาว่าเป็นหมู่บ้านสู้รบ เป็นหมู่บ้านคอมมิวนิสต์ ร้อยตรี สัญชัย ศวิตชาติ นายอำเภอบึงกาฬขณะนั้น ปัจจุบันท่านเสียชีวิตแล้ว และผู้อภิปรายซึ่งเป็นผู้กองตำรวจชายแดนบึงกาฬได้นำกำลังตำรวจตชด. อส. และ นปพ. ประมาณ ๓๐๐ คน เข้าปิดล้อมตรวจค้นหมู่บ้านเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๑๖ เวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา ไม่มีหมายค้นครับ ปรากฏว่าขณะตรวจค้นเกิดไฟไหม้หมู่บ้าน มีชาวบ้านเสียชีวิตและสัตว์เลี้ยงหลบหนีเข้าป่าสูญหายจำนวนมาก หลังเกิดเหตุราษฎรบ้านนาทรายประมาณ ๓ คันรถบัสได้เดินทางมาร้องเรียนที่กรุงเทพฯ กล่าวหาว่าถูกข้าราชการเผาบ้าน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้มอบหมายให้นายวิญญู อังคนารักษ์ พลเอก สายหยุด เกิดผล และพลตำรวจโท สุรพล จุลละพราหมณ์ ไปทำการสอบสวนข้อเท็จจริง อาจารย์ธีรนาถคงจะรู้ว่าตำรวจชายแดนเสียขวัญ จึงได้นำนักศึกษาไปเยี่ยมและให้ความคิดว่าผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ไม่ใช่ข้าศึก เป็นคนไทยที่รักชาติ รักแผ่นดิน ต้องการให้ประเทศชาติมีการปกครองในระบอบอธิปไตยอย่างแท้จริง การปราบปรามด้วยอาวุธและการใช้ความรุนแรงไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้อง การพัฒนาช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาปรับเปลี่ยนความคิดให้เลิกฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์คือความถูกต้อง จากการเยี่ยมบำรุงขวัญของอาจารย์ธีรนาถส่งผลให้ตำรวจชายแดนมีขวัญกำลังใจดีขึ้นครับ

การอภิปรายในหมวด ๓ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี กระผมขอเว้นอภิปราย เนื่องจากมีสมาชิกได้อภิปรายจำนวนหลายท่าน ส่วนความเห็นของกระผมในเรื่องนี้เห็นว่าควรได้ให้ผ่านการเลือกตั้งของประชาชนทั้ง ๒ กรณี

ในส่วนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กระผมขออนุญาตแก้ไขเพิ่มเติม อันนี้สำคัญมากครับ

มาตรา ๑๒๑ (๑) ผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นตำแหน่งบริหารและข้าราชการฝ่ายทหารซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุดหรือผู้บัญชาการเหล่าทัพ

กระผมขอแก้ไขเพิ่มเติม เพิ่มเติม และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ท่านพลเอก เลิศรัตน์ ท่านอยู่ไหมครับ ผมขอฝากท่านด้วย ซึ่งเลือกกันเองในแต่ละประเภท ประเภทละไม่เกิน ๑๐ คน ไม่ทราบว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญหลงลืมไปหรือเปล่าครับ หรือจงใจไม่ให้มีตำรวจเข้ามามีส่วนร่วม ในสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๒๕๐ คน มีตำรวจอยู่ ๔ คน รวมทั้งผมด้วย ----------

ถ้าอยู่เฉย ๆ ตำรวจทั่วประเทศทั้ง ๒๒๐,๐๐๐ คนก็จะถามว่าพวกท่านทำไมไม่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ (๑) แล้วพวกผมจะตอบว่าอย่างไร แต่ถ้าพวกผมได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมให้แล้ว แต่ไม่ได้มีการแก้ไข ผู้ที่จะต้องตอบก็คือคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ เพราะท่านทั้งหลายโดยเฉพาะที่ผมเลือกไปถ้าจำไม่ผิด ใน ๒๐ คน มี ๑๘ คนที่ตรงกับผมเลือกเป็นนายทหารที่นั่งอยู่ในคณะกรรมาธิการทุกท่านครับ เปิดเผยว่าผมเลือกท่านขึ้นไป ท่านคงจะรู้จักตำรวจดีกว่ากรรมาธิการท่านอื่น ฉะนั้นท่านเอาไปพิจารณาครับ มันหมายถึงขวัญและกำลังใจของตำรวจทั่วประเทศทั้งนอกราชการและในราชการ

เหตุผล ความเหมือน คุณลักษณะ ขีดความสามารถและหลักนิยมระหว่าง ผบ. เหล่าทัพและ ผบ. ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยสังเขป

ข้อ ๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ๘ ท่าน และที่ปรึกษาอีก ๕ ท่าน ยศพลตำรวจเอก รวมแล้วเป็น ๑๓ ท่าน เงินเดือนน้อยกว่าผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ๑ ท่าน

ข้อ ๒ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาตินั้นยศพลตำรวจเอก อัตราเงินเดือนเทียบเท่ากับ ผบ. เหล่าทัพทุกคนเลยครับ อัตราเงินเดือน ส. ๙ เต็มขั้นครับ ๗๙,๐๓๐ บาท เท่ากันกับ ผบ. เหล่าทัพทั้ง ๓ เหล่าทัพ

ข้อ ๓ กำลังพลบรรจุจริงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น ๒๑๕,๙๐๐ คน มากกว่ากองทัพอากาศและกองทัพเรือรวมกันครับ มีอัตราอนุญาต ๓๒๗,๐๐๐ คนครับ ปฏิบัติหน้าที่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๑๘,๐๔๔ คนครับ เฉพาะที่อยู่ในสำนักงานชายแดนตำรวจอื่น ๆ ไม่คิด

ข้อ ๔ เป็นข้าราชการพลเรือนประเภทมียศ ขึ้นกับกระทรวงมหาดไทยแต่เดิม ต่อมาได้ขึ้นกับนายกรัฐมนตรี ซึ่งแปลกมากครับไม่ขึ้นกับหน่วยแต่ขึ้นกับนายกรัฐมนตรี อำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑) ที่ว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ คือเจ้าพนักงานที่กฎหมายให้มีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนครับ การผลิตบุคลากร ๑ โรงเรียนเตรียมทหาร นักเรียนเตรียมทหารประกอบด้วยเหล่าทัพ ทหารบก เรือ อากาศและตำรวจครับ นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นผู้อภิปรายมาจากเตรียมทหารถึง ๖๐ คน แล้วมีตำรวจ ๒๐ คน จาก สปป. ลาว ๑๐ คน

ฝากเรียนรวม ๙๐ ครับ ปัจจุบันนี้ก็เช่นเดียวกัน โรงเรียนเตรียมทหารผลิตตำรวจให้กับโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ข้อ ๒ โรงเรียนชั้นนายพันทหารราบ เหล่าราบ เหล่าม้า เหล่าปืน เหล่าช่าง เหล่าสื่อสารมีโควตาให้ข้าราชการตำรวจเรียนร่วมรุ่นทุกรุ่นครับ

ข้อ ๓ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ทหารเรือ ทหารอากาศ และวิทยาลัยเสนาธิการทหารก็มีโควตาให้ตำรวจเรียนร่วมทุกหลักสูตร

ข้อ ๔ กีฬา ๔ เหล่าทัพ เพลงมาร์ช ๔ เหล่า ก็มีตำรวจเป็นเหล่าที่ ๔ รวมอยู่ด้วย

ข้อ ๕ รัฐบาล คสช. ปัจจุบันก็แต่งตั้งให้ พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ก็ให้เป็นปลัดกระทรวงยุติธรรม นั่นถือว่าเป็นการให้กำลังใจและบำรุงขวัญกับตำรวจประจำการและนอกประจำการทั้งประเทศรวมทั้งครอบครัว ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน ถ้าจะทำประชามติท่านจะได้ใจตำรวจพวกนี้และบุคคลเหล่านี้ กระผมจึงขอวิงวอนประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญผ่านท่านประธานได้โปรดแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในมาตรา ๑๒๑ (๑) ----------

ต่อจาก ผบ. เหล่าทัพ รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้สึกสภาพชีวิตจิตใจของตำรวจนายทหาร ๓ ท่านที่อยู่ในคณะกรรมาธิการคงทราบดีครับ กรุณาให้ข้อมูลกับท่านประธานด้วยท่านประธานครับ เงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงเป็นปัจจัยที่ให้ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ได้ รัฐบาลได้จัดสรรให้เพียงพอแล้วครับ เขาไม่ต้องการแล้วขณะนี้ แต่ขวัญกำลังใจเป็นนามธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดที่จะทำให้ตำรวจนั้นปฏิบัติหน้าที่อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ผมขอยกตัวอย่างเรื่องที่เกิดขึ้นจริง สามีภรรยาครอบครัวหนึ่ง มีบุตรชายฝาแฝด สองสามีภรรยาต้องไปทำงาน ไปเช้าเย็นกลับจึงไม่มีเวลาดูแลบุตร จ้างให้สถานที่รับเลี้ยงเด็กดูแลในช่วงเวลาไปทำงาน ปรากฏว่าหลังจากนั้น ๖ เดือน เด็กฝาแฝดพี่สมบูรณ์ดี แต่ฝาแฝดน้องผมไม่ขึ้นศีรษะล้าน ขอประทานโทษ ท่านประธาน ผมเกี่ยวกับเด็ก ไม่ได้เกี่ยวกับท่าน สามีภรรยาจึงได้นำฝาแฝดน้องไปตรวจรักษาตามโรงพยาบาลหลายแห่ง แพทย์แจ้งผลการตรวจว่าไม่พบโรคใด ๆ เลยครับ สองสามีภรรยาจึงพาไปพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยาธนบุรี ท่านซักถามประวัติเด็กแฝดน้องปรากฏว่าผู้เลี้ยงเด็กใช้ขวดนมขวดเดียวกันให้แฝดพี่ดื่มก่อนแล้วก็ให้แฝดน้องดื่มภายหลัง นอนคู่กัน มีขวดนมขวดเดียวให้คนพี่ดื่มก่อนแล้วคนน้องดื่มทีหลัง แพทย์จึงสั่งให้ใช้ขวดนม ๒ ขวด ให้เด็กแฝดดื่มพร้อมกันทั้งสองคน ปรากฏว่าหลังจากนั้น ๑ เดือน แฝดน้องก็มีผมเกิดขึ้นดกดำเป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าเด็กน้อยที่ไร้เดียงสาก็มีความรู้สึกด้านจิตใจที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมเป็นเหตุให้ผมศีรษะไม่ขึ้นตามปกติดังกล่าว ขอประทานโทษครับ ผมก็ไม่ได้กล่าวหาว่าใคร จริง ๆ ผมก็เหมือนกันกับท่านละครับ ข้าราชการตำรวจเป็นปัจเจกบุคคลครับ เมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ขวัญกำลังใจในการทำงานย่อมตก อาจส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประชาชนและประเทศชาติหย่อนประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นขณะนี้ กระผมจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๑ (๑) ตามที่ผมกล่าวแล้ว หมดแล้วใช่ไหมครับ ผมไม่รบกวนท่านแล้ว ผมขอจบครับ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณเป็นอันว่าสมาชิกได้อภิปรายในภาค ๒ หมวด ๓ จบเรียบร้อยแล้ว ก็จะขอต่อไปภาค ๒ หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี เพื่อเริ่มต้น กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะส่งศาสตราจารย์ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ได้ชี้แจงเบื้องต้น เชิญครับ

ศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพอย่างยิ่งครับ กราบเรียนท่านสมาชิกสภาปฏิรูป

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ ศันสนีย์ ๕๖/๒

ที่เคารพรักทุกท่าน กระผม นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้รับมอบหมายมากล่าวแนะนำหมวดคณะรัฐมนตรีซึ่งในทางรัฐศาสตร์นี้ต้องถือว่าเป็นเราพูดกันมาก ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ คณะรัฐมนตรีคือองค์กรบริหารสูงสุดของประเทศ แต่เป็นที่น่ายินดีมากเลยครับ ท่านสมาชิก สปช. ขออภิปรายเพียงคนเดียวครับ ซึ่งผมก็แปลกใจ ผมนั่งรออยู่ ฟังพวกเราอภิปรายเรื่องสภามาเยอะแยะมากครับ นโยบายแห่งรัฐนี้เยอะมากจริง ๆ ครับ แต่พอถึงเรื่องของฝ่ายบริหารสูงสุด ----------

องค์กรบริหารสูงสุดของประเทศกลับมีสมาชิกขออภิปรายเรื่องนี้เพียงท่านเดียวครับ ก็เป็นเรื่องที่น่าแปลกใจมาก ก็แสดงว่าพวกเราเขียนดีหรืออย่างไรไม่ทราบ เป็นเรื่องที่ไม่มีข้อสงสัย ผมต้องกล่าวเริ่มต้นอย่างนี้ว่า ฝ่ายบริหารสูงสุดของประเทศคือท่านผู้นำ ท่านนายกรัฐมนตรีจะถูกเลือกโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเราได้อภิปรายจบไปแล้ว เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบสัดส่วนผสมที่ได้ผู้แทนพอเหมาะพอควรตรงกับความต้องการหรือความนิยมของประชาชนจริง ๆ หลังจากนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องมีกระบวนการเลือกสรรหรือให้ความเห็นชอบผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งความจริงแล้วก็ต้องพูดว่า เป็นเอกสิทธิ เป็นสิทธิขาดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยสมบูรณ์ โดยสมบูรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นซึ่งได้รับความไว้วางใจได้รับมอบหมายเป็นตัวแทนมาจากปวงชนชาวไทย ซึ่งได้รับการเลือกตั้งมาในระบบที่ตรงกับความต้องการของประชาชนก็ย่อมมีดุลยพินิจที่จะเลือกผู้ที่เหมาะสมคนใดคนหนึ่ง ซึ่งความจริงตามหลักของสากลแล้วก็ควรจะเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยกันเอง มันไม่มีเหตุผลอะไรเลยหรือไม่มีผลอย่างอื่นใดเลยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเลือกจากคนที่ไม่ได้นั่งอยู่ในห้องประชุม ซึ่งเราเองก็ผ่านบทเรียนพวกนี้มามากพอสมควร แต่แน่นอนที่สุดว่าในบทบัญญัติว่าด้วยการเลือกนายกรัฐมนตรีนั้น คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้คิดคำนึงถึงบทเรียนที่ผ่านมาโต้เถียงกันอย่างมาก ผมเองต้องขอเกริ่นนำสักนิดหนึ่งเป็นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็เคยยืนยันอย่างหนักแน่นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ในท้ายที่สุดมันก็ไม่ได้เป็นทางออกของปัญหา มันเหมือนกับว่าเราจะต้องย้อนกลับมาเรื่องนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีก การที่เราไม่ได้ระบุเรื่องนี้ไว้ว่าจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เพราะเราเชื่อในสิทธิหรืออำนาจโดยสมบูรณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วอย่าลืม เรียกออกเสียงโดยเปิดเผยและประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นำรายชื่อขึ้นกราบบังคมทูล ซึ่งความจริงก็มีหมายเหตุไว้ด้วยซ้ำไปว่าถ้าเป็นคนนอกก็ต้องมีเสียงมากขึ้นเป็นกรณีพิเศษด้วย คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารสูงสุดของประเทศนั้นตามร่างที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติแห่งนี้ มีเรื่องที่น่าสังเกตอยู่ ๒-๓ เรื่อง ซึ่งผมขอชี้แจงเพราะว่า สปช. ผู้ทรงเกียรติได้อภิปรายไว้ว่า รัฐบาลมีแนวโน้มจะเป็นรัฐบาลผสม ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ ผมไม่ทราบว่าจะเป็นรัฐบาลผสมหรือไม่เป็นรัฐบาลผสม อันนี้

เป็นการคาดเดา หลายท่านบอกว่าจะมีหลายพรรค อาจจะมีหลายกลุ่ม ถ้าเป็นรัฐบาลผสม มีกลุ่มการเมืองผสมเข้ามาด้วย ก็จะต้องเป็นรัฐบาลที่อ่อนแอ ทำการงานอะไรไม่ได้เลย บางท่านบอกว่าต้องมาต่อบริหารจิกซอว์ (Jigsaw) สุดท้ายก็ต้องมาเสียเวลากับการบริหารกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ก็ไม่ต้องบริหารประเทศอะไรเลย ผมต้องเรียนท่านประธานสภาและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่าคณะกรรมาธิการได้พิจารณาใคร่ครวญเรื่องนี้อย่างหนักว่าในท้ายที่สุดเราอยากได้อะไร เราอยากได้สภาผู้แทนราษฎรที่ตรงกับความต้องการของประชาชน มีความยุติธรรมกับเสียงคะแนนที่ประชาชนออกเสียงไป ----------

แล้วเราก็อยากได้รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีที่สามารถบริหารประเทศได้ มีความเข้มแข็งพอสมควร เพราะฉะนั้นมีมาตรการอยู่หลายมาตรการที่จะช่วยให้คณะรัฐมนตรี นำโดยนายกรัฐมนตรีนั้นสามารถบริหารประเทศได้ เรื่องที่ ๑ ขอหมายเหตุไว้ ท่านนายกรัฐมนตรีและท่านรัฐมนตรี คือคณะรัฐมนตรีไม่สามารถเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเวลาเดียวกันได้ คือถ้าท่านเลือกไปแล้ว ถ้าท่านเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องพ้นจากตำแหน่งนั้นไป อันนี้เป็นกลไกทางการเมืองที่จะทำให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมีความเกรงอกเกรงใจ บางท่านอาจบอกว่าเกรงกลัวท่านนายกรัฐมนตรีพอสมควร นี่เป็นมาตรการที่ ๑ ถามว่าทำไมจึงเกรงกลัวครับ ถ้าเกิดผมวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีมาก ๆ ถูกปลดออกจากตำแหน่งผมก็ไม่มีงานที่สภาผู้แทนราษฎรรองรับอีกแล้ว ต้องกลับบ้านไปเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานแต่เพียงอย่างเดียวแล้วครับทีนี้ ก็จะทำให้ ครม. นั้นก็ต้องเกาะเกี่ยวกันไปให้ตลอดรอดฝั่ง

มาตรการที่ ๒ คือมาตรการที่เขียนไว้เป็นเรื่องใหม่ คือมาตรการที่เขียนไว้ในมาตรา ๑๘๑ ขอความกรุณาท่านลองดูมาตรา ๑๘๑ แล้วกัน ปกติแล้วเราจะคุ้นชินหรือคุ้นเคยกับการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นญัตติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร แต่หมวดคณะรัฐมนตรีที่ยกร่างขึ้นมาใหม่นี้มีมาตรา ๑๘๑ ที่นายกรัฐมนตรีเสนอขอความไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินจากสภาได้ สวนทางกัน ปกติจะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นญัตติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร คือ ครม. จะไม่ไว้วางใจเป็นอย่างไรก็ว่ากันไป เป็นบุคคลเป็นรายคณะก็ทำได้เลย แต่เที่ยวนี้มีมาตรการ อันนี้เสริมเพิ่มเติมเข้ามาใหม่ ฝ่ายบริหารขอความไว้วางใจจากสภา ถามว่ามาตรการนี้มีไว้เพื่ออะไรครับ ก็คือเพื่อปรามการต่อรองความวุ่นวายหรือการที่จะเล่นเกมกันในระหว่างพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ซึ่งเราเผื่อไว้ในกรณีที่เป็นรัฐบาลผสม มาตรการนี้จะช่วยให้นายกรัฐมนตรีนั้นสามารถเช็กแล้วก็ปรามฝ่ายสภาได้

มาตรการที่ ๓ คือมาตรา ๑๘๒ ก็คือการที่นายกรัฐมนตรีสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญได้ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีต้องการนำพาประเทศไปในทิศทางอะไร เป็นนโยบายสำคัญ ก็ขอให้สภาได้พิจารณาเรื่องนี้อย่างจริงจัง ซึ่งบางท่านมีความห่วงใยว่า อันนี้จะเป็นเรื่องที่ทำให้รัฐบาลมีความเข้มแข็งเกินขนาด เอานโยบายเอาร่าง พ.ร.บ. ต้องเรียนนี่ไม่ใช่ร่างพระราชกำหนด นี่เป็นร่าง พ.ร.บ. เข้ามาเสนอสภาแล้วประกาศว่าพ.ร.บ. นี้สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการบริหารประเทศชาติบ้านเมืองในยามนี้

ซึ่งถ้าสภารับโนติส (Notice) อันนี้ก็ต้องมีมาตรการจัดการก็คือว่าต้องยื่นความไม่ไว้วางใจรัฐบาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่ทำ ฝ่ายบริหารบอกแล้วกฎหมายนี้สำคัญสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ใช่สำคัญธรรมดา ถ้าสภาไม่ทำ ให้ผ่านกฎหมายนี้ขึ้นไปที่วุฒิสภาได้เลย วุฒิสภาก็จะพิจารณาตามกระบวนการโดยปกติ แต่ไม่ได้แปลว่าจะตัดขาด ปิดปาก หรือตัดไม้ตัดมือของฝ่ายค้านหรือสภานะครับ ผู้นำฝ่ายค้านฯ ส.ส. ในสภาสามารถยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างกฎหมายนั้นได้ พูดง่าย ๆ ว่ากฎหมายที่สำคัญ----------

ที่ฝ่ายรัฐบาลซึ่งดูเหมือนว่าจะง่อนแง่น ท่านลองนึกภาพ รัฐบาล ๗ พรรคจะทำอะไรก็ทำไม่ได้ เสนออันนี้ก็ไม่ได้ นายกรัฐมนตรีจะผลักดันเรื่องนี้ นโยบายพัฒนาประเทศเรื่องนี้ ๆ ฝ่ายค้านก็ตัดแข้งตัดขากันเอง ทำอะไรไม่ได้ แต่มาตรการนี้จะช่วยให้ฝ่ายบริหารทำงานได้ ซึ่งฝ่ายสภาต้องคิดให้หนักเรื่องนี้และสภาผู้แทนราษฎรก็มีช่องทางของศาลรัฐธรรมนูญที่จะตรวจสอบทั้งกระบวนการและเนื้อหาของสภาได้อีก ๓ มาตรการแล้ว

และเรื่องที่ ๔ ที่เป็นเรื่องใหม่ ก็คือมาตรา ๑๗๑ เป็นครั้งแรกที่เราเขียนให้การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีนั้นยืนอยู่บนหลักของความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะรัฐมนตรี ต้องกราบเรียนท่านว่าประเทศไทยนี้แปลกประหลาดอยู่สักนิดหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรอะไร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กระผมทำงานอยู่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ท่านประธานเคยทำงานอยู่ อบต. สมาคมอะไรต่าง ๆ ก็มีกฎหมายรองรับไปทั้งสิ้น โรงเรียนมัธยม โรงเรียนประถม ก็ยังมีกฎหมายรองรับทั้งสิ้น แต่คณะรัฐมนตรีของประเทศไทยนี่บริหารประเทศโดยไม่มีกฎหมายรองรับครับ เพราะฉะนั้นเมื่อไม่มีกฎหมายรองรับก็คือเป็นแนวคิดของการบริหารประเทศหรือคณะรัฐมนตรีในระบบรัฐสภาอย่างเก่า คือสภาแบบคลาสสิก (Classic) สภาแบบดั้งเดิม เพราะถือว่า ครม. ทำอะไรก็ได้ แล้วก็ให้ฝ่ายสภาเป็นฝ่ายตรวจสอบ แต่มาบัดนี้ตั้งแต่ความจริงก็เป็นร่องรอยของความคิดมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ แล้วให้สภาอย่างใหม่ที่เราเรียกว่าสภาอย่างมีเหตุมีผล ทำงานอย่างมีเหตุมีผล คือมีสภาที่มีการแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างสภากับฝ่ายบริหารกันพอสมควร แต่ก็ไม่ถึงกับว่าตัดขาดไปเลย ฝ่ายบริหารต้องมีหน้าที่ประชุม ชี้แจง ตอบกระทู้ต่อสภา ผ่านกฎหมายก็ต้องมาผ่านที่สภา รวมทั้งต้องรับผิดชอบในการบริหารประเทศตามกฎหมาย ซึ่งความจริงผมต้องขอว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่เพราะจริง ๆ แล้วคณะรัฐมนตรีท่านก็รู้เป็นองค์กรบริหารสูงสุด ซึ่งพวกผมก็แปลกใจเราไม่ค่อยสนใจกัน ประชุมกันทุกสัปดาห์ และอะไรก็ตามเข้าไปใน ครม. คลุกคลิก ๆ ทางรัฐศาสตร์เขาเรียกว่ากล่องดำ พอเข้าไปกล่องดำนี่มันออกมาได้ ออกอะไรมาก็ไม่รู้ แล้วเรื่องที่น่าห่วงใยที่สุดก็คือว่าการนำเรื่องเข้าสู่ ครม. ไม่ได้มีกฎเกณฑ์อะไรตายตัวที่แน่นอน ถ้าท่านเป็นรัฐมนตรีหรือพอคุ้นกับคนที่เคยทำงานรัฐมนตรี ท่านสามารถถือเศษกระดาษแผ่นเดียวเข้าไปใน ครม. จะของบประมาณเท่าไรยังพอต่อรองกันได้ใน ครม. หลักการทำงานรับผิดชอบร่วมกัน การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี อำนาจของคณะรัฐมนตรี

องค์ประกอบหรือแม้กระทั่งผลของมติ ครม. จะเป็นอย่างไร คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณากันแล้ว ก็เห็นสมควรว่าถึงเวลาที่เราจะตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะรัฐมนตรีขึ้นมา เพื่อให้จัดระเบียบองค์กรบริหารประเทศสูงสุดสักครั้งหนึ่งแทนที่หัวเราะมัวมาทะเลาะเบาะแว้งวุ่นวายอยู่กับระบบเอ็มเอ็มพีคิดคะแนนเท่านั้น คิดคะแนนเท่านี้จะแบ่งเป็นภาค ท่านก็บอกว่าท่านเอาประเทศดีกว่า เขตเลือกตั้งจะมี ๓๐๐ ท่านบอกว่า ๓๕๐ ดีกว่า ท่านนี้บอก ๒๐๐ อะไรอย่างนี้ ก็มาทะเลาะกันเรื่องเขตเลือกตั้ง แต่ท่านหารู้ไม่สภาก็เรื่องสภาท่าน องค์กรบริหารประเทศสูงสุดไม่ใช่อยู่ที่สภา อยู่ที่คณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีคือฝ่ายบริหารประเทศที่มีอำนาจสูงสุด ผมขอเกริ่นนำแบบนี้ แล้วผมยินดีรับฟังความเห็นของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติซึ่งเสนอรายชื่อมาขออภิปรายเพียงท่านเดียวก็แล้วแต่ท่านประธานสภาจะเห็นสมควรครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : อันที่จริงต้องเรียนเพื่อทราบว่าสมาชิกไม่ได้ขออภิปรายท่านเดียว แต่ว่าได้อภิปรายข้ามหมวด หลายท่านได้อภิปรายหมวด ๒ หมวด หมวด ๓ หมวด ๔ หลายท่านอภิปรายหมวด ๓ หมวด ๔ แล้วผ่านมาก็มีประเด็นเหล่านี้บ้างแล้วประปราย บังเอิญเจตนาหมวด ๔ นี่เฉพาะหมวด ๔ แท้ ๆ มีท่านเดียว คุณไกรฤทธิ์ บุณยเกียรติ เชิญท่านเลยครับ ๑๐ นาที

นายไกรฤทธิ์ บุณยเกียรติ : กราบเรียนท่านประธานสภา สปช. ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านเพื่อนสมาชิก สปช. ผู้มีเกียรติทั้งหลาย ผม ไกรฤทธิ์ บุณยเกียรติ เลขที่ ๐๒๑ วันนี้ขออนุญาตอภิปรายหมวดที่ท่านอาจารย์นครินทร์ ได้พูดไว้คือหมวด ๔ ซึ่งผมมาจากภาคธุรกิจ แล้วสนใจ เป็นนักเรียนการจัดการ แต่ว่าจริง ๆ ก็สังกัดทางด้านเศรษฐศาสตร์ แต่เรื่องที่ท่านอาจารย์นครินทร์พูดเมื่อครู่นี้เซฟ (Save) เวลาผมไปเยอะพอสมควร เพราะว่าผมก็แปลกใจว่าทำไมผมสมัครอยู่คนเดียว แต่อันที่จริงอย่างที่ท่านประธานได้เล่าไปแล้วเมื่อครู่ ก็มีการคร่อมไปคร่อมมา ผมเผอิญไปกาอันนี้อันเดียว

อย่างแรก เนื่องจากเป็นนักเรียนการจัดการ มุมมองที่ท่านพูดมาทั้งหมด ผมอยากจะเรียกภาษาต่างด้าวหน่อยว่า ทางด้านโพลิทิคอล แอสเปคท์ (Political aspect) ก็คงเพอร์เฟคท์ (Perfect) มากน่าชื่นชมอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากมันเป็นสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผมอยากให้มีมิติของการจัดการหรือแมเนจีเรียล แอสเปคท์ (Managerial aspect) อยู่ด้วย ซึ่งผมขออนุญาตเริ่มตั้งแต่มาตรา ๑๗๕ ซึ่งพูดภาษาชาวบ้านแล้วกัน เพราะว่าชาวบ้านฟังเยอะ คือเรื่องสเปคของรัฐมนตรีรายตัว มีสมาชิกหลายท่านอภิปรายไปแล้วว่าทำไมมีแต่ข้อห้ามเยอะแยะ ทั้งมาตรา ๑๑๑ อย่างเดียวก็จุกแล้ว อ่านกันไม่หวาดไม่ไหว ซึ่งในมาตรา ๑๑๑ นั้น ข้อต้องห้ามบางอย่างเป็นเรื่องที่เขาไม่ควรจะห้ามกัน ผมขอยกตัวอย่างสัก ๒ อันแล้วกัน ซึ่งอันนี้เป็นเรื่องข้อเสนอจากผู้น้อย เพราะผมไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เรื่องการล้มละลายซึ่งพรุ่งนี้ มะรืนนี้จะอภิปรายเรื่องเกี่ยวกับการเป็นเอ็นเทอเพอเนอร์ชิพ (Entrepreneurship) คือการเป็นวิญญาณเถ้าแก่หรือผู้ประกอบการ สถิติที่ไหนในโลกเขาบอกว่าผู้ประกอบการนี่ล้มละลายประมาณ ๘ ใน ๑๐๐ คน เพราะฉะนั้นผู้ประกอบการหรืออดีตหรือผู้ประกอบการผมอยากให้เป็นอินคลูซีฟ คลับ (Inclusive club) คือเขามาเล่นเป็นรัฐมนตรีได้ ไม่ใช่ใครล้มละลายแล้วมาเป็นรัฐมนตรีลำบาก ซึ่งเรื่องนี้ผมก็อยากให้

ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไปเช็ก ดูว่าเขาจะยกเรื่องนี้ออกไปเยอะแล้ว เพราะว่าถ้าเราต้องการสังคมผู้ประกอบการ ผู้ที่เคยล้มละลายหรือล้มละลายแล้วไม่ควรถูกแบล็คลิสต์ (Blacklist) อันนี้เป็นตัวอย่างเท่านั้น

อีกข้อหนึ่งคือผู้ที่มีคุณูปการอย่างยิ่งผมไม่เกี่ยวอะไรด้วยเพราะผมไม่เกี่ยวกับการเมืองเลย ก็คือพวกที่เคยเป็นอดีตคนสำคัญเช่นสมาชิกวุฒิสภา ท่านอุตส่าห์เป็นแทบตายแต่ท่านถูกเว้นวรรค ๒ ปี เป็นรัฐมนตรีก็ไม่ได้อีกแล้ว เรื่องอื่น ๆ ก็ไปไล่ดูแล้วท่านจะอ่านหรือว่ามันเป็นเอ็กซ์คลูซีฟ คลับ (Exclusive club) ไม่ได้ เพราะว่าถ้าเผื่อผมเชื่อท่านอาจารย์บวรศักดิ์คือเป้าแรกก็คือถ้าเผื่อประชาชนเป็นใหญ่ต้องเป็นอินคลูซีฟ คลับ คือทุกคนต้องพยายามอยู่ในนี้ นี่เป็นข้อสเปคอย่างแรกทางด้านข้อห้าม

พวกที่ ๒ ผมขออนุญาตเรียกที่เขาพูดทับศัพท์กันแท็กซี่ก็พูดคำนี้ คือพวกมัสท์ (Must) กับวอนท์ (Want) คือพวกที่ควรเป็น ๓ ข้อแรกก็เขียนไว้ธรรมดาเกินไป ผมว่ารัฐมนตรีรายบุคคลและคณะรัฐมนตรีก็เหมือนผู้จัดการประเทศไทยเป็นทีม แมเนเจอร์ (Team manager) จริง ๆ เลย อยู่หรือไปอย่างที่ท่านนครินทร์เกริ่นนำ เป็นอะไรไปนี่ยุ่งเลย แต่สเปค ดีไซเนเบิล แอสเปคท์ (Designable aspect) คือผู้ที่ควรจะเป็นแค่นี้ไม่พอ ผมเลยขอเสนอไปด้วยในตัว ----------

๓ ข้อเลย ถ้าอยากจะปฏิรูปแล้วคิดถึง ๑๐-๒๐ ปีข้างหน้า อายุรัฐมนตรี ๓๕ ปี นี่แก่ไป อาจจะมีผู้ช่วยรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีช่วย ๓๐ ปีต้น ๆ ในอเมริกานั้นมหาเศรษฐี ๑๐ คนแรก อายุต่ำกว่า ๓๐ ปีทั้งนั้นเลย ผมไม่ได้คิดว่าอเมริกาจะยิ่งใหญ่อะไร แต่เด็กเดี๋ยวนี้ ถ้าท่านคุยกับลูกหรือหลาน ๓๐ ปีเขาเป็นคนสอนดิจิตอลอะไรให้ผมเยอะแยะเลย ผมเชื่อว่าเขาเป็นรัฐมนตรีได้ แต่ของเรา ๓๕ ปี ผมเชื่อว่าอันนี้ข้อแรกเลย ก็คือ (๑) ในมาตรา ๑๗๕ (๒) อีกล่ะ ต่อมา เรื่องการศึกษาเหมือนกัน ขอโทษครับ แถวนั้น ผมอาจจะสับสน ๓ ข้อแรกก็แล้วกัน การศึกษา ผมคิดว่าตอนหลัง ๆ ตอนผมเกษียณมาหลายสิบปีแล้ว ผมลงพื้นที่เยอะ กลายเป็นเอ็นจีโอ (NGO) ไปทั้ง ๆ ที่เดิมเป็นแมเนจเมนท์ (Management) ผมเห็นชาวบ้านและนักปราชญ์ ชาวบ้านทั้งหลายทั้งปวง กราบได้ ๑๐ นิ้ว ไม่จบอะไรเลย อันนี้ต้องเป็นอินคลูซีฟเหมือนกัน ไม่ใช่เอ็กซ์คลูซีฟ ผมอยากให้ท่านเหล่านี้เข้ามาเป็นรัฐมนตรีบ้าง อันนี้ก็เป็นตัวอย่างเหมือนกันที่การเขียนแบบปริญญาตรีกีดกันมาก ขออภัย ไม่ได้ตำหนิ แต่อยากให้ทบทวน

เพราะฉะนั้น ๓ เรื่องที่เป็นสิ่งที่ควรจะเป็นมาตรฐานอยากให้ทบทวนเพื่อจะให้ชัด อย่างข้อแรก อีกไม่นาน สัญชาติไทยพอแล้วครับ ไม่ต้องโดยการเกิดหรือโดยกำเนิด เพราะว่าตัวอย่างประเทศที่รุ่งเรืองมาอย่างเร่งรัดพัฒนา แม้แต่ทางตะวันตก ซึ่งผมไม่เอ่ยชื่อ ท่านอาจารย์รู้ดีกว่าผมอีก เอาสิงคโปร์ก็ได้ ตอนที่สร้างชาติสิงคโปร์ขึ้นมา มี ๔ สัญชาติ ไม่ใช่เป็นสัญชาติสิงคโปร์ด้วยซ้ำไป ท่านอาจจะบอกว่าไม่ใช่ เพราะว่าสิงคโปร์ไม่มีชาติสมัยโน้น แต่ก็ไม่ได้เปลี่ยนประเทศ ไม่ได้เปลี่ยนสัญชาติเป็นสัญชาติอื่น ๆ ผมไม่เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน เป็นสัญชาติอื่น ผมไม่ได้บอกให้ประเทศไทยเป็นอย่างนั้น แต่ผมเชื่อว่าเอาแค่ว่ามีสัญชาติไทยพอแล้ว เกิด ไม่เกิด อีกหน่อยคนในประเทศไทยที่มีคุณูปการจะไม่ได้เกิดในประเทศนี้หรอกครับ เขาเกิดทั่วโลกครับ เหมือนนักกีฬาไทยไปแข่งทั่วโลก เราก็เป็นขวัญใจไทยกันตอนนี้ จะมีขวัญใจเป็นรัฐมนตรีที่สัญชาติไทยแต่ไม่ได้เกิดในเมืองไทยเยอะมาก และเราไม่ควรจะกีดกันพวกนี้ออกไป นั่นเป็น (๑)

(๒) คือเรื่อง ๓๕ ปี ผมอยากให้ทบทวนโดยดูที่หลานท่านอายุ ๒๗-๒๘ ปี เขาอาจจะเล่นไฮไฟว์ (Hi5) กับพ่อหรือเล่นอะไรกับแม่ แต่เวลาเขาอยู่กับพวกเขา เขาเป็นผู้ใหญ่ พร้อมจะเป็นรัฐมนตรีช่วย อันนี้ก็อยากให้ท่านทบทวน อันนั้นก็เป็น (๒)

(๓) ปริญญาตรีอยากให้ตัดไปเลย ใครก็ได้ ถ้าผ่านการกลั่นกรองซึ่งดีไซน์ (Design) ไว้สุดยอดในมาตราอื่น ๆ มาเป็นเลย เราจะได้มีตัวเลือกเยอะ ๆ นั่นข้อหนึ่ง อันนั้นผมพูดถึงสเปคก่อน พูดภาษาชาวบ้าน

ต่อไปกระบวนการคัดสรร คือมาตรา ๑๑๑ ให้ส่งให้ ก่อนจะเป็น เดี๋ยวส่งให้มาตรา ๑๑๑ เช็กหน่อย ก็คือวุฒิสมาชิก แจ๋วมาก แต่เช็กทางด้านเอกสารไม่พอครับ ผมอยากเห็นสัมภาษณ์สดที่เรียกว่าคอนเฟอร์เมชัน เฮียริง (Confirmation hearing) เขาเรียกว่าคณะกรรมการ ถูกแล้ว แต่อยากให้ตั้งแล้วสัมภาษณ์สดออกทีวีแบบวันนี้ ไม่ต้องตัดสินครับ ให้ประชาชนตัดสินครับ ว่าอ้ายนี่มันเป็นรัฐมนตรีได้หรือเปล่า ถ้านายกรัฐมนตรีดันทุรังให้มันรู้ไป เราจะได้ไม่มีสามล้อหรือชื่อซาเล้งอะไรแบบนี้มาเป็นรัฐมนตรี อันนี้ก็ลองดูสิครับ ผมอยากให้มีคอนเฟอร์เมชัน เฮียริง คือจะเรียกว่าอะไร อย่าเรียกไต่สวนเลย น่าเกลียด รับฟังความคิดเห็นสด ๆ ที่กรรมการชุดหนึ่งในวุฒิสมาชิกซักสดออกทีวี ประชาชนตัดสินเพราะประชาชนเป็นใหญ่ ลองดูสิจะเป็นอย่างไร อยากรู้ อันนั้นคือมาตรา ๑๑๑ ที่ข้ามไป นั่นเป็นสเต็พ (Step) ๒ จากสเปคแล้วคือสกรีนนิ่ง (Screening) นี่คือแมเนจเมนท์ แอสเปคท์ ปัดโธ่ ผมรับภารโรงบริษัทผม ผมยังสัมภาษณ์เลย นี่ดูเอกสาร ผมว่าไม่รอด และไม่ใช่ว่าจะดี แต่ดีกว่าแน่นอน อันนี้ถ้าทำได้ ผมไม่มีปัญญาเขียน แต่ว่าท่านลงไปดูสิครับทำได้ไหม ในมาตรา ๑๑๑ แค่เติม ๒ คำครับ อันนั้นเป็นทั่วไป

อันที่ ๓ อันนั้นเกริ่นนำไว้ในตอนภาคบอกว่า ลักษณะการนำ ซึ่งพวกผมก็เรียกว่า ลีดเดอร์ชิพ (Leadership) ลักษณะการนำมันจะต้องนำแบบสง่างามอย่างยิ่งนี่จ๋อยหมดเลย อยู่ที่นายกรัฐมนตรีว่าอย่างไรว่าตามกัน ผมเชื่อว่าเขาจะต้องแสดงลักษณะผู้นำ ๒-๓ ประการ ผมจะเซฟไว้พูดในวันเหลื่อมล้ำ วันนี้ต้องตุนไว้นิดหนึ่งก่อน แต่ก็ใกล้เคียงแล้ว โอเค เพราะฉะนั้นเอานิดหนึ่ง คือมาตรา ๑๑๗ กับมาตรา ๑๑๙ ซึ่งโดดข้ามไป เอามาตรา ๑๑๘ มาแทรก ซึ่งควรจะเป็นมาตรา ๑๑๘ สลับกับมาตรา ๑๑๙ ดีกว่า ผมพูดเรื่องมาตรา ๑๗๗ ก่อน มาตรา ๑๗๗ ก็คือหัวเรือใหญ่ แถลงนโยบายอะไรนิดหน่อยในสภาด้วยความรีบเร่ง ผ่าน จบ ไม่ได้ ขออนุญาตต่อท่านประธานครับ ต่อโควตาผมที่จะพูดตอนนั้นนิดหนึ่ง ก็คือผมคิดว่าเราควรจะต้องเอามาตรา ๑๗๗ ให้นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายไปก่อน เพราะว่ามันฉุกละหุก คือนโยบายนี้ก็เป็นคำนิยามที่ไม่เหมือนกับเอกชน เอกชนนี้แปลว่าลู่วิ่ง คือกรอบ ดู แอนด์ ดอนท์ (Do and don’t) แต่ราชการแปลว่าเป้าประสงค์ ผมว่านายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายไปก่อน แต่ภายใน ๑ ปี ให้เขียนยุทธศาสตร์ชาติออกมาให้ไป ปรึกษาอาจารย์ยงยุทธ เขียนออกมาให้ได้ แล้วเดี๋ยวหลายคนจะเสนอในภาค ๔ ในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติอยู่แล้ว แต่ผมอยากให้นายกรัฐมนตรีมีส่วนเขียน ไม่ใช่ให้เหมือนบริษัททั่ว ๆ ไป คือให้ท่านรองฯ ฝ่ายยุทธศาสตร์เขียน ผมคิดว่าท่านพวกนี้ไม่เคยทำงาน นายกรัฐมนตรีต้องรับผิดรับชอบเขียนเอง ภายใน ๑ ปี เอามาเสนอ ไม่อย่างนั้นหลุด อันนั้นคือมาตรา ๑๗๗ ที่ผมอยากเห็น มาตรา ๑๗๙ รัฐมนตรีแต่ละคน ในกระทรวงแต่ละกระทรวงให้เขียนตรงนี้ แล้วโดยไม่ได้ดูที่นายกรัฐมนตรีจะเขียนอย่างไร มันเขียนได้อย่างไร ผมไม่ทราบว่า กลยุทธ์ออกได้อย่างไร ในเมื่อยุทธศาสตร์มันไม่ออก เราถึงได้ แอด ฮอค (Ad hoc) อย่างไรครับ เดย์ ทู เดย์ (Day to day) ทีละวัน ทีละเดือนไปตลอดเวลา นี่คือ แทคติคอล คันทรี (Tactical country) ทำแค่นี้ลืมหมดว่าเคยทำมาแล้วปีโน้น ปีนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเหมือนกัน ซึ่งผมขอไปพูดต่อตอนเรื่องเศรษฐกิจ ซึ่งอีก ๒-๓ วันก็จะเจอ อันนั้นคือเป็นตัวอย่าง เพราะฉะนั้นสลับหมวดเสียก่อน เอาที่ว่านายกรัฐมนตรีต้องมานั่งฟังตรงนี้ แล้วเอาไว้มาตรา ๑๗๙ สลับกันเสีย เอามาตรา ๑๗๗ กับมาตรา ๑๗๘ ก่อน คือหัวเรือใหญ่ก่อน ซีอีโอ (CEO) มาตรา ๑๗๗ เขียน มาตรา ๑๗๘ เขียนตาม ให้ล้อหรือมีอะไลน์เมนท์ (Alignment) กับมาตรา ๑๗๗ ให้ได้ก่อน อันนั้นอันหนึ่ง และที่สำคัญมากคือเรื่องยุทธศาสตร์ ผมก็ขอติง แผนปัจจุบันที่เขาเรียก ทะเวนตี้เฟิร์สท เซ็นจูรี

สกิล (Twenty-First Century Skill) การบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ไม่พอ คือ เชิงตะวันตก พูดง่าย ๆ ก็คือปักธงไว้แบบเล่นกอล์ฟ (Golf) พาร์ ๕ (Par5) ตี ๕ ทีลงหลุม ถ้าใครอยากจะเสี่ยงตีหรือข้ามด็อก เลก (Dog leg) เข้าไป ก็ไปเสี่ยงดวงเอาเอง อันนั้นเขาเรียกยุทธศาสตร์ แต่มีอีกอันหนึ่งครับที่ประเทศไทยเก่า ๆ อย่างประเทศไทยซึ่งเก่าแก่กว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือยุโรปที่เราไปเรียนมา เราจะต้องมีอีกชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่ยุทธศาสตร์ ผมขอเรียกว่า ชีวศาสตร์ หรือธรรมศาสตร์ ซึ่งเรามีมหาวิทยาลัยชื่อนี้ด้วยซ้ำไป ก็คือสิ่งที่องค์กรและประเทศเก่า ๆ อย่างเรานี้มันมี อันได้แก่ คุณสมบัติทางคุณภาพ ควอลิเททีพ ควอลิตี้ (Qualitative Quality) ทางยุทธศาสตร์นั้นเราปักธงใช้กะปิ คือ เคพีไอ (KPI) คีย์ส เพอร์ฟอร์แมนซ์ อินดิเคเตอร์ (Keys Performance Indicator) เข้าไป แล้วก็ทำอะไรได้เท่าไร แล้วก็วัดตามนั้น ซึ่งเดี๋ยวนี้ข้าราชการหัวฟูก่อเรื่องพรรค์อย่างนี้กันทั้งชาติไม่ถูก มันจะต้องมีอีกพวกหนึ่ง องค์กรที่เก่า ๆ อย่างเราจะต้องวัด ซึ่งมันมีสูตรใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกาทำแล้ว ผมยกตัวอย่างเลย

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาวทัศนา บุญทอง รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ท่านกรุณาสรุปเถอะค่ะ

นายไกรฤทธิ์ บุณยเกียรติ : ได้ครับ หมดแล้วหรือครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : หมดนานแล้วค่ะ

นายไกรฤทธิ์ บุณยเกียรติ : ขอบพระคุณท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นผมสรุปตรงนี้ แล้วก็เอาตามกติกา ก็ขอสรุปพอดีเลยว่าส่วนที่ไม่ใช่ยุทธศาสตร์มีมากในสังคมประเทศไทยที่เขาทำไปปรับไปครับ ซึ่งอันนี้มีท่านอาจารย์หลายคนได้อภิปรายไว้แล้วว่าเป็นทางชีวภาพ ซึ่งร่างกายของประเทศไทยมันปรับไป แก้ไป ไม่ได้ผิดครับ ในการที่เราจะมีไดเวอร์ซิตี้ (Diversity) สูง ทะเลาะกันบ้าง อะไรกันบ้าง มันเป็นถึงความหลากหลายทางชีวภาพ มันไม่ตายทั้งกลม แต่ถ้ามีเอกภาพอย่างที่เราอ่านกันนี้ เราก็มีสีมีอะไรครับ ที่จริงเมืองไทยเรานี้เป็นเมืองที่ปกติสุขมากเลย แต่มุมมองมันผิดครับ ผมขอเสนอแค่นี้ กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ท่านสมาชิกคะ เนื่องจากว่ามีสมาชิกเพียง ๑ ท่าน ที่ประสงค์จะอภิปรายในหมวด ๔ เรื่องคณะรัฐมนตรีนี้ ซึ่งท่านได้อภิปรายแล้ว จึงถือว่าเป็นการจบการพิจารณาให้ความเห็นในหมวด ๔ นี้

ต่อไปจะเป็นการอภิปรายให้ความเห็นร่างรัฐธรรมนูญ ในภาค ๒ หมวด ๕ เรื่องของการคลังและการงบประมาณ ก่อนที่ท่านสมาชิกจะอภิปรายให้ความเห็น ดิฉันจะขอให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา ซึ่งท่านได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการได้กรุณาสรุปสาระหลักในหมวด ๕ เรื่องการคลังและการงบประมาณก่อน ดิฉันขอเชิญท่านอาจารย์จรัสค่ะ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานครับ ผม จรัส สุวรรณมาลา สมาชิก สปช. ในฐานะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นำเสนอสรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ในหมวด ๕ ว่าด้วยเรื่องการเงินการคลังและงบประมาณ คิดว่าจะใช้เวลาประมาณไม่เกิน ๒๐ นาทีท่านประธาน ในหมวดนี้ก็จะมี ๗ มาตราด้วยกัน คือมาตรา ๑๙๙ จนถึงมาตรา ๒๐๕ แล้วก็ยังมีหมวดมีเรื่องเดียวกันที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินการคลังอยู่ในหมวดอื่น ๆ ในหมวดปรองดอง หมวดการปฏิรูปและหมวดการกระจายอำนาจ ซึ่งกระผมจะไล่เลียงไปแล้วก็จะไปกล่าวถึงอีกทีเมื่อถึงที่นั่นท่านประธานครับ ในช่วง ๓-๔ วันที่ผ่านมานี้ ท่านสมาชิก สปช. หลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องในมาตรา ในหมวดว่าด้วยเรื่องการเงินการคลังไปบ้างแล้ว ก็ขอขอบพระคุณท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติบางท่าน ท่านอาจารย์พิสิฐ ลี้อาธรรม

เป็นต้น ก็ได้มาเป็นกำลังหลักในการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วย ก็ขอขอบพระคุณด้วย เรื่องสำคัญที่เป็นสาระของหมวดนี้มี ๔ เรื่องด้วยกันครับ ท่านประธานครับ

เรื่องแรกก็คือเรื่องการกำหนดหลักประกันด้านการรักษาวินัยทางการคลัง การป้องกันทุจริต แล้วก็การใช้นโยบายประชานิยมสุดขั้วของประเทศไทย ความจริงประเทศไทยเราได้รับการยกย่องจากประเทศทั่วโลกในเรื่องการรักษาวินัยทางการคลังดีเยี่ยมประเทศหนึ่ง ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาต้องขอขอบพระคุณบรรพบุรุษของเราตั้งแต่ในหลวง รัชกาลที่ ๕ คนในยุคท่านอาจารย์ป๋วย มาจนถึงในกระทรวงการคลังที่ได้ทำเรื่องนี้เอาไว้เป็นอย่างดี เราเพิ่งจะมาเกิดปัญหาเรื่องการขาดวินัยทางการคลังเมื่อ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมานี้เอง ความจริงก็คือเมื่อเราเริ่มต้นการเมืองแบบประชานิยมที่ทำให้การขาดวินัยทางการคลังของเราเริ่มจะรุนแรงขึ้น ความจริงโรคขาดวินัยทางการคลังเป็นโรคติดต่อ ประเทศในยุโรป ในญี่ปุ่น ในอเมริกาล้มละลายไปแล้ว แล้วก็ยังไม่ฟื้น เพราะฉะนั้นของเราก็จะมีโอกาสจะเสี่ยง ท่านประธานครับถ้าถามว่าหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้วเลือกตั้งมาได้รัฐบาลใหม่ ถามว่ารัฐบาลใหม่ถ้าไม่ทำอะไรไว้เลยรัฐบาลใหม่จะเดินหน้านโยบายประชานิยมไหมครับ ผมเข้าใจว่าถ้าระบบเศรษฐกิจของเรากำลังเดินขาลงแบบนี้รัฐบาลใหม่หลังจากการเลือกตั้งจะนำนโยบายประชานิยมมาใช้แล้วจะใช้หนักกว่าเก่าด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นเราคงจำเป็นต้องมีมาตรการที่จะทำให้มีการรักษาวินัยทางการคลังไว้อย่างน้อยที่สุด ๒-๓ ประการ ผมอยากจะไล่เลียงไปตามมาตราอย่างนี้ครับ

ในมาตรา ๑๙๙ ของหมวดนี้ รวมทั้งมาตรา ๒๐๑ ในหมวดว่าด้วยเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐซึ่งได้ผ่านมาแล้ว ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินนโยบายการคลังและงบประมาณ ตลอดจนถึงเรื่องการใช้จ่าย การก่อหนี้ผูกพันต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและการรักษาวินัยทางการคลัง การนำหลักการนี้ไปใช้ปฏิบัติจริง ๆ เฉพาะที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญคงยังจะไม่พอ เราจะต้องไปออกกฎหมายลูก กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยเรื่องการเงิน การคลัง และงบประมาณอีกต่อหนึ่ง ในชั้นนั้นจะต้องไปกำหนดหลักการว่าด้วยเรื่ององค์กรและกระบวนการกำหนดนโยบายการคลัง การก่อหนี้ ตลอดจนถึงการกำหนดแผนขั้นตอน กำหนดแผนการใช้เงินระยะปานกลาง รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคลังด้วย ถึงจะทำให้เจตนารมณ์นี้เป็นผลสำเร็จได้

ในมาตราต่อไปครับท่านประธาน มาตรา ๒๐๐ เรากำหนดให้มีคำนิยามของคำว่า เงินแผ่นดิน ขึ้นมาเป็นครั้งแรก เจตนารมณ์ของการกำหนดนิยามเงินแผ่นดินก็เพื่อที่จะให้การดูแลเงินของรัฐทุกประเภทอยู่ภายใต้หลักการธรรมาภิบาลทางการคลัง ยิ่งไปกว่านั้นครับในมาตรา ๒๐๐ นี้ยังได้กำหนดให้การผันเงินแผ่นดินออกไปใช้นอกระบบการเงินการคลัง ต้องอยู่ภายใต้กรอบ ภายใต้ข้อจำกัดเท่าที่จะไม่ส่งผลทำให้เกิดความเสียหายทางการเงินการคลังและเสถียรภาพทางการคลังของประเทศด้วย ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเราจะเห็นว่าเรื่องการผันเงินแผ่นดินซึ่งเป็นเงินรายได้หลักกลางของรัฐออกไปตั้งเป็นกองทุน แล้วก็ทำท่าว่าจะเพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งจำนวนเพิ่มขึ้นจนไม่มีขีดจำกัดจะเป็นปัญหา ผมอยากจะเรียนว่าเรื่องนิยามของเงินแผ่นดินเป็นเรื่องสำคัญมาก ๆ ในสมัยในหลวง รัชกาลที่ ๕ ของเราท่านได้ใช้ความพยายามในการรวบรวมเงินซึ่งอยู่ในมือของขุนนาง อยู่ในมือของหน่วยงานต่าง ๆ กระจัดกระจายกันอยู่มารวมกันไว้ได้เป็นครั้งแรก แล้วก็ได้ตั้งกระทรวงการคลังขึ้นมาดูแล ท่านได้พยายามถึงกับมีการแยกทรัพย์สินส่วนพระองค์ออกจากเงินแผ่นดินซึ่งเป็นของส่วนรวมของรัฐ แต่ผ่านมาร้อยกว่าปีที่ผ่านมานี่คนรุ่นหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนรุ่นเรานี่ละครับที่เริ่มที่จะเอาเงินแผ่นดินออกนอกระบบแล้วก็เป็นปัญหาอย่างที่ผมเรียน เพราะฉะนั้นนี่คือความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ในมาตรา ๒๐๑ ได้กำหนดให้มีการก่อหนี้ผูกพันและการใช้เงินแผ่นดินต้องทำเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณ และที่ยิ่งสำคัญไปกว่านั้นก็คือในครั้งนี้เรากำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณแบบ ๒ ขา หรือที่เราเรียกว่า งบประมาณแบบคอมพรีเฮนซีฟ (Comprehensive) งบประมาณ ๒ ขานี้สำคัญมากครับ เพราะว่าประเทศไทยเราความจริงถ้าย้อนกลับไปดูตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ ที่เริ่มมีพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณขึ้นมาครั้งแรก เราจัดทำงบประมาณเป็นแบบ ๒ ขามาโดยตลอด ๒ ขา ก็คือทำงบประมาณขารายรับ และงบประมาณขารายจ่าย เพิ่งมาในปี ๒๕๐๒ เมื่อเราใช้ พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ ปี ๒๕๐๒ เราจึงมาทำงบประมาณขาเดียว และเรียกงบประมาณประจำปีว่างบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ ๒ ขา จะช่วยทำให้เราสามารถดึงเอาหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังตามมาตรฐานสากลกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง ไม่ใช่ว่าเราใช้งบประมาณ ๒ ขา เพราะเราเคยใช้ถอยหลังเข้าคลอง หรือเอาของเก่ามาใช้เพราะขลัง แต่เพราะว่าจริง ๆ แล้วงบประมาณ ๒ ขา เป็นงบประมาณที่ได้มาตรฐานสากลมากกว่างบประมาณ

ขาเดียวที่เราไปใช้ตามแบบอเมริกัน ต้องเรียนว่าระบบงบประมาณอเมริกาเป็นระบบงบประมาณที่ล้มเหลว ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ต้องปิดประเทศที่เรียกว่า กัฟเวิร์นเมนท์ชัทดาวน์ (Government shutdown) ๑๐ กว่าครั้งแล้ว เพราะว่าระบบงบประมาณขาดดุลความจริงระบบงบประมาณของเขา ซึ่งเราเอามาใช้เป็นระบบงบประมาณที่คือปิดล็อกแล้วเปิดประตูทำให้เกิดการใช้งบประมาณโดยไม่มีขีดจำกัดมาเป็นเวลานาน ระบบงบประมาณ ๒ ขา จะเป็นการควบคุมการคลังตั้งแต่ต้นน้ำคือการหารายได้ การก่อหนี้ไปจนถึงการควบคุมการใช้จ่ายและการก่อหนี้ผูกพันแบบครบวงจร ซึ่งจะป้องกันการก่อหนี้ แล้วก็การก่อภาระผูกพันนอกระบบ หรือการหมกเม็ดทางการคลังได้ ท่านประธานครับงบประมาณ ๒ ขา ไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลต้องจัดเก็บรายได้ให้ได้ตามจำนวนที่ตั้งไว้ แล้วก็ต้องจัดการใช้จ่ายเงินให้หมดตามที่งบประมาณตั้งไว้ให้พอดีไม่ขาดไม่เกิน ไม่ใช่อย่างนั้น งบประมาณ ๒ ขา มีความหมายง่าย ๆ อย่างที่เราเคยทำกันมาในอดีต ก็คือการแสดงแหล่งที่มาของรายได้ควบคู่ไปกับการแสดงแผนการใช้จ่ายเงินที่ควบคู่กัน เพราะฉะนั้นนี่รัฐบาลจะแอบไปหารายได้อื่นแล้วเอามาใช้โดยอ้างว่านี่ไม่ใช่รายได้ในงบประมาณก็สามารถจะเอามาใช้นอกงบประมาณได้ความจริงแล้วไม่น่าจะเป็นไปได้ใช่ไหมครับที่รัฐบาลจะแอบไปหาเงินที่อื่นมาจ่าย แล้วก็บอกว่านี่ไม่ใช่รายได้ในงบประมาณ ----------

ท่านประธานครับ ไม่น่าแปลกใจหรือจะแปลกใจก็ไม่ทราบ เมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมามีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังท่านหนึ่งท่านบอกว่าเงินกู้ไม่ใช่เงินแผ่นดิน แล้วก็บอกว่าจะเอามาใช้นอกระบบงบประมาณ เป็นปัญหามาแล้ว นี่คือเหตุผลที่ว่าทำไมเราถึงต้องทำงบประมาณแบบ ๒ ขา แล้วก็ต้องจาระไน ต้องมีคำนิยามเรื่องเงินแผ่นดินเอาไว้ด้วย

เรื่องที่ ๒ ครับ เป็นเรื่องของการขจัดช่องทางการแสวงหาประโยชน์จากเงินแผ่นดินโดยมิชอบของบรรดานักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส.ส. ครับ เราคงจะได้ยินกันเป็นประจำว่า ส.ส. ไม่ว่าจะเป็นพรรคไหนล่ะครับ ฝ่ายค้านหรือรัฐบาลมีพฤติกรรมคล้ายกันก็คือพยายามที่จะแปรญัตติตัดงบประมาณ แล้วก็ทำให้เกิดงบแปรญัตติขึ้นมา แล้วก็เอางบแปรญัตติมาแบ่งปันกันในรูปของการให้หน่วยงานของรัฐกลับไปทำโครงการอะไรขึ้นมา มันเป็นงบ ส.ส. แฝง งบแปรญัตติอย่างที่เรารู้จักกัน แล้วก็งบแปรญัตติที่ว่านี้ก็เป็นช่องทางเป็นที่มาของการทุจริตคอร์รัปชัน การขายงบประมาณกัน สนามฟุตซอล (Futsal) ที่เราได้ยินกันในช่วงที่ผ่านมาก็มาจากงบประมาณทำนองนี้มากขึ้นทุก ๆ ปี จากประมาณ ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ ล้านบาท ทีนี้ก็กลายเป็นหลายหมื่นล้านบาท ตรงนี้ในมาตรา ๒๐๒ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้ ส.ส. เมื่อแปรญัตติแล้วจะเอางบแปรญัตติที่ตัดเอาไปใช้จ่ายทำโครงการอะไรไม่ได้ คือถ้าแปรญัตติแล้วก็ต้องตัดงบประมาณ งบประมาณเมื่อตัดแล้ววงเงินงบประมาณรายจ่ายก็จะลดลง ถ้าเราตั้งงบประมาณขาดดุล การขาดดุลก็จะลดลง ถ้าเราจะต้องไปก่อหนี้กู้เงินก็จะไม่ต้องกู้เงินมากเหมือนกับที่เราเคยพบกันมา

ในส่วนต่อไปท่านประธานครับ ในบทบัญญัติมาตรา ๒๐๕ ได้มีการพูดถึงกันหลายครั้งว่าในมาตรานี้ได้มีการบัญญัติให้มีมาตรการควบคุมยับยั้ง พูดง่าย ๆ ก็คือมาตรการติดเบรกการกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ตัวอย่างง่าย ๆ ก็คือโครงการจำนำข้าว ซึ่งเราทราบกันดีอยู่ว่า ๑ ปีแรกที่ใช้นโยบายนี้ รัฐบาลขาดทุนไปแสนล้านบาทและมีความเป็นไปได้สูงว่าถ้าจะดำเนินการต่อก็จะมีการสร้างความเสียหายกับรัฐมากขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อไม่นานมานี้กระทรวงการคลังเปิดเผยตัวเลขว่าโครงการนี้ทำให้เกิดหนี้ขึ้นมาประมาณ ๕๐๐,๐๐๐-๖๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ประมาณนั้น ท่านก็ทราบกันดีทั่ว ๆ ไป ถ้าเรามีมาตรการนี้ตั้งแต่ตอนนั้น ปีแรกหลังจากที่โครงการจำนำข้าวได้แสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่องเหล่านี้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถที่จะทำการไต่สวนแล้วก็เสนอเรื่องไปฟ้องศาลปกครองแผนกคดีวินัยทางการคลังและงบประมาณ ซึ่งได้มีการตั้งขึ้นใหม่ตามมาตรา ๒๐๕ นี้ได้ จะสามารถยับยั้งการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายของรัฐได้ทันที ปัจจุบันนี้เรามีมาตรการแค่เพียงว่า ถ้าเกิดมีความเสียหายแบบนี้ขึ้นก็ต้องผ่านกระบวนการไต่สวน ซึ่งก็ใช้เวลาเป็นปีก็อย่างที่ท่านทราบกันว่าวันนี้ก็มีการไต่สวนที่นี่กันเมื่อตอนเช้า หรือไม่ก็ต้องไปผ่านกระบวนการฟ้องคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีทุจริตคอร์รัปชันก็ใช้เวลาหลายปี แต่ความเสียหายมันเกิดทุกวัน ทุกวินาทีครับท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นนี่คือมาตรการใหญ่ที่จะช่วยให้การดำเนินการทางการคลังแบบที่เราเคยพบมาลดความเสียหายไปได้ อันนี้คือหลักการใหญ่ ๆ นอกจากนั้นในหมวดอื่นซึ่งไม่ได้เป็นหมวดทางด้านในหมวดว่าด้วยเรื่องการคลังและงบประมาณโดยตรงแต่เป็นหมวดที่เกี่ยวกับเรื่องการคลังและงบประมาณเหมือนกัน อย่างเช่นในมาตรา ๒๐๑ ก็มีการกำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณในเชิงพื้นที่ควบคู่ไปกับงบประมาณฐานหน่วยงานและแผนงาน อันนี้ก็เป็นมาตรการอีกประการหนึ่งที่จะไปช่วยขับเคลื่อนการบริหารประเทศในระบบกระจายอำนาจในอนาคต ในมาตรา ๒๐๓ แล้วก็มาตรา ๒๘๓ ซึ่งก็อยู่นอกหมวดนี้เหมือนกัน มีการกำหนดให้มีการจัดแบ่งประเภทภาษีและรายได้ระหว่างรัฐบาลกับท้องถิ่นอันนี้ก็เป็นอีกมาตรการใหญ่ในทางการคลังที่จะไปช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในระบบกระจายอำนาจ

และอันสุดท้ายก็คือในมาตรา ๒๘๓ ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการปฏิรูปการเงิน การคลัง และภาษีภายใน ๑ ปีหลังจากที่เราประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว อันนี้ก็เป็นหลักประกันว่าบรรดามาตรการทั้งหลายที่เรากำหนดขึ้นในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเรื่องการเงิน การคลัง ก็จะต้องมีการนำไปปฏิบัติ ก็เป็นที่น่าสังเกตคล้าย ๆ กับในหมวดที่แล้วว่าในหมวดนี้มีผู้เสนอขออภิปรายตรง ๆ เพียงท่านเดียว แต่คณะกรรมาธิการก็อยากจะขอเชิญชวนทุกท่านได้ช่วยกรุณาพิจารณา แล้วก็ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติม ก็ขออนุญาตสรุปประเด็นเพียงแค่นี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะท่านอาจารย์ ท่านสมาชิกคะ ขณะนี้มีคณะอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาปริญญาโท จากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน ๘๔ คนเข้าสังเกตการณ์ประชุมของเรา เพราะฉะนั้นในนามของสภาปฏิรูปแห่งชาติขอต้อนรับค่ะ

ต่อไปเป็นการอภิปรายของสมาชิกค่ะ ขอเชิญท่านอนันตชัย คุณานันทกุล ค่ะ

(นายอนันตชัย คุณานันทกุล ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ถ้าเผื่อท่านไม่อยู่ในห้องประชุม ขอเชิญท่านพิสิฐ ลี้อาธรรม ค่ะ ท่านมี ๒๐ นาที ขอเชิญค่ะ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม สมาชิก สปช. หมายเลข ๑๕๗ ขออนุญาตนำเสนอแนวความคิดในเรื่องของการปฏิรูประบบการคลังสำหรับใช้ในการปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญที่ได้มีการยกร่างขึ้นมา ผมขออนุญาตที่จะแจกเอกสาร ๔ ชิ้นด้วยกันถึงท่านสมาชิกทุกท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย ชิ้นแรกก็เป็นบทความเกี่ยวกับเรื่องของการปฏิรูประบบการคลัง ซึ่งเป็นผลการศึกษาของทีมงานของกระผมและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครับ แล้วก็ชิ้นที่ ๒ ก็เป็นบทสรุป ชิ้นที่ ๓ เป็นเพาเวอร์พอยท์ (PowerPoint) สำหรับการใช้ประกอบการพูดของผมในวันนี้ครับ แล้วก็ชิ้นที่ ๔ ก็เป็นตาราง ๔ ช่องเพื่อแสดงให้เห็นว่ากระผมมีความเห็นว่าควรจะต้องมีการปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างไรในเรื่องของหมวดเกี่ยวกับการคลังครับ ก่อนอื่นผมขออนุญาตที่จะร่วมกับท่านสมาชิกต่าง ๆ ที่ได้ชื่นชมยินดีกับท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับที่ได้ทุ่มเททำงานให้ผลงานชิ้นนี้ออกมาได้สำเร็จตามเวลาครับ แล้วผมก็เห็นด้วยที่เราจะต้องให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ดูแลให้พลเมืองเป็นใหญ่ แต่การที่พลเมือง

เป็นใหญ่ได้นั้นมันคงจะไม่ได้เกิดจากการประกาศลอย ๆ ผมเห็นว่าพลเมืองเป็นใหญ่ได้อย่างน้อยจะต้องมีข้อมูล ข้อมูลที่จะไปติดตามตรวจสอบการทำงานผู้มีอำนาจจากฝ่ายการเมืองที่เขาเลือกตั้งเข้ามา แล้วระบบงบประมาณเป็นระบบที่มีการนำเสนอข้อมูลให้กับสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นการใช้เงินแผ่นดินของผู้มีอำนาจจึงจะต้องเข้าสู่ระบบงบประมาณให้มากที่สุด จึงจะได้มีการเปิดเผยข้อมูลแล้วก็ตรวจสอบได้ พลเมืองเป็นใหญ่ได้เพราะสามารถตรวจสอบผู้มีอำนาจในการใช้เงินของเขาได้ อันนี้คือหลักการใหญ่ที่กระผมเห็นด้วย ในอดีตที่ผ่านมาจริง ๆ เราก็ได้มีความพยายามในการดำเนินนโยบายการคลังอย่างที่ท่านอาจารย์จรัสได้กล่าว แต่ก็มีการยกเว้นให้ผู้มีอำนาจสามารถใช้เงินโดยไม่ผ่านระบบงบประมาณได้ด้วยเหตุผลที่ดี ๆ หลายอย่าง อย่างเช่น มีกลไกการตรวจสอบที่ดีแล้ว เช่น การที่เราไปกู้เงินต่างประเทศ เขาก็ตรวจสอบกันมาดี หรือว่าการใช้เงินบางประเภทมันจะมีความยุ่งยากมากที่จะต้องเข้าสู่ระบบงบประมาณ อย่างเช่นเรื่องของงบบำรุงการศึกษา หรืองบค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลบางประการที่จะต้องมีเข้ามีออก อันนั้นก็มีการยกเว้นให้ แต่ก็มีกฎหมายรองรับ บางงบก็ต้องมีการใช้ฉุกเฉิน ก็มีกฎหมายเงินคงคลังรองรับให้ว่ามีหลักอย่างไรบ้าง ----------

สิ่งเหล่านี้เราเรียกว่าเงินนอกงบประมาณ ก็คืออยู่นอกเหนือการควบคุมของสภาในการได้ข้อมูล นี่คือเหตุผลว่าทำไมจึงมีเงินบางประเภทที่ไม่ได้มีการเปิดเผยข้อมูล แต่หลักใหญ่ ๆ แล้วเราคงอยากจะให้มีการใช้จ่ายของรัฐเข้าสู่ห้องแห่งนี้ครับ ก็คือผ่านการตรวจสอบเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร โดยระบบงบประมาณแผ่นดิน ผมขออนุญาตให้ทางท่านเจ้าหน้าที่ได้โปรดขึ้นจอสไลด์ (Slide) ด้วย จะได้พูดไปและท่านจะเห็นภาพ

ในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมานี่ เราจะเห็นได้ว่า มีหลักฐานก่อนหน้านี้ว่าได้มีการบิดเบือนระบบนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการกู้เงินอย่างที่ได้มีการกล่าวไปแล้วก็คือออกกฎหมายกู้เงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท มีตัวเลขเพียง ๘ ตัว เอกสารเพียง ๓ หน้ากระดาษ แล้วก็เอาเงินไปใช้ได้โดยที่ไม่ระบุว่าใครเป็นผู้ใช้ แต่ให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่ใช่ระบบงบประมาณ แต่เป็นระบบของการฉกฉวยอำนาจเอาเงินไปใช้โดยไม่เปิดเผยข้อมูล มีการโอนเงินงบที่เป็นงบเงินกู้ต่างประเทศจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ ล้านบาท เมื่อต้นปีที่แล้ว เพราะตอนนั้นรัฐบาลเข้าตาจนไม่รู้จะหาเงินที่ไหนไปช่วยชาวนาในเรื่องของจำนำข้าว ก็ยักยอกเอาเงินที่ควรจะเป็นเงินกู้ต่างประเทศตามกฎหมาย แต่กลับจะไปใช้เพื่อการนี้ ซึ่งก็ปรากฏว่าแหล่งเงินเขารู้ทัน แบงก์พาณิชย์ไม่ยอมให้กู้เพราะรู้ว่ารัฐบาลรักษาการไม่มีอำนาจในการทำอย่างนี้ นี่เป็นตัวอย่างหนึ่ง และอีกหลาย ๆ ตัวอย่างที่ผมไม่ขอกล่าวถึง แต่อยู่ในตารางที่ท่านเห็นบนจอนั้น

นอกจากนี้ยังมีงบอีกส่วนหนึ่งในแต่ละปี หลาย ๆ ท่านในที่นี้เป็นหัวหน้าส่วนราชการมาก่อน ท่านคงจะมีความรู้สึกปีละครั้งเป็นอย่างน้อยครับว่าจะต้องมาตั้งแคมพ์ (Camp) ในสภาแห่งนี้เพื่อปกป้องงบที่ท่านได้รับการจัดสรรจากสำนักงบประมาณแล้ว แต่กลับถูกสภาผู้แทนราษฎรที่ตั้งกรรมาธิการเข้ามาตัดงบของท่าน ตัวเลขบนนั้นท่านเห็นในแต่ละปีมีการตัดงบไปปีหนึ่งเป็นหมื่น ๆ ล้านบาท อย่างเช่น ปี ๒๕๕๒ ๔๕,๐๐๐ ล้านบาท ปี ๒๕๕๔ ๓๓,๐๐๐ ล้านบาท ปี ๒๕๕๕ ๔๓,๐๐๐ ล้านบาท ท่านที่เคยเป็นอธิบดีหรือเป็นปลัดกระทรวงในช่วงนั้นคงไม่ได้มีอันต้องทำงาน เพราะว่าต้องมาช่วยดีเฟนด์ (Defend) ในเรื่องนี้ และถึงแม้ท่านจะมีเหตุผลที่ดีชี้แจงว่างบที่ท่านได้มานั้นมันมีผลประการใดก็ตาม แต่ ส.ส. เขาจะเอาเสียอย่าง คือขอให้ท่านต้องให้เขา เพราะเขามีเป้าอยู่ครับว่าเขาต้องตัดเพื่อจะไปทำงบ ส.ส. ปีหนึ่งเป็นหมื่น ๆ ล้านบาท และงบเหล่านี้ไม่มีข้อมูลผ่านสำนักงบประมาณอย่างเช่นงบอื่น ๆ ที่เป็นมา เป็นความสูญเปล่าในแต่ละปีที่ประเทศ

ผู้เสียภาษีจะต้องถูกท่านเหล่านี้ที่เราเลือกตั้งเข้ามาฉกฉวยไป และเขาจะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ นี่คือตัวอย่างของความไม่มีธรรมาภิบาล แล้วก็ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล ตรวจสอบไม่ได้งบเหล่านี้ แล้วก็ไปกองอยู่ในกระทรวงบางกระทรวงเป็นพันเป็นหมื่นล้านบาทในแต่ละปี เพราะเขาไปตกลงกัน เพราะ ส.ส. แต่ละคนแต่ละปีจะต้องได้งบอย่างน้อย ๒๐ ๓๐ ๔๐ ล้านบาท เพื่อไปทำโครงการของเขาก็โดยผ่านวิธีการแบบนี้ ทั้งที่รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ เราได้วางเกณฑ์ห้ามพวกนี้ไว้ก็ตาม แต่เขามีวิธีการ นี่เป็นตัวอย่างอีกอันหนึ่งของการที่มีการใช้เงินอย่างไม่โปร่งใส ไม่ได้มีปรากฏอยู่ในเอกสารของสำนักงบประมาณในเอกสารสีขาวคาดแดงให้เราได้ตรวจสอบ

นอกจากนี้ยังมีงบอีกส่วนหนึ่งที่ฝ่ายบริหารเองก็เอาไปใช้ ใช้โอกาสช่องของกฎหมายที่บอกว่าใช้ฉุกเฉินได้ ก็คือตั้งให้ไม่ครบแล้วก็เอาไปใช้ ก็ไม่มีรายละเอียดปรากฏให้ผู้แทนประชาชนหรือประชาชน หรือพลเมืองที่จะเป็นใหญ่ได้ตรวจสอบ และยังมีหนี้แฝงอื่นอีกหลาย ๆ ประการด้วยกันที่ถือว่า ยังเป็นการใช้เงินที่ไม่ได้อยู่ในการดูแลของประชาชน อย่างเช่น เงินกู้ต่างประเทศ หรือการค้ำประกันเงินกู้เหล่านั้น เพราะอ้างว่ามีกฎหมายรองรับ ก็คือกฎหมายให้อำนาจเขาไปทำในแต่ละปีแล้ว

เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องจัดบ้านช่องให้เรียบร้อย ในเรื่องนี้ ในการปฏิรูปครั้งนี้ผมขอยืนยันว่าพวกเราไม่ได้มีเจตนาที่จะจำกัดการดำเนินนโยบายการคลัง และนั่นไม่ใช่เป้าหมาย แต่เราต้องการที่จะให้ทุกอย่างเข้าระบบ เข้าตามตรอกออกตามประตู ไม่ใช่ทำอย่างที่ผ่านมา คือลับ ๆ ล่อ ๆ แล้วก็ไม่เปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ประชาชนเป็นใหญ่ได้อย่างแท้จริง ได้รับข้อมูล แล้วผมก็เชื่อว่าถ้าประชาชนได้รับข้อมูลก็จะมีเสียงเรียกร้องให้รัฐบาลจะต้องเบา ๆ หน่อยในเรื่องของการใช้จ่าย ไม่จำเป็นที่เราต้องไปออกเกณฑ์ไปบังคับว่าใช้จ่ายได้ไม่มาก เพราะฉะนั้นหัวใจของการปฏิรูปการคลังครั้งนี้จึงต้องมีการปรับรื้อระบบกฎหมายที่มีอยู่ โดยเฉพาะกฎหมายสำคัญ ๕ ฉบับ ให้การใช้จ่ายเงินต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเข้าสู่ระบบงบประมาณให้มากที่สุด ไม่ใช่แค่ผ่านการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีเท่านั้นจึงจะมีผล

ท่านประธานที่เคารพครับ ผมเห็นด้วยกับท่านศาสตราจารย์จรัสที่ว่าใน ๕๐ ปีที่ผ่านมานี้ประเทศไทยของเราได้รับความสำเร็จพอสมควรในเรื่องของการดูแลนโยบายการคลัง เพราะในอดีตข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มีความตรงไปตรงมาในเรื่องนี้ ฝ่ายการเมืองเองก็ตั้งบุคคลที่ซื่อสัตย์ตรงไปตรงมามาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่ในระยะไม่กี่ปีหลังนี้ เราจะเห็นบุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือเข้ามาดำรงตำแหน่งเหล่านี้ แล้วคนในกระทรวงเองก็ไปร่วมมือทำเรื่องเหล่านี้ทำให้สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายการเมืองได้อาศัยความคล่องตัวที่ระบบมีอยู่ในอดีตก็ดีหรือว่ากฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้ง ๕ ฉบับเหล่านี้หาช่องในการใช้เงินเพื่อประโยชน์ทางการเมือง ที่เรียกกันว่า โครงการประชานิยม หรือเป็นการใช้เงินเพื่อผลประโยชน์ของพวกพ้องตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการหาช่องในการใช้เงินจากธนาคารของรัฐ โดยให้เป็นมติ ครม. ว่าให้จ่ายไปก่อนแล้วให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณชดใช้คืนให้ เพราะฉะนั้นในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ เมื่อ ๗ ปีที่แล้ว กระผมและหลาย ๆ ท่านในห้องนี้ก็ได้พยายามที่จะแก้ไขโดยการเพิ่มหมวด ๘ ว่าด้วยวินัยการคลังเข้าไป แต่เนื่องจากในการร่างรัฐธรรมนูญเราก็เห็นด้วยกันใน ๗ ปีที่แล้วว่าไม่ควรจะมีรายละเอียดมากเกินไปจึงได้มีการเขียนอยู่ในมาตรา ๑๖๗ วรรคท้าย ว่าให้มีกฎหมายการเงินการคลังเพื่อจะได้บรรจุรายละเอียดต่าง ๆ เข้าไป แต่ปรากฏว่า ๗ ปีผ่านไป ท่านเชื่อไหมครับ กฎหมายนี้ไม่ได้คลอดไม่ได้มีการออกมาให้เห็น มีแต่ร่างครับ และร่างที่เป็นอยู่ไม่ว่าจะเป็นร่างของ

กระทรวงการคลังหรือร่างของคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ล้วนแต่เป็นร่างที่ผมเห็นแล้วว่าใช้ไม่ได้ คือเป็นร่างแบบต่อเติม แต่ไม่ใช่ร่างแบบที่จะมีการปฏิรูปการคลังอย่างแท้จริง ท่านคงเห็นความแตกต่าง การที่จะทำอะไรที่ต่อเติมขึ้นไป ไม่ใช่เป็นการปฏิรูป แล้วก็ท่านนึกภาพนะว่าถ้าฐานรากไม่แข็งแรง แล้วก็ยังต่อเติมอยู่เรื่อย ๆ ตึกนั้นก็จะพัง เพราะฉะนั้นด้วยเหตุนี้ในการยกร่างครั้งนี้ผมจึงเห็นด้วยกับท่านอาจารย์ดอกเตอร์จรัสและทีมงานว่า เราสมควรต้องใช้จังหวะนี้ในการแก้ไข อย่างไรก็ตาม ผมก็อยากจะขอเรียนว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ที่มีหมวด ๘ ไว้ ก็ไม่ได้เสียไปเสียทีเดียวอย่างน้อยเมื่อตอนต้นปีที่แล้วก็เป็นฐานในการให้ศาลรัฐธรรมนูญได้ใช้ในการตีความว่า เงินกู้ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท อันนี้ผิดรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ แล้วก็เป็นอันตกไปทำให้พวกเราไม่ต้องทนอีก ๕๐ ปี ในการใช้หนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังท่านนั้นได้ประกาศ อันนี้ก็ถือว่าเป็นอานิสงส์อันหนึ่งที่ท่านนั้นพยายามจะตะเบ็งว่าเงินกู้ไม่ใช่เงินแผ่นดิน ก็ถือว่าศาลได้เห็นแล้วว่าเงินแผ่นดินเป็นคำที่น่าจะมีความหมายกว้าง เพราะฉะนั้นในโอกาสนี้ผมจึงอยากจะขอย้ำว่า เป็นโอกาสที่สำคัญของพวกเราในห้องนี้ที่จะได้ใช้ในการปฏิรูประบบการคลัง ----------

เพราะผมเห็นว่าในยามปกติที่มีการเลือกตั้งเป็นการยากครับที่ฝ่ายการเมืองจะมาเสนอกฎหมายหรือวิธีการที่จะจำกัดอำนาจตัวเอง ที่จะไม่ให้มีการใช้จ่ายเงินเกินตัว แล้วก็ข้าราชการเอง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการคลังก็ดี สำนักงบก็ดี หรืออื่น ๆ ก็ดี ก็ไม่กล้าที่จะนำเสนอกฎหมายเหล่านี้ที่เป็นการจำกัดอำนาจของฝ่ายการเมือง ผมเชื่อว่าด้วยความเสี่ยงที่เราจะเกิดขึ้นในอนาคตในเรื่องของการคลัง เพราะหลายท่านในที่นี้ได้อภิปรายไปแล้วว่าประเทศไทยจะต้องเข้าสู่สังคมวัยชรา จะต้องมีรายจ่ายอีกมากมายเป็นเอจิง โซไซตี (Aging society) แล้วเราก็จะต้องมีการใช้เงินอีกมากมายเพื่อการสังคมและศึกษา เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทำรั้วตรงนี้ให้ดี แล้วก็เชื่อได้เลยว่าหลังเลือกตั้งฝ่ายการเมืองก็จะมีความเข้มข้นมากขึ้นในการที่จะใช้จ่ายเงินเหล่านี้ครับ ผมจึงดีใจและขอแสดงความขอบคุณคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่ได้กรุณานำเอาหมวด ๘ ในรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้ว มาใช้ในการร่างครั้งนี้อีก แล้วก็ได้วางรากฐานให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องมากขึ้น ให้ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะในสิ่งที่ท่านอาจารย์จรัสได้กล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ ซึ่งโดยหลักใหญ่แล้วท่านได้พยายามที่จะให้การใช้เงินเหล่านี้เข้าสู่ระบบงบประมาณ ซึ่งผมขอเรียกว่าเป็นงบประมาณแบบเบ็ดเสร็จ เป็นภาษาอังกฤษขออภัยที่ใช้คำนี้ก็คือคอนโซลิเดเท็ด บัดเจท (Consolidated budget) ซึ่งก็จะเป็นการล้อกับเรื่องของการที่จะต้องมีการทำงบประมาณแบบ ๒ ขา ซึ่งประเดี๋ยวผมจะอธิบายต่อไปว่ามีความหมายว่าอย่างไร

โดยหลักใหญ่แล้วขออนุญาตไปชาร์ท (Chart) ต่อไป ในการปฏิรูปครั้งนี้จะต้องมีการรื้อ ยกเลิก กฎหมายการคลังทั้ง ๕ ฉบับที่เป็นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายตั๋วเงินคลังซึ่งใช้มาก่อนผมเกิด ตัวกฎหมายเงินคงคลังใช้มาก่อนผมเกิด รวมไปถึงกฎหมาย พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ ปี ๒๕๐๒ และกฎหมายหนี้สาธารณะ ปี ๒๕๔๘ แล้วก็ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและงบประมาณ เพื่อจะให้การดำเนินนโยบายการคลังนี้ไม่มีปัญหาเรื่องของความขัดแย้งกัน อย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลังได้เป็นห่วงไว้ว่าเซฟตี วาล์ว (Safety valve) นั้นเสียหายไปหรือไม่ ผมยืนยันว่าในการยกร่างรัฐธรรมนูญต่อไปนี้เราจะเอาสิ่งดี ๆ ที่ยังมีอยู่ในกฎหมายเหล่านั้นมาใช้ แต่จะต้องแต่งเติมบางส่วนลงไป เพื่อจะให้การปฏิรูปครั้งนี้มีผลสำเร็จ เพื่อจะได้ให้ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลังไม่ต้องห่วงว่าเราจะละเลยในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นขออนุญาตอธิบายเรื่องงบ ๒ ขา จริง ๆ อย่างที่

ท่านดอกเตอร์จรัสได้กล่าว ที่ผ่านมาเราเป็นขาเดียว เพราะดูแต่กฎหมายรายจ่าย รายได้เป็นเพียงประมาณการ แต่ปรากฏว่าในระยะหลัง ๆ ท่านก็ได้เห็นว่ารัฐบาลมีพฤติกรรมในการที่จะเอาช่องโหว่ตรงนี้มาใช้ประโยชน์ เช่นมีการลดภาษีรถคันแรก บ้านหลังแรกเหล่านี้เป็นต้น ทั้งที่มีการตั้งฐานรายได้ เก็บภาษีจากศุลฯ มาเป็นงบประมาณรายจ่ายไปแล้ว เพราะฉะนั้นการที่จะเป็นเพียงประมาณการเฉย ๆ คงจะไม่ได้ คงต้องให้เป็นกฎหมายด้วย ก็คือเป็นมาตราหนึ่งในกฎหมายงบประมาณประจำปีเพื่อที่จะให้การดำเนินนโยบายภาษีเหล่านี้จะต้องมีการออกกฎหมายคือต้องมาขออนุมัติจากสภาอีก เพราะฉะนั้นภาษีซึ่งเป็นฐานรายจ่ายนี้จะไม่ถูกเบียดบังไปอีก ถ้าท่านอยากจะทำรายจ่ายใดก็จะต้องไปหาแหล่งภาษีอื่นใดมาใช้ ไม่ใช่อยู่ ๆ ก็ไปเบียดบังส่วนนั้นออก หรือถ้าจะลดภาษีก็ต้องไปลดรายจ่ายด้วย เป็นต้น เพื่อจะรักษาเงินคงคลัง แล้วก็ไม่ต้องมีการก่อหนี้

ในลำดับถัดไป ก็คือผมอยากจะขอให้ท่านเห็นตารางต่อไปเลยครับ ที่เป็นวงกลม ๓ วง ก็อยากจะให้ท่านได้เห็นว่างบประมาณแบบ ๒ ขาก็ดี หรือเป็นคอนโซลิเดเท็ดบัดเจท ก็ดีความหมายคืออะไร ความหมายก็คือว่าที่ผ่านมานี้ รัฐสภาได้เห็นแต่การใช้จ่ายที่อยู่เฉพาะในวงสีเขียว ก็คือเป็น พ.ร.บ. งบประมาณประจำปี ซึ่งใช้จ่ายจากภาษีอากรและจากเงินกู้ภายในประเทศเท่านั้น ส่วนที่เป็นวงนอกอีกวงหนึ่ง ก็คือใช้จ่ายจากเงินกู้ต่างประเทศนี้รัฐสภาไม่ได้เห็น เพราะกระทรวงการคลังอาศัยอำนาจที่มีอยู่ไปกู้เงิน ทำเป็นแผนกู้เงินแล้วก็อาศัยมติ ครม. ใช้ไปเลย หรืออาจจะมีอย่าง พ.ร.บ. เงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท ก็เป็นตัวอย่าง ก็คือกู้แล้วใช้เลย รายละเอียดจะไม่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร อันนี้คือวงที่ ๒

นอกจากนี้ยังมีวงที่ ๓ ที่เป็นสีฟ้า ก็คือมีการค้ำประกันเงินกู้อีกจำนวนหนึ่งอย่างน้อยอีก ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของรายจ่าย ก็ไม่ได้มีการอนุมัติโดยสภา เพราะฉะนั้นในการปฏิรูประบบการคลังครั้งนี้เราต้องการให้วงทั้ง ๓ วง ต้องเข้ามาเป็นงบประมาณแบบเบ็ดเสร็จเสนอต่อสภาด้วย ก็คือเป็นหลักการของการนำเสนอกฎหมายงบประมาณประจำปีว่าไม่เสนอแต่เฉพาะตัวเลขงบประมาณที่เป็นสีเขียวบนนั้นเท่านั้น แต่จะต้องเสนอถึงวงเงินกู้ต่างประเทศ เสนอวงเงินค้ำประกันเข้ามาด้วย จะได้ตีกรอบไม่ให้รัฐบาลทำอะไรอย่างที่ทำมาแล้ว อย่างเช่นไปทำเรื่องจำนำข้าวทุกเมล็ดก็ดี หรือเรื่องของการอยู่ ๆ ก็ไปใช้เงินอะไรก็แล้วแต่ที่ประชาชนไม่รับรู้ ไม่รับทราบด้วย

ก็ขออนุญาตอธิบายต่อไปในชาร์ทต่อไปว่าแต่เดิมทีทำไมบรรพบุรุษของเราจึงยอมให้การใช้เงินกู้ต่างประเทศออกนอกระบบงบประมาณ เพราะในอดีตก่อนหน้านี้ ๕๐ ปี ประเทศไทยไม่มีเครดิตพอที่จะใช้เงิน ต้องอาศัยแหล่งกู้จากโออีซีเอฟ (OECF) หรือเวิลด์ แบงก์ (World Bank) ซึ่งท่านก็ทราบดีว่า เวิลด์ แบงก์ โออีซีเอฟ กว่าจะใช้เงินเขาได้ก็มีการตรวจสอบอย่างมาก แล้ว ณ วันนี้กระทรวงการคลังมีอำนาจ มีเครดิตพอที่จะใช้เงินกู้จากแหล่งต่าง ๆ เพราะฉะนั้นก็ต้องมีการดูแลเรื่องนี้ว่ามีการตรวจสอบ เนื่องจากเวลาผมหมดผมขออนุญาตที่จะไม่พูดต่อเพื่อรักษาวินัย แต่ให้ท่านได้เห็นว่าผมขอนำเสนอที่จะให้มีการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมีปรากฏอยู่ในตาราง ๔ ช่องอันนี้ ด้วยเหตุผลที่ผมจะไม่พูดถึงในที่นี้ต่อไป ขออนุญาตขอบพระคุณที่ท่านให้ความสนใจครับ สวัสดีครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะอาจารย์ ท่านสมาชิกคะ เนื่องจากมีสมาชิกเพียง ๒ ท่านที่ประสงค์จะอภิปรายให้ความเห็นในหมวด ๕ เรื่องการคลังและงบประมาณ แต่ว่าอีกท่านหนึ่งได้เปลี่ยนหมวดที่จะไปให้ความเห็นในหมวดอื่นแทนแล้ว ดังนั้นการให้ความเห็นของสมาชิกในหมวด ๕ นี้จึงครบแล้ว เป็นอันว่าจบการอภิปรายให้ความเห็นของสภาปฏิรูปแห่งชาติในหมวด ๕ นี้ เรื่องของการคลังและงบประมาณ

ต่อไปจะเป็นการอภิปรายให้ความเห็นในหมวด ๖ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน ก่อนที่ดิฉันจะให้สมาชิกได้อภิปราย ดิฉันจะขอให้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านปรีชา วัชราภัย ซึ่งได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กรุณาให้ความเห็นในสาระสำคัญของหมวด ๖ นี้ เชิญท่านปรีชาค่ะ

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ สิริพร ๗๐/๒

นายปรีชา วัชราภัย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม ปรีชา วัชราภัย รองประธานกรรมาธิการ คนที่ห้า ได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญให้มาชี้แจงถึงกรอบแนวความคิดของหมวด ๖ คือเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชนแก่ท่านสมาชิกทั้งหลายในวันนี้ ก่อนอื่นขอเรียนว่าหมวด ๖ นี้ คือความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน เป็นการบัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะว่าที่จริงแล้วบุคคลทั้ง ๓ ส่วนนี้เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการเป็นอยู่ของประเทศตลอดมา นักการเมืองก็เข้ามาสู่วงการนี้ก็เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ หรือมาออกกฎหมายเพื่อที่จะใช้ในการดำเนินการแก่ประชาชนหรือพลเมือง ในขณะที่ข้าราชการก็เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่จะต้องเป็นผู้นำนโยบายของผู้บริหารประเทศลงไปปฏิบัติให้เกิดสัมฤทธิ์ผลหรือเกิดความสำเร็จ และในส่วนสุดท้ายก็คือประชาชน ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นผู้รับผลที่เกิดจากการปฏิบัติของ ๒ กลุ่มแรก ----------

แต่ว่าก็จะต้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการที่จะส่งสัญญาณหรือว่ามีหน้าที่ที่จะทำให้บุคคลใน ๒ ฝ่ายแรกนั้นทราบว่าความต้องการนั้นจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเรื่องของความสัมพันธ์ของบุคคลทั้ง ๓ ประเภทนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่จริงแล้วหมวดนี้ก็จะเป็นหมวดที่ไม่ยาว มีสั้น ๆ เพียง ๕ มาตราด้วยกัน แล้วก็เป็นหมวดหนึ่งซึ่งผมคิดว่าท่านสมาชิกก็ได้ให้ความสนใจแล้วก็มีความสนใจที่บางท่านถึงขั้นเกรงกลัวว่าหมวดนี้ที่เขียนขึ้นไปแล้ว โดยเฉพาะบางส่วนในมาตราบางมาตรานั้นจะทำให้เกิดรัฐของข้าราชการหรือระบบอำมาตยาธิปไตยขึ้นมาในการบริหารประเทศได้ ซึ่งเมื่อวานนี้ท่านประธานก็ได้อนุญาตให้ผมได้ขึ้นมาชี้แจงเรื่องนี้ ในส่วนเรื่องของระบบการแต่งตั้งข้าราชการระดับปลัดกระทรวงไปแล้ว ซึ่งในวันนี้ผมจึงขออนุญาตจะกล่าวถึงในเรื่องนี้สั้น ๆ เพราะว่าเมื่อวานนี้ได้กล่าวไปแล้ว ผมขออนุญาตกราบเรียนว่าในรัฐธรรมนูญนี้ที่มีอยู่ ๕ มาตรา

ในมาตราแรกที่เริ่มต้น คือมาตรา ๒๐๖ อันนี้ก็เป็นพื้นฐานที่กำหนดให้เห็นถึงความชัดเจนว่าการเมืองกับข้าราชการประจำนั้นต้องแยกกัน ข้าราชการประจำนั้นจะเข้าไปทำหน้าที่เป็นดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ อันนี้ก็เขียนอยู่ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ

ส่วนที่สำคัญที่เมื่อวานนี้ได้มีท่านสมาชิกหลายท่านให้ความสนใจ แล้วผมได้ชี้แจงไปแล้ว วันนี้ผมจะชี้แจงในส่วนนี้เพียงสั้น ๆ ว่ากรณีเรื่องของกรรมการที่จะใช้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่าปลัดกระทรวงนั้นซึ่งจะมีกรรมการ ๗ คน หลายท่านก็เกรงว่าทั้ง ๗ คน คือกรรมการที่จะมาจากข้าราชการและมาดำเนินการกันเอาเอง เพราะฉะนั้นผมได้ชี้แจงไว้แล้วว่าผู้ที่เป็นกรรมการ ๓ ส่วนนั้น

ส่วนแรกคือผู้ที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจาก ก.พ. นั้นไม่ได้จำเป็นที่จะต้องเป็นข้าราชการ แล้วในปัจจุบันนี้ก็มีหลายท่านที่ไม่ได้เป็นข้าราชการ

ส่วนที่สอง ผู้ที่จะมาเป็นกรรมการอีก ๓ ท่าน ก็คือผู้ที่เป็นอดีตปลัดกระทรวงที่พ้นจากราชการแล้ว อันนี้ก็แน่นอนครับว่าเป็นผู้ที่เคยเป็นข้าราชการในอดีตมา

และส่วนที่สาม คือเรื่องของผู้ที่เป็นประธานกรรมการจริยธรรมของกระทรวงทั้งหลายทั้งปวงนั้น อันนี้ก็เหมือนกันครับ ว่าโดยกฎหมายแล้วไม่ได้กำหนดที่จะต้องให้เป็นคนที่เป็นข้าราชการหรืออดีตข้าราชการเข้ามาทำหน้าที่นี้ เพราะฉะนั้นใน ๗ คนที่ในรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ มีอย่างน้อยที่สุด ๔ คนที่ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นข้าราชการหรืออดีต

ข้าราชการ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าท่านสมาชิกคงได้เข้าใจจากการที่ได้อธิบายตั้งแต่เมื่อวานว่า อันนี้ก็ไม่ใช่ข้าราชการจะมาตั้งข้าราชการด้วยกันเองแล้วก็จะตัดอำนาจของรัฐมนตรี หรืออำนาจของท่านนายกรัฐมนตรีออกไป หรือตัดอำนาจทางฝ่ายการเมืองออกไป เพราะว่าสิ่งต่าง ๆ นั้นจะเขียนอยู่ในกฎหมายลำดับรองหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากว่าถ้าเผื่อเราจะเขียนเรื่องทั้งหมดในรายละเอียดลงไปมาตรานี้มาตราเดียว ผมคิดว่าต้องใช้ความยาวเป็น ๑ หน้าหรือ ๒ หน้า แต่ว่ากระบวนการที่ได้คิดเตรียมไว้ทั้งหมด คือที่ท่านห่วงว่าจะเป็นการตัดสิทธิรัฐมนตรี อันนั้นในกฎหมายลำดับรองนั้นก็กำหนดไว้ เตรียมไว้แล้วว่ากรรมการคณะนี้จะต้องเชิญท่านรัฐมนตรีของกระทรวงนั้น ๆ เข้ามานั่งให้ความเห็นว่า บุคคลที่ท่านประสงค์นั้นจะเป็นบุคคลประเภทใด มีคุณลักษณะอย่างใด จะไปทำงานอย่างใด เพราะฉะนั้นในส่วนนี้รัฐมนตรีจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นอย่างแน่นอน นอกจากรัฐมนตรีจะให้ความเห็นแล้ว ที่คิดไว้ในกฎหมายลำดับรองนั้นก็คือจะต้องขอความเห็นจากปลัดกระทรวงผู้ที่จะพ้นตำแหน่งไป คณะกรรมการมีหน้าที่ที่จะต้องถามขอความเห็นจากปลัดกระทรวงผู้ที่จะพ้นจากตำแหน่งไปด้วย แล้วก็ท้ายที่สุดเมื่อพิจารณาคัดเลือกได้ ผมเคยกราบเรียนตั้งแต่เมื่อวานนี้ว่า จะทำบัญชีรายชื่อไม่ใช่เสนอเพียง ๑ คน จะต้องทำบัญชีรายชื่อที่เสนอ ๓ คนให้กับท่านนายกรัฐมนตรี ----------

แล้วท่านนายกรัฐมนตรีถ้าเผื่อดูแล้วยังเห็นว่ายังไม่ถูกใจที่จะพิจารณาแต่งตั้งก็ส่งมาให้กรรมการนี้สามารถที่จะพิจารณานำเสนอเพิ่มเติมขึ้นไปได้ เพราะฉะนั้นท้ายที่สุดอำนาจในการวินิจฉัยขั้นสุดท้ายนั้นก็คงจะอยู่ที่รัฐบาลอันนี้ก็เป็นข้อที่เป็นรายละเอียดที่จะเห็นว่าระบบนี้ก็ยังคงไม่ใช่จะเป็นระบบที่ข้าราชการจะเข้ามาดำเนินการกันเอง เพราะฉะนั้นจะเป็นระบบที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ ก็คือผู้ที่จะพิจารณานั้นจะทำให้เกิดรายละเอียดแล้วก็มีการดูที่รอบคอบมากขึ้น แล้วก็อีกประเด็นหนึ่งซึ่งมีหลายท่านอาจจะมีความสงสัยว่าเราทำเรื่องนี้ขึ้นมาโดยที่เป็นประเทศเดียวหรือเปล่าที่เราทำ เมื่อวานนี้ก็ได้ชี้แจงว่า ที่จริงแล้วมีประเทศอีกหลาย ๆ ประเทศใช้ระบบนี้ ไม่ว่าจะเป็นประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ หลาย ๆ ประเทศก็ใช้ระบบที่มีความใกล้เคียงกันกับที่เราคิดขึ้นมา บางประเทศนั้นมีความเข้มข้นมากกว่าที่เรากำลังพยายามที่จะจัด เพราะฉะนั้นโดยสรุปในส่วนเรื่องของมาตรา ๒๐๗ ซึ่งเป็นมาตรา ๒ ที่อยู่ในหมวดนี้ก็เป็นการแสดงถึงความตั้งใจที่คณะกรรมาธิการนี้ประสงค์ที่จะให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายข้าราชการประจำที่จะมีการดูพิจารณาต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วนรอบด้าน ซึ่งเชื่อว่าจะเกิดประโยชน์มากกว่าวิธีเดิม วิธีเดิมนั้นก็คือรัฐมนตรีพิจารณาจะเลือกใครแต่เพียงผู้เดียว แล้วก็นำรายชื่อเสนอนายกรัฐมนตรี จะเห็นว่าระบบที่ผมกราบเรียนต่อที่ประชุมจะมีความละเอียดอ่อน แล้วก็มีการดูแลที่ชัดเจนมากขึ้น อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่ง อีกอันหนึ่งที่ท่านเกรงบอกว่าเมื่อเป็นรัฐแล้วก็เป็นราชการที่ทำขึ้นมาแล้ว ถ้าเผื่อว่ารัฐมนตรีไม่ได้ตั้งเองโดยตรงข้าราชการนั้นจะไม่ปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล ขณะนี้มาตรา ๒๐๘ ในหมวดนี้ก็กำหนดชัดเจนว่าในรัฐธรรมนูญกำหนดว่าข้าราชการจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมแล้วก็อำนวยความสะดวกต่อประชาชน แล้วก็ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง หากไม่ได้ทำสิ่งเหล่านี้ข้าราชการก็จะมีระบบวินัย แล้วก็มีระบบประมวลจริยธรรมที่จะกำกับ ผมคิดว่ามาตรา ๒๐๘ ถ้าเผื่อข้าราชการผู้ใดที่ไม่ปฏิบัติอย่างนี้ผิดรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าถ้าเกิดเป็นการผิดรัฐธรรมนูญก็ถือว่าเป็นเรื่องร้ายแรงที่เราเรียกว่า ตามมาตรา ๑๕๗ เพราะฉะนั้นเป็นการผิดตามมาตรา ๑๕๗ เพราะมาตรา ๒๐๘ นี้จะทำให้เป็นเครื่องยืนยันว่า ข้าราชการไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งมาอย่างไรนั้นก็จะต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ คือจะต้องทำตามนโยบายรักษาประโยชน์ของส่วนรวม อำนวยความสะดวกต่อประชาชน วางตนเป็นกลาง เพราะฉะนั้นในส่วนนี้เองก็เป็นเครื่องชี้ว่าข้าราชการนั้นก็ยังคงจะต้องเป็นข้าราชการ

ที่ปฏิบัติงานเพื่อประชาชน นอกจากมาตรา ๒๐๘ ในมาตรา ๒๐๙ นั้นก็ยังเขียนไว้อีกอย่างหนึ่ง ในส่วนนี้ก็คือ ทำให้เห็นว่ามีหลายท่านที่เกิดความเกรงขึ้นมาว่า ข้าราชการนั้นจะต้องไปปฏิบัติงานบางอย่างตามที่ฝ่ายการเมืองบอกตลอดเวลา แล้วก็ปฏิบัติสิ่งที่บางอย่างก็ทำไม่ถูกต้องตามกฎหมาย มาตรา ๒๐๙ กำหนดบอกว่าการที่ข้าราชการจะปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะต้องเป็นคำสั่งที่เป็นไปตามลายลักษณ์อักษรของทางฝ่ายการเมือง แล้วก็ยกเว้นในกรณีที่ฉุกเฉินหรือความจำเป็นเท่านั้น คำสั่งที่ไม่ได้เป็นลายลักษณ์อักษรนั้นจะเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบตามรัฐธรรมนูญ แล้วก็ข้าราชการไม่จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติ และข้าราชการที่ไม่ปฏิบัตินั้นจะได้รับการรับรองจากรัฐธรรมนูญในการดูแล แต่ถ้าข้าราชการนั้นปฏิบัติในสิ่งที่เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปแล้ว ข้าราชการนั้นจะต้องรับผิดชอบในเรื่องนั้นด้วยตนเอง อันนี้ก็เป็นข้อจำกัดอีกอันหนึ่งที่รัฐธรรมนูญจะกำหนดให้ว่า ผู้ที่ปฏิบัติต่าง ๆ นั้นต้องปฏิบัติในสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ในสิ่งที่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการยกเว้นในกรณีบางกรณีที่เป็นกรณีฉุกเฉินเท่านั้น ผมคิดว่า ๒ มาตรา คือมาตรา ๑๐๘ กับมาตรา ๑๐๙ นี้

จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ทั้งข้าราชการนั้นจะเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อที่จะให้บริการกับประชาชน และทำงานให้เกิดความสำเร็จของเป้าหมายที่เป็นนโยบายและแผนของรัฐบาล และในขณะเดียวกันก็จะทำให้ข้าราชการที่ไม่จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติในคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วยกัน

สุดท้ายที่สุด ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นอีกประเด็นหนึ่งก็คือเรื่องของประชาชน ซึ่งอยู่ในมาตรา ๒๑๐ ในเรื่องของประชาชนนั้นปกติทั่วไปจะถือว่าเป็นผู้ที่รับบริการจากรัฐ เป็นผู้ที่มีหน้าที่ที่จะได้รับบริการจากสิ่งที่ราชการทำให้หรือรัฐบาลทำให้ มาตรา ๒๑๐ นี้ จะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องมีส่วนร่วมให้ข้อมูลต่อทางราชการ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีส่วนร่วมต่าง ๆ อีกตามที่กฎหมายจะบัญญัติ แล้วก็ท้ายที่สุดที่จะเป็นเรื่องที่สำคัญก็คือประชาชนนั้นสามารถที่จะมีหน้าที่ในการที่จะได้รับการทราบต่อความพึงพอใจของการบริการของรัฐโดยรัฐนั้น หรือว่าทางราชการนั้นจะต้องทำการประเมินและสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารหรือจากการให้บริการของรัฐที่จะทำให้รัฐนั้นจะต้องปรับปรุงหรือราชการนั้นจะต้องปรับปรุงการปฏิบัติของราชการเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ของประชาชน

ในหมวด ๖ ทั้งหมดที่กระผมได้กราบเรียนต่อที่ประชุม สั้น ๆ นี้ จะเห็นว่าเป็นระบบที่กำลังพยายามจะสร้างความสมดุลของบุคคลทั้ง ๓ กลุ่ม คือ ประชาชน นักการเมืองและข้าราชการ ให้แต่ละฝ่ายนั้นมีความรับผิดชอบที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเป้าประสงค์สุดท้ายก็คือหวังที่จะให้เกิดประโยชน์แล้วก็เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะทำงานทั้งหมด อันนี้ก็เป็นข้อสรุปของการพิจารณาที่ทำให้มีหมวดนี้ขึ้นมาเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญ ก็หวังว่าหมวดนี้ จะเป็นหมวดที่ทำให้ทุก ๆ ฝ่ายนั้น ทั้ง ๓ ฝ่ายนั้นมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน แล้วก็ทำงานต่าง ๆ ร่วมกันได้อย่างสมบูรณ์มากกว่าที่เคยเป็นอยู่ในอดีต อันนี้ก็เป็นโดยสรุปที่ผมจะขออนุญาตกราบเรียนต่อที่ประชุม ขอบพระคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณมากค่ะ ต่อไปจะเป็นการอภิปรายให้ความเห็นของสมาชิก คงจะเริ่มต้นจากท่านเบญจวรรณ สร่างนิทร แล้วก็ตามด้วยท่านสิระ เจนจาคะ ท่านกษิดิ์เดชธนทัต เสกขุนทด ท่านขจัดภัย บุรุษพัฒน์ คุณหมอพลเดช ปิ่นประทีป แล้วก็ท่าน พลเอก ภูดิศ ทัตติยโชติ ขอเชิญท่านเบญจวรรณ สร่างนิทร ค่ะ

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ ศิริรัตน์ ๗๓/๒

นางเบญจวรรณ สร่างนิทร : เรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดิฉัน เบญจวรรณ สร่างนิทร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๑๒๔ ดิฉันขออนุญาตเรียนดังนี้ ตามที่ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญบอกว่าเป็นครั้งแรกของรัฐธรรมนูญที่ได้ระบุหรือว่ามีการกำหนดให้มีหมวดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาเราก็ยอมรับว่า ค่อนข้างเป็นปัญหาในทางปฏิบัติระหว่าง ๓ ส่วนนี้ อย่างไรก็ตามเพื่อให้ความสมบูรณ์ของรัฐธรรมนูญมีมากยิ่งขึ้น ดิฉันขออนุญาตให้ความเห็นในหมวด ๖ ตรงนี้ ใน ๒ มาตราก็คือมาตรา ๒๐๗ กับมาตรา ๒๐๙ ในส่วนมาตรา ๒๐๗ นั้น ดิฉันต้องขออนุญาตตั้งเป็นประเด็นว่าทำไมกำหนดเพียงการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนโดยใช้ระบบคุณธรรม จะหมายความว่าเฉพาะข้าราชการพลเรือนเท่านั้นหรือที่เราคาดหวังมากในเรื่องการใช้ระบบคุณธรรม ดิฉันขอนำเรียนตัวเลขข้าราชการทั่วประเทศ พลเรือนสามัญมี ๓๗๐,๐๐๐ คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ๔๓๐,๐๐๐ คน ดิฉันเอาแต่ยอดใหญ่ ๆ ข้าราชการตำรวจ ๒๑๐,๐๐๐ คน ข้าราชการทหาร ๓๘๐,๐๐๐ คน เอาแต่ตัวเลขใหญ่ ๆ แบบนี้ ----------

ถ้าเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้ครอบคลุมกับข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท ดิฉันก็อยากจะให้ข้าราชการทุกประเภทได้ใช้ในหลักการเดียวกัน ก็คือการแต่งตั้งที่ใช้ระบบคุณธรรม นั่นก็คือข้อสังเกตที่อยากจะฝากเป็นข้อคิดว่า ทำอย่างไรที่จะให้ครอบคลุมไปถึงทุกประเภทด้วย ไม่ใช่เน้นเฉพาะข้าราชการพลเรือนเท่านั้น ถ้าดูในรายละเอียดของข้าราชการพลเรือน แล้วโดยเฉพาะที่ระบุว่าเป็นตำแหน่งปลัดกระทรวง กับหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า ทั้งประเทศทั้ง ๓๗๐,๐๐๐ คน นั้นมีเพียง ๓๓ ตำแหน่งเท่านั้น ก็คือให้คณะกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้น คือคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการในระบบคุณธรรมนี้ดูแลผู้อยู่ในตำแหน่งเพียง ๓๓ ตำแหน่ง ถ้าในกลุ่มประเภทบริหารระดับสูงทั้งหมดนั้นมี ๕๓๒ ตำแหน่ง แต่ตรงนี้ถ้าคิดเพียงแค่ในกลุ่มบริหารระดับสูง ถ้าในราชการพลเรือนก็จะมีตำแหน่งอธิบดี ตำแหน่งรองปลัดกระทรวง ตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง ถ้าเทียบ ๕๓๒ ตำแหน่ง ตรงนี้ก็เพียง ๖.๒ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น แต่ถ้าดูในระบบรวมทั้งหมดแล้ว ๓๓ ตำแหน่งนั้นเท่ากับ ๐.๐๐๒ ของข้าราชการทั้งหมด ก็ฝากประเด็นในเรื่องว่าคุณธรรมตรงนี้เราคาดหวังเพียงแค่ข้าราชการพลเรือนเท่านั้นหรือ อยากจะให้มองครอบคลุมไปถึงทุกประเภท

ประการที่ ๒ ดิฉันมีข้อสังเกตว่าทำไมผู้ที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการในระบบคุณธรรมนั้นจะต้องเป็นวุฒิสภา เพราะกระทรวง ทบวง กรม ทั้งหลายไม่ใช่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ต้องให้วุฒิสภาเป็นผู้พิจารณาตรงจุดนี้ ตรงส่วนนี้ถ้าให้วุฒิสภาพิจารณาประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรม แล้วที่สำคัญอีกให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ถามว่าการพิจารณาหรือการดำเนินการตรงนี้นี่ ว่าไปแล้วเกี่ยวข้องกับทางวุฒิสภาแค่ไหน เพียงไร เพราะว่าวุฒิสภามีหน้าที่หลักก็คือ วุฒิสภานั้นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ข้าราชการที่จะแต่งตั้งหรือจะพิจารณานั้นเป็นฝ่ายบริหาร ก็เป็นประเด็นในเรื่องการแต่งตั้งด้วยว่า ทำไมผู้แต่งตั้งจะต้องเป็นวุฒิสภา แต่อย่างไรก็ตามแม้นจะบอกว่าสุดท้ายก็ให้นายกรัฐมนตรีเป็นคนทูลเกล้าฯ ดิฉันก็คิดว่าคงจะเป็นหัวของฝ่ายบริหารก็คงถูกต้องตรงนั้น

ในส่วนลำดับถัดไปก็คือ ประการที่ ๓ ดิฉันมีข้อสังเกตในตัวคณะกรรมการในกลุ่มที่ ๓ ที่มาจากประธานกรรมการจริยธรรมของทุกส่วนราชการซึ่งเลือกกันเอง ดิฉันก็ได้ยินข้อมูลจากที่ท่านกรรมการยกร่างคือท่านปรีชา วัชราภัย บอกว่าจริง ๆ แล้วประธาน

กรรมการจริยธรรมที่มีอยู่ ณ ขณะนี้มีทุกกรม สำนักงานปลัดกระทรวงนั้นก็ถือว่าเป็นกรมกรมหนึ่ง แล้วกรมอื่น ๆ ก็มีกรรมการจริยธรรมทุกกรม ยกเว้นกระทรวงการต่างประเทศกระทรวงเดียวเท่านั้นที่มีเพียงหนึ่งเดียว คือทั้งกระทรวงมีคณะกรรมการจริยธรรมเพียงหนึ่งเท่านั้น ถ้าเป็นกระทรวงอื่นแล้วก็ทุกกรมก็จะมีลักษณะแบบนี้ เพราะฉะนั้นถ้าโดยรวมแล้วประธานกรรมการจริยธรรม ณ ขณะนี้ก็เกือบ ๒๐๐ ค่ะ ๑๐๐ กว่าคณะ แล้วได้ข้อมูลว่าประธานกรรมการจริยธรรมขณะนี้ที่ไม่ใช่อดีตข้าราชการ เป็นบุคคลภายนอกมีเพียง ๑๐ กว่าแห่งเท่านั้น ทีนี้ประเด็นที่ดิฉันจะมีข้อสังเกตตรงจุดนี้ก็คือว่า ในรายละเอียดบอกว่าทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ท่านให้ข้อมูลว่าในแต่ละกระทรวง

ซึ่งแต่ละกระทรวงก็อาจจะมีกรมในสังกัด ๕ กรม ๖ กรม ๗ กรม หรืออะไรก็ตาม ในแต่ละกระทรวงก็จะเลือกกันมา แล้วท้ายที่สุดก็ได้ ๑๙ กระทรวง แล้ว ๑๙ กระทรวงก็เลือกกันมาอีก รวมทั้งหมดก็เหลือเป็นผู้แทน ๒ คน ถ้าเป็นอย่างนั้นในข้อ ๓ ถ้าเขียนว่า ประธานกรรมการจริยธรรมของทุกส่วนราชการซึ่งเลือกกันเองจำนวน ๒ คน ดิฉันคิดว่ามันจะทำให้ความเข้าใจของคนทั่วไปนั้น อ้อ เป็นประธานจริยธรรมที่มาจากทุกส่วนราชการนะ แต่กลไกในการมาจะมาโดยให้เลือกภายในกระทรวงก่อน แล้วต่อมากระทรวงก็เลือกกันเอง ก็คิดว่าความเข้าใจจะชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในรายละเอียดเหล่านี้สามารถไปกำหนดไว้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติได้ว่า เอาละกระทรวงจะต้องมีขั้นตอนมีกระบวนการในการดำเนินอย่างที่ว่า ก็คือเลือกภายในกระทรวงก่อน แล้วจากกระทรวงก็ค่อยมาเลือกกันอีกครั้งหนึ่ง เพราะฉะนั้นตรงนี้ดิฉันคิดว่าถ้าจะทำให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นน่าจะเป็นประธานกรรมการจริยธรรมจากทุกส่วนราชการ

ประการต่อไป ดิฉันมีข้อสังเกต แล้วอยากจะนำเรียนว่าในการดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. เอง ก็มองเห็นในเรื่องนี้แล้วก็ได้มีการนำเสนอ ก.พ. ในครั้งสุดท้ายที่จะมีคณะกรรมการกลางในการพิจารณาเลือกตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า โดยประธาน ก.พ. ก็จะเลือกมาจากบัญชีผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วก็จะมีกลุ่มถัดไปก็กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดย ก.พ. เป็นคนเลือก แล้วก็กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่ง อ.ก.พ. กระทรวงนั้นก็คือรัฐมนตรีเป็นประธานอยู่แล้ว ท่านก็จะพิจารณาว่าจะส่งใครมาเป็นผู้ร่วมในการคัดสรรตรงนี้ มันก็เป็นเรื่องความสัมพันธ์ที่ชัดเจนอยู่แล้วว่าข้าราชการกับนักการเมืองในการที่จะได้มาซึ่งปลัดกระทรวงตรงจุดนี้ เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าเป้าหมายสุดท้ายของเรื่องนี้ ในลักษณะเดียวกันก็คือมีคณะกรรมการกลางพิจารณาทั้งระบบทั้งหมด การที่จะได้ปลัดกระทรวงหรือผู้มีตำแหน่งเทียบเท่า ซึ่งตรงนี้ดิฉันอยากจะนำเรียนว่าในช่วงเวลาหนึ่งสมัยหนึ่งดิฉันเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบและประเมินผลกำลังคน ดิฉันจะต้องจัดทำบัญชีข้าราชการเรียงอาวุโสข้าราชการทั้งประเทศ เรียงอาวุโสข้าราชการเป็นรายกระทรวง เรียงอาวุโสข้าราชการเป็นรายเซ็คเตอร์ (Sector) เศรษฐกิจความมั่นคง แล้วก็ด้านสังคมเพื่อจะเอามาจัดในรูปแบบนี้ เพราะฉะนั้นตรงจุดนี้ถ้าถือไปแล้วถ้าท่านเน้นเฉพาะข้าราชการพลเรือน แน่นอนหนีไม่พ้นเลขาธิการ ก.พ. จะต้องเป็นเลขานุการตรงส่วนนี้ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ดิฉันคิดว่าในความหมายของการดำเนินการ

เรื่องนี้มุ่งเน้นเฉพาะข้าราชการพลเรือน ทำไมไม่เอาเนื้อหาตรงนี้ไปให้ทางฝ่ายที่รับผิดชอบโดยเฉพาะไปแก้ไขกฎหมายเขาโดยตรง บอกวันนี้ดิฉันคิดว่าวันพรุ่งนี้ หรือวันมะรืนนี้ หรืออาทิตย์นี้ เดือนนี้ สามารถแก้ไขดำเนินการไปได้เพราะมันเป็นเรื่องเฉพาะของข้าราชการพลเรือนเท่านั้น ถ้าจะให้ครอบคลุมนั้นดิฉันก็อยากจะฝากไว้ว่า น่าจะคลุมข้าราชการประเภทอื่นด้วย มันจะกลายเป็นว่าเฉพาะข้าราชการพลเรือนสามัญเท่านั้นที่ต้องการการแต่งตั้งที่เป็นระบบคุณธรรม แล้วข้าราชการประเภทอื่นมีคำตอบให้แค่ไหน เพียงไร นี่ก็คือในส่วนของมาตรา ๒๐๗

ต่อไปมาตรา ๒๐๙ จริง ๆ มาตรา ๒๐๙ นั้นดิฉันคิดว่า ในส่วนของตัวกฎหมาย ซึ่งกฎหมายข้าราชการประเภทอื่นก็อาจจะมีลักษณะเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ดิฉันขออนุญาตยกตัวอย่างสำหรับกฎหมายของข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นกฎหมายล่าสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ ในแง่ของการดำเนินการหรือว่าในแง่การสั่งการในเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินได้กำหนดในมาตรา ๘๒ (๔) ----------

ก็บอกว่า ข้าราชการต้องกระทำการที่เป็นข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของราชการโดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการหรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้วผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม แน่นอนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม ดิฉันคิดว่าตรงจุดนี้ก็จะฝากข้อสังเกตไปประกอบด้วย ซึ่งจริง ๆ แล้วในการดำเนินการตรงนี้ดิฉันคิดว่ามันเป็นเรื่องสำคัญถึงขนาดเราจำเป็นจะต้องระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแค่ไหน เพียงไร หรือว่าเป็นระเบียบในการปฏิบัติเวลาเราออกไปชี้แจงส่วนราชการต่าง ๆ เวลาเราอบรมเจ้าหน้าที่ เราก็จะมีการบอกแนวดำเนินการอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าเวลาคำสั่งของผู้บริหารระดับสูงนั้น ไม่ใช่เพียงสั่งลงมาเฉพาะผู้ใต้บังคับบัญชาที่ติดกับตัวเองเท่านั้น บางทีสั่งข้ามลงไปข้างล่างเลย แล้วสั่งอย่างนั้นไม่พอ บอกว่าเวลารายงานให้รายงานเขาโดยตรง เราจะบอกผู้ปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาคำสั่งข้างบนลงมาลงมาได้ แต่เวลาขึ้นให้ขึ้นไปตามสายการบังคับบัญชา ก็คือลงมาแบบวีดลงมาแต่เวลาขึ้นขึ้นตามชั้น

อีกประการหนึ่งถ้าข้างบนสั่งบอกว่าลงมา ขึ้นไป บอกให้รายงานโดยตรงเลยไม่เป็นไรค่ะ รายงานโดยตรงได้แต่ต้องสำเนารายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ดิฉันก็คิดว่าแนวปฏิบัติที่เราให้การอบรมหรือให้การพัฒนาข้าราชการอยู่ตลอดเวลานั้น ก็เป็นแนวทางที่ข้าราชการสามารถป้องกันตัวเองในการปฏิบัติราชการได้ ดิฉันก็มีข้อสังเกตในมาตรา ๒๐๗ กับมาตรา ๒๐๙ ว่ามันเป็นกฎหมายถึงกับต้องออกมาเป็นรัฐธรรมนูญหรือไม่หรือบางลักษณะ อย่างเช่นมาตรา ๒๐๗ นั้น ถ้ามุ่งเน้นเฉพาะข้าราชการพลเรือนสามัญเราจะให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลที่เขารับผิดชอบเรื่องนี้แล้วจริง ๆ ก็อยู่ในกระบวนการในการดำเนินการอยู่แล้ว แล้วเป้าหมายก็ไปถึงที่สุดด้วยกันอย่างที่ดิฉันนำเรียนว่าช่วงหนึ่งสำนักงาน ก.พ. ก็ได้รับมอบหมายให้เอากระทรวงทั้งหมดมาตั้งแล้วก็มีการตั้งคณะกรรมการกลางดูแลเรื่องเหล่านี้ เราซึ่งรับผิดชอบข้อมูลกำลังคนทั้งหมดทั้งประเทศ เราก็ต้องเอาข้อมูลนำเสนอ ไม่ว่าจะพิจารณาในรูปแบบไหน ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านของท่านเป็นอย่างไรก็มีการดำเนินการอยู่แล้ว ดิฉันคิดว่าถ้าจุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์ตรงจุดนี้เป็นลักษณะเพียงแค่เจาะเฉพาะข้าราชการพลเรือนอย่างเดียว แล้วก็อยากจะนำเรียนว่าถ้ามีความเป็นไปได้

การแก้ไขใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนจะเหมาะสมกว่าหรือไม่ แต่ถ้าจะให้อยู่ในรัฐธรรมนูญ ดิฉันอยากจะให้ครอบคลุมข้าราชการทุกประเภท เพราะเราก็คาดหวังว่าการแต่งตั้งข้าราชการทุกประเภทไม่ว่าประเภทใดก็ตาม เราต้องการการแต่งตั้งที่ใช้ระบบคุณธรรม ทั้งนั้น ดิฉันก็ขอนำเรียนเพื่อคิดว่าจะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญของเรามีความสมบูรณ์ หรือถ้ามีการปรับปรุงก็จะได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ขอบคุณค่ะ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ท่านใช้เวลาเกินไป ๖ นาที เพราะฉะนั้นในครั้งที่ ๒ ท่านจะเหลือแค่ ๔ นาทีค่ะ ต่อไปท่านสิระ เจนจาคะ ค่ะ

- ๗๗/๑

นายสิระ เจนจาคะ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ กระผม นายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๒๑๓ ผมสนใจรัฐธรรมนูญทั้งฉบับครับ แต่ให้ความสนใจเป็นพิเศษเรื่องร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๒ หมวด ๖ ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน ด้วยเหตุที่กระผมให้ความสำคัญ เพราะมาตรา ๒๐๖ ถึงมาตรา ๒๑๐ ในหมวดนี้เกี่ยวข้องกับการทำให้เกิด คสช. สนช. และ สปช. ที่ทำให้ประเทศเราเข้าสู่ยุคปฏิรูปในวันนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ การที่กระผมนำประเด็นเช่นนี้ ด้วยประเทศไทยของเราได้สร้างประวัติศาสตร์การชุมนุมพรรคประชาชนที่มีจำนวนมากและยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกเพื่อต้องการการปกครองที่เป็นธรรมด้วยพลังของประชาชน ด้วยความหวังที่จะได้พบกับระบบและผู้บริหารประเทศที่ดี กระผมเคารพในน้ำใจและพลังจิตอันยิ่งใหญ่ของประชาชนที่เสียสละชีวิต เลือดเนื้อ เวลา ทรัพย์สิน บางคนก็ได้รับคดีติดตัวไปอีกต่างหาก เพื่อจะได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปบ้านเมือง โดยกฎหมายรัฐธรรมนูญที่กระผมนำมาอภิปรายและนำเสนอในวันนี้ผมได้ไปรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มประชาชนที่มีความหวังเหล่านั้นมาแล้ว แม้จะบางส่วนแต่เป็นหลักนิติธรรมที่มีหลักของเหตุและผลที่เป็นสัจธรรม ก่อให้เกิดการยอมรับอย่างแท้จริง ประชาชน นักการเมืองและข้าราชการมีความเกี่ยวพันกับความดำรงอยู่ของประเทศชาติและประชาชนในแผ่นดินไทย จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญที่ผมควรจะใช้เวลาอันสมควรของสภาหยิบยกเรื่องนี้มาอภิปราย ผมขอเริ่มจากประชาชนเป็นอันดับแรก เพราะผมและทุกท่านในสภาแห่งนี้ก็เป็นประชาชนและเข้ามาทำหน้าที่เสนอแนวความคิดปฏิรูปประเทศ จึงต้องกล่าวว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง และการบริหารจัดการประเทศตามทฤษฎีสัญญาประชาคมที่ประชาชนได้รับมอบอำนาจให้เกิดแก่ผู้ปกครอง ซึ่งในที่นี้ย่อมหมายถึงนักการเมืองและสถาบันการเมืองนั้นเอง โดยที่นักการเมืองก็ใช้กลไกของรัฐคือข้าราชการและหน่วยงานของรัฐมาสร้างความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนให้แก่ประชาชน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นกับบ้านเมืองที่ผ่านมากลับไม่ได้เป็นไปตามสิ่งที่ผมได้กล่าวในข้างต้นเสียหมด ประชาชนขาดช่องทางการตรวจสอบและการมีส่วนร่วม ความพยายามที่ใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนเต็มไปด้วยความจำกัดและอุปสรรค ความมุ่งหวังของประชาชนจึงเกิดอยู่กับการทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของข้าราชการ รวมถึงนักการเมืองที่ประชาชนเลือกเข้ามาบริหารประเทศ ที่ผ่านมาในอดีตข้าราชการและนักการเมืองบางส่วนได้อาศัยความอ่อนแอระบบการตรวจสอบร่วมมือทำการ

ทุจริตคอร์รัปชัน ใช้อำนาจไปทางที่ทุจริตประพฤติมิชอบ จนหลายครั้งที่ทำให้ประชาชนต้องออกมาปกป้องผลประโยชน์และประเทศชาติ และบางคนต้องเสี่ยงกับผู้ไม่เคารพกฎหมายบ้านเมืองจนทำให้เกิดความสูญเสีย อย่างไรก็ตามผมขอชื่นชมข้าราชการและนักการเมืองที่มุ่งมั่นทำความดีและปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทุกท่าน ซึ่งบางท่านได้รับการคุกคามและกลั่นแกล้งจากผู้ทุจริต ถูกขัดขวาง ดังจะเห็นจากข้าราชการหลายท่านที่ออกมาแสดงความชอบธรรมให้ปรากฏขึ้นในหมู่ข้าราชการน้ำดีที่ปรากฏมาแล้ว

ผมว่าสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือการสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทย ที่ผ่านมาต้องยอมรับว่ามีความล้มเหลวของประชาชนซึ่งไม่รู้สิทธิ ไม่รู้หน้าที่ ไม่เคารพสิทธิและยอมให้ผู้อื่นละเมิดสิทธิ สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนไม่เคารพต่อความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริงของตนเอง ทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการที่ทุจริตไม่สะทกสะท้าน ไม่เกรงกลัว ไม่ละอายในการกระทำความผิด และสร้างความเชื่อว่า โกงแล้วไม่เป็นอะไร ไม่มีใครเอาผิด ----------

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ อัมพา ๗๘/๑

ในร่างรัฐธรรมนูญที่ปรากฏอยู่ในภาค ๒ หมวด ๖ มาตรา ๒๐๖ ถึงมาตรา ๒๑๐ กล่าวว่า กระบวนการแต่งตั้งข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยมีการกลั่นกรองจากคณะกรรมการสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ เพื่อป้องกันหนทางนำไปสู่การขาดเอกภาพของรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนปกป้องกลุ่มการเมือง นำนโยบายที่หาเสียงไว้ไปแสวงหาประโยชน์ และแทรกแซงการแต่งตั้ง โยกย้ายข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการพยายามวางทายาททางการเมือง ซึ่งผมเห็นว่าประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมและมีกระบวนการตรวจสอบที่เข้มงวดมากขึ้นครับ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติมากขึ้น ผมจึงขอให้มีการปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้

ในภาค ๒ หมวด ๖ ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน ผมขอแก้ประเด็นเรื่องชื่อหมวด จากความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการนักการเมืองและประชาชน เป็น ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยนำประชาชนมาไว้อันดับแรก และเพิ่มคำว่า พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีเหตุผลดังนี้

ข้อที่ ๑ ต้องให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นลำดับแรก

ข้อที่ ๒ ในหน่วยงานราชการ มีบุคลากรที่เป็นข้าราชการและพนักงานของรัฐ จึงต้องครอบคลุมในส่วนของการเพิ่มคำว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากรัฐวิสาหกิจมีทั้งการใช้เงินของรัฐอุดหนุน และรัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และเมื่อเช่นนี้จะผ่านการกลั่นกรองจากสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติด้วยเช่นกัน

ข้อที่ ๓ พนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานของรัฐที่มักจะมีปัญหาการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง เนื่องจากผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารรัฐวิสาหกิจมาจากข้าราชการระดับสูง และมาจากการแต่งตั้งจากนักการเมืองและทำให้เกิดปัญหาคอร์รัปชัน

ประเด็นที่ ๒ ที่มีการขอแก้ไข คือมาตรา ๒๐๗ ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งมุ่งเน้นในการสร้างระบบคุณธรรมของข้าราชการพลเรือน โดยรายละเอียดปฏิบัติตาม (๑) ให้กรรมการ ๒ ใน ๗ คน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนนั้น ผมขอปรับจาก ๗ คน เป็น ๙ คน ด้วยเหตุผลดังนี้

๑. สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการสรรหาคัดกรองตั้งแต่เริ่มต้นสู่ตำแหน่ง และในขั้นตอนการพิจารณาถอดถอนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๕ ไม่มีบทบาทในการถอดถอน จึงขอเพิ่มคณะกรรมการจากสมัชชาคุณธรรมอีกจำนวน ๒ ท่าน เพื่อสัดส่วนความเป็นกลาง

๒. เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนของบุคคลจากกระทรวงเดียวกัน เนื่องจากตาม (๒) และ (๓) คณะกรรมการจากกระทรวงต่าง ๆ ซึ่งมีมาจากกระทรวงจำนวนมากถึง ๒๐ กระทรวง ทำให้การเลือกจากอดีตปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า และประธานกรรมการจริยธรรมของกระทรวง จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เลือกสัดส่วนคณะกรรมการกระทรวงซ้ำ ๆ แบบเดียวกัน อาจจะทำให้เกิดข้อครหาซึ่งไม่โปร่งใสเกิดขึ้น

ประเด็นที่ ๓ ผมขอปรับแก้ คือมาตรา ๒๐๘ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภาเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ในประเด็นนี้ผมไม่ขอแก้ไขที่ปรากฏในร่างแต่ขอให้ไปกำหนดผูกพันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การประเมินผลงานของมาตรการปฏิบัติงานของประมวลจริยธรรมสมัชชาคุณธรรมที่กำหนดไว้ ผมขอแค่นี้ก่อน

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ สมาชิกคะ ยังมีผู้เหลือที่จะอภิปรายในคืนอีก ๑๑ ท่าน แล้วก็ ๒ ท่าน จะใช้เวลา ๒๐ นาที นั่นก็คือเราจะมีการอภิปรายโดยเวลาทั้งหมด ๑ ชั่วโมง กับ ๕๐ นาที ดังนั้นท่านกรุณารักษาเวลาด้วย ต่อไปขอเชิญท่านกษิดิ์เดชธนทัต เสกขุนทด ค่ะ

นายกษิดิ์เดชธนทัต เสกขุนทด : กราบเรียนท่านประธานสภา ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรม ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผม กษิดิ์เดชธนทัต เสกขุนทด หมายเลข ๐๐๑ จังหวัดนครราชสีมา ในรอบนี้ผมมีเวลา ๑๑ นาที ขออนุญาตอภิปราย ๓ มาตราเชื่อมโยงกัน มาตรา ๒๑๐ มาตรา ๒๑๑ แล้วก็มาตรา ๒๑๕ ก็จะสัมพันธ์กับคำว่า พลเมืองเป็นใหญ่ จากการฟังอภิปรายมาทั้งวันก็จะพูดถึงเรื่องการเมืองเป็นหลัก แล้วก็สาระสำคัญจะอยู่ที่การเมืองแบบเลือกตั้งทั้งนั้น แต่สิ่งหนึ่งที่ผมค้นพบในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คือว่าแท้ที่จริงแล้วมันมีการเมือง ๒ ระบบที่อยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็คือการเมืองแบบการมีส่วนร่วม แล้วก็การเมืองแบบเลือกตั้ง แต่ว่าทั้งสื่อ ทั้งสาธารณะให้ความสำคัญกับการเมืองแบบเลือกตั้งมากที่สุด การเมืองแบบการมีส่วนร่วมมีเยอะแยะมากมายในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมเองผมยินดีกับภาคประชาชนอย่างมาก ๆ ในฐานะที่ทำงานกับภาคประชาชนมายาวนาน สาระสำคัญของฉบับนี้เห็นบทของการเมืองภาคพลเมืองอย่างมากมายตามที่ผมได้อภิปรายไปแล้วรอบแรก ในมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของการเมืองแบบมีส่วนร่วม หรือที่เรียกว่าการเมืองภาคพลเมืองทั้งนั้น สิ่งที่ผมหยิบยกมาตรงนี้ก็คือว่า การเมืองแบบเลือกตั้งจะออกแบบอย่างไรก็แล้วแต่ รัฐธรรมนูญออกแบบอย่างไรก็แล้วแต่ มันไม่สามารถที่จะเข้มแข็งได้ในตัวมัน ถ้าการเมืองภาคพลเมืองยังอ่อนแออยู่ แต่ในขณะเดียวกันผมยังคิดด้วยซ้ำไป ผมยังกลัวด้วยซ้ำไปว่า ถ้าการเมืองแบบเลือกตั้งเข้มแข็งพลเมืองยิ่งอ่อนแอ เพราะฉะนั้นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ตามทุกมาตราที่ว่าพลเมืองเป็นใหญ่ ผมยังมีความเชื่อว่าถ้าพลเมืองมีความเข้มแข็ง พลเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองมันจะทำให้การเมืองระดับบนมันเข้มแข็งไปในตัว การที่บอกว่าพรรคการเมืองเข้มแข็ง ไม่ได้แปลว่าพลเมืองข้างล่างเข้มแข็ง เพราะฉะนั้นผมพยายามที่จะจับตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สำหรับครั้งนี้ผมอภิปราย ๓ มาตรา

มาตรา ๒๑๐ พูดถึงเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างราชการ นักการเมือง ประชาชน รัฐธรรมนูญฉบับนี้พูดถึงหมวด ๖ เห็นพื้นที่ของภาคพลเมืองอย่างมาก คำว่า พื้นที่ของภาคพลเมือง วันนี้ผมอภิปรายรอบแรกรอบหนึ่งว่ามันเป็นโครงสร้างใหม่ของการจัดความสัมพันธ์ใหม่ของการเมืองประเทศไทย เป็นโครงสร้างที่บอกว่าพื้นที่ทางการเมืองของภาคพลเมืองมีมากขึ้น ถ้าพื้นที่ทางการเมืองของภาคพลเมืองมีมากขึ้น ภายใต้โครงสร้างนี้มันจะเป็นโครงสร้างที่สมดุลขึ้นมาทันที ผมไปดูที่มาตรา ๒๑๐ พลเมืองย่อมมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดไว้ ๓ วงเล็บ

(๑) เรื่องให้ข้อมูล

(๒) การมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) ตรวจสอบติดตาม แล้วก็การปฏิบัติงานของรัฐ

ใน ๓ วงเล็บนี้ผมว่ามีนัยสำคัญอยู่ตรงที่ว่า ตามกฎหมายบัญญัติ ตามกฎหมายบัญญัติตรงนี้ก็คือ คำว่า ประชาชน นัยความหมายอันนี้คือว่า ถ้าประชาชนยังเป็นปัจเจกภายใต้มาตรา ๒๑๐ ถ้าประชาชนเป็นปัจเจกอยู่ไม่เป็นสมัชชาพลเมือง ไม่เป็นสภาพลเมือง มันก็จะทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม จะทำอย่างไรให้ภาคการเมือง ภาคประชาชนไปมีพื้นที่ ----------

เพราะฉะนั้นสาระสำคัญผมให้ความสำคัญตรงที่ว่าการจัดรูปองค์กรของภาคพลเมืองในการที่จะมีสถานะภายใต้โครงสร้างรัฐ ราษฎร์ แล้วก็การเมือง ซึ่งมีสถานะ ๓ อย่างเท่ากันในการกำหนด อันนี้คือประการที่ ๑ ที่ผมคิดว่าเป็นสาระสำคัญที่เป็นการจัดความสัมพันธ์ใหม่ของโครงสร้างทางการเมือง แปลว่ายกระดับการเมืองของภาคพลเมืองขึ้นมาเทียบกับสถานะการเมืองของนักการเมือง และการเมืองของราชการประจำ ซึ่งข้าราชการประจำนัยมันก็คือการเมือง เพราะฉะนั้นถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ยกสถานะการจัดรูปองค์กรของภาคประชาชนเป็นองค์กร ไม่ใช่เป็นเพียงแค่บอกว่าหน่วยงานนี้เชิญประชาชนจำนวนนี้ จำนวนนี้ไปร่วมแค่นั้นไม่พอ ต้องมีความเป็นองค์กร

ในมาตรา ๒๑๑ ที่บอกว่า การกระจายอำนาจและการบริหารราชการแผ่นดินรัฐต้องให้ความอิสระแก่องค์กรบริหารท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ในความหมายตรงนี้เองพูดถึงเรื่องว่าสามารถให้มีรูปแบบการบริหารท้องถิ่นได้ นัยความหมายนี้ถ้าบอกว่าพลเมืองเป็นใหญ่ผมกลับมองว่าคำว่า องค์กรท้องถิ่นมันคือองค์กร แต่ในความหมายของผมคือว่ามาตรานี้น่าจะบอกถึงเรื่องของท้องถิ่น ขนาดของท้องถิ่น ท้องถิ่นนี้มีความพร้อมประชาชนมีฉันทามติร่วมกันว่าพร้อมที่จะเปลี่ยนการปกครองตนเองไปสู่การจัดการตนเอง ไม่น่าจะใช้คำว่า เพียงแค่บอกว่า องค์กรบริหารท้องถิ่นเท่านั้น ถ้าพูดถึงองค์กรบริหารท้องถิ่นมันเป็นเรื่องขององค์กรในการบริหารกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่ทำอย่างไรถึงจะแก้ตรงที่บอกว่ารัฐต้องให้ความอิสระแก่ท้องถิ่น ผมขออนุญาตตัดคำว่า องค์กร อันนี้คือมาตรา ๒๑๑

ส่วนในมาตรา ๒๑๕ ตรงนี้ระบุไว้ว่า พลเมืองอาจรวมกันเป็นสมัชชาพลเมือง จากบทเรียนประสบการณ์ที่ผมได้มีโอกาสได้ไปพูดคุยกับพี่น้องประชาชนทั้ง ๗๗ จังหวัด ประชาชนโดยส่วนใหญ่ก็จะบอกว่าอยากได้สภาพลเมือง แต่ในรัฐธรรมนูญบอกว่าเป็นสมัชชาพลเมือง โอเคครับ บทเรียนประสบการณ์ตรงนี้มีหลายที่ที่ได้ทำงานร่วมกันมาหลายสิบปี ไม่ว่าจะเป็นสถาบันพระปกเกล้าเองทำการเมืองภาคพลเมือง สช. ก็ทำ สภาพัฒนาการเมืองก็ทำ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนก็ทำ สภาเกษตร กองทุนฟื้นฟูทำล้วนแล้วแต่มีความเป็นการเมืองภาคพลเมืองทั้งนั้น

ในมาตรา ๒๑๕ ในความหมายของผมก็คือว่าจะทำอย่างไรให้เกิดความเป็นสภาของภาคพลเมือง ที่เป็นองค์กรในการที่จะร่วมกับท้องถิ่น แล้วก็กำหนดการจัดการตนเอง นั่นก็คือแปลว่ามาตรา ๒๑๐ มาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๑๕ นัยความสัมพันธ์ก็คือว่าถ้าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ราษฎร์ แล้วก็นักการเมืองยังเป็นรูปของปัจเจก อย่างไรก็แล้วแต่การเมืองภาคพลเมืองก็ยังอ่อนแอ ฉะนั้นในมาตรา ๒๘ บอกชัดเจนว่า องค์กรภาคพลเมืองจะเกิดขึ้นหลากหลายองค์กรมากเลย ในความหลากหลายองค์กรสัมพันธ์มาตรา ๒๑๐ มาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๑๕ ตรงนี้ มันจะมีนัยความสัมพันธ์ว่าสถานะของการเมืองภาคพลเมืองมันจะมีสูงขึ้น การสูงขึ้นไม่ใช่แปลว่า วันนี้ พรุ่งนี้องค์กรภาคประชาชนจะสามารถสร้างสมัชชาขึ้นได้ สร้างสภาขึ้นได้ในทันทีทันใด แต่บทเรียนประสบการณ์ที่มีการทำงานร่วมกันมากับองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ มันมีหลายจังหวัดที่ขยับเรื่องนี้ มีหลายองค์กรหลายพื้นที่ตั้งแต่ระดับตำบลที่เคลื่อนโดยสภาองค์กรชุมชน ระดับจังหวัดก็เคลื่อนโดยสภาพัฒนาการเมือง มีสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในการเคลื่อนด้วย

ในมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ บอกชัดเจนอยู่แล้วว่า การเมืองภาคพลเมืองที่ยังไม่มีความพร้อม รัฐต้องพัฒนาความเข้มแข็งให้กับการเมืองภาคพลเมือง เพราะฉะนั้นถ้ามันจัดความสัมพันธ์กันตรงนี้ได้ผมมีความเชื่อ แล้วก็การเมืองภาคพลเมืองจะเป็นคำตอบสำคัญสำหรับการเมืองแบบเลือกตั้ง เปิดพื้นที่ให้พลเมืองได้ลุกขึ้นมาในการรับผิดชอบท้องถิ่นตัวเอง

เปิดพื้นที่ให้กับภาคประชาสังคมได้มาร่วมกับภาคพลเมืองต่าง ๆ ในการมาออกแบบไปสู่การปกครองตนเอง การจัดการตนเอง ทั้งนี้ทั้งนั้นอยู่ภายใต้ข้อบังคับประการหนึ่ง เพียงแต่ว่าทำอย่างไรให้ภาคประชาชนลุกขึ้นมาเป็นเจ้าภาพมากขึ้น ไม่ใช่สถานะเพียงแค่เข้ามาร่วมรัฐแล้วก็การเมืองเท่านั้น ถ้านัยพูดคำว่า ท้องถิ่นหรือแอเรีย เบสด์ (Area based) เป็นตัวตั้งรัฐที่จะเข้าไปทำงานด้วยต้องฟังเสียงประชาชน ไม่ใช่แปลว่าให้ประชาชนมาบอก ไม่ได้แปลว่าประชาชนต้องไปช่วยรัฐ ช่วย ๆ มันเหมือนสถานะที่ประชาชนมันเพิ่มจากการขอแล้วมาช่วยแค่นั้นเอง ถ้าให้ประชาชนเป็นหลักในการออกแบบ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาของตัวเอง ออกแบบว่าทรัพยากรนี้จะจัดการอย่างไร ออกแบบว่าระบบน้ำตรงนี้จะทำอย่างไร ระบบดินตรงนี้จะทำอย่างไร แล้วหน่วยงานรัฐที่ลงไปในท้องถิ่น หน่วยงานภูมิภาคที่ลงไปที่ระดับจังหวัดก็เอาแผนพัฒนาตรงนี้มาทำงานร่วมกัน ในความหมายตรงนี้ก็คือว่า ใน ๑ ท้องถิ่น ๑ จังหวัด มันเป็นแผนพัฒนาฉบับเดียวกันได้ไหม ที่มันเป็นแผนพัฒนาที่เกิดขึ้นจากภาคพลเมืองจริง ไม่ใช่แผนพัฒนาที่เกิดขึ้นจากเวทีตรงนี้ สภาแห่งนี้ภาคประชาชนเท่านั้นที่รู้ว่ามันควรจะออกแบบอะไร มันควรที่จะกำหนดอย่างไรในชะตาชีวิตของเขา แรงงานจะวางแผนอย่างไร การศึกษาจะวางอย่างไร ทรัพยากรจะวางอย่างไร น้ำตรงไหนมันขาดบ้าง ถ้าแผนตรงนั้นมันเกิดขึ้นมาจากภาคประชาชนจริง ๆ นี่ละคือสภาพลเมือง นี่ละคือสภาของการเปลี่ยนแปลง มันคือการเมืองที่พูดคำว่าปากท้อง ไม่ใช่การเมืองที่ว่าด้วยเรื่องอำนาจอย่างเดียว การเมืองแบบเลือกตั้งที่เป็นอำนาจไม่มีทางที่จะไปทำให้การเมืองภาคพลเมืองที่เรียกว่า ปากท้องสำเร็จได้ครับ ขอบคุณมากครับท่านประธาน

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านขจัดภัย บุรุษพัฒน์ ค่ะ

นายขจัดภัย บุรุษพัฒน์ : ท่านประธาน แล้วก็สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่านครับ ผมสังเกตดูช่วงบ่ายนี้จนกระทั่งถึงกลางคืนยังไม่มีผู้อภิปรายท่านใดขอบคุณกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมขอถือโอกาสนี้ขอบคุณท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านที่ได้ทำงานด้วยความเหนื่อยยาก แล้วก็จนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงลงไปได้ด้วยดี แถมยังได้มีความพยายามที่จะชี้แจงทำความเข้าใจและไขข้อข้องใจในประเด็นต่าง ๆ ด้วยความอดทนอดกลั้น ด้วยความหนักแน่นมั่นคงไม่หวั่นไหว ผมขอเป็นกำลังใจให้ท่านประธานครับ ผมดีใจแล้วก็พอใจอย่างยิ่งที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรม

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ กนกวรรณ ๘๑/๒

ในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการดังปรากฏอยู่ในหมวด ๖ มาตรา ๒๐๗ ตลอดระยะเวลา ๔๐ ปี ที่ผมทำงานให้กับสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทยและมูลนิธิพัฒนาข้าราชการ ได้พยายามต่อสู้เพื่อให้ระบบคุณธรรมมีค่ามีความหมาย แต่ก็ถูกบ่อนทำลายโดยระบบอุปถัมภ์ของนักการเมืองที่ขาดคุณธรรมมาโดยตลอดเช่นกัน จนบางครั้งมีความรู้สึกว่าข้าราชการดี ๆ คงจะไม่มีโอกาสต้านทานอำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองได้ต่อไปแล้ว ท่านประธานครับ คุณธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมที่บ้านเมืองเราเผชิญอยู่ในขณะนี้ ทุกวันนี้ปัญหาทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองไม่ว่าจะเป็นเรื่องไหน ปัญหาใดตั้งแต่ระดับชุมชนจนกระทั่งถึงระดับชาติล้วนเกิดจากคนที่รู้ดี รู้ชั่ว กันทั้งนั้น แต่เป็นคนที่รู้ดีแล้วไม่ทำดี รู้ชั่วแล้วไม่เว้นชั่ว ทั้งนี้และทั้งนั้นก็เพราะคนเหล่านี้ขาดคุณธรรม ไม่ค่อยมีเหตุผล เชื่อคนง่าย อยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม มุ่งผลประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง ----------

- ๘๒/๑

หากผู้นำทางการเมืองไม่มีคุณธรรมในหัวใจ ความเลวร้ายย่อมเกิดขึ้นในบ้านเมืองอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผมจึงดีใจที่ได้เห็นสมัชชาคุณธรรมปรากฏอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ครับ ขณะเดียวกันระบบคุณธรรมก็มีความสำคัญอย่างยิ่งในแวดวงราชการ เพราะความมุ่งมาดปรารถนาของผู้ที่เข้ามารับราชการทำงานรับใช้ชาติบ้านเมืองก็คือความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หากการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งถูกแทรกแซงโดยนักการเมืองที่ไร้คุณธรรม ทำให้คนดี คนมีความรู้ ความสามารถ ถูกมองข้ามไป ไม่ได้รับการพิจารณาอย่างที่ควรจะเป็น ย่อมทำให้คนดีเกิดความท้อถอยหมดกำลังใจ ผลเสียหายย่อมจะเกิดขึ้นกับบ้านเมืองอย่างหนีไม่พ้นครับ ท่านประธานครับ ในช่วง ๑๒ ปีที่ผ่านมาระบบคุณธรรมได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงที่สุด จนทำให้เกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการเกือบจะไม่มีความหมาย เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลครั้งใด ไม่ว่าพรรคไหนจะมาเป็นรัฐบาล การโยกย้ายข้าราชการระดับสูงเกิดขึ้นเป็นประจำ หากการโยกย้ายสลับตำแหน่งเพื่อให้เกิดผลดีต่องานก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ส่วนใหญ่แล้วการโยกย้ายข้าราชการระดับสูงของนักการเมืองเป็นเรื่องผลประโยชน์แอบแฝงทั้งสิ้น โดยนำผู้ที่นักการเมืองรู้จักเป็นการส่วนตัว มีความไว้เนื้อเชื่อใจ สั่งให้ทำอะไรก็ได้ มาลงในตำแหน่งสำคัญ ๆ แล้วนำคนดีมีความรู้ ความสามารถ สั่งให้ทำอะไรที่ไม่ถูกต้องก็ไม่ยอมทำ ไปลงในตำแหน่งประจำหรือตำแหน่งที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น ตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำ ซึ่งดูก็เท่ดี แต่ไม่มีงานทำ ข้าราชการระดับปลัดกระทรวงท่านหนึ่งได้เล่าประสบการณ์อันขมขื่นให้ฟัง บอกว่าได้ทำหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยไม่มีขาดตกบกพร่อง วันดีคืนร้ายถูกย้ายไปเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ได้มีการชี้แจงต่อสื่อมวลชนถึงเหตุผลในการย้ายว่าตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีมีความสำคัญมาก ต้องอาศัยผู้รอบรู้ผู้มีประสบการณ์เพื่อนายกรัฐมนตรีจะได้ปรึกษาหารือในเรื่องสำคัญ ๆ ของบ้านเมือง แต่ปรากฏว่าไปนั่งเป็นที่ปรึกษา ๒ ปีกว่าไม่ปรึกษาแม้แต่คำเดียวครับ ไม่มีงานให้ทำแม้แต่ชิ้นเดียว ท่านลองคิดดูสิครับ คนที่เคยทำงานเพื่อชาติบ้านเมืองมาโดยตลอด แต่ถูกสั่งให้ไปนั่งอยู่เฉย ๆ มันจะมีความอึดอัดคับข้องใจมากแค่ไหนครับ ด้วยเหตุนี้การมีบทบัญญัติในมาตรา ๒๐๗ ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสาระสำคัญมาตรานี้มีความมุ่งหมายให้การแต่งตั้งข้าราชการตำแหน่งปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวงต้องใช้ระบบคุณธรรม ท่านประธานครับ ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งในเนื้อหาสาระของมาตรานี้ที่จะให้การสรรหาข้าราชการระดับปลัดกระทรวงเป็นไปตาม

ระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง และเชื่อว่าถ้าได้มีการใช้หลัก ใช้กลไกหรือมาตรการอื่นใดที่จะทำให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการทุกระดับเป็นไปตามระบบคุณธรรมได้จริง ๆ แล้ว ต่อไปเราคงจะไม่ได้ยินวลีที่ว่า ได้ดีเพราะพี่ให้ มีแต่จะได้ยินคำว่า ได้ดีเพราะฝีมือ แทน อย่างไรก็ตามครับ ผมมีความเห็นเพิ่มเติมว่าข้าราชการระดับอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด และตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมานักการเมืองที่มีอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นพรรคไหนก็ตามครับ ได้เข้ามาก้าวก่ายแทรกแซงการแต่งตั้ง โยกย้าย ข้าราชการระดับนี้มากที่สุด สร้างผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อระบบคุณธรรม อีกทั้งยังนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน สร้างความเสียหายมากมายต่อบ้านเมือง ----------

ด้วยเหตุนี้ผมจึงขอเสนอให้มีการกำหนดกลไกในการแต่งตั้งข้าราชการระดับอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือตำแหน่งที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นเดียวกัน โดยเพิ่มเติมขึ้นอีกมาตราหนึ่งซึ่งจะมีเนื้อหาสาระคล้ายคลึงกับมาตรา ๒๐๗ ท่านประธานครับ ผมเชื่อมั่นว่าการทำให้ระบบคุณธรรมได้รับความเชื่อถือเป็นที่พึ่งพาของข้าราชการอย่างแท้จริง จะเป็นการปลูกจิตสำนึกข้าราชการให้มีความภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรีที่ได้เข้ามาทำงานเพื่อบ้านเมือง รับใช้เบื้องยุคลบาท เป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องทำงานด้วยความทุ่มเทเสียสละ ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต กล้าคิดกล้าทำ ดำรงความถูกต้องเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้เป็นหลักของบ้านเมืองนำความอยู่ดีมีสุขมาสู่ประชาชนและชาติบ้านเมืองอย่างวัฒนาถาวรสืบไป ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบพระคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณหมอพลเดช ปิ่นประทีป ค่ะ

นายพลเดช ปิ่นประทีป : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และท่านสมาชิก สปช. ที่เคารพทุกท่านครับ ผม พลเดช ปิ่นประทีป สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ด้านบริหารราชการแผ่นดิน ท่านประธานครับ ในภาพรวมของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทั้งฉบับ ผมได้พยายามตรวจสอบกับข้อเสนอที่เป็นลายลักษณ์อักษรของกรรมาธิการ สปช. ทั้ง ๑๘ คณะโดยละเอียด ที่ทั้ง ๑๘ คณะได้ส่งมอบให้กับคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมอยากจะเรียนท่านประธานผ่านไปถึงพี่น้องประชาชนที่ฟังอยู่ทางบ้านด้วยว่า ในความเห็นของผม ผมเห็นว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญชุดนี้มีความสมารถที่จะนำเอาเจตนารมณ์ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาสาระที่เป็นข้อเสนอของกรรมาธิการทั้ง ๑๘ คณะไปได้ค่อนข้างครบถ้วน ดังนั้นในภาพรวมนั้นผมเองมีความพอใจสำหรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างน้อยระดับสัก ๙๐ เปอร์เซ็นต์ ในความเห็นส่วนตัว ท่านประธานครับ เนื่องจากว่ามีเวลาที่จำกัดตัวผมเองจะขออภิปรายในเนื้อหาที่จะเติมเต็มมุมมองต่าง ๆ ทั้งหลายในหมวด ๖ แล้วก็บางส่วน ถ้ามีเวลาอาจจะต่อไปหมวด ๗ โดยที่จะขอเพ่งไปที่มาตราอยู่ ๓ มาตรา คือ มาตรา ๒๐๗ มาตรา ๒๐๙ แล้วก็มาตรา ๒๑๒

ท่านประธานครับ ในมาตรา ๒๐๗ ในมาตรานี้มีประเด็นที่สำคัญอยู่ ๒ เรื่อง

เรื่องแรกคือเรื่องของการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนว่าต้องใช้ระบบคุณธรรม เรื่องนี้ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง และจะขอขยายความครับ

ส่วนเรื่องที่ ๒ มีอีกประเด็นหนึ่ง คือว่าจัดให้มีคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม สำหรับตำแหน่งปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าตำแหน่งปลัดกระทรวง ในเรื่องนี้ผมเห็นต่างครับ และจะขออธิบาย ท่านประธานครับ คำว่า คุณธรรม ในภาษาไทยที่เรานิยมมาใช้ในเชิงนี้ ผมเห็นว่ามันมีคำที่สอดคล้องใกล้กับคำที่เป็นภาษาอังกฤษอยู่ ๒ คำ คำที่ ๑ คือคำว่า เมอริท (Merit) คำที่ ๒ คือคำว่า เวอร์จู (Virtue) ในคำว่า เมอริท นั้นในส่วนตัวผมเองผมชอบใช้แทนคำว่า คุณธรรม ความสามารถ ซึ่งน่าจะตรงกับความหมายของระบบคุณธรรมตามร่างมาตรานี้ ส่วนคำว่า เวอร์จู นั้น ผมชอบใช้คำว่าเป็นเรื่องของคุณธรรมความดีหรือว่าคุณธรรมจริยธรรมอย่างที่เราใช้กันในสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ ทั้งระบบคุณธรรม ความสามารถ และระบบคุณธรรม จริยธรรม เป็นหลักการที่ดี เป็นหลักการสำคัญที่ควรจะเป็นหลักยึดสำหรับงานบุคลากรในทุกระดับของทุกองค์กรทั้งงานด้านบริหารบุคคล หรือที่เรียกว่าเอชอาร์เอ็ม (HRM) แล้วก็งานพัฒนาบุคลากรที่เรียกว่าเอชอาร์ดี (HRD) ท่านประธานครับ อย่างไรก็ตาม ๒ คำนี้ มันมีส่วนที่แตกต่างกัน ดังนั้นความแตกต่างนี้ก็ต้องการวิธีการทำงานในการที่จะสนับสนุนส่งเสริมต่าง ๆ ทั้งหลายที่แตกต่างกันครับ

อย่างแรกคำว่า เมอริท นั้น หรือว่าระบบคุณธรรมความสามารถเป็นเรื่องที่ต้องพิทักษ์ปกป้อง โพรเทคท์ (Protect) โดยหน้าที่ในการพิทักษ์ปกป้องนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและผู้นำขององค์กร ต้องใช้ความกล้าหาญทางจริยธรรมในการที่จะป้องกันไม่ให้คนภายนอกเข้ามาทำลายจนก่อความเสียหาย หรือเกิดความไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการผู้น้อย ในขณะเดียวกันผู้นำเองก็ต้องไม่ทำลายหลักการและระบบเสียเอง แต่เป็นที่น่าเสียดายครับในระบบราชการของเราในปัจจุบันนี้ความเสื่อมและความอ่อนแอได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องแล้วก็เสื่อมลงไปมาก ผู้บริหารสูงสุดเองก็ไม่สามารถที่จะช่วยใครได้ในขณะนี้ ในสถานการณ์ตัวเองก็ยังช่วยตัวเองไม่ได้เลย ข้าราชการผู้น้อยเองก็หมดพลังที่จะปกป้องตัวเอง ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าเหตุปัจจัยที่เป็นเรื่องภายในของระบบราชการเองเป็นสำคัญ ซึ่งเรื่องนี้เป็นที่น่าเสียดายว่าเรามักจะไม่ค่อยกล่าวถึงกัน เราเอาแต่ชี้ออกไปนอกตัวว่านักการเมืองรังแก ในขณะเดียวกันภายในระบบราชการเองก็ไม่สามารถจะปกป้องลูกน้องได้ในเรื่องของเมอริท ซิสเต็ม (Merit system) ดังนั้นปัญหาเรื่องนี้จะต้องใช้การเรียกว่าฟื้นฟูวัฒนธรรมองค์กร ความเข้มแข็ง ระบบคุณค่าต่าง ๆ ทั้งองคาพยพอย่างจริงจังถึงจะสามารถปกป้องปกปักษ์รักษาระบบที่เรียกว่าเมอริท ซิสเต็ม นี้ได้

ในส่วนอีกส่วนหนึ่งคือเรื่องของเวอร์จู หรือคุณธรรมจริยธรรมนั้นมันแตกต่างครับเรื่องนี้ต้องใช้วิธีการส่งเสริมในการปลูกฝัง ในการอบรมบ่มสอน ในการกล่อมเกลาทางสังคมในเรื่องของการทำตัวเป็นแบบอย่างซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการกำกับดูแลมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งงานเหล่านี้จะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง อย่างต่อเนื่องทั้งภายในองค์กรเองในทุกระดับและต่อสังคมภายนอกด้วย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถาบันหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและดำเนินการอย่างมียุทธศาสตร์ ทั้งองค์กรทางด้านศาสนา องค์กรวิชาชีพ ส่วนราชการต่าง ๆ ภาคธุรกิจ องค์กรอิสระ รวมทั้งสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติที่กำลังจะเกิดขึ้น

ทีนี้กลับมาที่มาตรา ๒๐๗ นี้ ดูเหมือนว่าท่านกรรมาธิการ ในเรื่องนี้ผมมองว่าคณะกรรมาธิการท่านจะมีสมมุติฐานที่แคบไป สมมุติฐานที่ว่านั้นผมเข้าใจผิดหรือถูกไม่ทราบผมคิดว่าที่สมมุติฐานของคณะกรรมาธิการน่าจะเป็นว่าปลัดกระทรวงเป็นผู้บริหารตำแหน่งสูงสุดของส่วนราชการเป็นเสมือนยอดของพระเจดีย์ ตรงจุดนี้คณะกรรมาธิการคงคิดว่าเป็นปมเงื่อนสำคัญที่สุดในการปกป้องคุ้มครองระบบคุณธรรมความสามารถของข้าราชการพลเรือน

และถ้าหากปกป้อง ป้องกันไม่ให้มีการเมืองเข้ามาก้าวก่ายได้ทุกอย่างภายในกระทรวงจะดีขึ้น จึงถึงขั้นที่ลงทุนบรรจุเอาเรื่องนี้เข้าไว้ในรัฐธรรมนูญและมีการตั้งองค์กรอิสระใหม่ขึ้นมาเป็นการเฉพาะ แต่ผมมีความคิดเห็นต่าง ผมคิดว่าแม้มีการตั้งองค์กรนี้ขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองจากยอดพระเจดีย์ก็ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาความอ่อนแอทางคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งความอ่อนแอมันลุกลามไปทั้งองคาพยพของเจดีย์แล้ว ตรงนี้ผมมีความเชื่อว่า ถ้าหากว่าจะทำให้มีระบบคุณธรรม จริยธรรมเมอริท ซิสเต็ม กลับคืนมาได้ ผมคิดว่ามีแต่ว่าจะต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งขึ้นมาจากฐานราก ตรงนี้จะเป็นสมมุติฐานที่ต่างกัน ด้านหนึ่งคณะกรรมาธิการคิดว่าจะต้องทำจากยอด ปกป้องจากยอด เสร็จแล้วทุกอย่างภายในองคาพยพจะดีเอง แต่ผมคิดว่ามันจะต้องสร้างความแข็งแรงขึ้นมาจากข้างล่าง ดังนั้นลงทุนทั้งทีในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมจึงมีข้อเสนอว่า ในมาตรานี้น่าจะขยายไปสู่เป้าหมายที่ใหญ่กว่าโดยเปลี่ยนยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพิทักษ์ปกป้องระบบคุณธรรมความสามารถในระบบข้าราชการพลเรือนเสียใหม่ จากเดิมเพียงแค่ตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาดูแลที่ยอดพระเจดีย์อยากให้ปรับมาเป็นการปฏิรูประบบคุณธรรมของส่วนราชการแบบทั่วด้าน โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายข้าราชการระดับล่างลงมาจนถึงฐานข้างล่าง ----------

กล่าวอย่างเป็นรูปธรรมก็คือว่า ควรจะต้องไปเสริมสร้างพลังงานความเข้มแข็งหรือสเตร็งเทน (Strengthen) ให้กับกลไกที่เรียกว่า คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ที่ปัจจุบันมีอยู่แล้วในทุกกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ทั้งหลาย ตรงนี้ให้สามารถทำงานได้อย่างกว้างขวาง แข็งแรง และหวังผลสำเร็จได้จริง ดังนั้นในเรื่องนี้สำหรับมาตรานี้ ผมคิดว่าน่าจะเลิกไปก่อนครับ แต่ขณะเดียวกันไม่ได้ทิ้ง ควรจะไปบรรจุในรัฐธรรมนูญในส่วนที่เป็นการปฏิรูป แล้วก็ทำให้เป็นเป้าหมายที่ใหญ่กว่าคือการปฏิรูประบบคุณธรรม จริยธรรมทั้งระบบ โดยเน้นที่ฐานรากขึ้นมาไปถึงยอด จะรักษายอดได้ แล้วก็ในขณะเดียวกันถ้าทำเช่นนี้ก็จะสามารถขยายไปถึงข้าราชการในส่วนอื่นอย่างที่ท่านเบญจวรรณได้มีข้อเสนอ สามารถทำในเรื่องอื่นได้ด้วย แทนที่จะทำแคบเฉพาะข้าราชการพลเรือน ผมคงจะมีเวลาอยู่เท่านี้คงหมดแล้ว แต่ผมยังมีสต็อก (Stock) อยู่อีก ๑๐ นาที จะขอเอาไว้ในเรื่องของการปฏิรูป ขอบคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ต่อไปขอเชิญท่าน พลเอก ภูดิศ ทัตติยโชติ เชิญค่ะ

พลเอก ภูดิศ ทัตติยโชติ : เรียนท่านประธานครับ และท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และเพื่อนสมาชิก ผม พลเอก ภูดิศ ทัตติยโชติ สมาชิก สปช. หมายเลข ๑๖๕ ก่อนที่ผมจะอภิปรายในหัวข้อที่ได้แจ้งไว้ก็คือในภาค ๒ หมวด ๖ ว่าด้วยเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างข้าชาการ นักการเมือง แล้วก็ประชาชน ผมก็อยากจะขออนุญาตที่จะกล่าวถึงรัฐธรรมนูญในภาพรวม ๆ เสียก่อน โดยจะกล่าวถึงในเรื่องเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนี้ที่เราจะสร้างให้พลเมืองเป็นใหญ่ เนื่องจากว่าที่จำเป็นจะต้องกล่าวย้อนกลับไปถึงตัวรัฐธรรมนูญนั้น ก็เนื่องจากว่าในหมวด ๖ นี้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ พลเมือง แล้วก็ประชาชน จึงต้องขออนุญาตว่ามีความจำเป็นต้องกล่าวย้อนไปบ้างในประเด็นที่ผมจะพูดถึงดังที่กล่าวมาแล้วก็คือในเรื่องเจตนาที่จะเสริมสร้างให้พลเมืองเป็นใหญ่นั้น ก็อยากจะเรียนว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่เรียกได้ว่า เป็นความคาดหวังของประชาชนเป็นอย่างสูง เนื่องจากว่าวิกฤติต่าง ๆ หลาย ๆ ด้านที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ มันก็ส่งผลกระทบไปถึงเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ แล้วก็สังคม จึงมีความจำเป็นจะต้องเกิดปฏิรูปประเทศอย่างขนานใหญ่ แล้วพวกเราจำนวนนี้ก็ได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาทำหน้าที่ในสภาแห่งนี้ ถ้าเราไปอ่านดูในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จะกล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้กล่าวไว้ชัดเจนในหลายประเด็น

ก็จะไม่ขอกล่าวแต่ว่าสุดท้ายปลายทางก็คือต้องการที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน แล้วก็ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างยั่งยืน อันนี้เป็นประเด็นที่เจตนาสุดท้ายที่ตัวรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวได้กล่าวเอาไว้ ต่อมาท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ได้แถลงถึงแนวคิดในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยมีเจตนาหลัก ๆ อยู่ ๔ ประการ ประการแรกก็คือว่า สร้างให้พลเมืองให้เป็นใหญ่ ประการที่ ๒ ก็คือเรื่องการเมืองใสสะอาดและสมดุล ประการที่ ๓ ก็คือหนุนสังคมให้เป็นธรรม ประการที่ ๔ นำชาติสู่สันติสุขและยึดเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในที่นี้วันนี้ก็จะขอกล่าวเฉพาะเรื่องของการสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ จะเห็นได้ว่าเจตนาของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่จะสร้างให้พลเมืองเป็นใหญ่นั้น จะปรากฏให้เห็นชัดเจนตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คือว่า เราจะเห็นได้ว่าได้เกิดองค์กรใหม่ ๆ ขึ้นหลายองค์กร อาทิเช่น สมัชชาพลเมืองตามมาตรา ๒๑๕ สภาตรวจสอบภาคประชาชนตามมาตรา ๗๑ สมัชชาคุณธรรม ซึ่งไปยึดโยงกับสมัชชาระดับพื้นที่ตามมาตรา ๗๔ อันนี้ยังไม่นับรวมองค์กรอื่น ๆ ที่จะตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ แล้วก็ที่เห็นชัด ๆ แล้วผมเห็นว่ามีความสำคัญอันหนึ่ง ก็คือเรื่ององค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นต้น ----------

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ สิริพร ๘๖/๑

เมื่อ ๒ วันนี้ผมได้มีโอกาสเปิดดูในไลน์ของ สปช. เรา แล้วก็ได้เห็นเพื่อนสมาชิกท่านหนึ่งได้โพสต์ (Post) ข้อความอันหนึ่งซึ่งน่าสนใจ แต่ว่ารู้สึกสะเทือนใจต่อข้อความที่ปรากฏในนี้ ข้อความนี้ก็คือว่าสื่อวิจารณ์ พลเมืองเป็นใหญ่เป็นแค่วาทกรรม อันนี้มันก็รู้สึกสะเทือนใจเหมือนกัน เพราะผมเองนั้นก็เห็นด้วย แล้วก็เห็นในเจตนาดีของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่าที่อยากจะสร้างให้พลเมืองเป็นใหญ่ ผมเองก็ไม่ได้อยากจะให้เป็นแค่วาทกรรมที่เพราะ เสนาะหู ฟังแล้วดูดี แต่ว่าไม่เป็นมรรคเป็นผล เพราะจริง ๆ แล้วในทัศนะของผมนั้น เจตนาที่ประชาชนเป็นใหญ่ก็คือว่าประชาชนเป็นใหญ่ในฐานะที่เขาเป็นเจ้าของประเทศ เพราะฉะนั้นเขาจะต้องมีความตระหนักในความรู้ถึงหน้าที่ของตนเอง รู้ในสิทธิ มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึก แล้วก็รู้จักพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คำว่า พลเมืองเป็นใหญ่ ถ้าพลเมืองไม่พร้อมจะเป็นใหญ่ก็เป็นเรื่องที่น่ากลัวเหมือนกัน ถ้าพลเมืองไม่มีสิ่งที่ผมได้กล่าวไปแล้วคือ หน้าที่ สิทธิ ไม่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้มันก็อาจจะมีบางท่าน เพื่อน ๆ ภายนอกก็เคยแซวผมว่ามันก็เสมือนว่าให้คนป่าได้ปืนนั่นเอง แต่ผมก็ไม่คาดหวัง คงจะเป็นคำพูดเล่น ๆ แต่คงไม่อยากให้เป็นอย่างนั้น แล้วก็ไม่อยากให้มีใครมาปรามาสสิ่งเหล่านี้ อยากจะเรียนท่านประธานไปยังท่านสมาชิกที่เคารพทุกท่านว่า ในอดีตที่ผ่านมานั้นเราก็มีการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ผู้แทนของประชาชน หรือในปัจจุบันเราเรียกว่า พลเมือง ก็สุดแล้วแต่ ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในสภาผู้แทนราษฎร มาทำหน้าที่ใน ๒ หน้าที่ที่เราเรียกว่า ฝ่ายนิติบัญญัติ อีกฝ่ายหนึ่งเราก็เรียกว่า เป็นฝ่ายบริหาร แต่รวม ๆ แล้วถึงจะมีหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร ต่อมาเราก็เรียกตัวแทนของพลเมืองเหล่านั้นว่าเป็นนักการเมือง ไป ๆ มา ๆ ตัวแทนพลเมืองเหล่านี้เราก็เกิดความหวาดระแวง แล้วก็รู้สึกว่าพลเมืองที่เป็นตัวแทนของพลเมืองส่วนใหญ่นั้นเป็นอะไรที่น่ากลัว มีการมุ่งหวังในเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของพลเมืองหรือผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม เราก็เลยได้มีการบัญญัติอะไรต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย ที่พูดนี่ไม่ใช่ว่าไม่เห็นด้วยที่จะสร้างให้ประชาชนเป็นใหญ่ เดี๋ยวบทสรุปคงมีข้อเสนอแนะอะไรบางประการที่เป็นประโยชน์ วันนี้เราก็กำลังจะเลือกพลเมืองเข้ามาทำหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ก็คือที่เรามักจะเรียกว่าภาคพลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลการบริหารจัดการในภาคส่วนต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด มีการตรวจสอบอะไรหลายอย่างตามที่ปรากฏตามมาตราต่าง ๆ ทีนี้ประชาชนทั้งสิ้นคงไม่สามารถจะเข้ามาทำหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ ในภาคพลเมือง ก็คงจะ

มีหน้าที่ลักษณะเป็นผู้แทนเข้ามา สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือว่าเมื่อตัวแทนพลเมืองที่เข้ามาอยู่ในภาคส่วนหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เราตั้งขึ้นมาตามรัฐธรรมนูญนั้น ในที่สุดแล้วจะมีลักษณะหรือมีบุคลิกหรือมีนิสัยเช่นเดียวกับกลุ่มแรกที่เราเรียกว่า นักการเมือง หรือเปล่า กลุ่มนี้เข้ามาก็ทำหน้าที่เสมือนเป็นตำรวจมาตรวจสอบการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายข้าราชการ แต่ถ้าภาคพลเมืองที่เข้ารับการคัดเลือกเข้ามามันมีฐานเช่นเดียวที่มาจากกลุ่มที่เราเรียกว่า นักการเมืองแล้วก็เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง ผมไม่อยากให้สิ่งนี้เกิดขึ้น แล้วก็สิ่งเหล่านี้มันก็จะไปซ้ำรอยเดิม ๆ ผมไม่อยากจะเรียกว่า วงจรอุบาทว์ ผมอยากจะเรียกว่าวงจรชั่วร้าย ก็ว่าได้ มันจะเกิดซ้ำ ๆ วันหนึ่งเราก็ติดกับไปแล้วว่าเราติดกับในเรื่องการเลือกตั้ง เราต้องเลือกตั้งนักการเมือง ที่จริงก็คือตัวแทนของพลเมืองนั่นละ วันนี้กำลังจะเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ ดังที่ผมได้กล่าวไปแล้ว อันนี้ก็ไม่แน่ใจว่า ที่มาที่ไปแล้วเราจะดูแลให้ตัวแทนเหล่านี้ไม่มีพฤติกรรมเช่นเดียวกับที่เราเรียกว่า นักการเมืองหรือเปล่า ผมอยากจะเรียนว่าสิ่งเหล่านี้ก็อาจจะสามารถแก้ไขได้ แล้วเชื่อว่าทำได้จึงอยากจะฝากท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ท่านกรรมาธิการที่จะยกร่างรัฐธรรมนูญว่า ----------

สิ่งที่ท่านจะต้องให้ความสำคัญก็คือ ตัวประชาชนส่วนใหญ่ที่เขาจะต้องคัดเลือกคนเข้ามาทำหน้าที่ หัวใจของเรื่องนี้น่าจะอยู่ที่การศึกษา การศึกษาก็จะเป็นหัวใจของการทำงานในเรื่องนี้ก็อยากจะฝากท่านให้ความสำคัญ ผมคิดว่าเมื่อประชาชนได้รับการศึกษา การศึกษาพัฒนาคน เมื่อคนมีความรู้ พลเมืองก็จะมีคุณภาพก็จะสามารถป้องกันสิ่งที่ผมได้กล่าวไปข้างต้น ซึ่งเป็นความกังวล อันนี้ผมคงไม่ใช่กังวลคนเดียว เพราะว่าผมคุยกับเพื่อน ๆ หลายคน ภายนอกก็มีความกังวลเฉกเช่นเดียวกับผม ก็ฝากท่านไว้ด้วย

ผมเข้าสู่ในภาค ๒ หมวด ๖ มีจำนวนเพียง ๕ มาตรา แต่มาตราที่เป็นมาตรายอดนิยม ก็คือมาตรา ๒๐๗ ในเรื่องการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนโดยใช้ระบบคุณธรรม สาระสำคัญผมไม่กล่าว จะกล่าวเพียงประเด็นที่ว่าสาระสำคัญก็คือมุ่งเน้นที่ระบบคุณธรรม ในวันก่อน ๆ ที่ผ่านมาก็จะมีเพื่อนสมาชิกตั้งข้อสังเกตในหลาย ๆ ประการ ทักท้วงและท้วงติงในข้อกังวลมากมาย แต่ข้อกังวลนั้นผมก็กังวลเช่นเดียวกันเหมือนเพื่อนสมาชิกที่ผ่านมา แต่ว่าก็ต้องขอขอบคุณท่านอาจารย์ปรีชา วัชราภัย ด้วย เมื่อวานท่านได้ชี้แจงต่อข้อสังเกตของพวกเราที่เป็นข้อกังวลได้อย่างชัดเจน แล้วก็ค่อนข้างจะกระจ่างในเรื่องหลักการและเหตุผลในเชิงวิชาการ รวมทั้งยึดโยงกับหลักการของต่างประเทศ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ผมคลายความกังวลออกไปได้

ผมมีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่คล้าย ๆ กับเพื่อนสมาชิกได้เคยกล่าวไปแล้ว ขออนุญาตกล่าวนาม คือท่านเบญจวรรณ ในประเด็นที่ว่าหลักการในเรื่องระบบคุณธรรมที่จะมาคัดเลือกข้าราชการในระดับปลัดกระทรวงซึ่งเป็นผู้ใหญ่ มันไม่ได้สร้างสิ่งที่ดี ๆ ให้กับคนที่เขาได้ทำงานอย่างทุ่มเทมาทั้งชีวิต อย่างที่ท่านขจัดภัยได้พูดแล้วก็ได้มีโอกาสได้ขึ้นมาทำหน้าที่ที่สมควรจะได้เป็น แต่สิ่งเหล่านี้ถ้าระบบคุณธรรมสามารถขับเคลื่อนสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้จริง มันจะส่งผลข้าราชการตั้งแต่ท้ายแถวมาจนถึงหัวแถวให้มีกำลังใจในการที่จะทำงาน เพราะเขาจะมีโอกาสได้รับใช้บ้านเมืองได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ ความรู้ความสามารถที่เขาได้ทำ ความดีที่เขาทำให้ปรากฏก็จะส่งผลให้เขามีความก้าวหน้าในราชการ ได้ทำงานสนองพระเดชพระคุณให้กับบ้านเมือง แล้วก็พี่น้องประชาชนพลเมืองได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ สิ่งที่อยากจะเรียนท่านคณะกรรมาธิการเช่นเดียวกับที่ท่าน สปช. เบญจวรรณได้พูดก็คือว่า ก็ยังมีข้อสังเกตว่าระบบคุณธรรมซึ่งเป็นระบบที่ดีนี้ท่านใช้แต่เพียงข้าราชการประเภทเดียว คือกลุ่มข้าราชการพลเรือน ข้าราชการประเภทต่าง ๆ

เช่น ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการฝ่ายทหาร ข้าราชการตำรวจ หรืออื่น ๆ ยุติธรรม อัยการ อะไรต่าง ๆ ท่านไม่ได้กล่าวถึง แล้วท่านไม่ได้ใช้ ผมจับความได้เล็กน้อย ก็ไม่แน่ใจนักว่า ท่านมองว่าตำแหน่งที่อยู่ในกลุ่มข้าราชการพลเรือนทั้ง ๑๙ กระทรวงอันนี้ แต่งตั้งโดยรัฐมนตรี แต่ว่าข้าราชการประเภทอื่นเขามีคณะกรรมการ เช่น ฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ ก็มีคณะกรรมการตั้ง ไม่ได้ตั้งโดยรัฐมนตรี ผมก็อยากให้ท่านมองข้ามเรื่องนี้ไปสักเล็กน้อย เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการจัดการ ผมอยากจะให้ท่านมองลงไปถึงเนื้อแท้ของเรื่องที่เกิดขึ้นว่า การที่ฝ่ายอื่น ๆ มีกระบวนการจัดการซึ่งแตกต่างจากข้าราชการพลเรือนนั้น แล้วท่านไม่เข้าไปยุ่งกับเขาเพราะท่านมองว่าเขามีการจัดการที่ไม่ได้รับการสั่งการโดยตรงจากฝ่ายการเมืองนั้น ในเนื้อแท้มันเป็นเช่นนั้นหรือไม่ ผมอยากให้มองเนื้อแท้ไม่ใช่รูปแบบหรือกระบวนการที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น เพื่อนข้าราชการตำรวจ ในสิ่งที่ปรากฏผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะเกษียณอายุก่อนประมาณ ๒ เดือน ๓ เดือน เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มากมายมหาศาลว่า คนนั้นจะมาเป็น ผู้ใหญ่ท่านนี้จะตั้ง นักการเมืองท่านนี้สนับสนุน นักการเมืองท่านนี้สนับสนุน ในพรรคการเมืองก็มีมุ้งนั้นมุ้งนี้หรือกลุ่มนั้นกลุ่มนี้สนับสนุน มันส่อหรือมันสื่อถึงว่าระบบที่เขาสร้างขึ้นไว้ยังไม่มีความสมบูรณ์ ถึงแม้จะดูดีไม่มีการสั่งการโดยตรงได้ ----------

แต่ถามว่าการแทรกแซงนั้นมันทำได้จริงหรือไม่ ผมอยากให้ท่านมองตรงนี้ แล้วก็อยากจะให้ท่านนึกถึงข้าราชการประเภทอื่น ๆ ด้วย อาจจะไม่จำเป็นจะต้องทำให้ครอบคลุมถึงข้าราชการทุกประเภท เพราะข้าราชการประเภทอื่น ๆ ก็อาจจะมีคุณลักษณะหรือลักษณะการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน แต่อยากจะให้มองเผื่อไปบ้าง มองไปถึงบ้าง ก็จะไม่ระบุว่าฝ่ายไหน สมาชิกของเราบางท่านก็อาจจะเสนอว่าให้ทำครอบคลุมไปทุกประเภท แต่ของผมนี่ผมมองว่าให้ทำเผื่อแผ่ หรือว่าไปถึงเท่าที่จำเป็น เท่าที่เห็นสมควร ไม่อยากจะชี้ลงไปว่าจะต้องทำทางนั้นทางนี้ด้วย ภูมิปัญญาก็มีอยู่ระดับหนึ่ง แต่จากประสบการณ์ที่เป็นข้าราชการก็ได้ประสบกับเรื่องระบบคุณธรรมว่ามีมากน้อยเพียงใดในส่วนราชการนั้น ๆ ได้เห็นได้มีเพื่อนที่ต่างกระทรวงก็ได้เห็นสิ่งที่ปรากฏขึ้น พอพูดถึงระบบคุณธรรมมันก็รู้สึกชื่นใจ ชื่นใจที่ว่าท่านได้เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ เรื่องนี้มันมีผลต่อกำลังใจในการทำงานของราชการ เพื่อนข้าราชการมีกำลังใจในการทำงาน เพื่อนข้าราชการมีจำนวนมากมายมหาศาลเป็นแสน ๆ คน สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการบริหารราชการแผ่นดินเป็นอย่างยิ่ง ก็ขอให้กำลังใจท่าน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ยังมีความกังวลเล็ก ๆ ถึงท่านอาจารย์ปรีชาจะชี้แจงได้ค่อนข้างดีแล้วก็มีความมั่นใจในระดับหนึ่ง แต่จริง ๆ แล้วถ้าเรามองลึกลงกว่านั้นอีกสักนิดหนึ่ง ลองทุ่มเทไปในมาตรานี้เราจะเน้นถึงเรื่องระบบคุณธรรม ทีนี้หัวใจของเรื่องนี้มันอยู่ที่การปฏิบัติ ในหลักการ ในเรื่องของวิชาการ ในเรื่องของแนวทางในการปฏิบัติมันยึดโยงมาจากต่างประเทศ มีตัวอย่างให้เราเห็นแล้ว ก็ยอมรับได้ แต่ทีนี้เมื่อเรามาพูดถึงเรื่องคุณธรรมสิ่งที่มันจะปรากฏเป็นจริงมันต้องไปปรากฏอยู่ในหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติที่ท่านเขียนไว้ ซึ่งหมายความว่าทุกอย่างตามที่ท่านได้บรรยายให้พวกเราฟังให้เกิดความสบายใจนั้นจะต้องได้รับการบัญญัติอยู่ในกฎหมายลูก มิฉะนั้นแล้วระบบคุณธรรมของท่านที่มีการคัดเลือกกรรมการต่าง ๆ นั้น มันก็อาจจะเป็นเพียงวาทกรรมที่สวยหรูเท่านั้นเอง แต่ก็มีความเชื่อมั่นอยู่ลึก ๆ ว่าท่านคงจะทำได้ดี ก็หวังให้ท่านให้ความรอบคอบในเรื่องนี้อย่างยิ่งและให้ความใส่ใจมาก เพราะว่าจะสังเกตได้ว่าเพื่อนสมาชิกจะอภิปรายในมาตรานี้เป็นจำนวนมาก ก็ขอกล่าวในมาตรานี้เพียงเท่านี้

มาตราที่จะกล่าวต่อไปคือมาตรา ๒๐๘ ในข้อความก็สามารถอ่านกันได้ก็จะกล่าวถึงในวรรคสุดท้ายที่กล่าวถึง การประเมินความพึงพอใจของประชาชน อันนี้เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า มาตรการอันนี้มันก็เปรียบเสมือนการส่องกระจกละครับ สิ่งที่เราทำไป

เราไปส่องกระจก เราก็จะเห็นว่าเราทำดีหรือไม่ดี เราแต่งตัวสวยหรือแต่งตัวยังไม่เรียบร้อย มีข้อห่วงใยเล็กน้อยเท่านั้นในเรื่องของบทบัญญัติตามกฎหมายลูกที่ท่านจะออกมารองรับเรื่องนี้ในเรื่องของมาตรการในการประเมิน ให้ความเป็นมาตรฐานหรืออะไรก็แล้วแต่ ตามที่ท่านจะทำตามหลักวิชาการนั้น ก็มีสิ่งที่อยากจะกล่าวได้ว่าบางครั้งข้าราชการทำถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ คือข้าราชการทำถูกต้อง แต่มันไม่ถูกใจ ถูกต้องแต่ไม่ถูกใจ เพราะฉะนั้นแล้วไม่ถูกใจผลการประเมินมันคงออกไม่ค่อยน่าดูนัก อันนี้ก็ขอฝากให้ท่านว่ามาตรการหรือหลักเกณฑ์ที่ท่านจะออกมาทำการประเมินนั้น ก็ขอให้มันเป็นผลอย่างแท้จริงที่จะไม่ส่งผลกระทบกระเทือนต่อขวัญ แล้วก็กำลังใจของข้าราชการด้วย เป็นข้อสังเกตเพียงเล็ก ๆ แต่ว่ามันก็อาจจะมีความหมายได้ในบางเรื่อง

มาตราถัดไปที่อยากจะกล่าวถึง ก็กล่าวเพียงสั้น ๆ ก็แล้วกัน เวลาจะหมด มาตรา ๒๑๐ เป็นมาตราที่ผมก็กล่าวนำตั้งแต่แรก ๆ แล้วว่ามันเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือภาคพลเมือง ในหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่าง ๆ มีหลาย ๆ ด้าน อันนี้ไม่มีรายละเอียดเพียงพอ ในหลักการก็เห็นด้วยที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วม ก็เพียงแต่ห่วงใยว่า ประชาชนมีความพร้อมไหมที่จะเข้ามามีส่วนร่วม หรือตัวแทนของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีแหล่งที่มา แล้วก็การคัดสรรมาจากแหล่งเช่นเดียวกับนักการเมืองหรือไม่ มิฉะนั้นก็จะเข้าสู่วงจรเดิม ๆ ไม่ประสบความสำเร็จ ก็ขอว่ามันก็ขึ้นอยู่กับกฎหมายลูกของท่าน อันนี้ก็ขอไม่วิจารณ์ แต่ว่าขอฝากความห่วงใยไว้

ผมเหลือเวลาอีก ๑ นาที ก็จะขออนุญาตท่านประธานว่าก้าวล่วงไปถึงหมวด ๗ สักมาตราหนึ่ง เพราะยังเหลืออีก ๑ นาที ก็จะกล่าวถึงมาตรา ๒๑๒ ถึงแม้หมวด ๗ จะเป็นเรื่องของการกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น ในมาตรา ๒๑๒ วรรคสอง จะกล่าวถึงอำนาจหน้าที่และภารกิจพื้นฐานขององค์การบริหารราชการท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งในมาตรานี้ วรรคสอง ก็จะเป็นเรื่องที่กล่าวถึงการขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารราชการท้องถิ่นให้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางขึ้นกว่าเดิม ซึ่งการเพิ่มภาระหน้าที่หรืออำนาจต่าง ๆ ที่ให้ดูแลเพิ่มเติมนั้นก็ครอบคลุมไปด้วยเรื่องต่าง ๆ มากมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในระดับข้างล่าง ก็มีความเห็นว่าอยากจะขอความกรุณาท่านแล้วกันว่า ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่ท่านยังขาดอยู่ ก็คืออยากให้ท่านเพิ่มเรื่องภาระหน้าที่ในด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเข้าไปสักหน่อย เพราะทุกวันนี้งานคุ้มครองผู้บริโภคมันมากระจุกหรือว่ามันมีประสิทธิภาพอยู่แค่ในส่วนกลางหรือกรุงเทพฯ ปริมณฑลเท่านั้นเอง ในจังหวัดงานที่อยู่ในส่วนภูมิภาคหรือว่าท้องถิ่นนั้นมันเสมือนว่าเป็นงานฝาก ก็ไม่มีภาระหน้าที่โดยตรงของเขาที่จะต้องไปดูแลเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นการที่จะทำเรื่องนี้มันก็ทำอย่างเท่าที่ทำได้ แต่ว่าถ้ามันระบุอยู่ในภาระหน้าที่ของเขาแล้ว การจัดการเรื่องงบประมาณอะไรต่าง ๆ ก็สามารถจะมาสนับสนุนให้เขาดำเนินงานในการคุ้มครองพี่น้องประชาชน สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องเสียหาย สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์กับประชาชนทั้งนั้น ก็ขอฝากท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วยว่าขอให้ท่านช่วยเพิ่มเติมให้สักหน่อย จะเป็นพระคุณ แล้วก็เป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชนโดยส่วนรวมอย่างยิ่งครับ ขอขอบพระคุณครับผม ขอใช้เวลาเพียงเท่านี้ครับ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบคุณมากค่ะ ต่อไป ๔ ท่านสุดท้ายของคืนนี้ ท่านเจน นำชัยศิริ ท่านเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล ท่านศาสตราจารย์นันทวัฒน์ บรมานันท์ แล้วก็ท่าน พลเอก วิชิต ยาทิพย์ ค่ะ ขอเชิญท่านเจน นำชัยศิริ ค่ะ

นายเจน นำชัยศิริ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพทุกท่านครับ กระผม เจน นำชัยศิริ สปช. หมายเลข ๐๔๖ ผมเรียนว่าสำหรับหมวดนี้เป็นหมวดเล็ก ๆ ก็จริง แต่ว่าเป็นหมวดที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำไมผมถึงพูดอย่างนั้น ทั้ง ๆ ที่ผมไม่เคยเป็น

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ ศิริรัตน์ ๘๙/๒

ข้าราชการมาเลยในชีวิตผม ผมอยู่ในภาคเอกชนมาโดยตลอด แต่ผมเรียนว่าในหน้าที่การงานของผมที่เกี่ยวข้องกับทางภาคราชการ ผมได้สังเกตเห็นในหลาย ๆ ครั้งว่า ข้าราชการที่ดีหลาย ๆ คนในสายตาเขามีความเจ็บปวด มีความอึดอัด แล้วก็มีความไม่สบายใจเป็นอย่างยิ่งที่บางครั้งต้องทำหน้าที่ในสิ่งที่เขาไม่อยากทำ ผมก็เลยมีความรู้สึกว่าถ้ามันเป็นอย่างนี้มันก็คงจะต้องหาวิธีที่จะดับทุกข์ให้เขา สิ่งที่จะต้องดับทุกข์ให้เขานี้ ส่วนใหญ่ก็เป็นด้วยเรื่องของการทำงานแล้วก็เป็นการทำงานที่ทำตามนโยบาย ในหมวดนี้มีเพียง ๕ มาตราก็จริง แต่ผมคิดว่ามันเป็นมิติใหม่ที่เราจะเขียนเพื่อปกป้องข้าราชการที่ดี ในประเทศญี่ปุ่นนี้เขาเปลี่ยนนายกรัฐมนตรีบ่อยพอ ๆ กับเรานั่นล่ะ พรรคการเมืองของเขาก็มีปัญหา ดีไม่ดีจะยิ่งกว่าเราด้วยซ้ำไป แต่ระบบราชการเขาแข็งแกร่ง ระบบราชการเขากล่าวได้เลยว่าอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม เพราะฉะนั้นเขาจะมีปัญหาทางการเมือง ทางความเสถียรภาพต่าง ๆ อย่างไรก็ตามนี้ เขาก็ยังสามารถที่จะบริหารประเทศอย่างมีประสิทธิภาพได้ เพราะฉะนั้นผมเห็นความสำคัญของระบบราชการ อันนี้คือสาเหตุที่ทำไมผมถึงสนใจหมวดนี้ พออ่านข้อความในหมวดนี้แล้วด้วยความที่ผมเองไม่เคยอยู่ในระบบราชการมาก่อน ผมก็มีความไม่ค่อยจะเข้าใจ ----------

เพราะฉะนั้นข้อสังเกตต่อไปนี้ที่ผมจะเรียน ผมต้องขออภัยไว้ก่อนสำหรับท่านข้าราชการที่มีประสบการณ์มากกว่าผมอย่างมากมาย บางครั้งข้อสังเกตที่ผมอาจจะให้อาจจะดูสะเหร่อหรือว่าอาจจะไม่มีเหตุผลเท่าที่ควร แต่ว่าผมก็คิดในแง่ของทางภาคเอกชนว่า ผมมีความเข้าใจตามนี้ ผมมี ๘ ประเด็นด้วยกันสำหรับหมวดนี้ ซึ่งออกจะเยอะเสียหน่อยสำหรับหมวดที่มีเพียง ๕ มาตรา

ข้อสังเกตข้อแรก ก็คือชื่อความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน ผมก็เลยสงสัยว่าแล้วพลเมืองผมหายไปไหน อันนี้อาจจะมีเหตุผล แต่ผมยังไม่เข้าใจในตอนนี้ ก็เลยสงสัยว่าตรงนี้ถ้าเป็นข้าราชการ นักการเมืองและพลเมืองจะได้หรือไม่ เพราะว่าผมดูในนี้ก็มีหน้าที่ที่จะเป็นพลเมือง ที่จะทำหน้าที่ในหมวดนี้ แล้วก็ ๕ มาตรานี้ ฝากเป็นข้อสังเกตไว้แล้วกัน ผมไม่ได้ตั้งข้อคำถามอะไร

มาตราแรก มาตรา ๒๐๖ เขียนว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ และมิใช่ข้าราชการการเมืองจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ ผมก็เลยมีความรู้สึกว่ามันซ้อน ผมขอแก้ไขนิดหนึ่งได้ไหมว่าผมตัดคำว่า เป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ ออก แล้วตัดคำว่า อื่น ออกไปด้วย เพราะฉะนั้นจะอ่านว่าอย่างนี้ครับ มาตรา ๒๐๖ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และมิใช่ข้าราชการการเมืองจะดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ ผมคิดว่าอันนี้ชัดเจนครับ ก็ฝากประเด็นนี้ไว้

มาตรา ๒๐๗ ซึ่งเป็นที่หมายปอง หรือว่าเป็นที่สนใจของหลาย ๆ ท่าน ผมชอบประโยคแรก หรือวรรคแรกว่า การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนต้องใช้ระบบคุณธรรม แต่ผมอยากจะเติมคำว่า และผลงาน เพราะหลายครั้งท่านที่อยู่ในคุณธรรมเป็นคนดีมากเลย แต่งานไม่ออกเลย เพราะฉะนั้นผมอยากจะเติมคำว่า และผลงาน เพื่อที่จะทำให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ประเด็นต่อไปในมาตรานี้ คือผมอ่านมาตรานี้ไปประมาณเกือบจะหมดมาตรา ผมยังคิดว่าคณะกรรมการ ๗ คนนี้จะไปแต่งตั้งข้าราชการประมาณเกือบ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คนของทั่วประเทศ จนกระทั่งมาถึงวรรคสุดท้ายผมถึงเข้าใจว่ามาแต่งตั้งเฉพาะปลัดกระทรวงแล้วก็หัวหน้าหน่วยราชการที่เทียบเท่า เพราะฉะนั้นผมเรียนว่าอย่างนี้ครับ คือถ้าเจตนารมณ์เป็นอย่างนั้นเขียนไว้ในช่วงต้นของมาตราได้ไหมครับ จะได้รู้ว่าคณะนี้ตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะ

แต่งตั้งเฉพาะตำแหน่งเหล่านี้เท่านั้น ความคิดมันจะได้โฟล์ว (Flow) มาตั้งแต่ต้นจนจบ แต่ขณะเดียวกันผมอยากจะเรียนอย่างนี้ครับ ผมชอบแนวคิดของท่านสมาชิกที่ได้อภิปรายไปก่อนหน้าผม ขออภัยที่ต้องเอ่ยนาม คือคุณหมอพลเดช ปิ่นประทีป แล้วก็อาจจะรวมถึงท่าน สปช. เบญจวรรณ สร่างนิทร ด้วย ผมคิดว่ามันไม่ใช่เฉพาะปลัดกระทรวง จริง ๆ แล้ว ตำแหน่งข้าราชการที่ให้คุณให้โทษกับการทำงาน กับประชาชน กับภาคเอกชน เป็นตำแหน่งอธิบดีครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราสามารถที่จะทำได้ทั้งระบบ แล้วคนที่ขึ้นมาเป็นระดับอธิบดีเป็นปลัดกระทรวง ทั้งหมดอยู่บนระบบคุณธรรมทั้งหมด จะเป็นคุณูปการกับประเทศอย่างยิ่งเลย เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยกับความเห็นของท่านที่ได้เสนอไปเบื้องต้นแล้ว

ประเด็นต่อไป ประเด็นที่ ๕ ก็คือมาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๘ ผมเข้าใจว่าคงจะใช้กับระบบราชการทุกคน คงไม่ใช่เฉพาะปลัดกระทรวง หรือหัวหน้าหน่วยราชการที่เทียบเท่า เพราะฉะนั้นผมก็มีความยินดีที่จะเห็นด้วยในมาตรา ๒๐๘ นี้ทั้งหมด ยกเว้นอยู่นิดเดียวครับ ----------

ผมอยากจะเติมว่าเรื่องของการประเมินความพึงพอใจของประชาชน ตรงนี้จะเปลี่ยนเป็นพลเมืองหรือไม่ผมไม่ติดใจ แต่ประเมินแล้วเป็นอย่างไร ผมอยากจะเติมคำว่า ผลการประเมินต้องมีผลต่องบประมาณ หรือค่าตอบแทนที่หน่วยงาน หรือข้าราชการนั้น ๆ ได้รับ อันนี้คือวิธีการของเอกชน เพราะไม่เช่นนั้นถ้าท่านประเมินไปแล้วมันไม่มีผลอะไรต่องบประมาณหรือค่าตอบแทน ประเมินไปมันก็เท่านั้น เพราะฉะนั้นผมอยากจะเรียนว่าตรงนี้ขอว่าให้มีการนำเอาผลประเมินมาให้มันมีผลจริง ๆ ด้วย

มาตรา ๒๐๙ ผมชอบมาก มาตรา ๒๐๙ แต่ติดใจอยู่นิดเดียวจริง ๆ ว่าถ้าการสั่งการด้วยวาจา ให้ผู้รับสั่งบันทึกคำสั่งดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรและเสนอให้ผู้สั่งลงนามในภายหลัง คำถามก็คือว่าแล้วท่านผู้สั่งถ้าไม่ลงนามจะเกิดอะไรขึ้น มันคือการให้หนูเอากระพรวนไปผูกคอแมวหรือเปล่า ตรงนี้ละครับที่ผมไม่แน่ใจว่าท่านคิดครบถ้วนกระบวนความหรือยัง ก็ฝากประเด็นตรงนี้ อันนี้คือประเด็นที่ ๗

ประเด็นสุดท้ายประเด็นที่ ๘ คือมาตรา ๒๑๐ ตรงนี้กลับมาแล้วครับพลเมืองของกระผมกลับมาแล้ว มาตรา ๒๑๐ ผมมีนิดเดียวเท่านั้นเอง เติมคำ ๆ เดียวเท่านั้นเองใน (๓) ตรวจสอบ ผมขอเติมคำว่า ประเมิน เพราะว่ามันอยู่ในมาตรา ๒๐๘ แล้วไหน ๆ เราให้เขาประเมินแล้วหน้าที่ของพลเมืองก็คือจะต้องตรวจสอบ ประเมินและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐๘ อย่างนี้ผมคิดว่าครบถ้วน สวยงาม แล้วก็ยอมรับได้ แล้วก็สามารถที่จะนำอันนี้ไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นธรรมและดีที่สุด ผมขอขอบพระคุณครับเวลาที่เหลือผมมอบให้สมาชิกท่านอื่นทุกท่านครับ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ท่านเหลือนาทีหนึ่งค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล ค่ะ

นายเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เดชฤทธิ์ ปัญจะมูล จังหวัดปราจีนบุรี ท่านประธานครับตลอด ๔ วัน ๔ คืนที่ผ่านมานั้นได้รับเสียงสะท้อนจากพี่น้องประชาชนซึ่งกำลังจะเป็นพลเมืองของจังหวัดปราจีนบุรีว่าขอฝากเสียงสะท้อนตรงนี้ไปยังคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๕-๖ ประเด็นครับ

ประเด็นแรก ก็เรื่องของวิธีการเลือกตั้ง การได้มาของ ส.ส. ส.ว. ซึ่งขณะนี้พี่น้องยังสับสนว่าจะใช้วิธีแบบไหน อะไร อย่างไร เลือกตั้ง ๒ ชั้น ๓ ชั้น อะไรต่าง ๆ พวกนี้ทั้งเลือกตั้งทางอ้อม ทางตรงอะไรอย่างนี้ ก็ยังสับสนอยู่ ฟังแล้วก็ยังงุนงงสงสัย

ประการที่ ๒ ก็คือเห็นด้วยครับที่วาระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ ส.ส. นั้นมีแค่ ๒ สมัย แล้วก็ถ้าจับได้ว่ามีการซื้อสิทธิซื้อเสียงขอให้ตัดสิทธิไปตลอดชีวิตไปเลย อันนี้เห็นด้วย

ประการที่ ๓ บอกว่า ส.ว. ถ้ามาจากการเลือกตั้งอย่างนั้นอย่างนี้ ก็ยังงุนงงสงสัยอยู่อีกครับ เขาเสนอว่าอย่างนี้ได้ไหมเลือกมันทั้งประเทศไปเลย เพราะไหน ๆ ส.ว. ก็เป็นคนของประชาชนทั้งประเทศอยู่แล้ว แล้วก็แตกต่างจากสภาล่างคือสภาผู้แทนราษฎร เขาเสนอมาอย่างนี้ว่า ขอให้ประชาชนทั้งประเทศเลือก ส.ว. กันเสียเลย ไม่ต้องมาตรงนั้นตรงนี้ และไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็น ๒๐๐ คน ร้อยเดียวก็พอ ๑๒๐ คนก็พอ เพราะว่าเป็นสภาสูง ทำหน้าที่แตกต่างกัน ถ้าเผื่อว่ามาจากจังหวัด หนีไม่พ้นใช้ฐานเสียงเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหมือนกันเป๊ะเลยครับ เพราะฉะนั้นไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ไม่ได้เกิดความแตกต่างกันเลยระหว่าง ส.ส. กับ ส.ว. เพราะมาจากฐานเสียงเดียวกัน

ประการต่อไปครับ ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ พี่น้องประชาชนบอกว่ายังไม่ทั่วถึงเลย ฟังจากทีวีก็ยังงง ๆ สงสัย ก็พูดกันไปพูดกันมายังหาข้อสรุปไม่ได้ เพราะฉะนั้นฝากท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กรุณาเถอะครับ คราวที่แล้วผมได้อภิปรายไปแล้วว่าอยากให้พี่น้องประชาชนได้ทำความเข้าใจกับเรื่องนี้ ถ้าพี่น้องผมเข้าใจไม่จำเป็นต้องทำประชามติครับ

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ ปิยาพัชร ๙๒/๑

อีกเรื่องหนึ่งครับ ในเรื่องของเราไปติดกับดักของประชาธิปไตยไปยึดในเรื่องของการเลือกตั้ง พี่น้องบอกว่าขณะนี้ปัญหาต่าง ๆ มันไม่ได้อยู่ที่ถ้าแก้ปัญหาเรื่องซื้อสิทธิซื้อเสียงไม่ได้ เขาก็บอกว่ายังไม่จำเป็นต้องทำการเลือกตั้งหรอก ไปแก้ปัญหาปากท้องให้ท้องมันอิ่มก่อนได้ไหม แล้วถ้าถึงตอนนั้นเขาบอกว่าเลือกตั้งอย่างไรก็โอเคครับ เรื่องซื้อสิทธิซื้อเสียงก็จะเบาบางลง นี่คือเสียงสะท้อนจากพี่น้องประชาชนซึ่งจะเป็นพลเมืองของผม

ย้อนกลับมาที่มาตรา ๒๐๗ ในเรื่องของระบบคุณธรรม ผมเห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้อาวุโสหลาย ๆ ท่านที่อภิปรายไปก่อนหน้าผม แต่ผมจะไม่อภิปรายซ้ำจะขออนุญาตนำเรียนที่แตกต่าง แล้วก็เพิ่มเติมจากท่านสมาชิกที่อภิปรายไปแล้วว่าในเรื่องของการที่จะสรรหาหรือเลือกปลัดกระทรวงอย่างเดียวที่เป็นคณะกรรมการระบบคุณธรรมตรงนี้ ผมว่ายังไม่เพียงพอหรอกครับ เนื่องจากว่ามันเป็นส่วนหัวแล้วก็ยังไม่ยึดโยงกับประชาชน ปัญหาก็คือถ้าภาคการเมืองไม่สามารถที่จะมอบนโยบายให้กับปลัดกระทรวงแล้วปลัดกระทรวงไม่ไปอิมพลีเมนท์ (Implement) ไม่เอานโยบายไปปฏิบัติจะเกิดอะไรขึ้น เพราะว่าเขาก็จะต้องรับผิดชอบต่อนโยบายซึ่งจะต้องมาแถลงกับสภาแห่งนี้ แล้วถ้าเผื่อปลัดกระทรวงเกิดไม่พอใจกัน หรือมีปัญหากันขึ้นมา หรือไม่มีความสามารถที่จะทำ ไม่ทำตัวนี้ขึ้นมาอะไรจะเกิดขึ้น แค่นี้ยังไม่พอครับ ผมอยากจะให้คณะกรรมการตรงนี้ลงไปถึงในระดับล่างด้วย ถ้าเป็นส่วนกลางก็เป็นอธิบดี รองอธิบดีหรือผู้อำนวยการสำนักก็ควรจะมีในระบบนี้ด้วย ในส่วนภูมิภาคผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการจังหวัด นายอำเภอจนกระทั่งถึงระดับล่างก็ควรจะต้องมีคณะกรรมการระดับนี้ มีการประเมินผล ๓๖๐ องศา ทั้งจากพี่น้องประชาชน ทั้งอะไรถ้าอยู่ในพื้นที่ ยกตัวอย่างเป็นข้าราชการครูตอนนี้กำลังสอบผู้ช่วยครูกัน ข้าราชการครูสมมุติว่าในพื้นที่หนึ่ง จังหวัดหนึ่งบรรจุพร้อมกัน ๑๐๐ คน สามารถจัดแรงกิง (Ranking) ได้ภายใน ๑ ปีว่าครูผู้สอนหรือครูผู้ช่วยนั้นมีผลงานเป็นอย่างไร แล้วไม่ต้องไปทำ ไม่ต้องไปประเมินผลงาน ดูจากความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เขารับผิดชอบไม่ต้องไปทำเอกสารเป็นปึก ๆ ใหญ่ ๆ เป็นคืบ กรรมการดูก็ไม่ไหวหรอกครับไม่ต้องไปทำถึงขนาดนั้น ประเมินผลสัมฤทธิ์จากเด็กนักเรียนน่าจะดูดีกว่า พี่น้องประชาชนพลเมืองของผมเขาบอกว่า ที่โรงเรียนมีแต่โล่แต่เด็กโง่ไปค่อนโรงเรียน เขาก็บอกว่ามันก็ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรเลยที่จะไปทำอย่างนั้น มีครูแสนดี ครูล้านดี ครูในดวงใจมีอะไรเยอะแยะนั่นเป็นภาคของครู ถ้าเป็นในภาคของ ส่วนราชการอื่นที่ผมพอจะรู้จักนั่นก็คือในด้านของ

กรมการปกครอง ยกตัวอย่างง่าย ๆ มีการบรรจุปลัดอำเภอสัก ๑๐๐ คน ในแต่ละพื้นที่จัดแรงกินกันเลยว่ามีการประเมินผล ๓๖๐ องศาอย่างที่ท่านอดีตเลขาธิการ ก.พ. บอกว่าพยายามทำไว้แล้วว่า มันจะมีระดับอาวุโส ผมเห็นด้วยกับท่านเจนเมื่อครู่ ขออภัยที่เอ่ยนามว่าอาวุโสไม่พอครับ การทำงานในพื้นที่มันต้องมีความรู้ ความสามารถและผลงานด้วย ผลงานอย่างเดียวก็ยังไม่พอต้องเป็นผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน ไม่ใช่เพียงทำงานให้แล้วเสร็จให้แล้ว ๆ ไปเท่านั้นเองผลสัมฤทธิ์นั้นจะต้องเกิดอยู่กับประชาชน ยึดโยงอยู่กับประชาชน จึงจะเข้ากับมาตรา ๒๐๗ ต้องยึดโยงกันระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน ถ้ามิเช่นนั้นแล้วถ้าไม่วางกรอบ วางระบบ วางหลักเกณฑ์อย่างนี้แล้ว ผมเชื่อเหลือเกินว่าข้าราชการพอเข้าเส้นสตาร์ท (Start) ปุ๊บ ไม่เหมือนระบบของศาล ถ้าศาลนี่อายุน้อยที่สุดมีโอกาสที่จะเป็นประธานศาลฎีกา แต่ข้าราชการพลเรือนเข้าเส้นสตาร์ทพร้อมกัน ๑๐๐ คน ไม่มีโอกาสรู้ว่าจุดสุดท้าย คือฟินิช (Finish) ของเขาจะไปถึงไหน อย่างไร เพราะฉะนั้นก็ต้องวิ่งไปหานักการเมือง เพราะว่าเป็นทางลัด ----------

ถ้าวิ่งหาผู้บังคับบัญชาไม่ได้ เราลองคิดดูว่าเรากลับไปบ้านเห็นสุนัขหรือแมวของเรา พอเห็นหน้าตา เรากลับมาดึก ๆ ระริกระรี้ กระดี๊กระด๊าเข้ามาหาเรา เรายังอดที่จะลูบหัว ลูบหลัง ลูบไหล่ เล่นหยอกเย้ากับเขาไม่ได้ ในทางกลับกันถ้าเป็นคนกระดิ๊กกระดี๊ ระรี้ระร้าอย่างนี้ ก็อดไม่ได้ที่ว่าจะต้องอวยยศ เพิ่มยศอะไรก็ว่ากันไป เพราะเขาพูดได้ เอ็นดูได้ มันพูดได้ มันไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นตรงนี้จะได้เป็นมาตรฐาน ถ้าเราไม่ทำอย่างนี้ผมก็ดูแล้วว่าระบบราชการของเราคงจะวังเวง แล้วก็ไม่ได้ยึดโยงอะไรกับประชาชน ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน ไม่ยึดโยงกัน เมื่อไม่ยึดโยงกัน ระบบความสัมพันธ์ระบบราชการก็จะล้มเหลว แล้วก็หนีไม่พ้นครับที่ข้าราชการจะต้องไปอิงแอบกับนักการเมืองในอนาคต

มาดูในเรื่องของบทบาทพลเมืองในมาตรา ๒๑๐ บทบาทพลเมืองตรงนี้ฝากกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า ท่านควรจะต้องไปออกแบบแล้วก็เพิ่มเติม เอาให้ชัดเจนครับว่าหลักเกณฑ์ของพลเมืองที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือตรวจสอบมีบทบาทและหน้าที่ขนาดไหน เพราะว่าพลเมืองไม่ใช่ข้าราชการ ไม่มีโทษ ไม่มีวินัย ถ้าทำต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เป็นอะไร แต่ถ้าหากว่าทำเกิน จัดการงานนอกสั่ง นอกบทบาทหน้าที่จะทำอย่างไร มันเคยมีครับพอเป็นใหญ่ขึ้นมาถึงปุ๊บ เป็นธรรมาภิบาลเข้ามาก็ไปตรวจสอบที่อำเภอ พอ ๐๘.๓๐ นาฬิกา ก็ขีดเส้นใต้ ซึ่งไม่ใช่หน้าที่เลย ไป ๆ มา ๆ อยู่ไม่ทันถึงอาทิตย์ก็ตีกันบนอำเภอ เพราะว่าไม่ใช่หน้าที่ ไม่ใช่ฟังก์ชัน (Function) ของความเป็นพลเมือง ต้องกำหนดตรงนี้ให้ชัดเจน

อีกอันหนึ่งก็เป็นเรื่องของการอย่าให้ไปกำหนดในส่วนที่ ๒ ของประเด็นการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ เพราะถ้าหากว่ากำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญลอย ๆ อย่างนี้เดี๋ยวก็เหมือนกับรัฐธรรมนูญที่ผ่าน ๆ มาอีกหลายมาตรา มีอีกหลายเรื่องที่ควรจะเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตรงนี้ถ้าไม่ทำให้มันเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนผมก็เชื่อว่าคงเป็นเพียงแค่ลม ๆ แล้ง ๆ แล้วก็ฝากเอาไว้ในร่างรัฐธรรมนูญที่กำลังจะออกไปนี่ล่ะครับ เพราะฉะนั้นฝากตรงนี้ไว้ว่าอยากจะให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ถ้าไม่ทำตอนนี้ก็ไม่มีโอกาสทำอีกแล้วล่ะครับ กราบขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านศาสตราจารย์นันทวัฒน์ บรมานันท์ เชิญค่ะ

นายนันทวัฒน์ บรมานันท์ : กราบเรียนประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ กระผม นันทวัฒน์ บรมานันท์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๑๐๘ ครับ ในวันนี้ผมอยากขอแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบัญญัติในหมวด ๖ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการนักการเมืองและประชาชน คือจริง ๆ ตอนต้นไม่ได้ตั้งใจ ไม่ได้คิดว่าจะมีคนพูดเยอะ พอมีคนพูดเยอะแล้วทั้ง ๆ ที่มีอยู่ ๕ มาตรา ก็ต้องตัดออกไปบ้าง เพราะฉะนั้นก็อาจจะเหลือสิ่งที่พูดนิดเดียว

ในบทบัญญัตินี้อย่างที่เรียนให้ทราบไปแล้วว่ามีอยู่ ๕ มาตรา ใน ๕ มาตรานี้ มี ๓ มาตรา ที่เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการทั่วไป มาตราแรกคือมาตรา ๒๐๖ เป็นบทบัญญัติที่ห้ามข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมือง ซึ่งก็มีอยู่แล้วในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ ยกเว้นรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นในลักษณะพิเศษ อย่างเช่น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ก็จะให้ข้าราชการประจำสามารถเป็นข้าราชการการเมืองได้

ในมาตรา ๒๐๘ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ทำตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายของคณะรัฐมนตรี วางตัวเป็นกลางทางการเมือง อันนี้ก็เป็นเรื่องปกติ ก็มีอยู่ในรัฐธรรมนูญหลาย ๆ ฉบับ เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๖

ส่วนในมาตรา ๒๐๙ เรื่องการสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดินให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร อันนี้ดูแล้วน่าจะเป็นเรื่องใหม่ แต่ในทางปฏิบัติในเรื่องการสั่งการเราจะเห็นได้ว่ามีอยู่แล้วในระบบการทำงานของข้าราชการประจำ ยกตัวอย่างอย่างเช่น ในกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับการจัดทำคำสั่งทางปกครองที่ทำด้วยวาจาว่าผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถร้องขอให้ผู้ออกคำสั่งทำคำสั่งเป็นหนังสือได้ เพราะฉะนั้นในบทบัญญัติมาตรา ๒๐๙ ไม่แน่ใจว่าจำเป็นหรือเปล่าที่จะต้องอยู่ในรัฐธรรมนูญ

ส่วนอีก ๒ มาตราเป็นเรื่องที่พิจารณาดูแล้วผมคิดว่าน่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดินไม่มากก็น้อย ในมาตราแรกเป็นมาตราที่ทุกท่านพูดกันไปเยอะแล้วก็คือมาตรา ๒๐๗ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ในวรรคสองของมาตรานี้เป็นเรื่องของกระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งที่มีชื่อว่า คณะกรรมการดำเนินการข้าราชการโดยระบบคุณธรรม คณะกรรมการชุดนี้ก็เหมือนกับคณะกรรมการหรือองค์กรต่าง ๆ จำนวนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่มีที่มาจากวุฒิสภา โดยวุฒิสภาจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญไม่มากก็น้อย เช่น การให้คำแนะนำ การให้ความเห็นชอบ การแต่งตั้ง และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งถ้าเราดูดี ๆ ก็จะเห็นได้ว่าวุฒิสภาเข้าไปมีบทบาทในการแต่งตั้งทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ อำนาจอย่างมากของวุฒิสภาที่ได้กล่าวไปนี้ทำให้มองได้ว่าประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะปกครองโดยวุฒิสภาหรือเปล่าก็ไม่ทราบ ส่วนที่มาของวุฒิสภาก็มีหลายท่านอภิปรายไปแล้ว ผมคงไม่ขอพูดในที่นี้

ย้อนกลับมาถึงคณะกรรมการตามมาตรา ๒๐๗ ซึ่งมีที่มาจากหลายฝ่ายดูในองค์ประกอบก็ดูดี เพราะว่าอย่างที่หลาย ๆ ท่านได้พูดไปแล้วว่ามีที่มาจากหลาย ๆ ฝ่าย แต่ว่าในท้ายที่สุดแล้วแม้ว่าแต่ละฝ่ายจะเลือกกันมาอย่างไรก็ตาม เมื่อเสนอขึ้นไปแล้ววุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบก็มีอำนาจที่จะส่งรายชื่อกลับไปให้เลือกใหม่ ซึ่งอันนี้แสดงให้เห็นถึงอำนาจอย่างมากของวุฒิสภา ทีนี้กรรมการชุดนี้มีอำนาจอะไรบ้าง ทุกท่านก็คงได้ฟังไปแล้วว่าอำนาจที่สำคัญที่สุดก็คือการย้าย การโอน และการเลือกข้าราชการ จากบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวเราจะเห็นได้ว่าถ้าหากมีการดำเนินการตามมาตรานี้ ก็จะทำให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการแตกต่างจากที่ปฏิบัติมาแต่เดิม โดยรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงจะไม่มีโอกาสแล้วก็ไม่มีสิทธิในการแต่งตั้งปลัดกระทรวงของตัวเองเลย ซึ่งก็เป็นเรื่องที่น่าแปลกพอสมควรเหมือนกัน ที่ว่าแปลกนี้อาจจะไม่ใช่แปลกในธรรมเนียมปฏิบัติแต่เพียงอย่างเดียว แต่แปลกเพราะว่าหมวดนี้มีชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน แต่รัฐมนตรีซึ่งเป็นนักการเมืองกลับไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแต่งตั้งโยกย้ายปลัดกระทรวงของตนผมเข้าใจว่า การเขียนบทบัญญัติในลักษณะนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต อย่างที่เราทราบกันแล้วก็เห็นได้ในช่วงก่อนหน้านี้หลาย ๆ กรณีก็คือนักการเมืองเข้าไปใช้อำนาจในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการประจำ จนกระทั่งเกิดเป็นคดีความแล้วก็เกิดเป็นเรื่องราวใหญ่โตอย่างที่เรา

ทราบกันอยู่แล้ว แต่ถ้าเรามองไกลไปอีกนิดหนึ่ง ถ้าสมมุติว่าปลัดกระทรวงซึ่งทราบว่ารัฐมนตรีจะทำอะไรตัวเองไม่ได้ แล้วปลัดกระทรวงเกิดนึกอยากจะไม่ทำตามนโยบายของนักการเมืองหรือของรัฐบาลที่แถลงต่อสภา นักการเมืองจะทำอะไรได้บ้าง งานของกระทรวงจะเดินไปได้ภายใต้ทิศทางทางการเมืองที่เขากำหนดมาอย่างไร อันนี้ก็เป็นเรื่องที่น่าวิตกพอสมควรเหมือนกัน ที่พูดไปเช่นนี้ไม่ได้หมายความว่าผมสนับสนุนให้นักการเมืองมีอำนาจเหนือข้าราชการประจำ แต่ว่าไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายประจำก็ยังต้องมีอยู่ในหลาย ๆ รูปแบบด้วยกัน ในรูปแบบเดิมที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ เมื่อฝ่ายการเมืองใช้อำนาจโดยมิชอบในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการประจำก็มีตัวอย่างให้เห็นชัดเจนมาแล้วหลายเรื่องว่า ในที่สุดแล้วองค์กรตรวจสอบที่มีอยู่ก็สามารถคืนความยุติธรรม แล้วก็คืนความถูกต้องให้กับการแต่งตั้งโยกย้ายที่ไม่เป็นธรรม แต่ว่าภายใต้รูปแบบใหม่ตามมาตรา ๒๐๗ นี้ ถ้าจะตัดอำนาจทางการเมืองออกไปทั้งหมดก็ยังวิตกอยู่ว่างานในกระทรวงจะเดินหน้าไปได้อย่างไร เพราะฉะนั้นในข้อเสนอของผมก็คือถ้าหากจะคงมาตรา ๒๐๗ เอาไว้ ผมก็อยากจะขอให้ช่วยเพิ่มให้มีรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงที่ปลัดจะต้องถูกแต่งตั้งโยกย้ายเข้าไปเป็นกรรมการด้วยเพื่อให้รัฐมนตรีอย่างน้อยก็จะมีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งปลัดกระทรวงนั้น

ส่วนอีกมาตราหนึ่งที่จะขอพูดก็คือมาตรา ๒๑๐ ซึ่งเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๒๑๐ (๑) และ (๒) คิดว่าใช้ได้ แล้วก็รับได้ เพราะเป็นเรื่องของการให้สิทธิพลเมืองที่จะเสนอข้อมูล เสนอความคิดเห็น แล้วก็มีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ที่ผมวิตกกังวลก็คือในมาตรา ๒๑๐ (๓) ที่บัญญัติให้พลเมืองสามารถตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในร่างมาตรานี้เขียนเอาไว้ว่าถ้าพบว่ามีการละเลยหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ สามารถขอให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐชี้แจงแสดงเหตุผล ----------

และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย รวมไปถึงเสนอเรื่องราวร้องทุกข์หรือว่าฟ้องคดีต่อศาลได้ จากบทบัญญัตินี้เองผมเห็นว่า หากมีการดำเนินการตามนั้นจริง ๆ น่าจะเกิดปัญหาขึ้นกับการทำงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐบ้าง หรืออาจจะไปถึงมากก็ได้ และอาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำงานลำบากมากขึ้น เพราะว่าการตรวจสอบติดตามมันจะนำไปสู่การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งทำคำชี้แจงแสดงเหตุผลในเรื่องที่ตัวเองทำงานอยู่ในทุก ๆ เรื่องที่พลเมืองร้องขอ ลองนึกดูในหน่วยงานเล็ก ๆ ที่มีโปรเจคท์ (Project) ใหญ่ ๆ แล้วก็มีคนยื่นเรื่อง มีคนร้องขอ มีคนติดตามสัก ๒๐-๓๐ คน จะเกิดอะไรขึ้น เรื่องนี้ทางท้องถิ่นอาจจะให้คำตอบได้ดีกว่าผม ตัวผมเองผมมองเห็นว่าในปัจจุบันกลไกทางกฎหมายทั่ว ๆ ไปก็มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่ทางประชาชนสามารถที่จะขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงานของรัฐได้ กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่กำหนดถึงขั้นตอนในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายอำนวยความสะดวกที่เพิ่งออกมาใหม่ หรือแม้กระทั่งกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองที่สามารถคืนความยุติธรรมให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผมคิดว่ากลไกเหล่านี้น่าจะเพียงพอที่จะใช้ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ เพราะฉะนั้นหากจะคงมาตรา ๒๑๐ (๓) เอาไว้ก็น่าจะต้องลองคำนึงถึงความสมดุลระหว่างเจตนาที่จะให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐกับการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน เราทราบดีว่าการตรวจสอบเป็นเรื่องที่ดี แต่ถ้าการตรวจสอบมีมากเกินไปก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งถ้าหากเป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดินทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำงานไม่ได้ก็จะส่งผลโดยตรง แล้วก็กระทบต่อพลเมืองของเราในที่สุดครับ ขอขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบพระคุณมากค่ะ ต่อไปการอภิปรายของสมาชิกท่านสุดท้ายของคืนนี้ พลเอก วิชิต ยาทิพย์ ขอเชิญค่ะ

พลเอก วิชิต ยาทิพย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดจนเพื่อนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่าน กระผม พลเอก วิชิต ยาทิพย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๑๘๓ ขออภิปรายในหมวด ๖ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน ในห้วงเวลา

สปช. ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ สะแกวัลย์ ๙๕/๒

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายนที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงวันนี้ โดยเฉพาะในวันนี้ก็เกือบจะ ๔ ทุ่มแล้ว มวลสมาชิกทุกท่านก็ยังสนใจอยู่ในการอภิปรายกันอย่างท่วมท้น มีการอภิปรายที่เป็นนิมิตหมายใหม่ถือว่าเป็นสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญที่แท้จริง เพราะสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติก็มีการปฏิรูปตนเองกันอย่างดียิ่ง มีการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ มีการติแล้วก็เป็นการติเพื่อก่อ มีการชี้ข้อผิดพลาดของรัฐธรรมนูญชี้ว่าควรจะแก้อย่างไรและปรับปรุงอย่างไร เรียนท่านประธานผ่านไปทางท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมาธิการทั้ง ๓๖ ท่าน คำชื่นชมของท่านก็ได้รับฟังมาแล้วอย่างท่วมท้นในสภา ผมก็ขอให้กำลังใจเพิ่มเติมกับทุกท่านอย่างจริงใจอีกวาระหนึ่ง ทราบดีว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทำงานกันอย่างหนักมาก ผมมีโอกาสได้เดินทางไปสังเกตการประชุมคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครั้งหนึ่งที่พัทยาไม่ถึงครึ่งวัน ผมไปนั่งสังเกตการณ์ดูก็ทราบว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทำงานกันอย่างจริงจัง มีความเครียดระคนกับการถกเถียงกันอย่างมาก เข้มข้น กว่าจะตกลงกันได้ในแต่ละประเด็นแต่ละมาตราน่าเห็นใจมาก ----------

โดยเฉพาะท่านอาจารย์บวรศักดิ์ของผมค่อนข้างจะถูกแรงกดดันในทุก ๆ เรื่อง ท่านประธานครับ ท่านอาจารย์บวรศักดิ์เคยกล่าวไว้กับสื่อมวลชนว่า ท่านเหมือนพ่อครัวที่กำลังจะปรุงอาหารของสภาปฏิรูปแห่งชาติ บัดนี้การปรุงอาหารก็ใกล้จะสำเร็จแล้ว โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติก็ช่วยกันชิมดูว่ามีรสเปรี้ยว เค็ม หวานอะไรกันบ้าง จะเผ็ดร้อนเกินไปหรือเปล่าก็ไม่ทราบ และในวันที่ ๒๖ เมษายนนี้ เราก็คงจะได้ชิมอาหารกันในขั้นต้นแล้ว

ท่านประธานครับ การร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้เป็นที่เข้าใจได้ว่าจะต้องมีความยาวและเนื้อหามากกว่ารัฐธรรมนูญที่ผ่านมา เพราะอาจารย์บวรศักดิ์เคยบอกไว้ในที่ประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายนที่ผ่านมาว่า รัฐธรรมนูญอย่างแท้จริงมีข้อคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของประเทศไทย และยังคงร่างเดิมในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ไว้มากถึง ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ กว่าจะมาถึงวันนี้ก็ได้ผ่านด่านต่าง ๆ มามากมาย อนุกรรมาธิการทั้ง ๑๘ คณะก็เสนอญัตติเข้ามากันอย่างท่วมท้น กระผมได้อ่านร่างรัฐธรรมนูญจากมาตราต่าง ๆ แล้ว ส่วนใหญ่เป็นที่ยอมรับได้ บางมาตราเท่านั้นก็เป็นเรื่องละเอียดอ่อนอาจจะเข้าใจยาก และมีปัญหาอยู่บ้างก็บางมาตรา

สำหรับตัวกระผมเองนั้นก็เลือกดูในมาตราที่เราคุ้นเคยอยู่กับชีวิตที่ผ่านมาคือหมวดที่ ๖ ครับ ในมาตรา ๒๐๙ สำหรับมาตรา ๒๐๙ ขออนุญาตต้องอ่านให้ฟังนิดหนึ่ง การสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดินให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่กรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนอาจสั่งการด้วยวาจาได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งบันทึกคำสั่งดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรและเสนอให้ผู้สั่งลงนามในภายหลัง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใดดำเนินการไปโดยปราศจากการสั่งการดังกล่าวข้างต้น ย่อมต้องรับผิดตามกฎหมายด้วยตนเอง ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ดำเนินการใดซึ่งเป็นการสั่งการที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมายย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

ท่านประธานครับ ในมาตรานี้ถือว่าสั้นมาก ดูแล้วก็เหมือนไม่ยุ่งยากน่าจะผ่านไปได้ แต่ถ้าพิจารณากันอย่างละเอียดโดยเฉพาะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดินของข้าราชการ กระผมมีอาชีพเป็นทหารมาเกือบตลอดชีวิต จนกระทั่งรับราชการเกษียณอายุ ความผูกพันในชีวิตรับราชการทั้งฝ่ายพลเรือน ทหาร ตำรวจต่างก็อยู่กับการออกคำสั่ง หรือการสั่งการ การรับคำสั่ง ตลอดจนการปฏิบัติตามคำสั่ง มาตรานี้พูดถึงการสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดินของข้าราชการอาจจะต้องตีความ

รวมไปถึงข้าราชการทหาร ตำรวจ และรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ด้วย ท่านประธานครับ ผมพยายามดูว่าทำไมจึงตรามาตรานี้ขึ้นมา ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ก็ไม่เคยมีมาก่อน อาจจะเป็นความปรารถนาดีของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญตามที่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้เคยกล่าวว่า การร่างรัฐธรรมนูญนี้เราจะต้องเหลียวหลังไปมองข้างหลังว่า เกิดเหตุขึ้นทำให้บ้านเมืองวุ่นวาย เราจะต้องหาข้อบกพร่องและแก้ไขเสียก่อน ก่อนจะมองไปข้างหน้า ท่านประธานครับ ถ้าให้ผมเดาอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ เช่น กรณีเกิดเผชิญหน้าระหว่างมวลชนสีต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้นคงไม่ต้องพูดแล้วสีอะไร -------

จนกระทั่งเป็นเหตุรุนแรงในบางจุด ในบางพื้นที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ผู้บังคับบัญชาหรือรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้สั่งการด้วยวาจาให้ผู้บังคับหน่วยทหารหรือตำรวจก็ดี ผมจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดในการปฏิบัติที่ผ่านมา นำกำลังติดอาวุธออกมาระงับเหตุต่อมาก็มีการปะทะกันจนทำให้มีทั้ง ๒ ฝ่าย ประชาชนและฝ่ายทหาร ตำรวจล้มตายและบาดเจ็บไปจำนวนหนึ่ง เมื่อเหตุการณ์ยุติลงเกิดการสอบสวนก็ไม่สามารถหาผู้กระทำผิดได้ คือหาตัวผู้สั่งการไม่ได้ เพราะไม่มีการสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร มีแต่การสั่งการด้วยวาจา ท่านประธานครับ หรืออาจจะเป็นกรณีเหตุการณ์ปกติซึ่งเคยมีการสั่งการโยกย้ายข้าราชการประจำ พวกเราก็คงสัมผัสมาหลายต่อหลายท่านโดยพลการของผู้มีอำนาจ เจ้ากระทรวงโดยสั่งโยกย้ายด้วยวาจาไปก่อน แล้วก็ให้ผู้บังคับบัญชาออกคำสั่งในภายหลัง

อีกกรณีหนึ่งครับ ผู้บังคับบัญชา รัฐมนตรี หรือเจ้ากระทรวงเคยสั่งการใช้งบประมาณลงไปในพื้นที่หรือไปที่ไหนก็ตามมีนัยสำคัญหรืออาจจะเป็นจำนวนมาก โดยสั่งตรงไปที่อธิบดี ผู้บังคับหน่วย หรือสำนักงบประมาณก็ไม่มีคำสั่งด้วยลายลักษณ์อักษรครับ ด้วยเหตุทั้งหลายนี้ตามที่ผมกล่าวมาแล้วอาจทำให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งท่านปรีชา วัชราภัย ก็กล่าวแล้วว่าเราจะต้องให้ออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรเสมอ ป้องกันข้าราชการประจำไว้ด้วยเหตุนี้กระมัง เพราะฉะนั้นต้องแก้ไขจุดอ่อนจึงได้เขียนมาตรานี้ขึ้นมา ซึ่งผมบอกแล้วว่าในมาตรานี้ไม่เคยมีในปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ มาก่อน แต่ตามตัวอักษรในมาตรานี้ไม่ได้ระบุไว้ว่า อยู่ในสภาวะฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ไม่ปกติ โดยสรุปถ้ามาตรานี้ไม่มีการแก้ไขหรือกระทำการอย่างใดบรรดาข้าราชการและผู้บริหารราชการแผ่นดินก็จะต้องปฏิบัติตามอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ท่านประธานครับ อะไรจะเกิดขึ้นครับ การปฏิบัติราชการของข้าราชการทุกอย่าง การออกคำสั่งใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องออกเป็นคำสั่งลายลักษณ์อักษร ถึงแม้ว่าจะเป็นเหตุเร่งด่วนหรือฉุกเฉินก็จะต้องทำคำสั่งกลับมาให้ผู้บังคับบัญชาลงนาม กล่าวคือคำสั่งทุกคำสั่งต้องเป็นลายลักษณ์อักษรหมด เพราะฉะนั้นบรรดาคำสั่งต่าง ๆ ที่เราอ่านตามมาตรา ๒๐๙ นี้แล้วก็จะเห็นได้ว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องออกเป็นลายลักษณ์อักษรก็ทำให้ไม่สามารถสั่งการด้วยวาจาได้เกือบจะทุกเรื่อง ท่านประธานครับ ความยุ่งยากในการบริหารราชการแผ่นดินก็จะบังเกิดขึ้น เนื่องจากธรรมชาติของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเรียกว่าผู้รับคำสั่งไม่ว่าจะเป็นกระทรวง ทบวง กรมใด ๆ ผู้รับคำสั่งมักจะบ่ายเบี่ยงต่อคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ มักจะหาวิธี

หลีกเลี่ยงต่าง ๆ นานา ยิ่งมีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ นี้ ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชามีลักษณะเป็นหัวหมอ หรือเราเรียกว่า ศรีธนญชัย ก็มักจะอ้างรัฐธรรมนูญมาตรานี้ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาจัดทำเป็นคำสั่งด้วยลายลักษณ์อักษรเกือบจะทุกเรื่อง มันก็จะทำให้เกิดความยุ่งยากล่าช้าต่อการบริหารราชการแผ่นดินก็จะเกิดขึ้นทันที ท่านประธานครับ ยิ่งถ้าเป็นการสั่งการของฝ่ายความมั่นคงไม่ว่าเป็นทหารหรือตำรวจก็ดีการสั่งการบางครั้งเป็นเรื่องลับหรือลับมาก หรือกระทั่งลับที่สุด ซึ่งเป็นความลับของทางราชการ ของความมั่นคง หากมีการสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรอะไรจะเกิดขึ้นครับ ความลับก็จะไม่เป็นความลับทันที ทำให้เกิดผลเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อการปฏิบัติงาน ----------

- ๙๘/๑

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสายความมั่นคง ที่จริงผมมีตัวอย่างและประสบการณ์มากมายจากการสั่งการ แต่คงจะไม่กล่าวในที่นี้ บางครั้งการสั่งการไม่สามารถจะเปิดเผยได้ แม้แต่การสั่งการด้วยวาจา จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังให้ใช้เวลาและสถานที่ให้เหมาะสม ผมคิดว่าในการสั่งการของทุกส่วนราชการก็คงจะเป็นในลักษณะเดียวกันนี้ ท่านประธานครับ อาจจะมีคำถามจากท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า ท่านจะแก้ไขมาตรา ๒๐๙ อย่างไร กระผมมีประเด็นไว้ ๒ ประเด็นครับ

ประเด็นที่ ๑ ก็ให้คงมาตรานี้ไว้ แต่ท่านต้องหาข้อความที่จะมาใส่เพื่อไม่ให้ข้าราชการสับสน โดยวรรคแรกของมาตรา ๒๐๙ กล่าวว่า การสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดิน ให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อไปผมก็จะไม่กล่าว ให้แก้ไขหรือเพิ่มเติมในข้อความดังต่อไปนี้ การสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดิน ขีดเส้นใต้ ในคำสั่งที่อาจสุ่มเสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย ให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร นอกนั้นก็เหมือนกันทั้งหมด จะต้องมีคำว่าสุ่มเสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย มิฉะนั้นทุกคำสั่งก็จะต้องออกเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหมด เพียงเท่านี้ก็อาจจะทำให้มาตรา ๒๐๙ นี้สามารถใช้ได้

ประเด็นข้อเสนอที่ ๒ เป็นข้อสำคัญ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทราบดีว่ามาตรา ๒๐๙ นี้ ไม่เคยมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ เลยครับ เพราะโดยปกติแล้วทุกส่วนราชการก็จะมีข้อบังคับหรือทางทหารเราเรียกว่า ระเบียบปฏิบัติประจำแต่ละองค์กรก็จะกำหนดไว้เกี่ยวกับเรื่องของการสั่งการอยู่แล้วว่าเป็นคำสั่งใดจะเป็นด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบปฏิบัติตามของทางทหารมี ๒ ประการ คือการเคลื่อนย้ายกำลังพลออกนอกที่ตั้งที่มีอาวุธยุทโธปกรณ์จะต้องเป็นคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร การสั่งการใช้งบประมาณของหน่วยในจำนวนที่มีนัยสำคัญหรือมีจำนวนมากก็จะต้องได้รับอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรเช่นเดียวกันครับ เพราะฉะนั้นในข้อเสนอของกระผมถ้าเป็นไปได้ ท่านกรรมาธิการครับ กรุณาตัดมาตรานี้ออกไป เพราะไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องใส่ เพราะทุกหน่วยราชการเขาก็มีอยู่แล้วครับ ท่านอาจารย์นันทวัฒน์ก็บอกแล้วว่าน่าจะตัดออกไป ทั้งหมดนี้ก็เป็นการเสนอแนะของกระผม สำหรับมาตรา ๒๐๙ นี้ถ้าตัดออกไปไม่มีผลกระทบอย่างใด ก็จะทำให้รัฐธรรมนูญกะทัดรัดขึ้น สั้นลงแน่นอนครับ อย่างน้อยก็ ๑ มาตราครับ

สำหรับกระผมก็มีเรื่องที่จะเหลือเวลาอีกเล็กน้อย ก็จะกล่าวถึงในฐานะที่กระผมเป็นกรรมาธิการอยู่คณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา แต่อันนี้ก็คงขอพูดในหมวด ๓ ส่วนที่ ๒ เรื่องสภาผู้แทนราษฎร ได้อ่านแล้วมาสะดุดอยู่ที่มาตรา ๑๐๙ ในมาตรา ๑๐๙ นั้นผมไปดูที่เจตนารมณ์ของมาตรานี้ซึ่งก็ไม่มีการเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ คงเป็นร่างเดิมทั้งหมด กระผมได้อ่านในมาตรานี้ ข้อความในมาตรา ๑๐๙ มีดังนี้ครับ มาตรา ๑๐๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๑ เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

ข้อ ๒ อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

ข้อ ๓ ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรืออยู่โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๔ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ อันนี้ลอกตามกันมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ มีหมดครับ ผมได้รับการประสานงานหรือติดต่อกับพระสงฆ์องค์เจ้ามากมาย พระเถระผู้ใหญ่ท่านหนึ่งท่านฝากบอกผมมาว่า ----------

โยม ทำไมมาตรานี้อาตมาอ่านแล้วพระภิกษุสงฆ์ พระภิกษุสงฆ์ก็หมายถึงพระเถระผู้ใหญ่ทุกรูป จนกระทั่งถึงสามเณร จึงไปอยู่ระนาบเดียวกับผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ผมอายท่าน ท่านประธานครับ ท่านถามผมอย่างนี้ อาตมาทำไมถึงไปอยู่ระนาบเดียวกับพวกนี้ อันนี้เป็นเรื่องน่าคิด เราก็ลอกกันมาเราก็ไม่ได้คิดอะไร จริงอยู่พระภิกษุสงฆ์ท่านไม่มีหน้าที่จะมาเลือกตั้งอะไรทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นตรงจุดนี้เป็นเรื่องสำคัญ อาจจะต้องแก้เสียใหม่อย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านเสนอแนะผมมาด้วย ท่านอาจารย์ครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์บวรศักดิ์ครับ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งเหมือนเดิม ข้อ ๑ แทนที่จะเอาพระภิกษุสงฆ์ สามเณร เราก็เอาเป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แล้วก็ผู้ต้องคุมขังคือนักโทษนั่นล่ะครับไม่มีสิทธิอยู่แล้ว ผู้วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ เลือกไม่ได้อยู่แล้ว สำหรับพระภิกษุสงฆ์นั้นขอความกรุณาท่านย่อหน้าใหม่ครับ ใช้คำว่า สำหรับภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวชเป็นบุคคลผู้มิอาจใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้มิอาจใช้สิทธิเลือกตั้ง ถวายเกียรติท่านหน่อยครับ ท่านอาจารย์บวรศักดิ์ครับ จริง ๆ แล้วท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ ท่านอาจารย์บวรศักดิ์จริง ๆ แล้วท่านเป็นพระทั้งจิตใจและวิญญาณ เพียงแต่ท่านไม่ได้ห่มผ้าเหลืองเท่านั้นล่ะครับ ท่านสามารถที่จะแปลหนังสือสวดมนต์เป็นเล่ม ๆ ให้พวกเราอ่านมาแล้ว เพราะฉะนั้นผมก็ขอให้ท่านอาจารย์บวรศักดิ์อนุโมทนากับงานนี้ด้วยครับ เพื่อที่พระสงฆ์องค์เจ้าทั้งประเทศท่านจะได้ดีใจครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกคะ ขณะนี้สมาชิกจำนวน ๑๑ ท่านที่ได้ประสงค์จะอภิปรายให้ความเห็นในหมวด ๖ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชนได้อภิปรายครบแล้วค่ะ ดิฉันขอเชิญท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประชา เตรัตน์ จะชี้แจงเพิ่มเติมขอเชิญค่ะ

นายประชา เตรัตน์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ก่อนอื่นก็ต้องขอขอบคุณเพื่อนสมาชิกทุกท่าน บรรยากาศ ๓ วันมานี้นั้นเห็นได้ชัดเจนว่าสภาของเรานั้นเป็นสภาที่เป็นแบบอย่างในการนำเสนอติติง ให้ความเห็นในลักษณะสร้างสรรค์มาตลอด อาจจะมีอะไรบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่เราก็ไม่ถือสากัน คิดว่าผู้ฟังทางบ้านจะตัดสินใจเอง ในหมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน หรือสมาชิกบางท่านบอกน่าจะเอาประชาชนขึ้นก่อน แล้ว ข้าราชการ แล้ว นักการเมือง

ก็ไม่เป็นอะไร อันนี้อย่างไรก็ได้ สาระสำคัญที่สุดคือผมฟังจากเพื่อนสมาชิกเป็นห่วงว่าประชาชนที่จะมามีส่วนเป็นพลเมืองเป็นใหญ่นั้นจะมาขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของราชการหรือเปล่า ต้องขอเรียนให้ทราบว่าในอดีตที่ผ่านมานั้นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนข้าราชการและนักการเมืองนั้น ๘๐ ปีที่ผ่านมาเราพบปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบรวมทั้งอะไรหลาย ๆ อย่างนั้น กระบวนการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ โดยหน่วยงานสารพัดทั้งหลายก็ดี เราต้องถามว่ามันได้ผลหรือไม่ ผมคิดว่าการตรวจสอบที่ได้ผล แล้วมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นก็คือ การตรวจสอบโดยภาคประชาชน แล้วยังไม่มีบทในรัฐธรรมนูญฉบับไหนเลยแม้แต่ฉบับเดียว ที่บัญญัติให้ประชาชนได้มีสิทธิหน้าที่ในการตรวจสอบ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ผมยังยืนยันว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ รวมถึงการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ----------

ในการตรวจสอบตามมาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ แล้วก็มาตรา ๗๑ ส่วนในเรื่องของการตรวจสอบนั้นคงไม่ได้หมายความว่าเราก็คงจะไปทำอะไรที่มันขัดขวางอะไรทุกอย่าง คงไม่ใช่ โดยเฉพาะก้าวล่วงไปนิดหนึ่งที่สมัชชาพลเมืองที่หลายท่านสงสัยว่าทำไมจะต้องเป็นสมัชชาพลเมือง ทำไมเป็นสภาพลเมืองไม่ได้หรืออย่างไร แล้วก็การเกิดสมัชชาพลเมืองมันเป็นอย่างไร ผมอยากเรียนว่านับตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา วิวัฒนาการกระบวนการก่อรูปร่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคพลเมืองได้พัฒนามาตลอด ปัจจุบันนี้สภาพลเมืองที่เรากำลังจะเปลี่ยนชื่อขอให้เรียกเป็นสมัชชาพลเมืองก็มีความเข้มแข็งอยู่ ๔๗-๕๐ จังหวัดอยู่แล้ว แต่สมัชชาพลเมืองตามมาตรา ๒๑๕ ที่จะก้าวล่วงในภาคต่อไปกำหนดแค่กว้าง ๆ เพราะว่าถ้าเราทำเป็นสภา สภามันมีอยู่เยอะแยะแล้ว ระดับชาติมีสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา มีสภา อบจ. สภา อบต. สภาเทศบาลมันสารพัดสภา แล้วมันกลายเป็นองค์กร กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมันไม่ควรทำให้เป็นองค์กร ควรให้เป็นลักษณะเป็นกระบวนการหรือโพรเซส (Process) ถ้าเป็นลักษณะกระบวนการมันใครก็ได้เข้ามาเป็น ซึ่งตรงนี้จะเป็นประโยชน์มากกว่า จริงครับ ผมยอมรับว่าในหลายพื้นที่นั้นอาจจะยังไม่พร้อม แต่ไม่เป็นอะไร กระบวนสร้างเสริมกระบวนการให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมมันมีสิ่งที่จำเป็นและสามารถเรียนรู้จากการปฏิบัติหน้าที่จริง แล้วจะได้เห็นได้ชัด มาตรา ๒๑๕ ระบุให้สมัชชาพลเมืองดูแลแค่ระดับพื้นที่ ระดับท้องถิ่น ไม่ได้ก้าวล่วงถึงระดับไหนเลย แล้วถ้าสมัชชาพลเมืองในพื้นที่ท้องถิ่นทั่วไปใน ๗,๐๐๐ กว่าตำบลดูแลเขาเห็นอยู่ตำตาการทุจริตประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เห็นอยู่ตำตาทุกวี่ทุกวัน แต่เขาไม่มีสิทธิ ไม่มีปาก ไม่มีเสียง ในการที่จะบอกว่านั่นคุณกำลังโกงนะ คุณกำลังทุจริตนะ คุณกำลังทำไม่ถูกนะ สิ่งเหล่านี้รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำลังทำให้เกิดขึ้นและผมถือว่านี่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างฐานความมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนระดับรากหญ้าที่สำคัญอย่างยิ่ง ส่วนที่มีสมาชิกบางท่านเป็นห่วงที่ว่า มาตรา ๒๑๐ ให้ประชาชนมีส่วนในการเรียกตรวจสอบข้าราชการในกรณีที่ ท่านต้องดูให้ชัดครับ มาตรา ๒๐๘ เขาจะใช้เฉพาะกรณีที่ท่านละเมิดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๘ บอกว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และมีหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา กรณีที่ประชาชนเห็นว่าท่านละเลยไม่ทำตามกฎหมายเขาถึงมีสิทธิเข้ามานั่น ไม่ใช่อยู่ดี ๆ

ก็จะเข้ามา ไม่ใช่ ที่น่าเจ็บปวดท่าน ผมเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดผมทราบดี การรุกล้ำที่สาธารณะทั้งหลายถามว่าข้าราชการเป็นหน้าที่ไหมต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ใช่ แล้วท่านปฏิบัติตามจริงหรือไม่ ใช่ เพราะถ้าท่านบังคับใช้กฎหมายอย่างแท้จริง อัยการโกวิทท่านก็ทราบจังหวัดสุราษฎร์ธานีของท่านผมไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดปีเดียว ผมรู้เลยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นปล่อยปละละเลย แล้วประชาชนเห็นตำตายังปล่อยปละละเลยแล้วไปบอกผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอทำไมเขารุกกันไม่ไปดู นี่ละครับคือมาตรา ๒๑๐ ครับท่าน แล้วยิ่งเจ็บปวดกว่านั้นเวลาชาวบ้านไปร้อง ประชาชนไม่ใช่ผู้เสียหาย อันนี้ละครับเลยทำให้เกิดรีสอร์ทตามภูเขาเลากาเยอะแยะมากมาย ตอนเขาปลูกเสาต้นแรกเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการ พอใช้เงินเป็นร้อย ๆ ล้านสร้างไปเสร็จแล้วจะไปรื้อทิ้ง ผมว่าเรื่องนี้มันเป็นความเจ็บปวดครับ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จำเป็นครับ ผมยังยืนยันว่าจำเป็น มาตรา ๒๑๐ จำเป็น

ประเด็นสุดท้าย ในเรื่องของความสัมพันธ์การแต่งตั้งข้าราชการ ผมคิดว่าคนที่เป็นข้าราชการทราบดีในช่วง ๑๐ กว่าปี หรือ ๒๐ ปีที่ผ่านมานั้นรู้อยู่เต็มอกว่าระบบคุณธรรมหรือจริยธรรมมันมีหรือไม่ ทราบดีอยู่เต็มอก อาวุโสก็ไม่มีครับ ----------

ผมไม่อยากยกตัวอย่างอาวุโสของผม มีอยู่สมัยหนึ่ง อาวุโสระดับ ๕๐ กว่ายังตั้งขึ้นมาเป็นปลัดกระทรวง แล้วมันตั้งมาแล้วทำงานได้ไหม มันเป็นเป็ดง่อย เพราะว่าข้าราชการในกระทรวงก็ไม่ยอมรับ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นผมคิดว่าหมวด ๖ มันมีความจำเป็น ส่วนคำแนะนำทั้งหลายที่ท่านปรับ ผมคิดว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเรายินดีน้อมรับ เพราะว่าคำติของท่านหลายจุดก็เป็นประโยชน์ และคิดว่าน่าที่จะมาเพิ่มเติมและต่อเติมให้มันสวยงาม แล้วยืนยันครับว่ารัฐธรรมนูญนี้ที่ว่าออกไปแล้วจะฉิบหายไม่ฉิบหรอกครับ คนจะฉิบหายคือคนโกงครับ เพราะจ้องเล่นงานคนโกง ข้าราชการโกง นักการเมืองโกง คนโกง นั่นล่ะจะต้องฉิบหายครับ อันนี้ก็ฝากไว้แค่นี้ครับ ขอบคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านจรูญ อินทจาร กรุณาสรุปค่ะ

นายจรูญ อินทจาร (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติและท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติผู้ทรงเกียรติที่เคารพ กระผม นายจรูญ อินทจาร กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผู้ได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญให้กล่าวสรุปการรับฟังคำอภิปรายที่เสนอแนะหรือให้ความเห็นต่าง ๆ ในร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอต่อประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติในวันนี้ บรรดาข้อเสนอแนะหรือให้ความเห็นต่าง ๆ ในร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดจนข้อห่วงใยต่าง ๆ ของท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติในวันนี้ ในภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี ในหมวด ๓ รัฐสภา หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี หมวด ๕ การคลังและงบประมาณ หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชนนั้นล้วนเป็นคุณประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติทั้งสิ้น ซึ่งคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะน้อมรับนำไปประกอบในการปรับปรุงแก้ไขในร่างรัฐธรรมนูญต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญที่ว่า สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ การเมืองใสสะอาดและสมดุล หนุนสังคมที่เป็นธรรม นำชาติสู่สันติสุข กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญขอขอบคุณท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและความเห็น ตลอดจนข้อห่วงใยไว้ ณ โอกาสนี้ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณค่ะ เป็นอันจบการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในภาค ๒ หมวด ๖ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน วันนี้เราใช้เวลาในการพิจารณาเป็นเวลา

นานพอสมควรแล้ว ดิฉันขอนัดประชุมเพื่อพิจารณาต่อในภาค ๓ ในวันพรุ่งนี้ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกาค่ะ สำหรับวันนี้ดิฉันขอขอบคุณท่านสมาชิกทุกท่านที่ได้อภิปรายอย่างสร้างสรรค์ แล้วก็ขอขอบพระคุณต่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านที่ได้อยู่รับฟังอย่างพร้อมเพรียงค่ะ วันนี้ดิฉันขอปิดประชุมค่ะ

เลิกประชุมเวลา ๒๒.๒๔ นาฬิกา

แบบบันทึกรายงานการพิจารณาตรวจแก้ไขรายงานการประชุม
ของคณะอนุกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ในคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ
รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ใส่ในภาคผนวก
๗	๑๐	จีเอสพี (GSP)	จีเอสพี (GSP : Generalized System of Preferences) หมายถึง ระบบสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไป ที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนา โดยการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีนำเข้าแก่สินค้าในข่ายได้รับสิทธิ
๒๖	๔	ส.ส.ร.	ส.ส.ร. หมายถึง สภาร่างรัฐธรรมนูญ
๒๘	๒๒	กปปส.	กปปส. หมายถึง คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒๘	๒๒	นปช.	นปช. หมายถึง แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ
๕๘	๒๗	เอ็มเอ็มพี (MMP)	เอ็มเอ็มพี (MMP : Mixed – Member Proportional) หมายถึง ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม
๗๕	๘	นาโต (NATO)	นาโต (NATO : North Atlantic Treaty Organization) หมายถึง องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ
๑๓๘	๑๑	โออีซีเอฟ (OECF)	โออีซีเอฟ (OECF : Overseas Economic Cooperation Fund) หมายถึง กองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจโพ้นทะเลแห่งญี่ปุ่น
๑๖๕	๑๔	เอชอาร์เอ็ม (HRM)	เอชอาร์เอ็ม (HRM : Human Resources Management) หมายถึง การบริหารทรัพยากรมนุษย์
๑๖๕	๑๕	เอชอาร์ดี (HRD)	เอชอาร์ดี (HRD : Human Resources Development) หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๘

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	นางเจนจิตต์ วรนิติโกศล	ที่ปรึกษาระบบงานด้านนิติบัญญัติ
	นางวัชรีวรรณ ฝ่ายทอง	ผู้อำนวยการสำนักรายงานการประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางฐานิสา แก้วสถิตย์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๒
นางณิชานันท์ ดียามา	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส
สิบตำรวจโท (หญิง) ประทีป รักเมือง	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส

ผู้จดรายงานการประชุม

นางกนกวรรณ แสงมณี	นางสาวสวรรยา วงศ์หมัดทอง
นางสาววาสนา อินตรา	นางสาวนิษฐกานต์ วงศ์ปิยะพัฒนา
นางเสาวลักษณ์ เพชรา	นางสาวสิริพร ณ น่าน
นางสาวเปมิศา เจริญรักษ์	นางศันสนีย์ ฤทธิ์ประเสริฐศรี
นางสาวศิริรัตน์ สมัครเขตรการ	นางสาวภาวดี วรรณสถิตย์
นางสาวอริสา นึกรัมย์	นางปิยาพัชร จันทร์ส่อง
นางศิริวรรณ สากลวารี	นางสาวอัมพา กันทิโกวิทย์
นางสะแกวัลย์ ตั้งพิพัฒน์พงศ์	นางสาวธัญรดา สุจิระวงศ์

ผู้ควบคุมการบันทึกภาพและเสียง

นางสาวพรภิมล ยอดทอง

กลุ่มงานชวเลข ๒

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ตรวจแล้วเมื่อวันอังคารที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ และสภาได้มีมติรับรองรายงานการประชุมในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๘ วันอาทิตย์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๘ จำนวน ๓๗ ครั้ง เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนี้

ครั้งที่	๔/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๕/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๖/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๗/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่	๘/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่	๙/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๐/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๑/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๒/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๓/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๔/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๕/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๖/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๗/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๘/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๑๙/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๐/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๑/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๒/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๓/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๔/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๕/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๖/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๗/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๘/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๒๙/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๘

ครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๘/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๔๐/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒๙

(นายเทียนฉาย กีระนันทน์)
ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม